

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด
ชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช

ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สิงหาคม 2553

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คณะผู้ดำเนินงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัคร พิศาลวานิช ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

นางสาววนิดา พิมพ์โคตร ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ

คำนำ

รายงานฉบับสมบูรณนี้ ถูกจัดทำขึ้นภายใต้โครงการ “สร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ” ซึ่งโครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบโจทย์วิจัยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดชายแดน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น และนำเสนอโจทย์วิจัยที่ตอบสนองกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละจังหวัด และสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งโจทย์วิจัยที่ได้รับจากโครงการฯนี้ จะมอบหมายให้นักวิจัยในพื้นที่เป็นผู้ทำการศึกษาวิจัยต่อไป โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นผู้ให้ทุน

ขอขอบคุณผู้ประกอบการ หอการค้าจังหวัด สมาอุตสาหกรรมจังหวัด นักวิชาการในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นๆ ในจังหวัดเชียงราย มุกดาหาร อุบลราชธานี นครพนม และหนองคาย ที่ให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่งแก่โครงการฯ นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช

สิงหาคม 2553

สารบัญเนื้อหา

	หน้า
บทที่ 1	บทนำ
1.1	หลักการและเหตุผล
1.2	สาระสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
1.3	วัตถุประสงค์
1.4	ขอบเขตของงาน
1.5	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม
1.6	ผลลัพธ์
1.7	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	ผลการดำเนินโครงการ
2.1	กำหนดการประชุม
2.2	การจัดประชุมในแต่ละจังหวัด
2.3	สรุปผลการประชุมและโจทย์วิจัยในแต่ละจังหวัด
บทที่ 3	กรอบแนวคิดโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ จังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3.1	จังหวัดเชียงราย
3.2	จังหวัดมุกดาหาร
3.3	จังหวัดอุบลราชธานี
3.4	จังหวัดหนองคาย
3.5	จังหวัดนครพนม
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	เอกสารประกอบการเสวนา
ภาคผนวก ข	รายชื่อผู้เข้าร่วมเสวนา
ภาคผนวก ค	จดหมายขอส่งรายงานฉบับสมบูรณ์

บทคัดย่อ

โครงการ “สร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบ เข้าใจ และพัฒนาโจทย์วิจัยของ จังหวัดชายแดนไทยภายใต้กระบวนการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผ่านการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นักวิชาการในพื้นที่ และภาคเอกชนในพื้นที่ และเพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่ เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

การจัดประชุมจะครอบคลุมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ 5 จังหวัด โดยแยกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี และหนองคาย ส่วนภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงราย โดยผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละจังหวัดประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นักวิชาการในพื้นที่ ผู้ประกอบการจังหวัดชายแดนจากหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด และจากหน่วยงานอื่นในจังหวัด

ข้อสรุปจากการประชุมทั้ง 5 จังหวัด ผู้ประกอบการ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด และมหาวิทยาลัย ในแต่ละจังหวัด ให้ความเห็นเกี่ยวกับโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ จังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ว่าโจทย์วิจัยที่ได้จะต้องนำไปสู่ การทำวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระหว่างการทำ วิจัย ซึ่งจะเป็นในรูปแบบของการเป็นที่ปรึกษา หรือให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน การวิจัย รวมถึงร่วมรับรู้กระบวนการทำวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยที่ ได้ตอบโจทย์ของปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ และนำงานวิจัยที่ได้มาใช้มาเป็นแนวทางการปรับตัวของ ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อผลกระทบที่จะได้รับภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของไทย

คำหลัก: จังหวัดชายแดน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ABSTRACT

The project of the Issue of Economic and Social Aspect in the Boarder Provinces Under ASEAN Economic Community (AEC) has an objective to perceive and develop the mentioned subject. It is proceeded through a Tripartite Meeting concerning the parties of the Thailand Research Fund (TRF), local academicians and local Private Sectors in order to establish a network of local Researchers and also a relation between Researchers and local participants.

The Meeting would cover the area of Northeastern and five Northern provinces by categorizing the four Northeastern provinces being Mukdaharn, Nakornpanom, Ubonrajatanee and Nongkhai as for the Northern, Changrai province is a representative. The participants of each province are consisted of the representative of the Thailand Research Fund (TRF), local academicians, Boarder Provinces entrepreneurs from Provincial Chambers of Commerce, Provincial Council of Industries and other officials in the province.

The summary of the five provinces Meeting amongst the entrepreneurs, Provincial Chambers of Commerce, Provincial Council of Industries and university of each province gives the opinion on the Issue of Economic and Social Aspect in the Boarder Provinces Under ASEAN Economic Community (AEC) that the obtainable Researched Issue would be proceeded through the Research method that can bring a practical use and should allow the Private Sector to participate on the Research in the form of counseling or giving useful researched information including an acknowledgement and audit the procedure so that a particular problem of each area can be handled and remedied. It can be used as a guide line for entrepreneurs and concerned offices to adapt to the effect of Thailand being Under ASEAN Economic Community (AEC).

Keywords: Boarder Provinces ASEAN Economic Community (AEC)

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ชะอำ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ผู้นำของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระหว่างปี 2552-2558 (Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015) โดยแผนดังกล่าวประกอบด้วย แผนประชาคมความมั่นคงการเมืองอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint: APSC Blueprint) แผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) แผนประชาคมวัฒนธรรมและสังคมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint: ASCC Blueprint) และแผนการรวมกลุ่มอาเซียน 2 (Initiative for ASEAN Integration Work Plan 2: IAI) ทั้งนี้ประเทศสมาชิกคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ร่วมกันภายใต้การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียนที่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนนั้น จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าคน และการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียนเพราะจุดผ่านแดนระหว่างประเทศเป็นสถานที่แรกที่เกิดความร่วมมือการค้าและการลงทุนของอาเซียนที่ประกอบด้วยทั้งการอำนวยความสะดวกและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน หากจุดผ่านแดนระหว่างประเทศมีความพร้อมและความสมบูรณ์ทั้งกฎเกณฑ์ระเบียบ และโครงสร้างพื้นฐานย่อมก่อให้เกิดมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนที่เพิ่มขึ้น การเกิดขึ้นของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม และย่อมมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมชุมชนที่อยู่ตามแนวจังหวัดชายแดนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย อย่างไรก็ตามในทางกลับกันหากจุดผ่านแดนของจังหวัดชายแดนไม่มีความพร้อมย่อมส่งผลในทางลบเช่นกัน

ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สมบูรณ์ในอีก 5 ปีข้างหน้าได้กลายเป็นตัวเร่งให้จุดผ่านแดนระหว่างประเทศของไทยต้องปรับตัวและรู้เท่าทันมากขึ้นเพราะหากจังหวัดชายแดนไม่พร้อมหรือสังคมในพื้นที่ยังไม่เข้าใจว่าจะต้องปรับตัวและได้รับผลกระทบอย่างไร ย่อมไม่ส่งผลดีต่อประเทศอย่างแน่นอน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสถานะปัจจุบันของจุดผ่านแดนไทยพบว่า มีระดับของปัญหา ความพร้อม และการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่แตกต่างกันในแต่ละจุดผ่านแดน เหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ต้องทราบมิติของปัญหาชายแดนไทยเพื่อนำมาพัฒนาโจทย์วิจัยที่สามารถตอบประเด็นของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.2 สารสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) มีเป้าหมายในการรวมตัวเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Single Production Base) โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี เพื่อมุ่งให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยมีการเร่งรัดให้เกิดขึ้นภายในปีพ.ศ.2558 (ค .ศ.2015) ภายใต้แผนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ซึ่งประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามพันธกรณีซึ่งมีผลผูกพัน ดังนี้

1.2.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

พันธกรณีด้านการเปิดเสรีการค้าสินค้าประกอบด้วย การเปิดเสรี 2 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

(1) การยกเลิกภาษีสินค้า

การยกเลิกภาษีสินค้านี้ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นข้อตกลงตามกรอบความร่วมมือ AFTA (ASEAN Free Trade Area) ที่มีข้อกำหนดดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1.1 กรอบระยะเวลาการลดอัตราภาษีสินค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	พ.ศ.2553	พ.ศ.2558
สมาชิกอาเซียนเดิม ¹	0%	----->
สมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) ²		0%

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2552

ทั้งนี้การลดภาษีดังกล่าวได้มีการยกเว้นสำหรับสินค้า 2 ประเภท คือ

- 1) สินค้าอ่อนไหว (Sensitive List : SL) สินค้าในประเภทนี้ไม่ต้องลดภาษีเป็น 0% แต่ต้องลดภาษีให้เหลือน้อยกว่า 5% ซึ่งไทยนั้นมีสินค้าอ่อนไหว 4 รายการ คือ กาแฟ มันฝรั่ง มะพร้าวแห้ง และไม่ตัดดอก
- 2) สินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List : HSL) สินค้าในประเภทนี้ไม่ต้องลดภาษีเป็น 0% คือ สินค้าข้าวของอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ สินค้าน้ำตาล ของอินโดนีเซีย

(2) การจัดทำมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTBs)

การจัดมาตรการที่มีใช้ภาษีของประเทศสมาชิกอาเซียนมีแนวทางการยกเลิกหรือขจัด 3 ระยะ (ตารางที่ 2) ซึ่งในส่วนของประเทศไทยนั้นมีรายการสินค้าที่ต้องขจัดมาตรการที่มีใช้ภาษี ดังนี้

NTBs ชุดที่ 1 : ภายในวันที่ 1 มกราคม 2551 ครอบคลุมสินค้า 5 รายการ คือ ลำไย พริกไทย น้ำมันถั่วเหลือง ใบยาสูบ และน้ำตาล

¹ สมาชิกอาเซียนเดิมประกอบด้วย ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และ ไทย

² สมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

NTBs ชุดที่ 2 : ภายในวันที่ 1 มกราคม 2552 มีสินค้า 3 รายการ คือ ปอกระเจา ป่าน
มันฝรั่ง

NTBs ชุดที่ 3 : ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 ได้แก่ ข้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง มะพร้าว
น้ำมันมะพร้าว ชา ถั่วเหลือง เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป น้านมดิบ/นม
ปรุงแต่ง และนมผงขาดมันเนย

ตารางที่ 1.2 กรอบระยะเวลาการจัดมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTBs)

	พ.ศ.2551	พ.ศ.2552	พ.ศ.2553	พ.ศ.2555	พ.ศ.2558
NTBs ชุดที่ 1	สมาชิกทั้งหมด	-----	-----	-----	-----▶
NTBs ชุดที่ 2		สมาชิกทั้งหมด	-----	-----	-----▶
NTBs ชุดที่ 3			อาเซียน 5	-----	-----▶
				ฟิลิปปินส์	-----▶
					CLMV

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2552

1.2.2 การเปิดเสรีการค้าบริการ

การเปิดเสรีการค้าบริการ เป็นกรอบความตกลงด้านการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) เริ่มมีตั้งแต่ปี 2538 ที่มีเป้าหมายเพื่อลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล /นิติบุคคลที่มีสัญชาติอาเซียน ซึ่งความตกลงระบุให้สมาชิกต้องเปิดตลาดการค้าบริการตามสาขาที่กำหนดจนถึงปี พ.ศ.2558 ดังนี้ (ตารางที่ 3)

(1) สาขาบริการที่เร่งรัด (Priority Sectors) ธุรกิจท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม และสุขภาพ มีข้อกำหนดว่า ต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาถือหุ้นได้ในนิติบุคคลที่ให้บริการไม่น้อยกว่า 51% ภายในปี พ.ศ.2551 และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นเป็น 70% ภายในปี พ.ศ.2553

(2) สาขาบริการเร่งรัด (Priority Sectors) โลจิสติกส์ มีข้อกำหนดว่า ต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่า 49% ในปี พ.ศ.2551 และ 51% ในปี พ.ศ.2553 และ 70% ในปี พ.ศ.2556

(3) สาขาบริการอื่นๆ ที่เหลือ มีข้อกำหนดว่า ต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่า 49% ในปี พ.ศ.2551 และ 51% ในปี พ.ศ.2553 และ 70% ในปี พ.ศ.2558

ตารางที่ 1.3 กรอบระยะเวลาของการอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาถือหุ้นในสาขาบริการ

สาขาบริการ	พ.ศ.2551-2552	พ.ศ.2553-2554	พ.ศ.2555-2556	พ.ศ.2557-2558
สาขาบริการที่เร่งรัด	อย่างน้อย 51%	อย่างน้อย 70%	-----	-----➔
สาขาโลจิสติกส์	อย่างน้อย 49%	อย่างน้อย 51%	อย่างน้อย 70%	-----➔
สาขาบริการอื่นๆ ที่เหลือ	อย่างน้อย 49%	อย่างน้อย 51%	-----➔	อย่างน้อย 70%

ที่มา: ปรับปรุงจาก Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015 (2009)

เมื่อกล่าวถึงการค้าบริการ ได้มีการจำแนกสาขาบริการตามความตกลงแม่บทที่กำกับการค้าบริการโลก (General Agreement on Trade in Services: GATS) โดยอ้างอิงจากเอกสาร W120 ซึ่งจัดทำโดย WTO ได้จำแนกประเภทของบริการไว้ 12 สาขา โดยอิงจากการจำแนกประเภทของ UN Central Product Classification (CPC) บริการทั้ง 12 สาขา ได้แก่

- 1) บริการด้านธุรกิจ (Business Services) ภายใต้สาขานี้จะครอบคลุมบริการวิชาชีพ คอมพิวเตอร์ โฆษณา คำนวณวิจัย และอื่นๆ
- 2) บริการด้านสื่อสารคมนาคม (Communication Services) ภายใต้สาขานี้จะครอบคลุมบริการไปรษณีย์ พستภัณฑ์ โทรคมนาคม และสื่อบันทึก
- 3) บริการด้านการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง (Construction and Related Engineering Services) ครอบคลุมทั้งการก่อสร้างและงานติดตั้ง
- 4) บริการด้านการจัดจำหน่าย (Distribution Services) ครอบคลุมบริการค้าส่งค้าปลีก ตัวแทนจำหน่าย และธุรกิจแฟรนไชส์
- 5) บริการด้านการศึกษา (Education Services) ครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาระดับอนุบาล ประถม อาชีวะ มัธยม จนถึงมหาวิทยาลัย การศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้งหลักสูตรระยะสั้น
- 6) บริการด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Services) ครอบคลุมบริการกำจัดมลภาวะ ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งด้านสุขภาพ
- 7) บริการด้านการเงิน (Financial Services) ครอบคลุมบริการด้านประกันภัย การธนาคาร ธุรกิจหลักทรัพย์ และการเงินอื่นๆ
- 8) บริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและบริการทางสังคม (Health Related and Social Services) ครอบคลุมโรงพยาบาล และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของมนุษย์
- 9) บริการด้านการท่องเที่ยวและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services) ครอบคลุมโรงแรม ภัตตาคาร บริษัทตัวแทนท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์
- 10) บริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและการกีฬา (Recreational, Cultural and Sporting Services) ครอบคลุมธุรกิจบันเทิง ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์
- 11) บริการด้านการขนส่ง (Transport Services) ครอบคลุมด้านการขนส่งทางบก เรือ อากาศ ทางท่อ

12) บริการด้านอื่นๆ (Other Services not Included Elsewhere) เช่น เสริมสวย จัดงานศพ เป็นต้น

การเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียนภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าบริการอาเซียน (AFAS) เป็นการลดและยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการในอาเซียน ในการการเข้าสู่ตลาด (Market Access: MA) และการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) นอกจากนี้ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (The General Agreement Trade in Services: GATS) ได้แบ่งช่องทางการให้บริการเป็น 4 ช่องทาง ดังนี้

- 1) การค้าข้ามพรมแดน (Cross-Border Trade) หรือ MODE 1 เป็นการส่งผ่านบริการโดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการไม่จำเป็นต้องเดินทางไปหาอีกฝ่ายเช่นเดียวกับกรณีสินค้า บริการลักษณะนี้ ได้แก่ การขนส่งระหว่างประเทศ หรือบริการทางด้านข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายโทรคมนาคม เป็นต้น
- 2) การเคลื่อนย้ายของผู้รับบริการไปยังประเทศของผู้ให้บริการ (Consumption Aboard) หรือ MODE 2 คือ การที่ผู้รับบริการต้องเดินทาง เพื่อไปรับบริการยังประเทศของผู้ให้บริการ เนื่องจากบริการบางชนิดไม่สามารถที่จะส่งข้ามพรมแดนได้ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา เป็นต้น
- 3) การค้าผ่านหน่วยธุรกิจ (Commercial Presence) หรือ MODE 3 คือ ผู้ให้บริการที่มาตั้งประกอบธุรกิจในประเทศของผู้รับบริการ โดยบริการประเภทนี้จำเป็นที่ผู้ประกอบการ จะต้องทำการลงทุนตั้งสถานประกอบการ โดยการลงทุนนี้มักผ่านทางการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เช่น การให้บริการคำปรึกษา การให้บริการทางการเงิน การประกันภัย เป็นต้น
- 4) การเคลื่อนย้ายของบุคคลผู้ให้บริการเพื่อไปให้บริการยังประเทศของผู้รับบริการ (Movement of Natural Person) หรือ MODE 4 การเคลื่อนย้ายบุคคลผู้ให้บริการ เช่น การก่อสร้าง การเคลื่อนย้ายบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานเอกชนการให้คำปรึกษา ต่างๆ เป็นต้น

สำหรับเป้าหมายการเปิดเสรีหรือข้อผูกพันสาขาบริการในแต่ละรอบนั้น (Package) อาเซียนได้มีข้อตกลงร่วมกันว่าต้องมีการเจรจาร่วมกันทุก 2 ปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปี 2553 ต้องทำเปิดเสรีใน 15 สาขาบริการย่อย รวมจากเดิมที่มีการเปิดเสรีแล้วเป็น 80 สาขา ซึ่งจะได้ 8th Package
2. ปี 2555 ต้องทำเปิดเสรีใน 20 สาขาบริการย่อย รวมจากเดิมที่มีการเปิดเสรีแล้วเป็น 100 สาขา ซึ่งจะได้ 9th Package
3. ปี 2557 ต้องทำเปิดเสรีใน 20 สาขาบริการย่อย รวมจากเดิมที่มีการเปิดเสรีแล้วเป็น 120 สาขา ซึ่งจะได้ 10th Package

4. ปี 2558 (ปีสุดท้าย) ต้องทำเปิดเสรีใน 8 สาขาบริการย่อย รวมจากเดิมที่มีการเปิดเสรีแล้วเป็น 128 สาขา ซึ่งจะได้ 11th Package

1.2.3 การเปิดเสรีการลงทุน

การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้กรอบ ความตกลงด้านการลงทุนแบบเต็มรูปแบบ (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) เป็นความตกลงที่ได้ปรับปรุงโดยรวมความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA) และความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Guarantee Agreement: ASEAN IGA) เพื่อให้มีขอบเขตครอบคลุมภายใต้ความตกลงฉบับเดียว เพื่อเปิดเสรีการลงทุน ให้ความคุ้มครองการลงทุน ส่งเสริมการลงทุน และอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน โดยครอบคลุมการลงทุนดังนี้

- (1) สาขาการลงทุน 5 สาขาและบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าว ประกอบด้วย

- เกษตรกรรม
- ประมง
- ป่าไม้
- เหมืองแร่
- อุตสาหกรรมการผลิต

(2) ประเภทของการลงทุนนั้น สามารถลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (Portfolio)

ในการเปิดเสรี รัฐผูกพันที่จะลด /เลิกข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน หรือไม่ออกกฎระเบียบใหม่ๆ ที่เข้มงวดกว่าระดับที่ผูกพันไว้ ตามพันธกรณีว่าด้วยการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment: MFN) โดยการเปิดเสรีให้เป็นไปตามความสมัครใจ เลือกเปิดในสาขา/เวลาที่พร้อม

สำหรับสาขาที่ไทยผ่อนปรนเงื่อนไขให้นักลงทุนอาเซียนนั้นมีสาขาเดียว คือ เหมืองแร่ โดยเป็นการอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนสามารถถือหุ้นได้มากถึง 60% เป็นกรณีพิเศษ³ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(3) นักลงทุนที่เป็นนิติบุคคลต้องจดทะเบียนในประเทศไทยในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด

- (4) ต้องมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุน ที่ 3 ต่อ 1

(5) ไทยขอสงวนสิทธิในการออกหรือรักษามาตรการใดๆ ก็ตามในระดับรัฐบาลท้องถิ่น (ต้องไม่เลือกปฏิบัติและไม่มีเจตนาทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเกิดความเสียหาย)

(6) ต้องได้รับสัมปทานจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

³ ทั้งนี้เนื่องจากไทยได้ให้สิทธิพิเศษนี้แก่ออสเตรเลียภายใต้ความตกลงเขตการค้าไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) และพันธกรณีระหว่างอาเซียนกำหนดให้ไทยต้องขยายสิทธิพิเศษดังกล่าวให้แก่นักลงทุนอาเซียนเช่นกัน ตามหลักการว่าอาเซียนต้องได้รับสิทธิพิเศษสูงสุดเสมอ

(7) 2 ใน 5 ของกรรมการบริหารต้องเป็นสัญชาติไทย

สาขาที่ไทยเคยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลง AIA เดิมว่าจะเปิดเสรีภายในปี 2553 มีดังนี้

(1) การผลิตแบ่งจากข้าวและพืชไร่	}	บัญชี 3
(2) การทำประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
(3) การทำป่าไม้จากป่าปลูก		
(4) การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช		

สาขาทั้ง 4 ดังกล่าวข้างต้น มีการระบุเงื่อนไขของการเข้ามาลงทุน ดังนี้

(8) ต่างชาติสามารถถือหุ้นได้น้อยกว่า 50% ของทุนจดทะเบียน

(9) หากต้องการถือหุ้นมากกว่านั้น ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามพรบ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ต้องได้รับการส่งเสริมภายใต้ พรบ.ส่งเสริมการลงทุน หรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายการนิคมแห่งประเทศไทย

(10) ต้องมีทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท

(11) ต้องขอใบรับรองจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

(12) ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขอื่นที่ระบุใน พรบ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

ทั้งนี้ หากไทยไม่เปิดเสรีสาขาดังกล่าวข้างต้นภายในปี 2553 เท่ากับเป็นการผิดพันธกรณีประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถฟ้องร้องรัฐบาลไทยได้ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเงื่อนไขเพื่อเปิดเสรี หรือยังคงเงื่อนไขเดิม เนื่องจากภาคเอกชนไทยยังไม่พร้อมที่จะแข่งขัน⁴

1.2.4 การเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย

(1) ด้านตลาดทุน จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุนในอาเซียน ความตกลงสำหรับการยอมรับซึ่งกันและกันในด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุน และส่งเสริมให้ใช้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันเองในตลาดทุนอาเซียน

(2) ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย จะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของเศรษฐกิจมหภาค และความเสี่ยงเชิงระบบ รวมถึงการมีสิทธิที่จะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค

1.2.5 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

มีการบริหารจัดการการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง สำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของแต่ละ

⁴ที่มา: “แนวทางการจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement – ACIA)” สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) 2552

ประเทศ โดยอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและออกใบอนุญาตทำงาน สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพ และแรงงานฝีมืออาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

1.2.6 ความร่วมมือสาขาอื่น ๆ

ความร่วมมือในสาขาอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือด้านเกษตรอาหารและป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา ฐานการพัฒนาฐานโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ พลังงาน) ความร่วมมือด้านเมืองแร่ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือด้านการเงิน ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อม (SMEs) และการพัฒนาเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามแผนงาน/ข้อตกลงที่มีการเห็นชอบร่วมกันไปก่อนหน้านี้แล้วโดยมีรัฐมนตรีรายสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบ เข้าใจ และพัฒนาโจทย์วิจัยของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้กระบวนการรวมเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผ่านการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นักวิชาการในพื้นที่ และภาคเอกชนในพื้นที่

2. เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่และเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

1.4 ขอบเขตของงาน

การจัดประชุมจะครอบคลุมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ 5 จังหวัด โดยแยกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี และหนองคาย ส่วนภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงราย

1.5 จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละจังหวัดจำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จำนวน	3 ท่าน
2. นักวิชาการในพื้นที่ จังหวัดละ	5 ท่าน
3. ผู้ประกอบการจังหวัดชายแดนจากหอการค้าจังหวัด และสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	จังหวัดละ 10 ท่าน
4. จากหน่วยงานอื่นๆ จังหวัดละ	2 ท่าน

1.6 ผลลัพธ์

1. โจทย์วิจัยเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับกับกระบวนการรวมเป็นภูมิภาคเดียวกัน
2. เครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนและใกล้เคียง
3. เครือข่ายนักวิจัยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จังหวัดชายแดนทราบโจทย์ที่เกิดจากความต้องการของภาคการผลิต เอกชน สังคม ชุมชน และนักวิชาการในพื้นที่
2. นักวิชาการในพื้นที่มีโจทย์วิจัยที่สามารถไปสานต่อเพื่อการขอรับการสนับสนุนเงินทุนจาก สกว.

บทที่ 2

ผลการดำเนินโครงการ

2.1 กำหนดการประชุม

ในการจัดประชุมจะครอบคลุมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ 5 จังหวัด โดยแยกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี และหนองคาย ส่วนภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงราย

ผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละจังหวัดจำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จำนวน 3 ท่าน
- 2) ผู้ประกอบการจังหวัดชายแดนจากหอการค้าจังหวัด
และสภาอุตสาหกรรมจังหวัด จังหวัดละ 10 ท่าน
- 3) นักวิชาการในพื้นที่ จังหวัดละ 5 ท่าน
- 4) จากหน่วยงานอื่นๆ จังหวัดละ 2 ท่าน

ตารางที่ 2.1 กำหนดการในการจัดประชุม

วัน/เดือน/ปี	จังหวัด	สถานที่
14 พ.ค. 53	เชียงราย	โรงแรมเวียงอินทร์
15 มิ.ย. 53	มุกดาหาร	โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ไฮเทล
22 มิ.ย. 53	อุบลราชธานี	โรงแรมลายทอง
19 ก.ค. 53	นครพนม	โรงแรมนครพนม ริเวอร์วิว
22 ก.ค. 53	หนองคาย	โรงแรมหนองคายแกรนด์

2.2 การจัดประชุมในแต่ละจังหวัด

ครั้งที่ 1 ณ โรงแรมเวียงอินทร์ จังหวัดเชียงราย

เชียงราย

วันที่ 14 พฤษภาคม 2553

มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเสวนาทั้งหมดจำนวน 14 คนประกอบด้วย

1. ภาคเอกชน

1.1 หอการค้าจังหวัดเชียงราย จำนวน 6 คน

- 1) คุณวิรุณ คำภีโล ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
- 2) คุณชวลิต สุธรรมวงศ์ เลขาธิการหอการค้าจังหวัดเชียงราย
- 3) คุณบุญธรรม ทิพย์ประสงค์ ประธานหอการค้าสำนักงานอำเภอแม่สาย
- 4) คุณประสาธน์ กิตินา รองประธานหอการค้าเชียงรายด้านอำเภอเชียงแสน
- 5) คุณสงวน ช่อนกลิ่นสกุล รองเลขาธิการหอการค้าจังหวัดเชียงราย
- 6) คุณธีระยุทธ กระฎุมพร รองประธานหอการค้าเชียงรายอำเภอเชียงของ

1.2 สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน

- 1) คุณเกรียงไกร วีระฤทธิ์พันธ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

2. นักวิชาการ

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 5 คน

- 1) รศ.ดร.มาฆะ ชิตตะสังคะ คณบดีวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
- 2) ดร. ประมินทร์ อริเดช ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
- 3) อ.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์ อาจารย์สถาบันวิจัยและพัฒนา
- 4) อ.พิทยา พานทอง อาจารย์วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
- 5) อ.โกมินทร์ วังอ่อน อาจารย์วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

2.2 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 2 คน

- 1) ผศ.ดร.อัคร์ พิศาลวานิช ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
- 2) คุณธีระ สุขนิยม นักวิจัยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

ครั้งที่ 2 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ไฮเทล จังหวัดมุกดาหาร

มุกดาหาร

วันที่ 15 มิถุนายน 2553

มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเสวนาทั้งหมดจำนวน 17 คนประกอบด้วย

1. ภาคเอกชน
 - 1.1 สมาอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 คน
 - 1) คุณปริยวิศว์ ดันติฤทธิศักดิ์ กรรมการ สมาอุตสาหกรรม
 - 1.2 หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 2 คน
 - 1) คุณชัยยุทธ ลิ้มวัฒนา ประธานหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
 - 2) คุณสมศักดิ์ ศรีบุญเรือง กรรมการฝ่ายท่องเที่ยว
2. นักวิชาการ
 - 2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 5 คน
 - 1) ผศ.ดร.ชนินทร์ ะสินนท์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
 - 2) ผศ.สมจิตต์ รัตนอุดมโชค รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
 - 3) ผศ.ดวงฤดี อัมบุญนาศ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
 - 4) ผศ.เพิ่มศักดิ์ ยี่มิน อาจารย์
 - 5) ผศ.ชัยยศ ณ์ฐอังกูร อาจารย์
 - 2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ จำนวน 3 คน
 - 1) ผศ.ณัฐวดี พัฒนโพธิ์ รองอธิการบดี
 - 2) อ. ปิยนุช เทือกเทพ อาจารย์
 - 3) อ. มัลลิกา นาจันทอง อาจารย์
 - 2.3 วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร จำนวน 2 คน
 - 1) อ. สุริยะ พิธิษฐอรธการ รักษาการแทนรองผู้อำนวยการ
 - 2) คุณดารินี บุตติวงศ์ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์
 - 2.4 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 2 คน
 - 1) ผศ.ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
 - 2) คุณวนิดา พิมพีโคตร นักวิจัยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
3. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จำนวน 2 คน
 - 1) รศ.ดร.ศิริพร รัชชวัลคุ ผู้ประสานงาน/ที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและความสัมพันธ์ข้ามชาติ
 - 2) นางสาวปิยดา จุฑะวิริยะ เจ้าหน้าที่บริหารโครงการฝ่ายนโยบายสัมพันธ์ข้ามชาติ และความสัมพันธ์ข้ามชาติ

ครั้งที่ 3 ณ โรงแรมลายทอง จังหวัดอุบลราชธานี

อุบลราชธานี

วันที่ 22 มิถุนายน 2553

มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเสวนาทั้งหมดจำนวน 14 คนประกอบด้วย

1. ภาคเอกชน

1.1 สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คน

- 1) คุณสุเจน ยุวมิตร เหมัญญิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

1.2 หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 คน

- 1) คุณสมชาติ พงคพนาไกร ประธานฝ่ายเกษตร พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม
- 2) คุณปวรวุฒิ ศรีธีรรัตน์ กรรมการ

2. นักวิชาการ

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 5 คน

- 1) อ. ศิโรรัตน์ พลไชย อาจารย์
- 2) อ. ดลฤดี จันทร์แก้ว อาจารย์
- 3) อ. วิรินดา สุทธิพรหม อาจารย์
- 4) อ. ณัฐรินทร์ โชคชัยตระกูล อาจารย์
- 5) อ.สงศรี ลีหิรัญญพงศ์ อาจารย์

2.2 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จำนวน 3 คน

- 1) ผศ.ดร.กังวาน ธรรมแสง รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
- 2) อ. ตรีเนตร สาระพงษ์ อาจารย์
- 3) คุณชฎาภา รุ่งเรือง ผู้ช่วยนักวิจัย

2.3 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 2 คน

- 1) ผศ.ดร.อัคร์ พิศาลวานิช ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
- 2) คุณวนิดา พิมพ์โคตร นักวิจัยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

3. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จำนวน 1 คน

- 1) นางสาวปิยดา จูตะวิริยะ เจ้าหน้าที่บริหารโครงการฝ่ายนโยบายข้ามชาติ และความสัมพันธ์ข้ามชาติ

ครั้งที่ 4 ณ โรงแรมนครพนม ริเวอร์วิว จังหวัดนครพนม

นครพนม

วันที่ 19 กรกฎาคม 2553

มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเสวนาทั้งหมดจำนวน 18 คนประกอบด้วย

1. ภาคเอกชน

1.1 สมาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม จำนวน 1 คน

- 1) คุณดุสิต วงศ์พนิตกฤต ประธานสมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม

1.2 หอการค้าจังหวัดนครพนม จำนวน 3 คน

- 1) คุณมงคล ต้นสุวรรณ ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม
- 2) คุณชาญยุทธ์ อุปพงษ์ กรรมการ
- 3) คุณวรพงษ์ บุพศิริ กรรมการ

2. นักวิชาการ

2.2 มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 12 คน

- 1) รศ.สำราจ อินแบน รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
- 2) ดร.วนิดา หงส์มณีรัตน์ รองผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตพัฒนศึกษา
- 3) ดร.โสรัจจ์ ประวิณวงศ์จุฬิ อาจารย์
- 4) ดร.ถนอม ทาทอง อาจารย์
- 5) ดร.กาญจน์ หงส์มณีรัตน์ อาจารย์
- 6) อ.จิตติยา เสรีวัฒน์ อาจารย์
- 7) อ.กรรณิกา สิงห์ศรี อาจารย์
- 8) อ.ฉัตรชัย แสงจันทร์ อาจารย์
- 9) อ.นิสากร พุททวงศ์ อาจารย์
- 10) อ.ศิริวรรณ เพชรไร อาจารย์
- 11) อ.ศุภกฤษฎี ช่วยชูหนู อาจารย์
- 12) อ.สุรัตน์ เลขาวัฒน อาจารย์

2.2 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 2 คน

- 1) ผศ.ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
- 2) คุณวนิดา พิมพ์โคตร นักวิจัยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

ครั้งที่ 5 ณ โรงแรมหนองคายแกรนด์ จังหวัดหนองคาย

หนองคาย

วันที่ 22 กรกฎาคม 2553

มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเสวนาทั้งหมดจำนวน 16 คนประกอบด้วย

1. ภาคเอกชน

1.1 สภาอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย จำนวน 4 คน

- 1) คุณทวีศักดิ์ เลาหวิโรจน์ รองประธานสภา
- 2) คุณชุมพร ศักดิ์สิทธิ์พิทักษ์ เจริญญิก
- 3) คุณพนา ดุลยพัชร ที่ปรึกษาประธานสภาอุตสาหกรรม
- 4) คุณมธุรดา ชัยภูมินทร์ เจ้าหน้าที่

1.2 หอการค้าจังหวัดหนองคาย จำนวน 4 คน

- 1) คุณดวงใจ สุขเกษมสิน รองประธานฝ่ายกิจกรรม
- 2) คุณปรีชา รัตนสังข์ กรรมการฝ่ายวิชาการ
- 3) คุณสมาน โสพัสจินดา เลขานุการ
- 4) คุณสง่า สุภักชกุล กรรมการ

2. นักวิชาการ

2.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย จำนวน 2 คน

- 1) คุณศุภรา วรคันท์ นักวิจัย
- 2) คุณเมขลา วิวัฒน์วงศ์ นักวิจัย

2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 4 คน

- 1) อ.ปราการ พิพัฒน์สูงเนิน หัวหน้าสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
- 2) ดร.นงลักษณ์ บุรณะบัญญัติ อาจารย์
- 3) ดร.เบญจวรรณ จันทระ อาจารย์
- 4) อ.พัชรี ผาสุข อาจารย์

2.3 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 2 คน

- 1) ผศ.ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
- 2) คุณวนิดา พิมพิโคตร นักวิจัยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

2.3 สรุปผลการประชุมและโจทย์วิจัยในแต่ละจังหวัด

จากการเสวนาโครงการสร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทย ภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในจังหวัดเชียงราย มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี และหนองคาย ได้ข้อสรุปจากผู้ประกอบการ หอการค้าจังหวัด สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัด และมหาวิทยาลัย ในแต่ละจังหวัด และได้ข้อสรุปเกี่ยวกับโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) โจทย์วิจัยดังกล่าวต้องมีประเด็นที่เชื่อมโยงต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อสามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการในครั้งนี้

2) ในการทำการวิจัยดังกล่าวควรมีภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดประเด็นการวิจัยเพื่อที่จะสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง และมีส่วนร่วมในระหว่างการทำวิจัยโดยสามารถให้ภาคเอกชนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัยเพื่อให้ความร่วมมือและรับรู้กระบวนการทำวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย

3) รูปแบบการทำวิจัยควรมีลักษณะเป็น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้งานวิจัยที่ดำเนินการนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริง เกิดประโยชน์จากการนำการวิจัยไปปฏิบัติ

4) การทำการวิจัยควรทำการวิจัยโดยเน้นพื้นที่ทำการวิจัยเป็นพื้นที่ (Area Base) ที่ได้รับผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อตอบปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาหัวข้อวิจัยในแต่ละจังหวัดดังนี้

จังหวัดเชียงราย

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาหัวข้อวิจัยทั้งหมด 8 เรื่อง โดยแบ่งเป็นคณะผู้วิจัยจำนวน 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1

หัวหน้าคณะวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.มาฆะ ชิตตะสังคะ
ตำแหน่ง	คณบดี
หน่วยงาน	วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประเด็นวิจัย	1) กฎระเบียบ กติกา ข้อบังคับ ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าของจังหวัดเชียงรายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) การเปลี่ยนแปลงช่องทางการขนส่งสินค้าของชายแดนจังหวัดเชียงรายที่มีผลต่อผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3) ปัญหาและโอกาส จากระบบการเงินของประเทศพม่าต่อจังหวัดเชียงรายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 4) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือของจังหวัดเชียงรายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มที่ 2

หัวหน้าคณะวิจัย	ดร.ปรมินทร์ อริเดช
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ
หน่วยงาน	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประเด็นวิจัย	1) แนวทางการตลาดรูปแบบใหม่ระหว่างจังหวัดเชียงรายและจีนโดยใช้โอกาสจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) การกระจายสินค้าของจังหวัดเชียงรายเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งไปประเทศจีนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3) การเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 4) โลจิสติกส์ (Logistics) ซึ่งขอหรือผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อกำหนดประเด็นใหม่

โดยข้อเสนอโครงการเบื้องต้นจะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ภายในเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2553

จังหวัดมุกดาหาร

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษา หัวข้อวิจัยทั้งหมด 6 เรื่อง โดยแบ่งเป็นคณะผู้วิจัยจำนวน 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประเด็นวิจัย

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศของจังหวัดมุกดาหาร ระหว่างเส้นทาง R9 กับท่าเรือแหลมฉบัง
- 2) ศึกษาศักยภาพและความพร้อมในการเป็นจุดขนถ่ายสินค้า หรือจุดส่งสินค้าออก
- 3) การเตรียมความพร้อมและการปรับตัวของหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มที่ 2

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ประเด็นวิจัย

- 1) การสำรวจปัญหาการค้าและการลงทุนระหว่าง ไทย-ลาว (เส้นทาง ด่าน และ สินค้า)
- 2) โอกาสและอุปสรรคของการท่องเที่ยวมุกดาหารภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มที่ 3

หน่วยงาน วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

ประเด็นวิจัย

- 1) ความพร้อมของจังหวัดมุกดาหาร ในการปรับตัวของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และ แรงงาน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดยกรอบแนวคิดของโครงการ เบื้องต้นจะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ภายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

จังหวัดอุบลราชธานี

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาหัวข้อวิจัยทั้งหมด 9 เรื่อง และมีคณะผู้ทำวิจัยดังนี้

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ร่วมกับ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ประเด็นวิจัย

- 1) ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อจังหวัดอุบลราชธานีกับการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) ปัญหาของ Custom Integration ที่ส่งผลกระทบต่อจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3) ผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของเกษตรกรในจังหวัดอุบลราชธานี ในการรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4) ผลกระทบจากมาตรการที่มีใช้ภาษีของประเทศเพื่อนบ้านที่มีอิทธิพลต่อการค้าชายแดนของจังหวัดอุบลราชธานี
- 5) โอกาส อุปสรรค และสู่ทางการลงทุนของภาคบริการในประเทศเพื่อนบ้าน ของจังหวัดอุบลภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 6) ทางรอดของ SMEs ของจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 7) ศึกษาโอกาสทางการตลาดของสินค้าไทยในประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 8) ศึกษาประโยชน์และความเป็นไปได้ในการอนุญาตให้ใช้รถพ่วงมาลัยซ้ายในจังหวัดอุบลราชธานี
- 9) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้สิทธิทางการค้าของลาวที่ให้กับไทยและเวียดนาม

โดยกรอบแนวคิดของโครงการ เบื้องต้นจะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ภายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

จังหวัดนครพนม

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาหัวข้อวิจัยทั้งหมด 9 เรื่อง และมีคณะผู้ทำวิจัยดังนี้

หัวหน้าคณะวิจัย รศ. สัรจจ อินแบน รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยนครพนม

ประเด็นวิจัย

- 1) โอกาส และอุปสรรค ของจังหวัดนครพนมในการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (จังหวัดนครพนมจะเป็นจุดผ่านแดน ทางผ่าน หรือ ศูนย์กระจายสินค้า)
- 2) ศึกษาความพร้อมของจังหวัดนครพนมในอีก 5 ปี ข้างหน้าเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3) ศึกษาความพร้อมของด่านในจังหวัดนครพนมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4) นครพนมควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างไร เพื่อใช้ประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน -4-
- 5) ศึกษาความพร้อมและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของจังหวัดนครพนมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 6) การสร้างมูลค่าเพิ่มของยางพาราที่ผลิตในจังหวัดนครพนมและจังหวัดใกล้เคียง
- 7) ศักยภาพของจังหวัดนครพนมในการเป็นศูนย์กลางอาหารทะเล ของภาคอีสาน
- 8) แนวทางและรูปแบบในการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดนครพนม เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 9) ศึกษาศักยภาพของสินค้าในจังหวัดนครพนมที่สามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรม แปรรูปเพื่อการส่งออก เช่น ปลาแม่น้ำโขง สินค้าเกษตร ปศุสัตว์ และ Otop เป็นต้น

โดยกรอบแนวคิดของโครงการ เบื้องต้นจะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ภายในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2553

จังหวัดหนองคาย

จากการเสวนาได้สรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชนและนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาหัวข้อวิจัยทั้งหมด 10 เรื่อง และมีคณะผู้ทำวิจัย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประเด็นวิจัย

- 1) จังหวัดหนองคายได้อะไรจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2) การศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจและสังคม ก่อน – หลังการมีสะพานไทย - ลาว ของจังหวัดหนองคาย

กลุ่มที่ 2

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ประเด็นวิจัย

- 1) ทางรอดและแนวทางการปรับตัวของ SMEs ในจังหวัดหนองคายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2) ศักยภาพและแนวทางในการพัฒนาบุคลากร และแรงงานในจังหวัดหนองคายเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มที่ 3

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ประเด็นวิจัย

- 1) ศึกษาผลกระทบจากการเข้ามาตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราของจีนในจังหวัดหนองคาย
- 2) ศึกษาผลกระทบจากการส่งออกสินค้าของบริษัทขนาดใหญ่ของไทยไปลาว ที่มีต่อผู้ค้ารายย่อยในจังหวัดหนองคาย
- 3) ศักยภาพและความพร้อมด้านการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดหนองคายเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4) SMEs ในจังหวัดหนองคายได้อะไรจากการสร้างทางรถไฟไทย – ลาว
- 5) ศึกษาผลกระทบของการเข้ามาถือหุ้นในภาคบริการภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อจังหวัดหนองคาย
- 6) ภาครัฐควรปรับบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ต่อจังหวัดหนองคาย

โดยกรอบแนวคิดของโครงการ เบื้องต้นจะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)
ภายในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553

บทที่ 3

กรอบแนวคิดโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในบทนี้จะเป็นกรอบแนวคิดโครงการวิจัย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่นักวิชาการในพื้นที่ของทั้ง 5 จังหวัด นำเสนอต่อโครงการ “สร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยประเด็นโจทย์วิจัยจะได้จากการสรุปโจทย์วิจัยที่ภาคเอกชน และนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้มีการศึกษาในแต่ละจังหวัด สำหรับกรอบแนวคิดของโครงการเบื้องต้นนี้ จะส่งในรูปแบบเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 สรุปรายละเอียดการส่งกรอบแนวคิดโครงการเบื้องต้นของทั้ง 5 จังหวัด

จังหวัด	ประเด็นวิจัย	นำเสนอ	หน่วยงาน
เชียงราย	8	4	วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มุกดาหาร	6	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
		2	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
		2	วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
อุบลราชธานี	9	8	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
		4	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
นครพนม	9	9	มหาวิทยาลัยนครพนม
หนองคาย	10	3	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
		2	มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
รวม	42	34	

โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิดโครงการวิจัย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของแต่ละจังหวัดดังต่อไปนี้

3.1 จังหวัดเชียงราย

1. ระบบการเงินในประเทศสหภาพพม่า
2. บทบาทของสถาบันการศึกษาในการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่นักศึกษาเพื่อรองรับการเป็นแรงงานมีฝีมือในภูมิภาคอาเซียน : กรณีศึกษาสถานศึกษาระดับไปประกาศวิชาชีพ อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย
3. ความพร้อมของแรงงานจังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน
4. กฎระเบียบที่มีผลต่อการค้าชายแดนภายใต้กรอบอาเซียน

ข้อเสนอโครงการ

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)

ระบบการเงินในประเทศสหภาพพม่า

(ภาษาอังกฤษ)

Financial system in Union of Myanmar

ชื่อหัวหน้าโครงการ หน่วยงานสังกัด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

ชื่อ-สกุล

Mr.Maung Aung

ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) อาจารย์อาวุโสสหภาพพม่า

หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาควิชา หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการ (หลักสูตรนานาชาติ)

ที่อยู่ เลขที่

80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร

053-776034/ 053-776034

E-mail

maung_aung@hotmail.com

ชื่อ และสถานที่ติดต่อของนักวิจัย หน่วยงานสังกัด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

1. ชื่อ-สกุล นางสาว

ศิวาพร วังสมบัติ

ตำแหน่ง

นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ

หน่วยงาน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงราย

ที่อยู่

เลขที่ 899 ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000

โทรศัพท์/โทรสาร

0 5371 11178

E-mail

aom_coop@hotmail.com

2. ชื่อ-สกุล

นายชาญคณิต อารณ

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำ

หน่วยงาน

วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาควิชา

สหวิทยาการการบริหารท้องถิ่น

ที่อยู่

เลขที่ 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร

053-776034/ 053-776034

E-mail

arvornpuiy@hotmail.com

3. ชื่อ-สกุล นางสาวนาแล จะหา
หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 053-776034/ 053-776034
E-mail narlaejahar@hotmail.com
4. ชื่อ-สกุล นางสาวศิริมาสต์ ไชยวุฒิ-
หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 053-776034/ 053-776034
E-mail ken_e_jee@hotmail.com

ชื่อและสถานที่ติดต่อของผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานของหัวหน้าโครงการ

- ชื่อ-สกุลนางมาพะ ขิตตะสังคะ
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ดร.มาพะ ขิตตะสังคะ
หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ภาควิชา หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โครงการ (หลักสูตรนานาชาติ)
ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 053-776034/ 053-776034
E-mail makha_kk@hotmail.com

ได้เสนอโครงการนี้ หรือโครงการที่มีส่วนเหมือนกับเรื่องนี้บางส่วนเพื่อขอทุนต่อแหล่งอื่นใดบ้าง

- ☒ ไม่ได้เสนอต่อแหล่งทุนอื่น
☐ เสนอต่อ
☐ ชื่อโครงการที่เสนอ
☐ กำหนดทราบผล (หรือสถานภาพเท่าที่ทราบ)

งบประมาณทั้งโครงการ 458,640 บาท
จาก สกว. 458,640 บาท
จากหน่วยงานร่วมโครงการ - บาท

ระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน

รายละเอียดของข้อเสนอโครงการ

1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

การที่ระบบเศรษฐกิจของพม่าเป็นระบบที่ควบคุมโดยรัฐบาลอย่างเข้มงวด ประกอบกับการที่รัฐบาลพม่ามักเชื่อมโยงปัญหาทางการเมืองภายในพม่ากับการดำเนินความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับพม่ามักได้รับผลกระทบ ในการกำหนดแนวทางและเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลได้วางไว้โดยเฉพาะในการพัฒนาประเทศให้มีการเจริญเติบโตนั้น การดำเนินนโยบายการเงิน และนโยบายการคลังล้วนมีบทบาทสำคัญ ที่ผ่านมามีการดำเนินการดำเนินนโยบายการเงินและคลัง ภายใต้ระบบที่ควบคุมโดยรัฐบาลอย่างเข้มงวด

งานวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาระบบการเงินพม่า วิเคราะห์เชิงทฤษฎี กล่าวถึงขั้นตอน กระบวนการในการดำเนินนโยบาย ให้ความเข้าใจในโครงสร้างทางการเงินอันเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจและเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินนโยบาย และกล่าวถึงปัญหากับแนวทางแก้ไขการดำเนินนโยบายทางการเงิน นับว่าเป็นงานวิจัยที่มีเล็งเห็นคุณค่าในการช่วยพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในด้านการบริหารนโยบายการเงินให้มีประสิทธิภาพ มีระบบการเงินที่มั่นคง ช่วยเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิจัยภาคสนามโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อมุ่งเน้นสร้างความเข้าใจโครงสร้างของระบบการเงินพม่า วิเคราะห์การดำเนินนโยบายการเงินพม่า วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการค้าชายแดน ไทย-พม่า และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบการเงินพม่า เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การพัฒนาประเทศมีอุปสรรค มีความล่าช้า เข้าใจถึงแนวทางนโยบายที่รัฐบาลพยายามดำเนินการเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน รวมถึงสามารถนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการค้าและการลงทุนแก่ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

2. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้มีการติดต่อเชื่อมโยงกันในหลายกิจกรรมทั้งทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ จนกระทั่งผูกพันเชื่อมโยงในระบบเศรษฐกิจโลก ในทางปฏิบัติประเทศต่าง ๆ ทุกประเทศในโลกยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจโลก และไม่มีประเทศใดเลยที่สามารถแยกตัวออกมาหรือทิ้งบทบาทของประเทศที่มีในระบบการพึ่งพาขายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สำหรับอัตราการพึ่งพากันและกันระหว่างประเทศต่าง ๆ นี้ได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาอัตราการเพิ่มขึ้นในการค้าขายสินค้าระหว่างประเทศมีอัตราที่สูงขึ้น การรวมตัวเข้าด้วยกันของระบบเศรษฐกิจโลกเป็นไปในหลายรูปแบบ การโยกย้ายปัจจัยการผลิตต่างๆ ระหว่างประเทศมีมากขึ้น ทั้งแรงงานที่ชำนาญและไม่ชำนาญ สินค้าประเภททุนและการเคลื่อนไหวของการลงทุนระหว่างประเทศ การเคลื่อนย้ายถ่ายทอดวิทยาการที่ก้าวหน้าในการผลิต การบริหารและการจัดการ โดยผ่านการลงทุนโดยตรงก็มีความสำคัญ

มากขึ้น การอพยพย้ายถิ่นของแรงงานก็มีมากขึ้น บรรษัทข้ามชาติต่าง ๆ มีผลทำให้ตลาดสินค้าขยายตัวกว้างขวางขึ้น และเป็นการขยายตลาดปัจจัยการผลิตให้กว้างขวางขึ้นด้วย

ประเทศสหภาพพม่าจัดเป็นประเทศ ซึ่งทหารได้เข้าแทรกแซงทางเศรษฐกิจ โดยกองทัพได้ตั้งสถาบันชื่อ Defense Service Institute ขึ้นมาในปี 1950 เพื่อขายสินค้าอุปโภค-บริโภค ให้แก่ทหาร โดยไม่แสวงหาผลกำไร แต่จะนำมาบำรุงส่งเสริมสวัสดิการแก่บุคลากรของกองทัพ กิจกรรมของ DSI ประสบความสำเร็จและขยายกิจการได้ใหญ่โต จนกระทั่งสามารถควบคุมกิจการสำคัญๆ ของรัฐได้ เช่น การธนาคาร การเดินเรือ การก่อสร้าง การประมง เป็นต้น ในขณะที่รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้เช่นนี้ ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจทั่วไปของพม่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการลงทุนใหม่ที่สำคัญจากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันมีการย้ายธุรกิจและการลงทุนของต่างชาติไปประเทศอื่น การส่งออกสินค้าเกษตรลดลง รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพม่ามีจำนวนลดลงและน้อยกว่าที่ทางการพม่าได้ตั้งเป้าไว้มาก ทำให้ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศลดลง ภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้น ค่าเงินจัต (Kyat) ตกต่ำ นอกจากนี้ภาคการเกษตรเริ่มส่งสัญญาณความไม่พอใจของเกษตรกรต่อนโยบายที่ไม่เป็นธรรมและกดขี่ของรัฐบาล อาทิเช่น การบังคับซื้อข้าวในราคาถูก การเก็บภาษีสินค้าเกษตร (ในรูปผลผลิต) ที่สูงขึ้น สถานการณ์เหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการวิกฤติการทางเศรษฐกิจในเอเชีย แต่สาเหตุที่สำคัญคือการบริหารเศรษฐกิจที่ผิดพลาดของรัฐบาลและสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่ดีขึ้น ซึ่งลดความมั่นใจของการลงทุนจากต่างชาติ อีกทั้งยังเป็นต้นเหตุของการ คว้าบาตรทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของประเทศตะวันตก

ประเทศไทยและสหภาพพม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาวถึง 1,800 กิโลเมตร โดยมีพรมแดนติดต่อกับไทยรวม 10 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

จากการที่ไทยและพม่ามีพรมแดนติดต่อกันและเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์กันมาช้านานได้ส่งผลให้ประชาชนของทั้งสองประเทศมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าระหว่างประเทศมีทั้งรูปแบบการค้าปกติและการค้าชายแดน โดยฝ่ายไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด และมูลค่าการค้ามีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม ในปี 2544 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าต่อพม่าเนื่องจากการชำระค่าก๊าซธรรมชาติที่ไทยได้ซื้อจากพม่า ไทยกับพม่ามีความตกลงการค้าระหว่างกัน 3 ฉบับ ได้แก่ ความตกลงทางการค้าไทย-พม่า (ลงนามเมื่อ 12 เม.ย. 2532 ที่กรุงย่างกุ้ง) บันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือทางการค้าไทย-พม่า (ลงนามเมื่อ 2 ก.พ. 2533 ที่กรุงเทพฯ) และความตกลงการค้าชายแดน (ลงนามเมื่อ 17 มี.ค.2539 ที่กรุงย่างกุ้ง) สำหรับการลงทุนของไทยในพม่า มีมูลค่าการลงทุนอยู่เป็นลำดับสามรองจากสิงคโปร์ และอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการผลิต รองลงมาคือ ธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว การประมง และเหมืองแร่

การที่ระบบเศรษฐกิจของพม่า เป็นระบบที่ควบคุมโดยรัฐบาลอย่างเข้มงวด ประกอบกับการที่รัฐบาลพม้ามักเชื่อมโยงปัญหาทางการเมืองภายในพม่ากับการดำเนินความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับพม้ามักได้รับผลกระทบ อาทิ ความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนโดยไม่

คำนึงผลกระทบและความตกลงที่มีอยู่ การปิดชายแดน และการยกเลิกสัมปทานประมง ซึ่งไม่เฉพาะประเทศไทยเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ แต่นักธุรกิจประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะที่มีพรมแดนติดกับพม่า อาฟกานิสถาน ก็ประสบปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกัน

ในการกำหนดแนวทางและเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลได้วางไว้โดยเฉพาะในการพัฒนาประเทศให้มีการเจริญเติบโตนั้น การดำเนินนโยบายการเงิน และนโยบายการคลังล้วนมีบทบาทสำคัญ ที่ผ่านมามีการดำเนินการดำเนินนโยบายการเงินและคลัง ภายใต้ระบบที่ควบคุมโดยรัฐบาลอย่างเข้มงวด ซึ่งที่ผ่านมามีการศึกษาวิจัยระบบการเงินพม่ายังเป็นเพียงการให้ภาพรวมทางภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในด้านนโยบายการเงินหรือการคลังด้านใดด้านหนึ่ง และส่วนหนึ่งเป็นเพียงบทความและบทความทางวิชาการที่แสดงวิสัยทัศน์ และความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายเท่านั้น ทำให้ยังไม่พบเห็นงานวิจัยเชิงประจักษ์ใดๆ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งด้านการเงินและการคลัง ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการเงินและการคลังมีความสัมพันธ์กัน เช่น การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลางตามเงื่อนไขของนโยบายการเงิน จะมีผลทำให้ต้นทุนการกู้ยืมเงินของรัฐบาลสูงขึ้น หมายความว่ารัฐบาลมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในทางกลับกันการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุลอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่มีการติดตามผลการดำเนินงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันโดยแบ่งตามช่วงที่สำคัญทางเศรษฐกิจ มีความเป็นระบบระเบียบและครบถ้วนในการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี กล่าวถึงขั้นตอน กระบวนการในการดำเนินนโยบาย ให้ความเข้าใจในโครงสร้างทางการเงินและการคลัง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจและเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินนโยบาย และงานวิจัยที่กล่าวถึงปัญหากับแนวทางแก้ไขการดำเนินนโยบายทางการเงินและการคลังเหล่านั้นจะเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในด้านการบริหารนโยบายการเงินให้มีประสิทธิภาพ มีระบบการเงินที่มั่นคง ช่วยเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

จากประเด็นดังกล่าวมีผลทำให้การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงระบบการเงินทั้งในยามที่มีสภาวะเศรษฐกิจปกติและในยามผันผวน ในขณะเดียวกันจะศึกษาถึงการใช้เครื่องมือทางการเงิน รูปแบบ ขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินนโยบาย ผลในการดำเนินนโยบาย ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการดำเนินนโยบายเป็นสำคัญอันจะทำให้งานการศึกษานี้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน มีคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาประเทศได้

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเข้าใจโครงสร้างของระบบการเงินในประเทศสหภาพพม่า
2. วิเคราะห์การดำเนินนโยบายการเงินในประเทศสหภาพพม่า
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการค้าชายแดน ไทย-พม่า เพื่อทำการศึกษาว่า มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า มีความสัมพันธ์กับอัตราแลกเปลี่ยนหรือไม่ ในกรณีที่มีความสัมพันธ์กันการแข็งค่าหรือการอ่อนค่าของเงินจัต (Kyat) มีผลทำให้มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า เพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่อย่างไร

4. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบการเงินพม่า ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการค้าและการลงทุนแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม

4. กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยละข้อ

4.1 แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ช่วง ระยะเวลา ดำเนินการ	จำนวน วันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
1.โครงสร้างของระบบการเงินในประเทศสหภาพพม่า	เก็บข้อมูลภาคสนามภายในและต่างประเทศ	-สำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	ม.ค. – ก.พ.54	10	อ.Maung Aung อ.ชายคณิต ดร.ศิวาพร
		-สำรวจและรวบรวมโครงสร้างระบบการเงินและสถาบันการเงิน	ม.ค. – ก.พ.54	20	
2.วิเคราะห์การดำเนินนโยบายการเงินในประเทศสหภาพพม่า	เก็บข้อมูลภาคสนามภายในและต่างประเทศ	-สำรวจและรวบรวมนโยบายการเงิน	มี.ค. – พ.ค. 54	10	อ.Maung Aung อ.ชายคณิต ดร.ศิวาพร
		-รวบรวมและสังเคราะห์ระบบการเงิน นโยบายการเงินของพม่า	มี.ค. – พ.ค. 54	20	
3.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า	เก็บข้อมูลภาคสนามภายในและต่างประเทศ	-สำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	มิ.ย. – ก.ค. 54	10	อ.Maung Aung อ.ชายคณิต ดร.ศิวาพร
		-รวบรวมข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนและสถานการณ์การค้าชายแดนไทย-พม่า	มิ.ย. – ก.ค. 54	20	
4.ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบการเงินพม่า	เก็บข้อมูลภาคสนามภายในและต่างประเทศ	-รวบรวมข้อมูลการค้าเงินงานและผลกระทบนโยบายการเงินพม่า	ส.ค. – ก.ย. 54	20	อ.Maung Aung อ.ชายคณิต ดร.ศิวาพร

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 6 เดือน)

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1	1.สำรวจข้อมูลเบื้องต้น 2. สำรวจข้อมูลปฐมภูมิจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	1.ได้ข้อมูลระบบการเงิน การธนาคาร นโยบายการเงินของพม่า การค้าชายแดนไทย-พม่า รวมถึงลักษณะของข้อมูลทางกายภาพอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น สภาพทั่วไปของพื้นที่ ช่องทางการค้า สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในพื้นที่ การคมนาคมและการติดต่อกับการค้าชายแดน สภาพภูมิประเทศพม่า 2. ได้ข้อมูลระบบการเงิน การธนาคาร นโยบายการเงิน อัตราแลกเปลี่ยน ของพม่า ในทัศนะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ ระบบการเงินพม่า รวมถึงได้ข้อมูลปัญหา และอุปสรรคระบบการเงินของพม่า
6 เดือนที่ 2	สำรวจสถานการณ์การเงิน การธนาคาร นโยบายการเงิน การค้าชายแดน ไทย-พม่า ในประเทศสหภาพพม่า	ได้ข้อมูล ระบบการเงิน การธนาคาร การค้าชายแดน-ไทยพม่า และนโยบายการเงิน การคลัง ของพม่า ตั้งเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ระบบการเงินพม่า

6. แนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินงาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานที่เสริมความมั่นคงของประเทศคือระบบการเงิน
2. การดำเนินนโยบายการเงินในประเทศสหภาพพม่าไม่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา
3. มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่าเป็นสาเหตุของอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น

พื้นที่ที่ศึกษา

พื้นที่จุดผ่านแดนถาวร อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจุดผ่านแดนถาวร อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และประเทศสหภาพพม่า

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษานี้คณะผู้วิจัยได้มีการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิจัยภาคสนามโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยขั้นตอนของการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เป็นการเตรียมการเพื่อกำหนดเค้าโครงการศึกษาและวิธีการดำเนินการวิจัย หลังจากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลโดยการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินพม่า นโยบายการเงินพม่า การค้าชายแดนไทย-พม่า ในขั้นนี้จึงเป็นการทำการสำรวจโดยการวิจัยเอกสารจากข้อมูลทุติยภูมิ ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นประวัติของการเกิดขึ้นของระบบการเงินพม่า การดำเนินนโยบาย

การเงินพม่า การค้าชายแดนไทย-พม่า รวมถึงลักษณะของข้อมูลทางกายภาพอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น สภาพทั่วไปของพื้นที่ ช่องทางการค้า สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในพื้นที่ การคมนาคมและการติดต่อกับการค้าชายแดน สภาพภูมิประเทศ โดยทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

2. ทำการแบ่งกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสำรวจแบบปฐมภูมิ โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 6 กลุ่มได้แก่

1. ผู้ประกอบการการค้าชายแดนหรือตัวแทนการค้าชายแดน ไทย-พม่า ในจังหวัดเชียงราย และจังหวัดตาก

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น ศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารและปกครอง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดและแรงงานจังหวัด เป็นต้น

3. ตัวแทนหน่วยงานทางการเงิน การคลัง และสถาบันการเงิน

4. ประชาชนกลุ่มต่างๆ เช่น เกษตรกรในพื้นที่ นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน เป็นต้น

5. ผู้บริโภคทั่วไปที่มีส่วนกับการค้าไทย-พม่า

6. กลุ่มแรงงานในพื้นที่และแรงงานต่างด้าวที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินพม่า

หลังจากนั้นจึงทำการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากร โดยทำการคัดเลือกโดยทำการสุ่มตัวอย่างเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่ม 1 และ 4 ส่วนที่เหลือใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. การเดินทางสำรวจสถานการณ์การเงิน การคลัง ของพม่า การค้าชายแดนไทย-พม่า การใช้เงินทางสังคมและวัฒนธรรม การขึ้นลงของเงินตราต่างประเทศต่อเงินพม่า ว่ามีลักษณะอย่างไรในปัจจุบัน

4. การทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทางสถิติจากข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจเบื้องต้นในข้อ 1-3 และจากการเก็บข้อมูลทุติยภูมินำมาประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมเพื่อสังเคราะห์ระบบการเงินของพม่า หลังจากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับทฤษฎีนโยบายการเงิน การคลัง ที่เกี่ยวข้อง

5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการค้าชายแดน ไทย-พม่า ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เพื่อที่จะนำไปแสดงให้เห็นว่าผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยน และการค้าชายแดนได้รับผลดี-ผลเสียอย่างไรต่อระบบเงินพม่า

6. ศึกษาผลกระทบของการทำงานของแรงงานต่างด้าวในเขตแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย การศึกษาในขั้นตอนนี้จึงต้องการที่จะประมาณการกำลังแรงงานและความต้องการกำลังแรงงานสำหรับการผลิต การค้า และการลงทุนตามแนวชายแดนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยทำการประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ โดยจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงผลดีผลเสียของระบบการเงินของพม่า

7. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบการเงินพม่า โดยนำเอาผลการศึกษาที่ได้รับข้างต้นในข้อ 1-6 มาศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคภาพรวม

วิธีการเก็บข้อมูล

การวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิจัยภาคสนามโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ และเอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาวิจัยภาคสนามโดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐานทางการเงินที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบการทำงานทั้งภาคการเงินและภาคการผลิตในพม่า ช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การพัฒนาประเทศมีอุปสรรค มีความล่าช้า เข้าใจถึงแนวทางนโยบายที่รัฐบาลพยายามดำเนินการเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั้งในและต่างประเทศสามารถนำไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ

2. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและมูลค่าการค้าชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย-พม่า โดยการประมาณการจากการสำรวจและเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนหรือวางแผนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า โดยการกระตุ้นให้เกิดการส่งออกทั้งในระยะสั้น และระยะยาวเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ปัญหา อุปสรรค รวมถึงทิศทาง ข้อจำกัดในการพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ในการนำเอาผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้หรือไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. กระบวนการผลักดันงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

จากการศึกษาระบบการเงินพม่า จะนำไปใช้ประโยชน์โดย นำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในระบบการทำงานทั้งภาคการเงินและภาคการผลิต เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การพัฒนาประเทศมีอุปสรรค มีความล่าช้า เข้าใจถึงแนวทางนโยบายที่รัฐบาลพยายามดำเนินการเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน รวมถึงผู้ที่สนใจทั้งในและต่างประเทศสามารถนำผลการศึกษาประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ

แบบเสนอโครงการวิจัย

1. ชื่อโครงการ

(ภาษาไทย)

บทบาทของสถาบันการศึกษาในการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่
นักศึกษาเพื่อรองรับการเป็นแรงงานมีฝีมือในภูมิภาคอาเซียน :
กรณีศึกษาสถานศึกษาระดับใบประกาศวิชาชีพ อาชีวศึกษา และ
อุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย

(ภาษาอังกฤษ)

Role of Vocational Schools and Universities on Labor Preparing
for ASEAN Free Labor Market: A Case Study of Skill-Certified,
Vocational Schools and Universities in Chiang Rai Province

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล

นายปรัชญานินทร์ วงศ์ทิตกุล

หน่วยงาน

วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร

053-776-038

E-mail address

tawan_wong@hotmail.com

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ-สกุล นางพิทยา พานทอง

หน่วยงาน

วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร

053-776-038

E-mail address

pittaya_fhusai@hotmail.com

2.3 ผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อ-สกุล

นางณัฐธิดา จุมปา

หน่วยงาน

วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร

053-776-038

E-mail address

natthida.b@hotmail.com

3. ปัญหาที่ท้าวิจัยและความสำคัญของปัญหา

หลังจากปี พ.ศ. 2510 ที่ได้มีการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) หรือ ASEAN ขึ้น โดยประกอบไปด้วยกลุ่มประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไน ดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และ ราชอาณาจักรไทย กระทั่งในปี พ.ศ. 2540 ได้มีประเทศที่เข้าเป็นประเทศสมาชิกใหม่อีก 4 ประเทศ คือ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (CLMV) โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ASEAN 3 ประการ คือ (1) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาค (2) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค และ (3) ใช้เป็นเวทีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในภูมิภาค ด้วยระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นมาโดยตลอด จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2546 อาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาบาหลี่ (Bali Concord II) โดยแสดงเจตนารมณ์การนำอาเซียนไปสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2563 ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีการลงนามในปฏิญญาเซบู เพื่อเร่งรัดให้เกิดประชาคมอาเซียนเป็นผลโดยเร็วยิ่งขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของประชาคมอาเซียนใน 3 เสาหลักอันเป็นกฎบัตรอาเซียน คือ (1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งทำได้ก่อให้เกิดภาวะตื่นตัวของกลุ่มประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศอย่างเห็นได้ชัด และในปีเดียวกันนี้ก็ได้มีการลงนามรับรอง **แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ACE Blueprint)** เพิ่มขึ้นอีก และเมื่อเดือนพฤศจิกายนของปี พ.ศ. 2550 เดียวกันนั้น บรรดาผู้นำอาเซียนได้ลงนามใน “ปฏิญญาวาดัวด้วยแผนงานจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เพื่อยืนยันเจตนารมณ์เดิมที่มุ่งให้ประชาคมอาเซียนได้รับการดำเนินการให้ลุล่วงตามที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2558 โดยยึดเป้าหมายร่วมที่ตั้งเอาไว้ คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Production Base) และมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้มากยิ่งขึ้น¹

อย่างไรก็ตาม ในการเตรียมความพร้อมการเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่จะถึงนี้ (ปัจจุบัน พ.ศ. 2553) ส่วนหนึ่งในการสร้างฐานความแข็งแกร่งมั่นคงในการเปิดตลาดเสรีการค้าทั้งในรูปแบบสินค้าบริการ และความตกลงการค้าต่าง ๆ แล้ว แรงงาน (Labor) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของสินค้าในตลาดการค้าของภูมิภาคอาเซียน ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งและเล็งไม่ได้ที่

¹ ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. รายงานการศึกษา : อีก 7 ปีข้างหน้าหรือแพ้ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC). (กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2551)

จะต้องได้รับการหยิบยกขึ้นมาพิจารณา เพราะส่วนหนึ่งที่ปรากฏในแผนงานสำคัญภายใต้ AEC Blueprint คือ การที่อาเซียนได้กำหนดและยินยอมให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาค อันเป็นการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน แรงงาน และเงินทุนเสรีโดยลดอุปสรรคในด้านต่าง ๆ นั้นเอง

นอกจากผลเชิงรูปธรรมอันจะนำไปสู่การปฏิบัติตามที่ได้แสดงไว้ข้างต้นแล้ว ยุทธศาสตร์ IMT-GT หรือ Roadmap ในการดำเนินงานภายใต้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย คือ อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย ซึ่งยุทธศาสตร์หนึ่งจาก 5 ยุทธศาสตร์² ที่กำหนดไว้ ก็คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้ความสำคัญต่อประเด็นความร่วมมือที่เชื่อมโยงความร่วมมือทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยมีสิ่งที่เร่งรัดผลักดันภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ทั้งหมด ได้แก่ การนำความตกลงอาเซียนว่าด้วยการรับรองด้านแรงงานร่วม (MRA) มาทดลองในพื้นที่ IMT-GT

ไม่เฉพาะเพียงกรอบความร่วมมือ AEC และ IMT-GT ที่กล่าวเอาไว้นี้ ประเทศไทยยังได้ลงนามความร่วมมือใน กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (Ayeyawady-Chao Phraya – Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ที่มีความตกลงในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งส่งเสริมการสร้างขีดความสามารถของคนและสถาบัน และริเริ่มมาตรการพัฒนาเพื่อยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค และ รวมถึง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Economic Cooperation: GMS-EC) ซึ่งก็เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านแผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies) เช่นเดียวกัน รวมถึงกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศความริเริ่มแห่งอ่าว เบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) ที่มุ่งความร่วมมือในด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เช่นเดียวกับกรอบความร่วมมืออื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวเอาไว้ โดยสรุป ประเทศไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมือ รวมทั้งสิ้น 5 กรอบความร่วมมือด้วยกัน กล่าวคือ ACMECS, GMS, BIMSTEC, IMT-GT และ AEC

² ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการค้าและการลงทุน แบบภายในและระหว่างพื้นที่ IMT-GT และระหว่างพื้นที่ IMT-GT กับภายนอก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมภาคเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบูรณาการด้านพื้นที่ IMT-GT เข้าด้วยกัน ยุทธศาสตร์ที่ 4 นอกจากที่ระบุไว้แล้ว ยังรวมถึง การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติด้วย และสุดท้าย ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างการจัดการด้านสถาบันและกลไกความร่วมมือในพื้นที่ IMT-GT

เมื่อเอ่ยถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (Human Development) แล้ว กระบวนการสำคัญ กระบวนการหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ได้แก่ ระบบการศึกษา (Education) เพราะการศึกษา เป็นกระบวนการที่ให้ทั้งวิทยาการทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ของการลงนามในกรอบร่วมมือต่าง ๆ ได้ จำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาศักยภาพ มนุษย์โดยเริ่มจากการจัดการศึกษานั้นเอง หากจะกล่าวไปแล้ว ประเทศไทยก็มีความพยายามที่ปฏิรูป การศึกษามาโดยตลอดเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นตัวบุคคลให้มีคุณสมบัติ (คุณภาพ) ตามที่กำหนดไว้ใน กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่กระนั้นก็ตาม ระบบการศึกษาของประเทศไทยยังคงมุ่งเน้นไปในเชิงทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ด้วยเพราะการเตรียม ความพร้อมให้แก่บัณฑิตศึกษาให้ออกไปเป็นแรงงานมีฝีมือ (Skilled Labors) นั้นยังมีสัดส่วนน้อย สังเกตได้จากสาขาวิชาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมักเป็นสายสังคมศาสตร์หรือ มนุษยศาสตร์เสียเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้จะมีสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่มุ่งสอนด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตแรงงานที่มีฝีมือก็ตาม แต่ก็ยังเป็นจุดด้อยตรงที่ว่า ระดับการศึกษาสูงสุดที่สามารถจัดการเรียน การสอนได้ ก็คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ตลาดแรงงานภายในประเทศไทยกลับวางมาตรฐานวุฒิขั้นต่ำในการ รับเข้าเป็นลูกจ้างอยู่ที่ระดับปริญญาตรี รวมทั้ง ยังมีความไม่ชัดเจนมากนักสำหรับการจัดการเรียนการ สอนให้แก่บัณฑิตศึกษา ในประเด็นที่ว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งทั้งที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ได้มีการสร้างความพร้อมด้านฝีมือนอกเหนือไปจากเชิงทฤษฎี อื่นใดหรือไม่ เพื่อสร้างบัณฑิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับจะสามารถนำพาตนเองเข้าไปสู่การ เป็นแรงงานมีฝีมือในตลาดแรงงานเสรีอาเซียนได้อย่างแท้จริง เพื่อไม่ให้เกิดการเสียเปรียบทางด้าน แรงงาน ไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติที่จำเพาะ (Specific Qualities) ความรู้เชิงทฤษฎี (Theoretical Knowledge) และทักษะเชิงปฏิบัติ (Practicing Skills) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ ต่างเป็นคุณสมบัติที่ จำเป็นและต้องการของตลาดแรงงานอาเซียนนั่นเอง

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับก่อน อุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายเปิดแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียน
- 2) เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาต่อ นโยบายการเปิดการค้าเสรีและแรงงานเสรีภายในภูมิภาคอาเซียน
- 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาจากของสถานศึกษาระดับป ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาในการที่จะสามารถเข้าไปเป็นแรงงานฝีมือ (Skilled Labors) ในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน
- 4) เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาระดับปประกาศนียบัตร วิชาชีพ ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาไม่สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการเป็น แรงงานในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน

5. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

- 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนกรอบแนวคิด นโยบายด้านการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตเพื่อการเป็นแรงงาน
- 2) การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิด (Focus Group) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐ และ (2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
- 3) การจัดสัมมนาวิพากษ์วิธีวิธี เพื่อทบทวน ตรวจสอบ และเพิ่มเติมข้อค้นพบสำหรับงานวิจัย
- 4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา (Board Interview) โดยใช้คำถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questions)
- 5) เพื่อแสวงหาข้อมูลเชิงประจักษ์ในส่วนที่เป็นนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาระดับไปรับรองวิชาชีพ ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย
- 6) การวิเคราะห์สรุปผล (Conclusion and Analysis)

6. กลุ่มสถานศึกษาเป้าหมายสำหรับการศึกษาวิจัย

กลุ่มศึกษาที่กำหนดไว้สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับไปประกาศวิชาชีพ ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดเชียงราย มีทั้งสิ้น 22 แห่ง แยกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน รวม 4 แห่ง แยกเป็น

- ก. สถานศึกษาของรัฐ 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (วิทยาเขตเชียงราย)
- ข. สถานศึกษาเอกชน 1 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเชียงราย

กลุ่มที่ 2 สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวม 13 แห่ง แยกเป็น

- ก. สถานศึกษาของรัฐ 7 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย วิทยาลัยกาญจนาภิเษกเชียงราย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย วิทยาลัยการอาชีพเชียงราย วิทยาลัยการอาชีพเทิง และวิทยาลัยการอาชีพเวียงเชียงรุ้ง
- ข. สถานศึกษาเอกชน 6 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธนเชียงราย โรงเรียนพาณิชย์การเชียงราย โรงเรียนวิรุณบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีเชียงราย โรงเรียนโพลิเทคนิคเชียงราย โรงเรียนชัยศิษย์บริหารธุรกิจและเทคโนโลยี และโรงเรียนอาชีวศึกษาแม่สาย

กลุ่มที่ 3 สถานศึกษาระดับใบประกาศวิชาชีพเอกชน รวม 6 แห่ง ทั้งหมดดำเนินการโดยเอกชนประกอบด้วย โรงเรียนเกื้อกุลบริหาร โรงเรียนทวิบริหารศาสตร์ โรงเรียนลานนาบริหาร โรงเรียนปทุมเวชบริหาร (เชียงราย) โรงเรียนสยามบริหารศาสตร์ และโรงเรียนเชียงรายบริหาร

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบถึงรูปแบบของการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายเปิดแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียน
- 2) ทราบความพร้อมของสถานศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาต่อนโยบายการเปิดการค้าเสรีและแรงงานเสรีภายในภูมิภาคอาเซียน
- 3) ทราบถึงศักยภาพของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาจากของสถานศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาในการที่จะสามารถเข้าไปเป็นแรงงานฝีมือ (Skilled Labors) ในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน
- 4) ทราบถึงอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาไม่สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการเป็นแรงงานในตลาดแรงงานเสรีอาเซียน
- 5) สามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้นำไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนการพัฒนาทางการศึกษาและแรงงาน (Educational and Labor Policy Recommendation) ได้

8. ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของฝ่ายที่เสนอขอรับทุน

งานศึกษาวิจัยฉบับนี้สอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของผู้วิจัย คือ

- 1) การเป็นองค์กรการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและภูมิภาคอาเซียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ในด้านสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์
- 2) เพื่อเป็นการยกระดับหน่วยงานต้นสังกัด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและระดับหน่วยงาน คือ วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ก้าวสู่ความเป็นสากลและสามารถที่จะได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ
- 3) เพื่อเป็นการสร้างและเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นทรัพยากรของหน่วยงานที่สังกัด
- 4) เพื่อเป็นการเตรียมองค์ความรู้เกี่ยวกับอนภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงศึกษาและภูมิภาคอาเซียนศึกษาในการที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการเรียนการสอนต่อไป

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ระดับชาติ และของสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตามลำดับ ดังนี้

เป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของ สกว.

เป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ระดับชาติ

9. โครงการนี้หรือโครงการที่มีส่วนเหมือนกับเรื่องนี้บางส่วนเพื่อขอทุนต่อแหล่งอื่นที่ใดบ้าง

- (✓) ไม่ได้เสนอต่อแหล่งทุนอื่น
- () เสนอต่อ
- () ชื่อโครงการที่เสนอ
- () กำหนดทราบผล (หรือสถานภาพเท่าที่ทราบ)

10. งบประมาณทั้งโครงการ **817,102** บาท

จาก สกว. **817,102** บาท

จากหน่วยงานร่วมโครงการ - บาท

11. ระยะเวลาดำเนินงาน **12** เดือน

12. รูปแบบการดำเนินงานและผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา(แบ่งเป็นราย 6 เดือน)

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1	1. รวบรวมข้อมูลกรอบความร่วมมืออาเซียน ประชาคมอาเซียน ข้อมูลจำเพาะด้าน แผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป้าหมาย และ ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล	ได้ข้อมูลกรอบอาเซียน ด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ และข้อมูลจำเพาะด้านการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการเตรียมการรองรับ ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาเป้าหมาย
	2. ดำเนินการออกแบบคำถามเพื่อการประชุม ระดมความคิดกลุ่มย่อย (Focus Group) และ แนวคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ เพื่อนำมา สนับสนุนข้อมูลแผนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเป้าหมายที่รวบรวมไว้	ประมวลผลและจัดทำฐานข้อมูลกรอบอาเซียน และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป้า ในเบื้องต้น
	1. จัดการประชุมระดมความคิดกลุ่มย่อย (Focus Group)	เพื่อตรวจสอบข้อมูลแผนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเป้าหมาย และเปรียบเทียบกับ กรอบความร่วมมืออาเซียน และประชาคม อาเซียน
6 เดือนที่ 2	1. การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันการศึกษา (Board Interview) เป้าหมาย	เพื่อค้นหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแผนการจัดการ เรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ สอดคล้องและตอบสนองต่อประชาคมอาเซียน
	2. จัดสัมมนาวิพากษ์ครึ่งวิถี (Half-way Critical Seminar)	เพื่อตรวจสอบ เพิ่มเติมข้อค้นพบสำหรับ งานวิจัย
	3. สรุปข้อมูลที่ได้ทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลการ ศึกษาวิจัย	ได้ฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ และวิธีการจัดเก็บที่ เหมาะสม เพื่อใช้ในการเผยแพร่
	4. จัดทำรูปเล่มงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
	5. จัดการประชุมนำเสนอผลการวิจัยต่อ สาธารณะ	เพื่อเผยแพร่งานวิจัย

ประวัติบุคคล

1. หัวหน้าโครงการ-นักวิจัย

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายปรัชญานินทร์ วงศ์ทิตกุล

เพศ ชาย

วันเดือนปีเกิด 19 กันยายน 2519

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ

ประธานโปรแกรมสาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-766-034

E-mail tawan_wong@hotmail.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 231 หมู่ 10 ตำบลทานตะวัน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57280

โทรศัพท์/โทรสาร 085-988-2834 / ไม่มี

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี – เอก ; สาขา และสถาบัน)

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบัน
ปริญญาตรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาโท	มานุษยวิทยามหาบัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ

ประเภท	รายละเอียด
บทความ	สัญชาติไทยกับการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่า หมู่บ้าน พญาไพรเล่ามา จังหวัดเชียงราย. กระแสอาคเนย์. ฉบับที่ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: 2552.
วิทยานิพนธ์	ชาวต๋ายไร้สัญชาติกับอัตลักษณ์: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่า หมู่บ้านพญาไพรเล่า มา จังหวัดเชียงราย. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: 2549.

รางวัลผลงานวิจัย / ทูตที่เคยได้รับ

โครงการพหุลักษณะในสังคมไทย ผ่านโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตด้านมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สกว. รุ่นที่ 2 ปี พ.ศ. 2548

สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

มานุษยวิทยา สังคมวิทยา วัฒนธรรมศึกษา ชาติพันธุ์ศึกษา การพัฒนาสังคม สิทธิมนุษยชน

ประสบการณ์การทำงาน

ปี	หน้าที่และลักษณะงานที่ทำ
2009	<u>นักวิจัยผู้ช่วย</u> โครงการ Rapid Assessment of the Impact of Global Economic Crisis. "The Impacts of the Economic Downturn on Workers in Thailand" submitted to the World Bank on the G20 Meeting in April 2009.
2552	<u>นักวิจัย</u> โครงการพัฒนารูปแบบและจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดด้านกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2550	<u>นักวิจัย</u> (ด้านเศรษฐกิจและสังคม) สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2549	<u>ผู้ช่วยนักวิจัย</u> จากมหาวิทยาลัยโตเกียว เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ-สังคม (Socio-economic) ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ
	<u>เจ้าหน้าที่พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าบริโภค (ระดับ 6)</u> บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด

ภาระงานในปัจจุบัน

งานประจำ งานสอนและงานวิจัย

งานบริหารจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษา
ศึกษานุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ในฐานะประธานโปรแกรมวิชาชาติพันธุ์ศึกษา
ศึกษานุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

2. ประวัตินักวิจัยร่วม

ประวัติ นาง พิตยา พานทอง
วันเกิด วันที่ 11 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ 1 หมู่ 4 ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 50130
โทรศัพท์ (053) 776034 (084) 9509403
โทรสาร (053) 776034
อีเมลล์ pittaya_fhusai@hotmail.com

การศึกษา

2551 PhD Candidate , Global Governance and Regional Strategy Graduate School of Media and Governance, Keio University

2549 ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิภาคศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- 2546 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ 2)
สาขา สาขาวิทยาการสังคมศาสตร์อาณานิคมศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2541 มัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาภาษาฝรั่งเศส โรงเรียนดาราวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน

- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- มีนาคม-เมษายน 2550 นักวิจัยร่วมประจำโครงการ “ชีวิตในอดีต Life in The Past”
(หัวหน้าโครงการ อาจารย์อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่)
- 2547-2550 นักวิจัยประจำศูนย์พัฒนาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2546 ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการ “ยุทธศาสตร์ของรัฐกับการแก้ไขปัญหา
ความยากจนแบบมีส่วนร่วมในภาคเหนือ”
(หัวหน้าโครงการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.วันเพ็ญ สุฤกษ์ สาขา
ภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ประสบการณ์การสอน

ระดับปริญญาตรี

- ปัจจุบัน สอนวิชานิเวศวิทยากลุ่มน้ำโขง , วิชาการเมืองและเศรษฐกิจในอนุ
ภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง, วิชาการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ , วิชาสังคมและวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง
และ วิชาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาษีและการคลัง
- ธันวาคม 2549 สอนวิชาการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
เฉียงใต้ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(ผู้ช่วยสอน)

ระดับปริญญาโท

- พฤศจิกายน 2549-มีนาคม 2550 สอนวิชาการวิจัยการปกครองท้องถิ่น
หลักสูตรปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศูนย์เชียงใหม่) (ผู้ช่วยสอน)

มีนาคม-พฤษภาคม 2550 สอนวิชาการเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น

หลักสูตร ปริญญาโท รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามังกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (ผู้ช่วยสอน)

ความสามารถพิเศษ

- สามารถใช้ภาษาพม่าได้
- สามารถใช้ภาษาจีนได้

ทุนวิจัย

เมษายน 2552-มกราคม 2553 ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานข้าม
ชาติจากพม่าสู่แม่ฮ่องสอน กรณีศึกษาไทใหญ่ กะเหรี่ยง คะยาห์

กรกฎาคม 2551-มกราคม 2552 ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Mekong Institute , New Zealand
Government and The Rockefeller Foundation
โครงการวิจัยเรื่อง Impact of Land Policy and Infrastructure
development on The Welfare of The Ethnic minority in the GMS
(Myanmar, Thailand, Vietnam)

พฤษภาคม 2551-มกราคม 2552 ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Asia Foundation
โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนามุมมองหญิง-ชายในธรรมชาติ
ของการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

มีนาคม 2550- กุมภาพันธ์ 2551 ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบศักยภาพของ
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนาม

2550 ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่ ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง มิติการพัฒนาและผลกระทบทาง
เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมบริเวณระเบียงเศรษฐกิจ
อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

เมษายน-มิถุนายน 2549 ทุนสนับสนุนการวิจัย The Luisa Mallari Fellowship for M.A. and
Ph.D Research in Southeast Asian Studies ของ South East
Asian Studies Regional Exchange Program (SEASREP)

พฤศจิกายน 2548-เมษายน 2550 ทุนวิจัยวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตของสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย(สกว.) ทางด้านสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์

ตุลาคม 2548-กันยายน 2549 ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฝึกอบรมทางวิชาการ

- 3-7 สิงหาคม 2552 Seminar on Southeast Asian Studies through in-depth discussions and intensive lectures at the Indonesian Institute of Sciences (LIPI) , Jakarta Indonesia supported by SEASREP Foundation.
- 19-23 สิงหาคม 2551 Midterm Training Course Regional Research Implementation And Methodology
สนับสนุนทุนโดย Mekong Institute and New Zealand Government
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 17 มีนาคม-5 เมษายน 2551 ฝึกอบรมเกี่ยวกับ Research and Methodology
สนับสนุนทุนโดย Mekong Institute and New Zealand Government
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประสบการณ์ทางวิชาการ

- มกราคม 2551 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “ Impact of land policy and infrastructure development on the Welfare of the ethnic minority in the GMS: Case study in Thailand” ใน GMS Research Roundtable Meeting , organized by Mekong Institute Khon Kaen, Thailand.
- กรกฎาคม 2550 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “Economy on Border Community in Greater Mekong Sub-region (GMS) A Case Study Chinese Local Market in Muang Houay Xai Bokeo Province, Lao PDR.” ใน International Conference Partnership in Economic and Social Development Through Science and Technology with Emphasis on Protecting Culture and Environment in Asia-Pacific ระหว่าง วันที่ 16-18 July 2007 ณ Ho Chi Minh City Vietnam ดำเนินงานโดย International College of Mekong Region Chiangrai Rajaphat University
- ธันวาคม 2549 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง : การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ” ในงานประชุมทางวิชาการประจำปีระดับชาติ สาขาสังคมวิทยา มานุษยวิทยา เรื่อง ความหลากหลายทาง

วัฒนธรรม และ การพัฒนาภูมิภาคนานาชาติ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์คอนเวนชั่น จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

เมษายน 2549 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่องใน Regional Seminar on Regionalization of Development: Redefining Local, Culture, Space and Identity in The Mekong Region เรื่อง “The Impact of Globalization on Border Community in Greater Mekong Sub-region (GMS): The Emergence and Response to Chinese Market in Muang Huay Xai, Lao PDR” ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จัดโดยโครงการจัดตั้งศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน Regional Center of Sustainable Development(RCSD) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กันยายน 2548 ตัวแทนเยาวชนไทย เข้าร่วมการประชุม “โครงการความร่วมมือระหว่างเยาวชนในกลุ่มประเทศอาเซียน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ” ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน กระทั่งพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2547 ร่วมส่งบทความวิชาการเรื่อง “ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง : การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ” ในการประชุมสัมมนาเรื่อง “Transborder Issues in The Greater Mekong Sub-region” จัดโดยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

กันยายน 2546 นำเสนอผลงานเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยในพม่า” ในงานสัมมนาร่วมระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับนักศึกษา Waseda University ณ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ : บทความ

- บทความเรื่อง “เขตเศรษฐกิจและการค้าพิเศษลาวบาวของเวียดนาม: มิติหนึ่งของความเปลี่ยนแปลงในGMS ” ตีพิมพ์ในวารสาร GMS News ของวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
- หนังสือลาวภีวทัศน์ : มุมมองจากอดีตสู่ปัจจุบัน ตีพิมพ์เมื่อวันที่ 21 เดือนกันยายน พ.ศ. 2549
- บทความเรื่อง อะไรจะเกิดขึ้นในลาว ? เมื่อพรมแดนของรัฐหายไปในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ตีพิมพ์ในหนังสือลาวภีวทัศน์: มุมมองจากอดีตสู่ปัจจุบัน(กันยายน 2549)

- บทความเรื่อง “The Impact of Globalization on Border Community in Greater Mekong Sub-region GMS : The Emergence and Responses to Chinese Market in Muang Houay Xai, Lao, PDR” ตีพิมพ์ในหนังสือลาวภิวัดน์ : มุมมองจากอดีตสู่ปัจจุบัน(กันยายน 2549)
- บทความเรื่อง “ ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง: การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ตีพิมพ์ในวารสารสังคมลุ่มน้ำโขงปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม –เมษายน 2551

ผลงานวิจัย

- 2552(หัวหน้าโครงการ) “ กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติจากพม่าสู่แม่ฮ่องสอน กรณีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง คะยาห์ และไทใหญ่ “โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)
- 2551(นักวิจัย) “การศึกษาและพัฒนามุมมองหญิง-ชายในธรรมาภิบาลการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ” โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Asia Foundation
- 2551(นักวิจัย) “ผลกระทบของนโยบายที่ดินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐต่อกลุ่มชาติพันธุ์ กรณีศึกษาเปรียบเทียบ ประเทศไทย พม่า และเวียดนาม” โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Mekong Institute, New Zealand Government and The Rockefeller Foundation.
- 2550(นักวิจัย) “เปรียบเทียบศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับเวียดนาม”
โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)
- 2550(นักวิจัย) “มิติการพัฒนาและผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม บริเวณระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”
โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2550(นักวิจัย) “รูปแบบและการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนในภาคเหนือตอนบน ”
โดยทุนสนับสนุนสำนักงาน คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2549 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่ ”โดยทุนสนับสนุนสำนักงาน

- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2548 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “ความก้าวหน้าการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร และงบประมาณ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ” โดยทุนสนับสนุนสำนักงาน
คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2547(ผู้ช่วยนักวิจัย) “การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการส่งเสริมระบบการไกล่
เกลี่ยข้อพิพาทของประชาชนในจังหวัดเชียงราย” โดยทุนสนับสนุนของ
กระทรวงยุติธรรม
- 2547 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “การประเมินความก้าวหน้าและปัญหาการถ่ายโอนอำนาจใน
ภาคเหนือ ” โดยทุนสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการกระจาย
อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี
- 2547(ผู้ช่วยนักวิจัย) “การวิเคราะห์นโยบายและมาตรการปราบปรามยาเสพติดใน
ภาคเหนือ” โดยทุนสนับสนุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย(สกว)

วิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เรื่อง “การตอบสนองของคนในท้องถิ่นที่มีต่อตลาดจีนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อ
แก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” (2549)
- วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา สหวิทยาการสังคมศาสตร์ อาณานิคมและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “ ปัญหาทางการเมืองกับชนกลุ่มในพม่า” (2546)

3. ประวัติผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางณัฐธิดา จุมปา

เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 3 มิถุนายน 2520

ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ประจำ

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-766-034

E-mail natthida.b@hotmail.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 249 หมู่ 5 ตำบลแม่เย็น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57280

โทรศัพท์/โทรสาร 082 – 190-0605

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขา	ปี	สถาบัน
ปริญญาตรี	การพัฒนาชุมชน	2543	สถาบันราชภัฏเชียงราย

ประสบการณ์การทำงาน

- 2541 อาสาสมัคร มุลินีเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) รับผิดชอบงานด้านการช่วยเหลือและให้ข้อมูลแรงงานเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ และจัดกิจกรรมให้กับแรงงานเด็กในโรงงานอุตสาหกรรม
- 2542 ผู้ช่วยนักวิจัย รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานเครือข่ายผู้ติดเชื้อจังหวัดเชียงราย ของศูนย์แพทย์พื้นบ้าน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2543 อาสาสมัครมุลินีอาสาสมัครเพื่อสังคม ประจำองค์การแชร์ (SHARE) ประเทศไทย รับผิดชอบ งานการส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มผู้ติดเชื้อ / ผู้ป่วยเอดส์ จังหวัดอำนาจเจริญ (เจ้าหน้าที่ภาคสนาม)
- 2548 เจ้าหน้าที่ประสานงาน โครงการอาสาสมัครพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดเชียงราย สำนักบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2549 ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน จังหวัดเชียงราย สำนักบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2549 เจ้าหน้าที่ ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2550 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ประจำ วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รับผิดชอบงานด้านการจัดประชุมสัมมนาเชิงวิชาการระหว่างประเทศ และงานบริการวิชาการแก่สังคม
- รักษาการหัวหน้าสำนักงานคณบดี วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ 2725 / 2552) ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2552)

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย

- 2549 โครงการวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) (ผู้ช่วยนักวิจัย) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผ่านมหาวิทยาลัยนเรศวร
- 2549 โครงการศึกษาผลกระทบเชิงนโยบายของการทำให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (ผู้ช่วยนักวิจัย)
- 2549 บทเรียนจากกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวโดยภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนจังหวัดเชียงราย (ผู้ช่วยนักวิจัย) แหล่งทุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- 2550 ชุดโครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (บทเพลงและเครื่องดนตรี) วรรณศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อัวเมี่ยน (นักวิจัย)
- 2550 ชุดโครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (หัตถกรรมฝีมือด้านผ้าปัก) วรรณศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อัวเมี่ยน (นักวิจัย)
- 2550 โครงการวิจัยเรื่อง ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว กับบทบาทรองรับการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ในเมืองชายแดนกรณีศึกษา เมืองเศรษฐกิจชายแดน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ (นักวิจัย)
- 2551-2552 เศรษฐกิจพอเพียงยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศ (Sufficiency Economy as a Human Development Strategy for National Economic, Social and Environmental Sustainability) (ผู้ช่วยนักวิจัย) แหล่งทุน สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
- 2553 การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน (กำลังดำเนินการ)
- 2553 สถานภาพชุมชนชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงรายกับการจัดสวัสดิการชุมชน : กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย (เสนอโครงการ)

อบรมหลักสูตรการวิจัย

การฝึกอบรมที่เคยได้รับ	ระยะเวลาการจัด
โครงการประชุมเพื่อจัดทำแผนระยะยาวภาคประชาชนและท้องถิ่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)	18 มี.ค. 2550
โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประจำปี 2552เรื่อง “การจัดเตรียมข้อมูลและสถิติพื้นฐาน (สำหรับเจ้าหน้าที่)”	8 มิ.ย. 2552
อบรมการเขียนชุดโครงการวิจัยเพื่อส่งสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ	9-10 ก.ค. 2552
การเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน	30 พ.ย. 2552
โครงการอบรมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	18–19 ก.พ. 2553

แบบเสนอโครงการวิจัย

1. ชื่อโครงการเรื่อง ความพร้อมของแรงงานจังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล นางพิทยา พานทอง

หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-776-034

E-mail address pittaya_fhusai@hotmail.com

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ-สกุล นายปรัชญาณินทร์ วงศ์ทิตติกุล

หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-776-034

E-mail address tawan_wong@hotmail.com

2.3 ผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อ-สกุล นางกุลธิดา อินทร์ไชย

หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่อยู่ เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-776-034

E-mail address natthida.b@hotmail.com

2.4 ที่ปรึกษาโครงการ

1. อาจารย์พัชรพล วังศ์บุญสิน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

3. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations –ASEAN) เกิดขึ้นเมื่อปี 2510 ท่ามกลางการเผชิญหน้าทางการเมือง ซึ่งแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีการแข่งขันด้านส่งออก ตลาด การหาแหล่งทุนและเทคโนโลยีสูงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้การเจริญเติบโตของ ASEAN เป็นไปอย่างช้า ๆ ทั้งที่ ภูมิภาคอาเซียนหรือภูมิภาคกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นปฏิญญาในการก่อตั้งอาเซียน ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการรวมตัวกันเพื่อเร่งรัดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในภูมิภาคโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันส่งเสริม พื้นฐานและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยยึดหลักยุติธรรมและไม่ขัดกฎเกณฑ์ของกฎบัตรสหประชาชาติ นับว่าในช่วง 10 ปี แรกหลังจากก่อตั้ง ASEAN ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำกรอบงานอย่างกว้าง ๆ และยืดหยุ่นได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดเห็นอันหลากหลายของสมาชิก ทิศทางในการดำเนินงานของอาเซียนเริ่มชัดเจนขึ้นในปี 2520 เมื่อผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียน (Declaration of ASEAN Concord) และ สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia : TAC) ซึ่งได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านโภภภัณฑ์ พื้นฐานโดยเฉพาะอาหารและพลังงาน การจัดตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิก การจัดตั้งระบบสิทธิพิเศษทางการค้าระยะยาว การปรับปรุงการเข้าสู่ตลาดนอกอาเซียน และการแก้ไขปัญหาโภภภัณฑ์ระหว่างประเทศ และประเด็นเศรษฐกิจโลกอื่น ๆ

นับแต่อาเซียนได้รับการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ช่วงเวลาหลักๆ ดังนี้

ช่วงแรกหลังการก่อตั้ง (พ.ศ. 2510 - 2520) ในช่วงเวลานี้ ยังมีการเผชิญหน้าทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้การเจริญเติบโตของอาเซียนเป็นไปอย่างไม่รวดเร็วทันและยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถรองรับความคิดเห็นหลากหลายของสมาชิก และสร้างรากฐานสำหรับจุดมุ่งหมายร่วมกันต่อไป ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมจึงมีไม่มากนัก แต่อาเซียนก็สามารถสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลของประเทศสมาชิกได้เป็นผลสำเร็จ อย่างไรก็ดี ทิศทางในการวางแผนงานด้านเศรษฐกิจของอาเซียนเริ่มชัดเจนมากขึ้นหลังจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งแรก เมื่อกุมภาพันธ์ 2519 โดยผู้นำอาเซียน 5 ประเทศคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ลงนามในเอกสารสำคัญสองฉบับ ได้แก่ Declaration of ASEAN Concord และ Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia ที่ระบุความร่วมมือทางเศรษฐกิจหลายด้านเพื่อการดำเนินการต่อไป

ช่วงที่ 2 ช่วงเวลาแห่งการขยายตัวของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2521- 2540) ในช่วงนี้อาเซียนมี 4 การขยายสมาชิกภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเริ่มปรากฏเป็น รูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งเกิดความตกลงทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ เกิดขึ้นหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจครั้งสำคัญที่สุด คือ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) นอกจากนี้ อาเซียนก็ได้รับสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 1 ประเทศ คือ บรูไน ดารุสซาลาม เมื่อปี 2530 หลังจากนั้นผู้นำอาเซียนจึงได้ออกแถลงการณ์สิงคโปร์

ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 เมื่อปี 2535 (Singapore Declaration of 1992) แสดงเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อรักษาความมีเสถียรภาพและความเจริญรุ่งเรืองภายในภูมิภาค และได้ลงนามความตกลง 2 ฉบับ คือ ความตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation) ความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area) หรือเรียกโดยย่อว่า ความตกลง CEPT เพื่อจัดตั้ง AFTA

ช่วงที่ 3 วิฤตเศรษฐกิจ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามแนวทางของ ASEAN Vision 2020 (พ.ศ.2541 - 2547) ในช่วงเวลาดังกล่าว ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงไปทั่วทวีปเอเชียทำให้อาเซียนจำเป็นต้องวางแผนดำเนินงานด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค ผู้นำอาเซียนจึงได้ประกาศวิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 2 เดือนธันวาคม 2540 ณ ประเทศมาเลเซีย เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการดำเนินงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนในศตวรรษที่ 21 และอีก 1 ปี ต่อมา ผู้นำอาเซียนได้ให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการฮานอย (Hanoi Plan of Action) เพื่อใช้เป็นแผนการดำเนินงานให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 6 ในเดือนธันวาคม 2541 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม

ช่วงที่ 4 การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการบูรณาการทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่เจรจา (พ.ศ.2545-ปัจจุบัน) ในขณะที่อาเซียนอยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฮานอยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตาม ASEAN Vision 2020 นั้น สิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจการค้าภายนอกภูมิภาคได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความล่าช้าในการเจรจาการค้าพหุภาคี และกระแสภูมิภาคนิยม ทำให้อาเซียนเข้าสู่การเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ ซึ่งการเจรจาดังกล่าวก็ยังดำเนินอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น อินเดีย สาธารณรัฐออสเตรเลียและ และสหภาพยุโรป นอกจากนี้ อาเซียนยังได้จัดทำการศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน - ปากีสถาน เขตการค้าเสรีตะวันออก และความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดในเอเชียตะวันออกการจัดทำเขตการค้าเสรีเพื่อบูรณาการเศรษฐกิจของอาเซียนเข้ากับประเทศคู่เจรจาภายนอกภูมิภาคเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดให้การรวมกลุ่มภายในระหว่างประเทศสมาชิกภายในให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ผู้นำอาเซียนจึงได้ประกาศแสดงเจตนารมณ์ที่จะรวมกลุ่มภายในภูมิภาคให้เสร็จสิ้น ภายในปี 2563 ตาม แถลงการณ์บาหลินบับที่ 2 (Bali Concord II) ซึ่งได้มีการลงนามในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อ 7 ตุลาคม 2546 ณ ประเทศอินโดนีเซีย จากนั้นในปี 2550 ผู้นำอาเซียนได้เร่งรัดเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จากเดิมที่กำหนดไว้ใน ปี 2563 เป็นปี 2558 เพื่อให้ทันกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้ประกาศ ปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) เมื่อ 13 มกราคม 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 ในเดือน

พศ. 2550 ผู้นำก็ให้เห็นชอบและลงนามในเอกสารสำคัญอีก 2 ฉบับ ได้แก่ กฎบัตร และปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งจะเป็นแผนงานสำหรับการดำเนินการตามพันธกรณีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไปสู่การจัดตั้ง AEC

กล่าวสำหรับ AEC Blueprint มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อกำหนดทิศทาง / แผนงานในด้านเศรษฐกิจที่จะต้องดำเนินงานให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) และสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ซึ่งอ้างอิงมาจากเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ได้แก่ (1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (2.) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (3.) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และ (4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เพื่อยืนยันเจตนารมณ์เดิมที่มุ่งให้ประชาคมอาเซียนได้รับการดำเนินการให้ลุล่วงตามที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2558 โดยยึดเป้าหมายร่วมที่ตั้งเอาไว้ คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Production Base) และมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้มากยิ่งขึ้น

จากกรอบความร่วมมือดังกล่าว ความพร้อมทางด้านแรงงานจึงมีความสำคัญเพราะการผลิตแรงงานให้มีความพร้อมออกมาตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานอาเซียนนั้นจะต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน จึงจะมีคุณภาพ และเพื่อให้เข้าสู่ระบบการทำงานด้วยความมั่นใจและมีพื้นฐานการทำงานที่ดี การเตรียมความพร้อมด้านแรงงานจะช่วยเสริมโอกาสในการมีงานทำของแรงงาน และเมื่อเข้าไปทำงานแล้วอาจช่วยลดอัตราการหมุนเวียนงานได้ เพราะจะทำให้งานมีความต่อเนื่อง นำไปสู่การมีงานทำ มีรายได้ที่ถาวร มีความมั่นคงในการทำงาน สามารถช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ทำให้สามารถยกระดับชีวิตของตนเองให้มีความสุขดีขึ้น และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งต่อบุคคลและประเทศชาติโดยรวมด้วยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรีนั้น ส่งผลทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของแรงงานจังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน เหตุที่คณะผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาในเรื่องนี้ก็เพราะ เชียงรายถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้รับผลกระทบจากการกรอบอาเซียนดังกล่าว และเพื่อให้เท่าทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้แก่แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาในครั้งนี้

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน

4. เพื่อหาแนวทาง กลไกในการเพิ่มความพร้อมของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน

5. คำถามในการวิจัย

1. แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นอย่างไร แบ่งได้เป็นกี่ประเภท
2. แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีความพร้อมมาก-น้อยเพียงใดในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน
3. แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายประเภทไหนบ้างที่มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียน
4. อะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียนได้
5. มีแนวทาง กลไก อย่างไรบ้างที่จะเพิ่มความพร้อมให้แก่แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

6. ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

- ขอบเขตของพื้นที่

จังหวัดเชียงราย

- ขอบเขตของเนื้อหา

งานวิจัยชิ้นนี้จะประกอบไปด้วยเนื้อหาใน 4 ประเด็นหลัก คือ

- ลักษณะของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
- วิเคราะห์ความพร้อมของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งออกเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค
- ปัญหา อุปสรรคของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน
- แนวทาง กลไกในการเพิ่มความพร้อมของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียน

- กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง(เป้าหมาย) ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
2. หอการค้าจังหวัดเชียงราย
3. แรงงานจังหวัดเชียงราย

4. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงราย
5. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่
6. ผู้ประกอบการ
7. แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย (ทั้งที่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ กึ่งฝีมือ มีฝีมือ) ที่กระจายตัวอยู่ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ภาคบริการ ก่อสร้างในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ
 - ขั้นแรก กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร(แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายทั้งที่ทั้งที่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ กึ่งฝีมือ มีฝีมือ) ในแต่ละพื้นที่ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้างต้น โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 30 ของประชากร และให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 0.5
 - ขั้นที่สอง จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนอาชีพของแรงงานในแต่ละพื้นที่เป็นการเลือกแบบ Quota Sampling
 - ขั้นที่สาม สุ่มเลือกสัมภาษณ์แรงงานในแต่ละกลุ่มอาชีพได้แก่ ภาคบริการ(งานธุรกิจ บ้านเช่า ร้านอาหาร ร้านค้า งานขนส่ง งานรับใช้ในบ้าน) ภาคอุตสาหกรรม(งานโรงงาน) ภาคเกษตรกรรม(คนงานในไร่ในสวน) ภาคก่อสร้าง(กรรมกรทั่วไป ช่างไม้) โดยอาศัยการสุ่มแบบ Purposive Sampling

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จุดเด่น จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้วางแผนทุกระดับ เพื่อนำไปใช้ในการจัดระเบียบของปัญหา และเตรียมแผนงานรองรับผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้น โดยพยายามทำให้เกิดผลกระทบทางบวกมากกว่าทางลบทั้งต่อจังหวัด ชุมชน ท้องถิ่นตลอดจน ประชาชนในพื้นที่
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และส่วนกลางได้รับรู้ถึงขนาดของปัญหาแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่อาจต้องเผชิญภายหลังจากการเป็นภูมิภาคอาเซียน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้า สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการเตรียมการหรือวางมาตรการต่อสถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีภายใต้กรอบอาเซียน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงมากที่สุด

8. ผู้ที่จะใช้ประโยชน์

1. หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงาน สามารถนำผลงานวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางประกอบในการดำเนินนโยบายต่อแรงงานในพื้นที่
2. สถาบันการศึกษา ในการนำฐานข้อมูลและองค์ความรู้มาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการสู่สังคม
3. สาธารณชน เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในประเด็นเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบอาเซียน

9. การดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในแนวการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยได้ทำการแบ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้ คือ 1. ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องทั้งที่อยู่ในรูปแบบของการค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และไปเยี่ยมเยียนและสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนที่ศึกษา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบประกอบการกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นย่อยของการศึกษาในหัวข้อดังกล่าว 2. ขั้นตอนในการดำเนินการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้มีการกำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นช่วงของการที่ผู้วิจัยได้มีการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เพื่อนำไปสู่การตั้งประเด็นปัญหาในการศึกษา อีกทั้งเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบในการศึกษาว่า ได้ทำการศึกษากับใครและมีการศึกษาในประเด็นปัญหาใดบ้าง การที่ผู้วิจัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการกำหนดกรอบในการศึกษานั้น ก็เพื่อเป็นการช่วยให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการในงานวิจัยของผู้วิจัย และเพื่อป้องกันความสับสนที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้วิจัย เพราะถ้าไม่มีกรอบในการมอง เวลาที่ผู้วิจัยต้องเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น จะทำให้ผู้วิจัยเกิดปัญหาในการเก็บข้อมูลเพราะไม่รู้จะเก็บข้อมูลในส่วนใด ส่งผลทำให้ข้อมูลปะปนกันไปหมดจนไม่สามารถจัดหมวดหมู่ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆ สำหรับใช้ทำความเข้าใจ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งของการศึกษาวิจัยเอกสาร

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Work) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลจากแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิด้วยการพูดคุย สังเกตและการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย หอการค้าจังหวัดเชียงราย แรงงานจังหวัดเชียงราย ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงราย สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงราย

แผนผู้ประกอบการ และ แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย (ทั้งที่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ กึ่งฝีมือ มีฝีมือ) โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และได้ใช้เวลาเข้าไปเก็บข้อมูลในชุมชนเป็นระยะประมาณ 4-6 เดือน โดยผู้วิจัยจะมีผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นคนในท้องถิ่น ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในครั้งนี้ด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เน้นแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) แต่มีจุดมุ่งหมายเค้าโครงในการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ไม่จำกัดคำตอบแบบเจาะจงเฉพาะเรื่อง นอกจากนี้ได้ใช้ลักษณะการพูดคุย การสนทนา อย่างไม่เป็นทางการเข้าช่วยตามแต่โอกาสอำนวย ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การสังเกต (Observation)

เป็นการสังเกต อันเกิดจากมุมมองของตัวผู้ทำการศึกษาวิจัยที่มีการสังเกตเกี่ยวกับ ลักษณะของแรงงาน ประเภทของแรงงาน จุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

3. เอกสาร (Document)

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเอกสารชั้นรอง เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งบุคคลอื่นได้ทำการศึกษา ค้นคว้าไว้แล้ว โดยได้ศึกษาเอกสารเหล่านี้ จากทั้งห้องสมุดในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เช่น หอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดสถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้ใช้เอกสารชั้นต้นบางชิ้นที่สามารถรวบรวมมาได้จากหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นสองช่วงดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับช่วงที่ทำการเก็บข้อมูล ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการสังเกตและการสัมภาษณ์ ด้วยการพูดคุยกันไปพร้อมกับแสดงความคิดเห็นทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำแบบสรุปรูปเป็นแบบอุปนัยมาใช้ตีความปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มองเห็นจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งข้อสรุปแบบอุปนัยที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการดำเนินการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยผู้วิจัยเริ่มทำพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูลและหลังการเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากมุมมองของคนในหมู่บ้านที่ผู้วิจัยลงเก็บข้อมูล

- เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยสมมุติฐานชั่วคราวที่ผู้วิจัยคิดขึ้นมาในขณะที่เข้าร่วมเหตุการณ์ต่างๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงที่ 2 คือ การวิเคราะห์จากมุมมองของคนในชุมชนเอง หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แล้วนั้นได้นำผลการวิเคราะห์มาทำการตรวจสอบ ยืนยันจากผู้รู้ในหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ผู้รู้ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านพึงผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยและแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการตรวจสอบการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความชัดเจนของผลการวิจัยมากขึ้น ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ด้วยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งอื่นและนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างหรือเหมือนกัน เพื่อให้เกิดความแน่ชัดและมีความน่าเชื่อถือ

3. ในขั้นสุดท้ายผู้วิจัยนำข้อมูลที่เลือกสรรแล้วและผลการวิเคราะห์ทั้งหมดรวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆมาทำการเรียบเรียงเชิงพรรณนาเป็นข้อเขียนรายงานผลการศึกษาวิจัยตามรูปแบบของรายงานการวิจัย

10. นิยามศัพท์เฉพาะ

แรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย หมายถึง แรงงานทั้งที่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ กึ่งฝีมือ มีฝีมือ ที่กระจายตัวอยู่ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ภาคบริการ ก่อสร้างในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

ความพร้อมของแรงงาน หมายถึง เป็นแรงงานที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานมีความรู้ในทฤษฎีเพียงพอต่อการปฏิบัติ การปฏิบัติงานคำนึงถึงความปลอดภัย การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวของแรงงานในจังหวัดเชียงรายก่อนที่จะออกไปเผชิญชีวิตในตลาดแรงงาน โดยเป็นผู้ที่มีสภาวะสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล โดยผ่านการฝึกฝนและการเตรียมตัวล่วงหน้า

การมีงานทำ หมายถึง การได้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ และหมายความรวมถึงการได้งานที่ดี มีความมั่นคงในรายได้ มีความมั่นคงในการทำงาน ทำให้มีความพึงพอใจในการทำงานนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

การเตรียมความพร้อมของแรงงาน หมายถึง การเตรียมในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสในการมีงานทำและให้มีความพร้อมในการทำงาน โดยได้งานทำ มีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ มีความมั่นคงในการทำงาน และมีความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

11. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความพร้อมของแรงงานจังหวัดเชียงรายในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของภูมิภาคอาเซียนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

แนวคิดความพร้อมของแรงงาน

จิตติยา เพชรมณี (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาพที่บุคคลมีภาวะสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสามารถที่จะเรียนรู้และกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพการณได้รับการฝึกฝนเตรียมตัวและความสนใจหรือแรงจูงใจ

กันยา สุวรรณแสง (2544 : 159) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อมหมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะดำเนินกิจกรรมได้อย่างดีในระยะหนึ่ง ความพร้อมประกอบด้วยบุคลิกภาพทางกาย คือ ความเจริญของระบบอวัยวะต่าง ๆ และผสมผสานกับสภาพการณ์อื่น ๆ เช่น ความสนใจ แรงจูงใจ ความต้องการ ฯลฯ

นันทนา วงศ์วัฒนาเสถียร (2545 : 3) ได้ให้ความหมาย ความพร้อมว่า สภาพที่บุคคลมีความรู้และพร้อมหรือเต็มใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ความพร้อมจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลสามารถกระทำกิจกรรมใด ๆ ต่อไปได้

สภาพบุคคลที่เกิดความพร้อม

สภาพบุคคลที่เกิดความพร้อม จะต้องประกอบด้วย

1. ความรู้ (กนกพร น้อยปรีชา. 2546 : 21) ได้กล่าวว่า ความรู้หรือเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการฝึกปฏิบัติหรือประสบการณ์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างถาวร และการเปลี่ยนแปลงช่วยให้เกิดสมรรถภาพในการปฏิบัติงานได้ หรืออีกนัยหนึ่ง ความรู้คือ ความเข้าใจอย่างแน่นนอนของเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ความรู้จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถให้เหตุผลและอธิบายได้ ประกอบด้วยสารสนเทศผนวกกับประสบการณ์ การสังเกต การได้ยิน และการอุปนัย

2. ความสามารถ (สมยศ นาวิการ. 2548 : 10) ได้ให้ความหมายว่า ความสามารถเป็นคุณลักษณะของบุคคล เป็นเรื่องของคุณภาพในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม ความสามารถหลาย ๆ อย่างอาจเรียนรู้ได้ในระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่น และอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์

3. การตัดสินใจ หมายถึง ขบวนการในการเลือก ทางเลือกในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีองค์ประกอบจากความรู้และความสามารถเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจกระทำกิจกรรมหรือปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความพร้อมของแรงงาน หมายถึงสภาพความสมบูรณ์ ความพร้อมทั้งด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิทธิประโยชน์ตาม พ.ร.บ. ด้านสิทธิและหน้าที่ และกฎหมาย

แรงงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานประกอบการต้องการ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีพื้นฐานมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน

วัยแรงงาน การพัฒนากำลังคนระดับกลางให้สอดคล้องกับธุรกิจ อุตสาหกรรม โดยให้มีประสิทธิภาพ ทั้งปริมาณและคุณภาพ และจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ธีรภูมิ บุญยโสภณ (2533 : 46) ได้ชี้ให้เห็นการปฏิบัติงานของสถานประกอบการว่า จะต้องมีความคิดที่ดีต่ออาชีพและงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ดังนั้นในการพัฒนาจะต้องมีตัวบ่งชี้คุณลักษณะในหลาย ๆ ด้าน อันได้แก่ การมีวินัยในเรื่องกฎความปลอดภัย การปฏิบัติงานตามลำดับอย่างมีขั้นตอน มีทักษะและความชำนาญในสาขาวิชาชีพ มีนิสัยในการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ มีนิสัยในการใช้วัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างประหยัด และมีความสามารถในการใช้วัสดุ และปรับปรุงรักษาเครื่องมือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532: 22 – 23 กำหนดคุณสมบัติ 8 ประการ ของพนักงานที่นายจ้างต้องการมีดังนี้

1. คุณค่าเฉพาะตัว เช่น ความซื่อสัตย์
2. ทักษะในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. ทักษะในการสื่อสาร
5. ลักษณะเกี่ยวกับงาน เช่น ทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนด
6. วุฒิภาวะ
7. สุขนิสัย
8. ความผูกพัน รับผิดชอบงาน

12. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาวิจัย 12 เดือน

การศึกษานี้มีระยะเวลาในการดำเนินการทั้งสิ้น 12 เดือน โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือนที่)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.การสรุปประเด็นการวิจัยและการสร้างความเข้าใจร่วมกันของคณะนักวิจัย และที่ปรึกษาโครงการ	●											
2.การศึกษาเอกสาร	●	●										
3.การลงศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย			●	●	●	●						
4.การจัดทำรายงานความก้าวหน้า						●						
5.การลงศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย						●	●	●	●			
6.การจัดทำร่างผลการศึกษา										●		
7.การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น											●	
8.การจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์												●

ประวัติและผลงานวิชาการของ หัวหน้าโครงการ และผู้วิจัยหลัก

ชื่อ-นามสกุล นาง พิทยา พานทอง

สัญชาติ ไทย

เพศ หญิง

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด

เชียงราย 57100 โทรศัพท์:(053) 776034 (084) 9509403

โทรสาร:(053) 776034

อีเมล: pittaya_fhusai@hotmail.com

การศึกษา

- 2551 PhD Candidate , Global Governance and Regional Strategy
Graduate School of Media and Governance, Keio University
- 2549 ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิภาควิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2546 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ 2)
สาขา สหวิทยาการสังคมศาสตร์อาณานิคมศึกษาอนุภูมิภาคลุ่ม
แม่น้ำโขงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2541 มัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาภาษาฝรั่งเศส โรงเรียนดาราวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน

- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- มี.ค.-เม.ย. 2550 นักวิจัยร่วมประจำโครงการ “ชีวิตในอดีต Life in The Past”
(หัวหน้าโครงการ อาจารย์อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่)
- 2547-2550 นักวิจัยประจำศูนย์พัฒนาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2546 ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการ “ยุทธศาสตร์ของรัฐกับการแก้ไขปัญหาความ
ยากจนแบบมีส่วนร่วมในภาคเหนือ”
(หัวหน้าโครงการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.วันเพ็ญ สุรฤกษ์ สาขา
ภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ประสบการณ์การสอน

ระดับปริญญาตรี

ปัจจุบัน สอนวิชานิเวศวิทยาลุ่มน้ำโขง , วิชาการเมืองและเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง, วิชาการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ , วิชาสังคมและวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และ วิชาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาษีและการคลัง

ธ.ค. 2549 สอนวิชาการเมืองการปกครองของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(ผู้ช่วยสอน)

ระดับปริญญาโท

พ.ย. 2549-มี.ค. 2550 สอนวิชาการวิจัยการปกครองท้องถิ่น

หลักสูตรปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศูนย์เชียงใหม่) (ผู้ช่วยสอน)

มี.ค.-พ.ค. 2550 สอนวิชาการเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น

หลักสูตร ปริญญาโท รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (ผู้ช่วยสอน)

ความสามารถพิเศษ

- สามารถใช้ภาษาพม่าได้
- สามารถใช้ภาษาจีนได้

ทุนวิจัย

เม.ย. 2552-ม.ค. 2553 ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติจากพม่าสู่แม่ฮ่องสอน กรณีศึกษาไทใหญ่ กะเหรี่ยง คะยาห์

ก.ค. 2551-ม.ค. 2552 ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Mekong Institute , New Zealand Government and The Rockefeller Foundationโครงการวิจัยเรื่อง Impact of Land Policy and Infrastructure development on The Welfare of The Ethnic minority in the GMS (Myanmar, Thailand, Vietnam)

พ.ค. 2551-ม.ค. 2552 ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Asia Foundation

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนามุมมองหญิง-ชายในธรรมชาติของการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

- มี.ค. 2550- ก.พ. 2551 ทูลสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)
ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบศักยภาพของอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนาม
- 2550 ทูลสนับสนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง มิติการพัฒนาและผลกระทบทาง
เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมบริเวณระเบียงเศรษฐกิจ
อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง
- เม.ย.-มิ.ย. 2549 ทูลสนับสนุนการวิจัย The Luisa Mallari Fellowship for M.A. and
Ph.D Research in Southeast Asian Studies ของ South East
Asian
Studies Regional Exchange Program (SEASREP)
- พ.ย. 2548-เม.ย. 2550 ทูลวิจัยวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย(สกว.) ทางด้านสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์
- ต.ค. 2548-ก.ย. 2549 ทูลสนับสนุนการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฝึกอบรมทางวิชาการ

- 3-7 ส.ค. 2552 Seminar on Southeast Asian Studies through in-depth
discussions and intensive lectures at the Indonesian Institute of
Sciences(LIPI) ,Jakarta Indonesia supported by SEASREP
Foundation.
- 19-23 ส.ค. 2551 Midterm Training Course Regional Research Implementation
And Methodology สนับสนุนทุนโดย Mekong Institute and New
Zealand Government ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 17 มี.ค.-5 เม.ย. 2551 ฝึกอบรมเกี่ยวกับ Research and Methodology
สนับสนุนทุนโดย Mekong Institute and New Zealand Government
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประสบการณ์ทางวิชาการ

- ม.ค. 2551 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง“ Impact of land policy and infrastructure
development on the Welfare of the ethnic minority in the GMS:
Case study in Thailand” ใน GMS Research Roundtable Meeting ,
organized by Mekong Institute Khon Kaen, Thailand.

- ก.ค. 2550 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “Economy on Border Community in Greater Mekong Sub-region(GMS) A Case Study Chinese Local Market in Muang Houay Xai Bokeo Province, Lao PDR.” ใน International Conference Partnership in Economic and Social Development Through Science and Technology with Emphasis on Protecting Culture and Environment in Asia-Pacific ระหว่าง วันที่ 16-18 July 2007 ณ Ho Chi Minh City Vietnam ดำเนินงานโดย International College of Mekong Region Chiangrai Rajaphat University
- ข.ค. 2549 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง : การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ” ในงานประชุมทางวิชาการประจำปีระดับชาติ สาขาสังคมวิทยา มานุษยวิทยา เรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนาภูมิภาคนานาชาติ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์คอนเวนชั่น จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- เม.ย. 2549 นำเสนอผลงานวิจัยเรื่องใน Regional Seminar on Regionalization of Development: Redefining Local, Culture, Space and Identity in The Mekong Region เรื่อง “The Impact of Globalization on Border Community in Greater Mekong Sub-region (GMS): The Emergence and Response to Chinese Market in Muang Huay Xai, Lao PDR” ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จัดโดยโครงการจัดตั้งศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน Regional Center of Sustainable Development(RCSD) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ก.ย. 2548 ตัวแทนเยาวชนไทย เข้าร่วมการประชุม “โครงการความร่วมมือระหว่างเยาวชนในกลุ่มประเทศอาเซียน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ” ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน กระทั่งพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 2547 ร่วมส่งบทความวิชาการเรื่อง “ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง : การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ” ในการประชุมสัมมนาเรื่อง

“Transborder Issues in The Greater Mekong Sub-region” จัดโดย
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ก.ย. 2546 นำเสนอผลงานเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยในพม่า” ในงานสัมมนาความร่วมมือระหว่าง
นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับนักศึกษา Waseda University ณ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ : บทความ

- บทความเรื่อง “เขตเศรษฐกิจและการค้าพิเศษลาวบาวของเวียดนาม: มิติหนึ่งของความเปลี่ยนแปลงในGMS ” ตีพิมพ์ในวารสาร GMS News ของวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขง
- หนังสือลาววิถีทัศน์ : มุมมองจากอดีตสู่ปัจจุบัน ตีพิมพ์เมื่อวันที่ 21 เดือนกันยายน
พ.ศ. 2549
- บทความเรื่อง อะไรจะเกิดขึ้นในลาว ? เมื่อพรมแดนของรัฐหายไปในยุคกระแส
โลกาภิวัตน์ ตีพิมพ์ในหนังสือลาววิถีทัศน์: มุมมองจากอดีตสู่ปัจจุบัน(กันยายน 2549)
- บทความเรื่อง “The Impact of Globalization on Border Community in Greater
Mekong Sub-region GMS : The Emergence and Responses to Chinese Market
in Muang Houay Xai, Lao, PDR” ตีพิมพ์ในหนังสือลาววิถีทัศน์ : มุมมองจากอดีตสู่
ปัจจุบัน(กันยายน 2549)
- บทความเรื่อง “ ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อชุมชนชายแดนในอนุภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขง: การเกิดขึ้นของตลาดจีนและการตอบสนองของคนในท้องถิ่นเมืองห้วยทราย แขวง
บ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ตีพิมพ์ในวารสารสังคมลุ่มน้ำโขงปีที่
4 ฉบับที่ 1 มกราคม –เมษายน 2551
-

ผลงานวิจัย

2551(นักวิจัย) “การศึกษาและพัฒนามุมมองหญิง-ชายในธรรมาภิบาลการปกครอง
ท้องถิ่น: กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่”
โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Asia Foundation

2551(นักวิจัย) “ผลกระทบของนโยบายที่ดินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ
ต่อกลุ่มชาติพันธุ์ กรณีศึกษาเปรียบเทียบ ประเทศไทย พม่า และ
เวียดนาม”

โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจาก

Mekong Institute, New Zealand

Government and The Rockefeller Foundation.

2550(นักวิจัย) “เปรียบเทียบศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับเวียดนาม”

โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)

2550(นักวิจัย) “มิติการพัฒนาและผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม บริเวณระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”
โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2550(นักวิจัย) “รูปแบบและการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนในภาคเหนือตอนบน”

โดยทุนสนับสนุนสำนักงาน คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2549 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่”

โดยทุนสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2548 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “ความก้าวหน้าการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร และงบประมาณให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

โดยทุนสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2547(ผู้ช่วยนักวิจัย) “การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการส่งเสริมระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของประชาชนในจังหวัดเชียงราย”

โดยทุนสนับสนุนของกระทรวงยุติธรรม

2547 (ผู้ช่วยนักวิจัย) “การประเมินความก้าวหน้าและปัญหาการถ่ายโอนอำนาจในภาคเหนือ ” โดยทุนสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี

2547(ผู้ช่วยนักวิจัย) “การวิเคราะห์นโยบายและมาตรการปราบปรามยาเสพติดในภาคเหนือ”

โดยทุนสนับสนุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)

วิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง “การตอบสนองของคนในท้องถิ่นที่มีต่อตลาดจีนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” (2549)
- วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา สหวิทยาการสังคมศาสตร์ อาณานิคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “ ปัญหาทางการเมืองกับชนกลุ่มในพม่า” (2546)

2. นักวิจัยร่วม

ชื่อ-นามสกุล นายปรัชญาณินทร์ วงศ์ทิตกุล

เพศ ชาย

วันเดือนปีเกิด 19 กันยายน 2519

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ

ประธานโปรแกรมสาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขที่ 80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัด

เชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 053-766-034

E-mail tawan_wong@hotmail.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 231 หมู่ 10 ตำบลทานตะวัน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57280

โทรศัพท์/โทรสาร 085-988-2834 / ไม่มี

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี – เอก ; สาขา และสถาบัน)

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบัน
ปริญญาตรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาโท	มานุษยวิทยามหาบัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ

ประเภท	รายละเอียด
บทความ	สัญชาติไทยกับการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่า หมู่บ้านพญาไพรเล่ามา จังหวัดเชียงราย. กระแสอาคเนย์. ฉบับที่ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: 2552.
วิทยานิพนธ์	ชาวดอยไร้สัญชาติกับอัตลักษณ์: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่า หมู่บ้านพญาไพรเล่ามา จังหวัดเชียงราย. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: 2549.

รางวัลผลงานวิจัย / ทูตที่เคยได้รับ

โครงการพหุลักษณะในสังคมไทย ผ่านโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สกว. รุ่นที่ 2 ปี พ.ศ. 2548

สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

มานุษยวิทยา สังคมวิทยา วัฒนธรรมศึกษา ชาติพันธุ์ศึกษา การพัฒนาสังคม สิทธิมนุษยชน

ประสบการณ์การทำงาน

ปี	หน้าที่และลักษณะงานที่ทำ
2009	<u>นักวิจัยผู้ช่วย</u> โครงการ Rapid Assessment of the Impact of Global Economic Crisis. "The Impacts of the Economic Downturn on Workers in Thailand" submitted to the World Bank on the G20 Meeting in April 2009.
2552	<u>นักวิจัย</u> โครงการพัฒนารูปแบบและจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดด้านกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2550	<u>นักวิจัย</u> (ด้านเศรษฐกิจและสังคม) สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2549	<u>ผู้ช่วยนักวิจัย</u> จากมหาวิทยาลัยโตเกียว เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ-สังคม (Socio-economic) ของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ
	เจ้าหน้าที่พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าบริโภค (ระดับ 6) บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด

ภาระงานในปัจจุบัน

งานประจำ งานสอนและงานวิจัย

งานบริหารจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ในฐานะประธานโปรแกรมวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

3. ผู้ช่วยนักวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางกุลธิดา อินทร์ไชย

เพศ หญิง

วันเดือนปีเกิด 22 ธันวาคม 2519

ประวัติการศึกษา

ป.บัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญาตรี สถิติประยุกต์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน

6 มิ.ย. 42– 20 มี.ค. 43 อาสาสมัครรัฐธรรมนูญ (อสร.)

ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2 ต.ค. 43– 30 ก.ย. 44 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่

- 1 ธ.ค. 44– 30 ก.ย. 45 เจ้าหน้าที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 15 ธ.ค. 47– 30 ก.ย. 49 เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน
ที่ว่าการอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย

ปี	ชื่อโครงการวิจัย
2550	ชุดโครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (บทเพลงและเครื่องดนตรี) วรรณคดี กลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยง
2551	เรื่อง “ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว กับบทบาทรองรับการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ ในเมืองชายแดน: กรณีศึกษา เมืองเศรษฐกิจชายแดน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”

อบรมหลักสูตรการวิจัย

ปีที่	การฝึกอบรมที่เคยได้รับ	ระยะเวลาการจัด
2552	โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประจำปี 2552 เรื่อง “การจัดเตรียมข้อมูลและสถิติพื้นฐาน (สำหรับเจ้าหน้าที่)”	8 มิ.ย. 2552
2552	อบรมการเขียนชุดโครงการวิจัยเพื่อส่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	9-10 ก.ค. 2552
2552	การเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน	30 พ.ย. 2552
2552	เข้าร่วมโครงการอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประจำปี 2552 เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ	3 ธ.ค. 2552
2553	เข้าร่วมโครงการอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประจำปี 2552 เรื่อง การวิเคราะห์เส้นทางตัวแปรแฝง	21 ม.ค. 2553
2553	โครงการอบรมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดย รศ.ดร. บุปผา อนันต์สุชาติกุล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	18–19 ก.พ. 2553

ข้อเสนอโครงการ

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) กฎระเบียบที่มีผลต่อการค้าชายแดนภายใต้กรอบอาเซียน
(ภาษาอังกฤษ) The Affects of Law Enforcement on Border Trade
Facilitation within ASEAN Trade and Investment
Framework

2. ชื่อหัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล รองศาสตราจารย์ ดร.มาฆะ ขิตตะสังคะ

ชื่อ-สกุล Associate Professor Dr.Makha Khittasangka

ตำแหน่ง คณบดีวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนน
พหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5377-6034, 0-5377-6000 ต่อ 1231 E-mail makha_kk@hotmail.co.th

ลงนาม (ลายเซ็น)

3. ชื่อและสถานที่ติดต่อของนักวิจัย

ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ เหล็กกล้า

ชื่อ-สกุล Assistant Professor Dr. Phitak Iekkla

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
57100

โทรศัพท์/โทรสาร 089-7595 446 E-mail: I_phitak98@hotmail.com

ลงนาม (ลายเซ็น)

4. ชื่อและสถานที่ติดต่อของนักวิจัย

ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เจดามาน
ชื่อ-สกุล Assistant Professor Dr.Pornchai Jedaman
ตำแหน่ง นักวิชาการ อาจารย์พิเศษ
ที่อยู่ 410/44 ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์/โทรสาร 089 5619 326 E-mail odha2006@yahoo.com

ลงนาม (ลายเซ็น)

5. ชื่อและสถานที่ติดต่อของนักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายโกมินทร์ วังอ่อน
ชื่อ-สกุล Mr. Gomin Wang-on
ตำแหน่ง นักวิจัย
หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนน
พหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5377-6034, 0-5377-6000 ต่อ 1231 E-mail: kavasago@hotmail.com

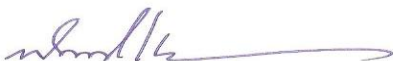
ลงนาม (ลายเซ็น)

6. ชื่อและสถานที่ติดต่อของนักวิจัย

ชื่อ-สกุล นายพิทักษ์ รัตนแสงสว่าง
ชื่อ-สกุล Mr. Phihtak Rattanaengsawang
ตำแหน่ง นักวิจัย
หน่วยงาน วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนน
พหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5377-6034, 0-5377-6000 ต่อ 1231 E-mail pitak_sa@hotmail.com

ลงนาม (ลายเซ็น)

7. ชื่อและสถานที่ติดต่อของผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานของหัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานพ ภาษิตวิไลธรรม
ตำแหน่ง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 053 776 001 ต่อ 1101

8. ที่ปรึกษาโครงการ

1. ชื่อ-สกุล นายวิรุณ คำภีโล
ตำแหน่ง ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
หน่วยงาน สำนักงานหอการค้าจังหวัดเชียงราย 153 หมู่ 6 ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000
โทรศัพท์/โทรสาร 081-8812312
2. ชื่อ-สกุล นายเกรียงไกร วีระฤทธิพันธ์
ตำแหน่ง ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
หน่วยงาน 862/10 ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 053-715399
โทรสาร 053-742233

8. ได้เสนอโครงการนี้ หรือโครงการที่มีส่วนเหมือนกับเรื่องนี้บางส่วนเพื่อขอทุนต่อแหล่งอื่นที่ใดบ้าง

- ☒ ไม่ได้เสนอต่อแหล่งทุนอื่น
☐ เสนอต่อ
☐ ชื่อโครงการที่เสนอ
☐ กำหนดทราบผล (หรือสถานภาพเท่าที่ทราบ)

9. งบประมาณทั้งโครงการ 972,920 บาท

จาก สกว.972,920บาท

10. ระยะเวลาดำเนินงาน12.....เดือน

เสนอต่อ สกว. เมื่อวันที่.....11 สิงหาคม 2553.....

ลงนาม

..... ผู้เสนอโครงการ

รายละเอียดของข้อเสนอโครงการ

1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

ประเทศไทยเป็น 1 ใน 10 ประเทศของอาเซียนที่เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียน เรียกว่า AEC (ASEAN Economic Community) ว่าด้วย “ปฏิญญาแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (Declaration of the ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งมีการกำหนดทิศทางและแผนงานทางด้านเศรษฐกิจร่วมกันทั้งในภาคส่วนทางการค้าและการลงทุน อาทิ การเปิดการค้าเสรี การเปิดเสรีการค้าบริการ การเปิดเสรีการลงทุน การเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการดำเนินงานตามความร่วมมือรายสาขาอื่นๆ ได้แก่ ความร่วมมือด้านเกษตร อาหารและป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพยากรพลังงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

ดังนั้นประเด็นสำคัญทางการค้าและการลงทุนร่วมกันจึงอยู่ที่การกำหนดกฎระเบียบและมาตรการเพื่อรองรับการค้าเสรีในประเภทต่างๆ ของแต่ละประเทศภายใต้ประชาคมอาเซียน (ASEAN CIVIL) ซึ่งจากการดำเนินการในด้านความร่วมมือในช่วงหลายปีที่ผ่านมายังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าที่ไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อสถานประกอบการในการเสริมสร้างศักยภาพทางการค้าและการลงทุน ที่ได้ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทั้งในภาคส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การร่วมมือทางการค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาวิจัยเพื่อให้เห็นสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรการต่างๆ ด้านการค้า ประสานความร่วมมือเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบททางการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อมตามทิศทางเดียวกันภายใต้กรอบการค้าระหว่างประเทศของภูมิภาคอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่พึงจะเกิดขึ้นต่อการค้าชายแดนที่ประเทศไทยมีอาณาบริเวณเกี่ยวข้องกับใกล้ชิด 4 ประเทศ ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย

2. คำสำคัญ (Key words) ของแผนงานวิจัย

กฎระเบียบและมาตรการทางการค้าภายใต้กรอบอาเซียน หมายถึง ข้อกำหนด บทบัญญัติและขั้นตอนทางการค้าและการลงทุนที่ได้ตกลงร่วมกันทางการค้าและการลงทุนของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN)

อาเซียน หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ อันได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าและการลงทุนที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนและผู้ประกอบการค้าที่มีพรมแดนติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันตามแนวบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย

ความร่วมมือทางการค้า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ซึ่งได้แก่ บุคคล ผู้ประกอบการระหว่างประเทศที่ทำการค้าและการลงทุนระหว่างชายแดนของประเทศนั้นๆ ได้เข้ามารับรู้ รับผิดชอบ ดำเนินงานและจัดการในผลประโยชน์ร่วมกัน ตามแนวทางของกฎระเบียบและมาตรการว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มอาเซียนเพื่อพัฒนาศักยภาพทางการค้าและการลงทุน

ผลกระทบทางการค้า หมายถึง สถานการณ์ปัญหา จุดอ่อน จุดแตกต่างและความเชื่อมโยงของกฎระเบียบทางการค้าของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ด่านชายแดน หมายถึง จุดผ่านด่านตามแนวชายแดนที่มีการค้าและการลงทุนระหว่างกัน อันได้แก่ ไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา ไทย-พม่าและไทย-มาเลเซีย

3. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

ในปีพุทธศักราช 2558 หรืออีก 7 ปีข้างหน้า ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC (ASEAN Economic Community) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกอาเซียน เพื่อวัตถุประสงค์ในการมีฐานการผลิตร่วมกัน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมือกันอย่างเสรีมากขึ้น รวมไปถึงการผนึกกำลังเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในเวทีโลก เพราะ 10 เสียงย่อมดังกว่าเสียงเดียวเป็นแน่ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียนก็จะได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มนี้ด้วย แต่ในขณะเดียวกันไทยก็ต้องให้สิทธิประโยชน์แก่ประเทศสมาชิกอื่น เช่นเดียวกัน ดังนั้นก่อนที่อีก 7 ปีข้างหน้าจะมาถึง ไทยต้องเร่งพิจารณาความพร้อมของประเทศและเร่งแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่มาขวางการรับเอาผลประโยชน์จากข้อตกลงนี้ให้ได้มากที่สุด

การที่จีนและอินเดียเริ่มแสดงบทบาทในเศรษฐกิจโลกทำให้อาเซียนยิ่งต้องเร่งปรับปรุงภายใน และสร้างความสนใจ ด้วยการพยายามสร้างจุดขายที่ว่า “อาเซียนจะรวมตัวกันเป็นตลาดหรือฐานการผลิตเดียวกัน” เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้เสมือนอยู่ในประเทศเดียวกัน

กระบวนการผลิตสามารถเกิดขึ้นที่ไหนก็ได้ โดยสามารถใช้ทรัพยากรทั้งวัตถุดิบและแรงงานจากหลายประเทศเพื่อนำมาใช้ในการผลิต ปราศจากอุปสรรคในด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี มีการสร้างมาตรฐานของสินค้า และกฎเกณฑ์ กฎระเบียบต่างๆ ร่วมกัน

จากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อ 7 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ประกาศแถลงการณ์บาหลี (Bali Concord II) เพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่จะนำอาเซียนไปสู่การเป็น AEC ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินงานใน 3 ด้านหลัก คือ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยในด้านเศรษฐกิจจะดำเนินงานตามข้อเสนอของ HLTF เพื่อให้บรรลุผลเป็นการเป็น AEC ภายในปี ค.ศ. 2020 และเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนและคานอำนาจทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาคเอเชีย อาทิ จีน และอินเดีย ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อมกราคม 2550 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ อาเซียนได้เห็นชอบที่จะเร่งรัดการจัดตั้ง AEC จากเดิมในปี 2563 เป็นปี 2558 โดยได้ลงนามในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 ระหว่าง 19-22 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนร่วมกันลงนามใน “ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (Declaration of the ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่ง AEC Blueprint มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ กำหนดทิศทาง/แผนงานในด้านเศรษฐกิจที่จะต้องดำเนินงานให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) และสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ซึ่งอ้างอิงมาจากเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ได้แก่ (1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (2.) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และ (4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก จึงทำให้ผลผูกพันของ AEC Blueprint ที่มีต่อไทย ที่สำคัญ คือ การเปิดการค้าเสรี การเปิดเสรีการค้าบริการ การเปิดเสรีการลงทุน การเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี การดำเนินงานตามความร่วมมือรายสาขาอื่นๆ ได้แก่ ความร่วมมือด้านเกษตร อาหาร และป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศพลังงาน) ความร่วมมือด้านเหมืองแร่ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือด้านการเงิน ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (SMEs)

การค้าชายแดน เป็นการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนและผู้ประกอบการค้าที่มีพรหมแดนติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันตามแนวบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้แต่ละประเทศจะต้องยินยอมให้มีการขนส่งสินค้าและการลงทุนระหว่างกัน โดยมีกฎระเบียบทางการค้าและการลงทุนที่สอดคล้องต่อกัน การค้าดังกล่าวประเทศ หรือรัฐที่เกี่ยวข้องกันจะต้องมีการตกลงร่วมกันในการช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าของทั้งสองฝ่ายรวมทั้งลดอุปสรรคทางการค้า เพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศให้มีการค้าและการลงทุนทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มแข็ง สามารถ

สร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงภายในอาเซียนด้วยกันได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งประเทศไทยจะต้องมีการสร้างกฎระเบียบและมาตรการต่างๆ เพื่อการรองรับการค้าและการลงทุน

จากการสำรวจของศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ (2550) ได้ทำการสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ความเหมาะสมของกฎหมายกฎระเบียบของไทยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยในปี 2549 มีค่าดัชนีเท่ากับ 76.7 และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีดัชนีสูงที่สุดคือ สมาคมตัวแทนขนส่งสินค้าทางอากาศไทย ที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 84.1 ส่วนในปี 2550 พบว่า ค่าดัชนีความโปร่งใสของกฎหมายกฎระเบียบมีค่าสูงขึ้นโดยขยายตัว จากปี 2549 ร้อยละ 2.2 และกลุ่มผู้ประกอบการในโครงการโลจิสติกส์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวของค่าดัชนีมากที่สุด

อย่างไรก็ตามแม้ว่าดัชนีความเหมาะสมของกฎหมายกฎระเบียบจะมีค่าดัชนีค่อนข้างสูง แต่พบว่ามีผู้ประกอบการบางรายประสบปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการแสดงความเห็นถึงปัญหาต่างๆ ได้แก่ กฎหมายค่อนข้างซับซ้อนและยุ่งยากต่อการปฏิบัติ ต้องทำเอกสารหลายฉบับทำให้การดำเนินงานยุ่งยาก กฎหมายบางข้อยังไม่เอื้อต่อการค้า กฎหมายบางข้อทำให้เสียสิทธิประโยชน์ กฎหมายบางข้อขึ้นกับดุลพินิจเจ้าหน้าที่ กฎหมายบางข้อเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่หลีกเลียงการปฏิบัติงานและกฎระเบียบเปลี่ยนบ่อยทำให้ผู้ประกอบการสับสน สำหรับปัญหาที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ กฎหมายค่อนข้างซับซ้อนและยุ่งยากต่อการปฏิบัติ ซึ่งผู้ประกอบการร้อยละ 51 เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด ส่วนดัชนีความชัดเจนของกฎหมายกฎระเบียบเป็นดัชนีที่แสดงถึงความเข้าใจของผู้ประกอบการต่อกฎหมายกฎระเบียบทางการค้าในเรื่องต่างๆ ซึ่งจากการสำรวจความเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ดัชนีความชัดเจนของกฎหมายกฎระเบียบ อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งในปี 2549 มีค่าดัชนีเท่ากับ 75.6 โดยสมาคมตัวแทนออกของรับอนุญาตไทยเป็นกลุ่มที่มีค่าดัชนีมากที่สุดเท่ากับ 84.3 สำหรับในปี 2550 เห็นได้ว่าค่าดัชนีความชัดเจนของกฎหมายกฎระเบียบมีตัวเลขที่สูงขึ้นร้อยละ 2.1 และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีการขยายตัวของค่าดัชนีมากที่สุดคือ กลุ่มผู้ประกอบการ ชิปปิ้ง หรือตัวแทนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในสมาคมข้างต้นที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.7 แม้ปัจจุบันผู้ประกอบการจะเห็นว่ากฎหมายกฎระเบียบมีความชัดเจนค่อนข้างสูง แต่ก็ยังคงมีผู้ประกอบการบางส่วนที่เห็นว่ากฎหมายกฎระเบียบไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร และยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการค้า ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นปัญหาได้แก่ ภาษา กฎหมายเข้าใจยาก ไม่ชัดเจน ต้องตีความ การรับทราบเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ไม่ทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงกฎหมายทำให้ผู้ประกอบการสับสน เจ้าหน้าที่แต่ละคนตีความกฎหมายและพิทักษ์สินค้าไม่เหมือนกัน และเจ้าหน้าที่บางคนยังขาดความเข้าใจในกฎระเบียบ ซึ่งผู้ประกอบการร้อยละ 65 เห็นว่าภาษากฎหมายเข้าใจยาก ไม่ชัดเจน ต้องตีความ เป็นปัญหามากที่สุด

อย่างไรก็ตามในภาพรวมของการศึกษาในบริบทของการค้าชายแดนคงต้องมองถึงประเด็นต่างๆ ระหว่างประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาบริเวณใกล้ชิดเขตแดนไทยด้วย โดยปัญหาและอุปสรรคของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีปรากฏดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคของไทย

1. ด้านการค้าและการลงทุน: ผู้ประกอบการยังได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจไม่ทั่วถึง ปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิที่ดินบริเวณชายแดน
2. ด้านการท่องเที่ยว : จังหวัดชายแดนไม่ได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (เป็นแค่เพียงเมืองผ่านสินค้า)
3. ด้านจุดผ่านแดน : กฎระเบียบการผ่านแดนมีข้อจำกัดมาก และมีความแตกต่างกันในแต่ละด้านทำให้ผู้ประกอบการเสียโอกาสและเสียค่าใช้จ่ายสูง

ปัญหาและอุปสรรคของพม่า

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ : ถนนและระบบการขนถ่ายสินค้ายังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้สินค้าเกิดความเสียหาย
2. ด้านการค้าและการลงทุน: กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ไม่แน่นอนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง
3. ด้านแรงงาน: ปัญหาแรงงานเถื่อนที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย
4. ด้านจุดผ่านแดน : จุดผ่านแดนถาวรไม่เพียงพอ และกฎระเบียบของแต่ละจุดก็ไม่มีเป็นมาตรฐานเดียวกัน
5. ด้านความมั่นคง: พม่ามีปัญหาความมั่นคงภายในประเทศและปัญหาชนกลุ่มน้อยที่ยึดเยื้ออยู่ในปัจจุบัน และปัญหาการลักลอบทำการค้าบริเวณชายแดน

ปัญหาและอุปสรรคของลาว

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์: ระบบการขนถ่ายสินค้าไม่ได้มาตรฐานเน้นการใช้แรงงานคนมากกว่าเครื่องจักร ทำให้ใช้เวลานานและเกิดความเสียหายระหว่างการขนถ่ายสินค้า
2. ด้านแรงงาน: ยังคงมีแรงงานลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย
3. ด้านจุดผ่านแดน: จุดผ่านแดนถาวรไม่เพียงพอ และกฎระเบียบในการผ่านแดนมีการทับซ้อนกันระหว่างหน่วย ทำให้เกิดความล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง

ปัญหาและอุปสรรคของกัมพูชา

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์: ถนนของกัมพูชายังไม่ได้มาตรฐาน และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ ยังไม่ทั่วถึงซึ่งเป็นปัญหาต่อการเข้าไปสร้างโรงงานหรือการลงทุน
2. ด้านแรงงาน: กัมพูชาก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีปัญหาแรงงานหลบหนีเข้าเมือง และแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือที่ต้องอาศัยการฝึกฝน
3. ด้านจุดผ่านแดน : จุดผ่านแดนมีไม่เพียงพออีกทั้งการเปิดจุดผ่านแดนใหม่ก็ยังมีอุปสรรคเนื่องจากกัมพูชายังขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ และสถานที่
4. ด้านความมั่นคง : พบว่ามีปัญหาเรื่องการปักปันเขตแดน การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข และข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ไม่ยอมลดภาษีตามข้อตกลง เนื่องจากต้องนำรายได้มาเป็นงบประมาณใน

การพัฒนาและบูรณะประเทศ เป็นต้น รวมทั้งปัญหาการลักลอบทำการค้าแบบผิดกฎหมายบริเวณชายแดน

ปัญหาและอุปสรรคของมาเลเซีย

1. ด้านการท่องเที่ยว : มีกฎเกณฑ์และระเบียบมากในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของต่างประเทศในมาเลเซีย

2. ด้านความมั่นคง: ยังคงมีปัญหาการค้าชายผิดกฎหมายบริเวณชายแดน

จากการจัดเสวนาประชุม ของศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2553 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้จัดการประชุมเสวนาเรื่อง “การสร้างโจทย์การวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยการร่วมมือกับนักวิชาการในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลสรุปได้ว่าประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งคือ เรื่องของปัญหากฎระเบียบที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุน ซึ่งผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศยังคงประสบปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบและมาตรการที่ยังไม่ชัดเจน ยังไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุนทั้งภายในและระหว่างประเทศ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญต่อการค้าการลงทุนในจุดผ่านแดนของชายแดนระหว่างประเทศต่างๆในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน

การศึกษาวิจัยเพื่อให้เห็นสภาพปัญหาที่แท้จริง สำหรับการนำไปเป็นประเด็นในการปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศร่วมกันของกลุ่มอาเซียนเป็นประเด็นอันสำคัญ โดยคณะวิจัยให้ความสำคัญทางการศึกษาในประเด็นของจุดอ่อน จุดแตกต่าง และความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและมาตรการของประเทศในกลุ่มอาเซียนในการสร้างความร่วมมือทางการค้า สภาพการของการดำเนินงานภายใต้กฎระเบียบ และสถานการณ์ปัญหา ผลกระทบจากการค้าการลงทุนภายใต้กฎระเบียบทางการค้าการลงทุนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งภายในและระหว่างประเทศ อันจะเป็นการเสนอแนวทางความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือทางการค้าการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศในกลุ่มอาเซียน ที่ชัดเจนและเหมาะสม สามารถเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการทางการค้าและการลงทุนภายใต้กฎระเบียบและมาตรการของประเทศกลุ่มอาเซียนต่างๆ ให้มีศักยภาพ สามารถสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงภายในอาเซียนดียิ่งขึ้นไป

การศึกษาวิจัย เรื่อง กฎ ระเบียบที่มีผลต่อการค้าชายแดนภายใต้กรอบอาเซียนมีกฎระเบียบและมาตรการเป็นอย่างไร ปัญหาและผลกระทบทางการค้าชายแดนระหว่างชายแดนไทย-ลาว ไทย-พม่า ไทย-กัมพูชาและไทย-มาเลเซีย ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียนเป็นอย่างไรและมีแนวทางความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือศักยภาพทางการค้าและการลงทุนภายใต้กฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศในกลุ่มอาเซียนได้หรือไม่ อย่างไรต่อไป

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบการค้าและการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียน อันนำไปสู่ความเป็นไปได้ในแนวคิดเขตการผลิตเดี่ยว ตลาดเดี่ยว (Single Market and Production Base)

4.2 เพื่อศึกษากฎระเบียบการค้าและการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีผลต่อการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

4.3 เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการนำกฎระเบียบมาบังคับใช้ทางการค้าชายแดนระหว่างชายแดนไทย-ลาว ไทย-พม่า ไทย-กัมพูชาและไทย-มาเลเซีย ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียน

4.4 เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย

5. โจทย์การวิจัย

5.1 ขั้นตอนและกระบวนการค้า กฎระเบียบศุลกากร การควบคุมตรวจตราสินค้านำเข้า ส่งออก และพัสดุ การบันทึกการรายการเอกสาร การตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัย การเงินและระบบการขนส่งสินค้าเป็นอย่างไร ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงปฏิบัติอย่างไร

5.2 การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง และอุปกรณ์การขนส่ง เช่น ภาชนะดิน ทางอากาศ และทางเรือ เป็นอย่างไร ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงปฏิบัติต่อผู้ประกอบการในด้านใด

5.3 การอำนวยความสะดวกและกฎระเบียบการผ่านแดนของนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจทางการค้า และการขนส่งสินค้าที่เป็นวัตถุดิบทราย เป็นอย่างไร เจ้าหน้าที่สามารถนำผลการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

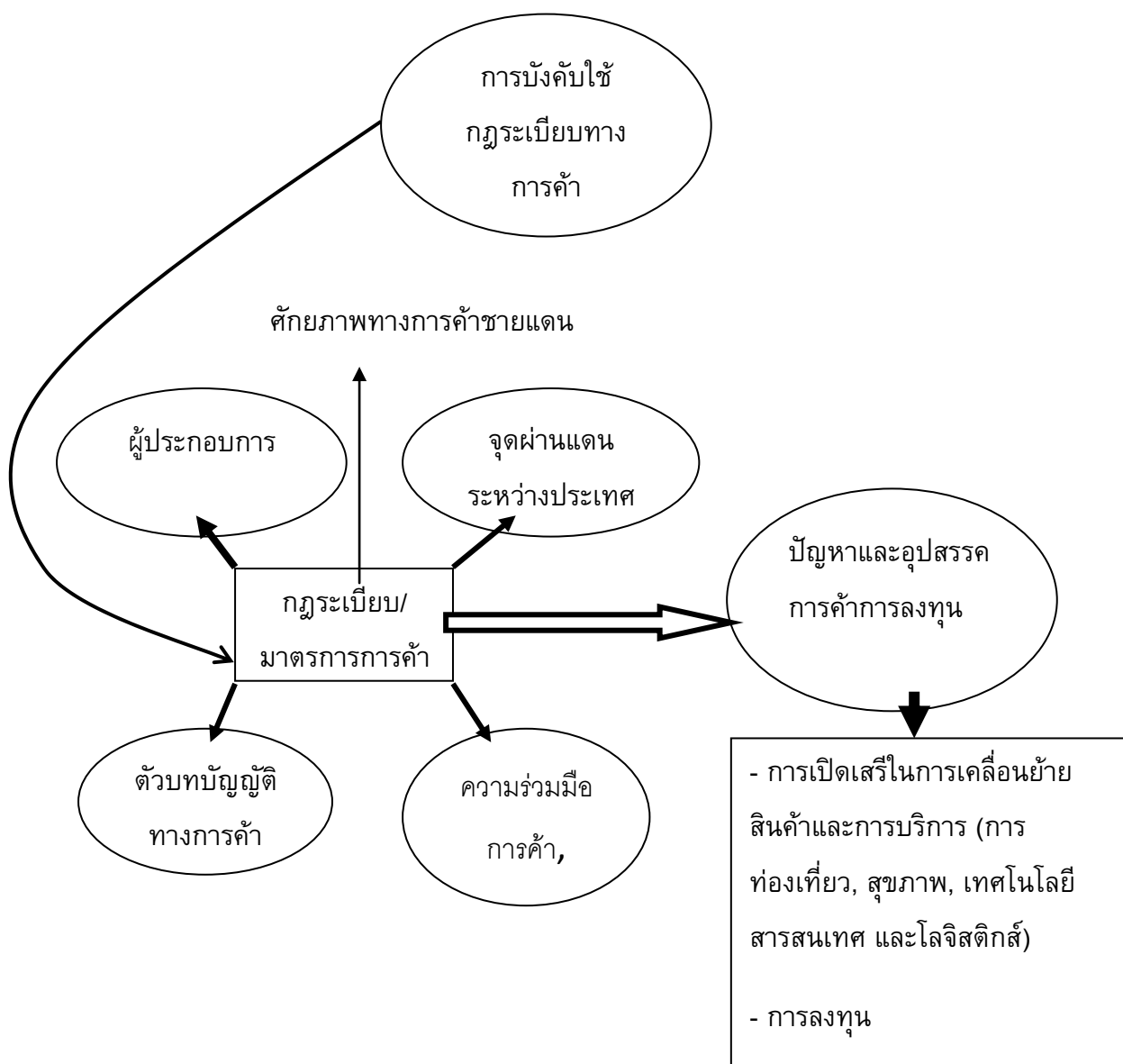
5.4 การอำนวยความสะดวกและกฎระเบียบการให้ข้อมูลข่าวสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอย่างไร และเกิดผลต่อการนำมาใช้มีประสิทธิภาพหรือไม่

5.5 การอำนวยความสะดวกและกฎระเบียบเกี่ยวข้องกับทางการค้าและมาตรการสากลระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎระเบียบทางกฎหมายตามข้อตกลงระหว่างประเทศ และการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว มีลักษณะอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

5.6 กฎหมายด้านการลงทุนของประเทศที่มีการค้าชายแดนร่วมกับประเทศไทยมีอย่างไร ผลจากการนำ New Bilateral Investment Guarantee Agreements (NBIGA) และ Bilateral Double Taxation Avoidance Agreements (DTAs) ในกลุ่มประเทศ ASEAN เป็นที่รับรู้ในการนำไปบังคับใช้หรือไม่ และสามารถนำไปสู่การเป็นตลาดเดี่ยวผลิตเดี่ยว (Single Market and Production Base) จะมีทิศทางอย่างไร

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. สมมติฐานของการวิจัย

กฎระเบียบและมาตรการทางการค้าที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อกันกับบริบทระหว่างประเทศที่มีความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนสามารถเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจทางการค้าและการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น

8. กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

ตารางที่ 1 แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ช่วงระยะเวลา ดำเนินการ	จำนวน วันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
1. เพื่อศึกษา กฎระเบียบมาตรการ ทางการค้าและการ ลงทุน	1.1 การศึกษา รวบรวมข้อมูลเชิง เอกสารและ ภาคสนามเกี่ยวกับ ระเบียบมาตรการ ทางการค้า และ การลงทุนที่ เกี่ยวข้องในกลุ่ม ประเทศอาเซียน	1.1.1 สืบค้นและ รวบรวมเอกสารที่ เกี่ยวข้องทั้งในและ ต่างประเทศ 1.1.2 ทบทวน กฎระเบียบของแต่ละ ประเทศที่เกี่ยวข้อง	ก.ย.-ต.ค. 53 พ.ย.-ธ.ค. 54	10 10	ดร. มาษะ ดร.พิทักษ์ ดร.พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์ ดร. มาษะ ดร.พิทักษ์ ดร.พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์
2. เพื่อศึกษา กฎระเบียบ มาตรการทางการค้า และการลงทุนที่ เกิดขึ้นจากการบังคับ ใช้ที่มีผลต่อการค้า ชายแดน	2.1 เก็บข้อมูล ภาคสนามทั้งใน และต่างประเทศ	2.1 ศึกษาและ สำรวจข้อมูลการใช้ ระเบียบและ มาตรการทาง การค้ากับ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง 2.2 ศึกษาและ สำรวจข้อมูลการใช้ ระเบียบและ มาตรการทาง การค้ากับกลุ่ม ผู้ประกอบการ	ม.ค.-ก.พ. 54 มี.ค.-เม.ย. 54	15 15	ดร. มาษะ ดร.พิทักษ์ ดร.พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์ ดร. มาษะ ดร.พิทักษ์ ดร.พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์
3. เพื่อศึกษาปัญหา และผลกระทบ ทางการค้าชายแดน ระหว่างชายแดนไทย- ลาว ไทย-พม่า ไทย- กัมพูชาและไทย- มาเลเซีย ภายใต้ กฎระเบียบการค้า ของกลุ่มอาเซียน	3.1 รวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล	3.1 วิเคราะห์ จุดอ่อน จุด แตกต่าง และ จุดเชื่อมโยง ทางการค้าการ ลงทุน ปัญหา ผลกระทบ ความ พร้อม และแนวทาง สร้างความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	พ.ค.-มิ.ย. 54	15	ดร. มาษะ ดร.พิทักษ์ ดร.พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ช่วงระยะเวลา ดำเนินการ	จำนวน วันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
4. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแตกต่าง และ จุดเชื่อมโยงทางการ ค้าการลงทุนระหว่าง ประเทศ	4.1 รวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูล	4.2 แนวทางแก้ไข กฎระเบียบทางการ ค้าระหว่างด้าน ชายแดน	พ.ค.-มิ.ย. 54	15	ดร. มาฆะ ดร. พิทักษ์ ดร. พรชัย นายโกมินทร์ นายพิทักษ์

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 6 เดือน)

ตารางที่ 2 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1	- สำรวจและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบทางการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ - ข้อมูลสถานการณ์การใช้กฎระเบียบและมาตรการทางการค้าในพื้นที่ - ศึกษาสภาพปัญหาและผลกระทบทางการค้าชายแดน ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียน	- ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบการค้าการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียน - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบการค้าการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีผลต่อการค้าชายแดน - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลกระทบทางการค้าชายแดน ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียน
6 เดือนที่ 2	- ข้อมูลสถานการณ์การใช้กฎระเบียบและมาตรการทางการค้าในพื้นที่ (ต่อ) - ศึกษาสภาพปัญหาและผลกระทบทางการค้าชายแดน ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียน (ต่อ) - วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแตกต่างและจุดเชื่อมโยงทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ	- ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบการค้าการลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีผลต่อการค้าชายแดน - สภาพปัญหาและผลกระทบทางการค้าชายแดน ภายใต้กฎระเบียบการค้าของกลุ่มอาเซียน - ได้แนวทางความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือทางการค้าการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศในกลุ่มอาเซียน

10. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มิจัยได้รวบรวมเพื่อนำมาศึกษาและปรับประยุกต์ต่อการใช้ประโยชน์ในงานวิจัยดังต่อไปนี้

- 10.1 กฎระเบียบและมาตรการการค้าของกลุ่มประเทศอาเซียน
- 10.2 การค้าชายแดน
- 10.3 การพัฒนาศักยภาพทางการค้า
- 10.4 ความร่วมมือทางการค้า
- 10.5 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 10.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

11. แนวทาง /ขั้นตอนการดำเนินงาน

พื้นที่ศึกษา

ประเทศไทยมีเขตชายแดนติดต่อกับ 4 ประเทศ ได้แก่ ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งมีกิจกรรมการค้าการลงทุนของผู้ประกอบการต่างๆ ที่มีการเคลื่อนย้ายขนส่งสินค้าระหว่างประเทศผ่านจุดผ่านแดนภายใต้กฎระเบียบและมาตรการทางการค้าร่วมกันทางเศรษฐกิจภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะวิจัยจึงได้ทำการเลือกพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นจุดผ่านแดนระหว่างประเทศต่างๆ แบบเจาะจง ที่เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจที่สำคัญรวม 12 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 3 พื้นที่ศึกษา

เขตติดต่อชายแดนระหว่างประเทศ	จุดผ่านแดนระหว่างประเทศ	จังหวัด
ไทย-ลาว	1.ด่านอำเภอเชียงของ-เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว (ด่านสากล)	เชียงราย
	2. ด่านช่องเม็ก อ.สิรินธร-บ.วังเต่า แขวงจำปาสัก (ด่านสากล)	อุบลราชธานี
	3.ด่านท่าเสด็จ อ.เมือง-ท่าเตี๋ย กำแพง นครเวียงจันทน์ (ด่านท้องถิ่น)	หนองคาย
ไทย-กัมพูชา	4. ด่านช่องสะง่า-อัลลองเวง	ศรีสะเกษ
	5. บ้านคลองลึก-ปอยเปต	สระแก้ว
	6. บ้านแหลม-บ้านกัมเรียง	จันทบุรี
ไทย-พม่า	7. ด่านอำเภอแม่สาย	เชียงราย
	8. อำเภอแม่สอด-เมียวดี	ตาก
	9. อำเภอเมือง-เกาะสอง	จังหวัดระนอง
ไทย-มาเลเซีย	10. ด่านสะเดา อำเภอสะเดา	สงขลา
	11. ด่านปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา	สงขลา
	12. ด่านสุไหงโกลก	นราธิวาส

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรวจสอบซึ่งกันและกัน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และการสังเกต โดยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. การสำรวจและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบทางการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นบทบัญญัติ กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ มาตรการ และข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ เช่น เขตการค้าเสรี (AFTA), ข้อตกลงองค์การค้าโลก (WTO), เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) และกฎระเบียบมาตรการทางการค้าด้านต่างๆ ของกลุ่มประเทศในอาเซียน
2. การศึกษากฎระเบียบ และมาตรการทางการค้าที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ที่มีผลต่อการค้าชายแดน ในกลุ่มของผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการใช้กฎระเบียบทางการค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยมีประเด็นเกี่ยวกับกลไกการทำงานภายใต้กฎระเบียบทางการค้า ขั้นตอนและวิธีการที่ดำเนินงาน ความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้กฎระเบียบพื้นที่ ปัญหาผลกระทบและความพร้อม

วิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อน จุดแตกต่างและจุดเชื่อมโยงทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และแนวทางการเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือทางการค้าการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศในกลุ่มอาเซียน จึงได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากงานวิจัย และเอกสารกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลงความร่วมมือทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการศึกษาในภาพสนามด้วยการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับเจ้าหน้าที่ บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องและผู้ประกอบการค้าด้านชายแดน

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

12.1 ทำให้ทราบสถานการณ์การค้าชายแดนภายใต้ระเบียบและมาตรการการค้าการลงทุนระหว่างประเทศภายใต้กรอบอาเซียน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบและมาตรการที่เหมาะสมและชัดเจนที่เอื้อต่อการค้าการลงทุนของผู้ประกอบการ

12.2 เป็นการทบทวนกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศถึงจุดอ่อน ข้อแตกต่าง และจุดเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างประเทศ

ประวัติบุคคล

หัวหน้าโครงการ

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)	รองศาสตราจารย์ ดร.มาฆะ ขิตตะสังคะ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)	Associate Professor Dr.Makha Khittasangka
ตำแหน่งปัจจุบัน	คณบดีวิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย
หน่วยงาน	วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
หมายเลขโทรศัพท์	053-7760009 ต่อ 1231, 053-776034 โทรสาร: 053-776034
E-mail	makha_kk@hotmail.co.th

ประวัติการศึกษา

1. Ph.D. (Community Development), University of the Philippines at Los Banos
2. M.S. (Communication), Indiana University, USA.
3. กสิกรรมและสัตวบาลบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในกลุ่มInter-governmental Organizations
2. บริหารจัดการ และการพัฒนาหลักสูตร
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชนบทขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ประจำประเทศอินโดนีเซีย
4. ที่ปรึกษาโครงการด้านการพัฒนาให้กับ UNICEF, ILO และ UNDP ด้าน Watershed Management, Community Forestry, Small Farmers' Development

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอก

ดำเนินการเสร็จแล้ว

1. การศึกษาผลกระทบของการพัฒนาและการยอมรับนวัตกรรมเชิงระบบนิเวศน์ต่อ
ครอบครัวชาวเขาเผ่าม้ง: โครงการศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเพชรบูรณ์ (กรกฎาคม 2541
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ University of Minnesota, USA)
2. Adaptation to New Ways of Living by Hmong Families: Case Study of the
Petchaban Hill Tribe Development Center, Thailand (in Strengthening Community Competence
for Social Development: Asia- Pacific Perspectives จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2546)

3. Environmental Degradation as Unsustained Socio-Economic Development: A Case Example of Human Trading of Thai Myanmar Ethnic Minority People (August 2006 in Strengthening Partnership among Academic and Development Institutions: New Dimensions of Social, Culture and Economic Cooperation in the Upper Greater Mekong Sub-region จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2549)
4. Socio Economic and Political Assimilation towards the World Perspectives of Hmong in Northern Thailand and Southern China (in Partnership in Economic and Social Development through Science and Technology with Emphasis on Protecting Culture and Environment in Asia – Pacific) จัดพิมพ์เผยแพร่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2551)
5. Transborder Migration of Cambodian, Lao and Myanmar Workers: Regulatory and Labor Markets (in Knowledge Networks and Regional Development in the Greater Mekong Sub region and Asia- Pacific Perspectives จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2552)
6. Lessons Learned from Tourism Development Planning Process by Government, Private and Local Administration Organizations for Sustainable Area – based Management of Chiangrai Province. (จัดพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว. พ.ศ. 2553)
7. Poverty resolution in the GMS countries: Small farmers and the poorest among the poor. (จัดพิมพ์เผยแพร่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2551)
8. Developmental Dimensions and Economic, Socio- Cultural and Environmental Impacts Assessment along the Economic Corridors of the Upper Greater Mekong Sub region. (จัดพิมพ์เผยแพร่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2552)
9. The Ethical Values on Sustainable Natural Resource Development: Cases of Watershed Management in Thailand and Indonesia. (จัดพิมพ์เผยแพร่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2553)
10. เศรษฐกิจพอเพียงยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศ (Sufficiency Economy as a Human Development Strategy for National Economic, Social and Environment Sustainability) พ.ศ. 2551-2553 สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

กำลังดำเนินการ

1. Culture and Language Communication in the Classroom and Workplace: Cases of Lu Mien, Hmong and Lahu Ethnic Groups in Chiangrai's Upper Northern Thailand.

2. การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน (The Study of Managerial Potentiality on Cultural Tourism in Upper Northern Thailand: Cases of Chiangrai, Chiangmai and Mae Hong Son Provinces) พ.ศ. 2552-2553 สนับสนุนโดย กองทุนสนับสนุนพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1

ชื่อ-สกุล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ เหล็กกล้า
ชื่อ-สกุล	Assistant Professor Dr. Phitak Iekkla
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิทยาศาสตรการกีฬา
โทรศัพท์/โทรสาร	089-7595 446 E-mail: I_phitak98@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

1. การศึกษาระดับบัณฑิต (พลศึกษา)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา พ.ศ. 2522
2. ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524
3. Ph.D. (in the field of Education)	The University of Queensland พ.ศ. 2549

ผลงานวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตจังหวัดพะเยาและเชียงรายที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาศาขากการศึกษา จากสถาบันราชภัฏเชียงราย (พ.ศ. 2541) ผู้วิจัยร่วม
2. การประเมินโครงการพระราชดำริหมู่บ้านป่าซางนาเงิน อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2541) ผู้วิจัยร่วม
3. เจตคติ พฤติกรรมและปัญหาการออกกำลังกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญ ศึกษาในจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2544)
4. ความคิดเห็นของนักเรียน ครูพลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (พ.ศ. 2546)
5. พฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในเขตตำบลบ้านดู่ ตำบลนางแล ตำบลริมกก และตำบล แม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยร่วม
6. ผลกระทบเชิงนโยบายการทำให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (2549) หัวหน้าโครงการ

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2

ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พรชัย เจดามาน
ชื่อ-สกุล Assistant Professor Dr.Pornchai Jedaman
ตำแหน่ง นักวิชาการ อาจารย์พิเศษ

หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ 410/44 ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์/โทรสาร 089 5619 326

E-mail odha2006@yahoo.com

ประวัติการศึกษา

Ph.D. (Human Resources Development), California University at Berkeley, USA.

M.B.A (Management), California University at Berkeley, USA.

ผลงานวิจัย

1. เศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน
2. การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเขตลุ่มน้ำแม่กระหว่างจังหวัดเชียงรายกับท่าตอน
3. การบริหารจัดการพัฒนาศักยภาพขององค์กร
4. พระเจ้าเสือเหา ปฐมกษัตริย์ไทยและเอเชีย

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3

ชื่อ - นามสกุล นายโกมินทร์ วังอ่อน

ชื่อ - นามสกุล Mr.Gomin Wang-on

ตำแหน่ง นักวิจัย

หน่วยงานและสถานที่อยู่ วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80
ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ 0-5377-6034, 0-5377-6000 ต่อ 1231

โทรสาร 0-5377-6001

E-mail kavasago@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

1. พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประสบการณ์ในการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการเสร็จแล้ว

1. เศรษฐกิจพอเพียงยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศ (Sufficiency Economy as a Human Development Strategy for National Economic, Social and Environment Sustainability) พ.ศ. 2551-2553 สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.), (นักวิจัยร่วม)

กำลังดำเนินการ

1. การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน (The Study of Managerial Potentiality on Cultural Tourism in Upper Northern Thailand: Cases of Chiangrai, Chiangmai and Mae Hong Son Provinces) พ.ศ. 2552-2553 สนับสนุนโดย กองทุนสนับสนุนพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (นักวิจัยร่วม)

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4

ชื่อ – นามสกุล

นายพิทักษ์ รัตนแสงสว่าง

ชื่อ - นามสกุล

Mr. Phihtak Rattanaengsawang

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิจัย

หน่วยงานและสถานที่อยู่

วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์

0-5377-6034, 0-5377-6000 ต่อ 1231

โทรสาร

0-5377-6001

E-mail

pitak_sa@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ครุศาสตร์ สาขาคณิตศาสตร์ (ค.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประสบการณ์ในการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการเสร็จแล้ว

2548

วิจัย ความต้องการและความคาดหวังในชีวิตของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2547

โครงการวิจัยคนภูเขาในป่าเต็งรัง ชะตาชีวิตผู้ถูกอพยพบ้านวังใหม่ (บ้านผาซ้อ) ตำบลร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ (ผู้ช่วยนักวิจัย)

2550

ชุดโครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (บทเพลงและเครื่องดนตรี) กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (วิจัยร่วม) แหล่งทุน

- โครงการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่ม
น้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2551 ชุดโครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (หัตถกรรม
และผ้าปัก) กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (วิจัยร่วม) แหล่งทุน
โครงการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคลุ่ม
น้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 2550-2551 ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว กับบทบาทรองรับการพัฒนาระบบโล
จิสติกส์ในเมืองชายแดน: กรณีศึกษา เมืองเศรษฐกิจชายแดน อำเภอ
แม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (ผู้วิจัย
ร่วม) แหล่งทุน กองทุนสนับสนุนพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย
- 2551-2553 เศรษฐกิจพอเพียงยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศ (Sufficiency Economy as
a Human Development Strategy for National Economic, Social
and Environment Sustainability) พ.ศ. 2551-2553 สนับสนุนโดย
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.), (นักวิจัยร่วม)

กำลังดำเนินการ

- 2552-2553 การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย
เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน (The Study of Managerial Potentiality on
Cultural Tourism in Upper Northern Thailand: Cases of
Chiangrai, Chiangmai and Mae Hong Son Provinces) พ.ศ. 2552-
2553 สนับสนุนโดย กองทุนสนับสนุนพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย (นักวิจัยร่วม)

3.2 จังหวัดมุกดาหาร

1. การสำรวจปัญหาพื้นฐานด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทยและกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันพร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
3. กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. การเตรียมการรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประชากรบนเส้นเขตแดน ไทย-ลาว

เอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การสำรวจปัญหาพื้นฐานด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทยและกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(ภาษาอังกฤษ) A Survey of Basic Problem in the Trading and Investment between Thailand and the Asean Economic Community (AEC)

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ -สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐดี พัฒนโพธิ์
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 085-6459188
E-mail address Natwadee_2503@hotmail.com

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล นางสาวปิยะนุช เทือกเทพ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 ต่อ 511 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-0110551
E-mail address aten.piya@hotmail.com

2. ชื่อ-สกุล นางสาวณัฐนันท์ สีดาแก้ว
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-4039611
E-mail address Ting00097@Yahoo.com

3. ชื่อ-สกุล นายนิวัฒน์ สาระขันธ์
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-1288407
E-mail address nisarakhan2511@hotmail.com

4. ชื่อ-สกุล นายกันต์ กิ่งโก้
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 ต่อ 508/ 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 082-3161680
E-mail address Dome_kingko_ky@hotmail.com

2.3 ที่ปรึกษางานวิจัย.

1. ชื่อ-สกุล รศ. ดร. วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จ.
มหาสารคาม
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-43 711219-31
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-7399018
E-mail address Wongpattana@rmu.ac.th

2. ชื่อ-สกุล นายสมศักดิ์ สืบญเรือง
หน่วยงาน หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
ที่อยู่ 10 ถนนตาตแคน อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4 261-3647
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-369-8724

3. ชื่อ-สกุล นายวิชัย กาจมัญชุ
หน่วยงาน พาณิชยจังหวัดมุกดาหาร
ที่อยู่ 10 ถนนตาตแคน อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4 2611-575
โทรศัพท์เคลื่อนที่
Email Mr_Vichai@hitmail.com

3. ปัญหาที่ทําวิจัยและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ผู้นำของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระหว่างปี 2552 – 2558 (Roadmap for an ASEAN Community 2009 - 2015) แผนดังกล่าวประกอบด้วย แผนประชาคมความมั่นคงการเมืองอาเซียน แผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แผนประชาคมวัฒนธรรมและสังคมอาเซียน และแผนการรวมกลุ่มอาเซียน 2 ทั้งนี้สมาชิกคาดหวังว่าจะ

ได้รับประโยชน์ร่วมกัน เป็นการช่วยขีดความสามารถในการแข่งขันและอำนาจต่อรองกับประเทศนอกกลุ่ม เฉพาะแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการกล่าวถึง 4 ประเด็นหลัก คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ศักยภาพทางเศรษฐกิจของภูมิภาค การสร้างความเท่าเทียมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

ประเทศไทยมีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ด้าน คือ ชายแดนระหว่างไทยกับพม่า ไทยกับสปป.ลาว ไทยกับกัมพูชา และไทยกับมาเลเซีย มีจุดผ่านแดนทั้งหมด 89 จุดผ่านแดน โดยมีจุดผ่านแดนระหว่างไทยกับสปป.ลาวมากที่สุด 47 จุดผ่านแดน แยกเป็นจุดผ่านแดนถาวร 15 จุด จุดผ่านแดนผ่อนปรน 31 จุด และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด ภายใต้การเป็นตลาดเดียวกันและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียนที่ให้ประเทศสมาชิกต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนนั้น จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายสินค้า คน และการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียน เพราะจุดผ่านแดนระหว่างประเทศเป็นสถานที่แรกที่เกิดความร่วมมือการค้าและการลงทุนของอาเซียน ที่ประกอบด้วยทั้งการอำนวยความสะดวกและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน หากจุดผ่านแดนระหว่างประเทศมีความพร้อมและสมบูรณ์ทั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบ และโครงสร้างพื้นฐานย่อมก่อให้เกิดมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนที่เพิ่มขึ้น เกิดธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม ชุมชนที่อยู่ตามแนวจังหวัดชายแดนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามในทางกลับกันหากจุดผ่านแดนของจังหวัดชายแดนไม่มีความพร้อมย่อมส่งผลในทางลบเช่นเดียวกัน

ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก 5 ปีข้างหน้า ทำให้จุดผ่านแดนระหว่างประเทศของไทยต้องปรับตัวและรู้เท่าทันมากขึ้นเพราะหากจังหวัดชายแดนไม่พร้อม สังคมในพื้นที่ไม่เข้าใจในการปรับตัว และเข้าใจผลกระทบที่จะได้รับย่อมไม่ส่งผลดีต่อประเทศอย่างแน่นอน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสถานะปัจจุบันของจุดผ่านแดนไทยพบว่ามียกระดับของปัญหา ความพร้อม และการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่แตกต่างกันในแต่ละจุดผ่านแดน แต่ยังคงมีโอกาสในการขยายการค้าระหว่างกันอีกมาก หากมีการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ส่งสินค้าออกของไทยขาดความเป็นนักการตลาดเชิงรุกจึงทำให้เสียเปรียบคู่แข่งขัน ปัญหาค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นทำให้ราคาสินค้าของไทยมีราคาสูงขึ้นทำให้ไทยเสียตลาดบางส่วนให้กับจีนและเวียดนาม สินค้าไทยระดับล่างมีราคาสูงกว่าสินค้าของจีนและเวียดนามเนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบ การลักลอบการค้าตามแนวชายแดน สินค้าถูกปลอมแปลง และเอกสารการผ่านแดนและศุลกากรไม่เป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนพัทธ์ หนองคู (2550) ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์การค้าชายแดนไทย -กัมพูชา : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาโดยเฉพาะตามแนวชายแดนจังหวัดสระแก้วมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องและฝ่ายไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า แต่ยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ได้แก่ ปัญหาด้านการค่านอกระบบ ปัญหาด้าน

ระเบียบพิธีการด้านศุลกากร ปัญหาการปักปันเขตแดน ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้านการปลอมแปลงสินค้า ปัญหาด้านการพนัน ปัญหาด้านยาเสพติดตามแนวชายแดน

จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดนที่มีจุดผ่านแดนคือ สะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 2 ข้ามเข้าสู่ สปป.ลาว และสามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวและการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน การทำการค้าชายแดนจะทำให้จังหวัดมุกดาหารเป็นจุดศูนย์รวมและจุดกระจายสินค้าไปยังประชาคมอาเซียนในอนาคตโดยใช้การขนส่งสินค้าด้วยระบบโลจิสติกส์ แต่จากการเสวนาในวันที่ 15 มิถุนายน 2553 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ พบว่า ในปัจจุบันนักการค้าและการลงทุน ที่ทำการค้าและการลงทุนชายแดนในประเทศไทย ลาวและเวียดนาม มักจะประสบปัญหาและอุปสรรคมากมายที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐของทั้ง 3 ประเทศ เช่น นักธุรกิจ ขาดความรู้เข้าใจด้านการตลาด นโยบายด้านการค้าและการลงทุนของประเทศลาว เวียดนามและจีน เอกสารและพิธีการทางศุลกากร ปัญหาอัตราขั้นต่ำหรือระบบจ่ายเงินได้โต๊ะ การอำนวยความสะดวก การคุ้มครองสินค้าและปัญหาอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขันและการค้าการลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศ AEC

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุนของไทยและผู้ประกอบการค้าการลงทุนชายแดนระหว่างไทยและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก 5 ปีข้างหน้า เพื่อจะเอื้อต่อการค้าและการลงทุนของทุกประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและสำรวจปัญหาพื้นฐานด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการปรับตัวในการทำธุรกิจของนักลงทุน เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันพร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในรูปแบบตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียวกัน และสามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มานำเสนอต่อรัฐบาล นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ SME's ชุมชนและท้องถิ่นในการปรับตัวและ สามารถเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการธุรกิจทุกประเภท ของประเทศไทยในอนาคต

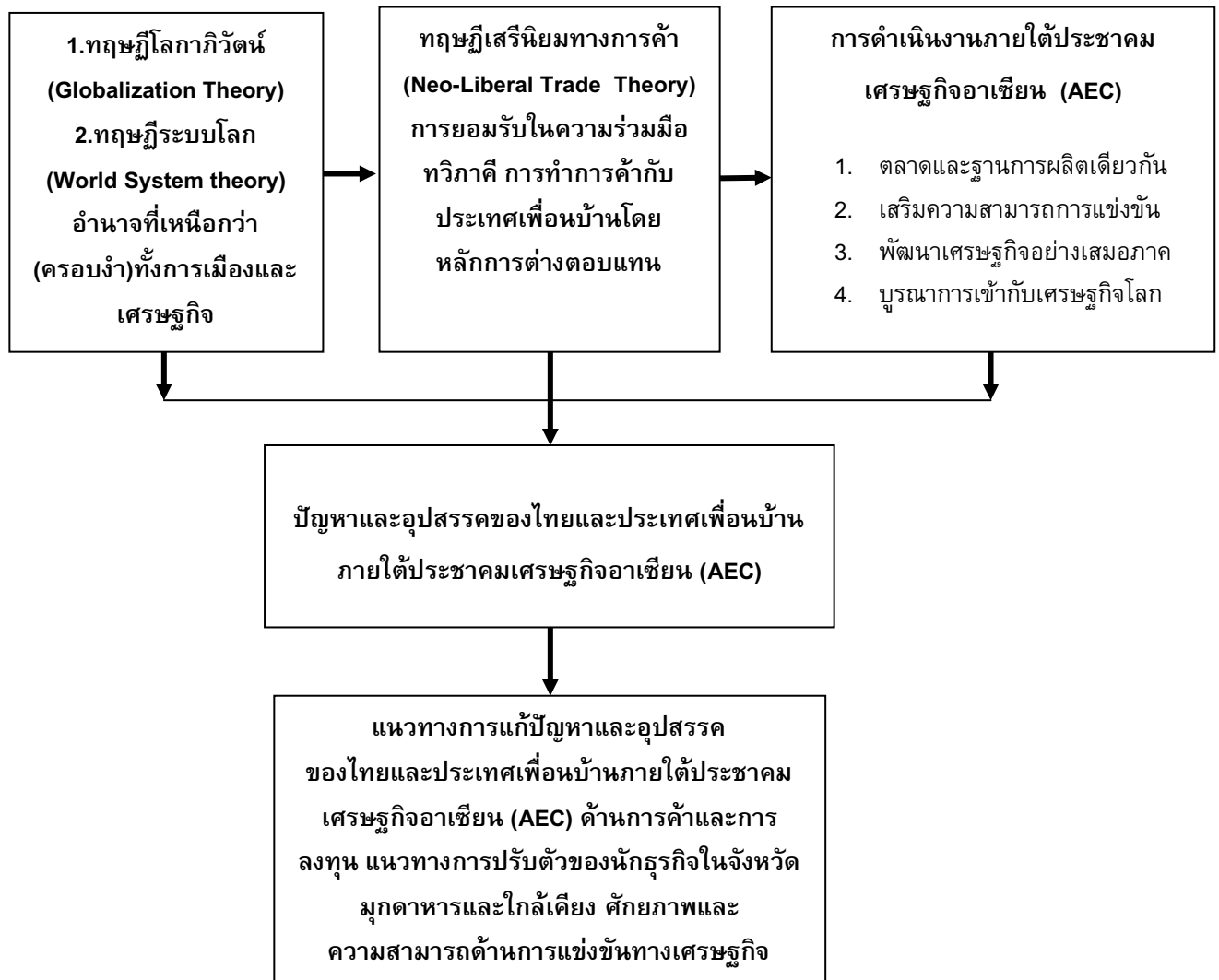
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.1 เพื่อศึกษาและสำรวจปัญหาอุปสรรคขั้นพื้นฐานของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่ายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประเทศไทย ลาว และเวียดนาม

4.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่ายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ไทย ลาว และเวียดนาม)

4.3 เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ที่ทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทย ลาว และเวียดนาม

5. กรอบแนวคิดการวิจัย (Theoretical Model)

6. ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology)

6.1 ประชากรในการวิจัย

1. ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจการค้าชายแดน ระหว่างประเทศ ไทย ลาว และ เวียดนาม ทั้งธุรกิจขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) Accidental Sampling ใช้กับกลุ่มประชากรวิจัย ณ จุดผ่านแดนที่เป็น ผู้ประกอบการของทั้ง 3 ประเทศ ที่ทำการค้าและการลงทุนบนเส้นทาง R9 (ใช้ แบบสอบถามและการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม)

2) Snowball Sampling ใช้กับกลุ่มประชากรวิจัยทั้งฝ่ายไทยและประชาคมอาเซียน
ที่เป็นข้าราชการระดับสูง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ณ จุดผ่านแดนบนเส้นทาง R9
(โดยใช้การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก)

6.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

6.2.1 การทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค focus group เพื่อร่วมวิเคราะห์ข้อมูล
ด้านการค้าและการลงทุน (SWOT Analysis) รวมทั้งร่วมหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้าน
การค้าและการลงทุนของผู้ประกอบการในห้วงมุกดาหารที่มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุนกับ
ประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) คือ ไทย ลาวและเวียดนาม

6.2.2 การวิจัยแบบมีส่วนร่วมด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์และวิพากษ์
ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเก็บข้อมูลเชิงลึกด้านอุปสรรคการค้าและการลงทุนของไทย ลาวและ
เวียดนาม

6.2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้าน
การค้าและการลงทุนกับประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการปรับตัวของผู้ประกอบการ
ทั้งของ ประเทศไทย ลาวและเวียดนาม

6.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในกลุ่มประชากร การวิจัยที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก กลาง และขนาด
ใหญ่ เจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของทั้ง 3 ประเทศ เครื่องมือที่ใช้คือ
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรคด้านการค้าและการลงทุน
ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาและการปรับตัวของผู้ประกอบการ สามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการ
วิจัยนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรัฐบาลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุน
ต่อไป

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคขั้นพื้นฐานของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและ
ประเทศในภาคีเครือข่ายเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน

7.2 ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศใน
ภาคีเครือข่ายเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน

7.3 ได้แนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของนักธุรกิจ และนักลงทุนที่ทำการค้าชายแดนระหว่าง
ไทยโดยเฉพาะจังหวัดมุกดาหาร ลาว เวียดนาม และจีน

ตารางสรุปโครงการวิจัย เพื่อขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณของสำนักงานการวิจัย (สกว.) ปี 2554

ชื่อโครงการวิจัย	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลกระทบ
การสำรวจปัญหาพื้นฐานด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทยและกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน A Survey of Basic Problem in the Trading and Investment between Thailand and the Asean Economic Community (AEC)	1. เพื่อศึกษาและสำรวจปัญหาอุปสรรคขั้นพื้นฐานของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่ายประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประเทศไทย ลาว และเวียดนาม 2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่าย ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ของ ประเทศไทย ลาว และเวียดนาม 3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ ผู้ประกอบการขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ที่ทำการค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศไทย ลาว และเวียดนาม	1. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคขั้นพื้นฐานของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่ายเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน 2. ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศในภาคีเครือข่ายเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน 3. ได้แนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ นักธุรกิจและนักลงทุนที่ทำการค้าขายแดนระหว่างไทยโดยเฉพาะจังหวัดมุกดาหาร เวียดนาม และจีน	1. ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม การเกษตร ธุรกิจ SME's ธุรกิจการขนส่ง โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวและบริการ รับทราบปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประชาคมอาเซียนด้วยกัน 2. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้ทราบปัญหาอุปสรรค ด้านการค้าและการลงทุนในประชาคมอาเซียน (AEC) รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับตัว 3. รัฐบาลสามารถนำผลการวิจัยไปดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจในประชาคมอาเซียน (AEC) 4. ท้องถิ่นโดยเฉพาะประชาชนและ นักธุรกิจ ในจังหวัดมุกดาหารและใกล้เคียงสามารถเชื่อมโยงการทำธุรกิจใน AEC ได้ในอนาคต

เอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด
มุกดาหาร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันพร้อม
ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
(ภาษาอังกฤษ) The Tourism Industry Development Strategy in Mukdahan
Province, Enhancing to ASEAN Economic Community
(AEC) Competition

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ -สกุล นางสาวมัลลิกา นาจันทร์ทอง
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-721-0601
E-mail address mnajanthong@hotmail.com

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล ผศ.ปาริชา มารี เคน
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 ต่อ 511 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-380-5842
E-mail address mariecain4545@yahoo.com

2. ชื่อ-สกุล นายศักดิ์เกษม ปานะลาด
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-261-7910
E-mail address sakkasemp@hotmail.com

3. ชื่อ-สกุล นางสาวปนัดดา โพธินาม
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-574-9090
E-mail address panatda_pho@hotmail.com
4. ชื่อ-สกุล นางสาวกานต์ชนก ดาบสมเด็จ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 ต่อ 508/ 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-261-0100
E-mail address kanchanok29@hotmail.com
5. ชื่อ-สกุล นางสาวমনชยา สภาณุชาติ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 13 หมู่ 14 ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ 46230
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4360-2033-43 / 0-4360-2044
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-739-2739
E-mail address kikmon2005@hotmail.com

2.3 ที่ปรึกษางานวิจัย.

1. ชื่อ-สกุล ดร. จลฤทัย โกวรรณะกุล
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ที่อยู่ 123 หมู่ 16 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-43 20-2401 ต่อ 406 / 0-4320-2402
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-024-3999
E-mail address kdonru@kku.ac.th
ความเชี่ยวชาญ การจัดการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
2. ชื่อ-สกุล นายสมศักดิ์ สีนุญเรือง
หน่วยงาน หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
ตำแหน่ง กรรมการหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
ที่อยู่ 10 ถนนตลาดแคน อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์/โทรสาร 0-4 261-3647
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-369-8724

3. ปัญหาที่ท้าววิจัยและความสำคัญของปัญหา

จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ผู้นำของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระหว่างปี 2552 – 2558 (Roadmap for an ASEAN Community 2009 - 2015) แผนดังกล่าว ประกอบด้วย แผนประชาคมความมั่นคงการเมืองอาเซียน แผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แผนประชาคมวัฒนธรรมและสังคมอาเซียน และแผนการรวมกลุ่มอาเซียน 2 ทั้งนี้สมาชิกคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน เป็นการช่วยขีดความสามารถในการแข่งขันและอำนาจต่อรองกับประเทศนอกกลุ่ม เฉพาะแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการกล่าวถึง 4 ประเด็นหลัก คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ศักยภาพทางเศรษฐกิจของภูมิภาค การสร้างความเท่าเทียมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

ประเทศไทยมีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ด้าน คือ ชายแดนระหว่างไทยกับพม่า ไทยกับสปป.ลาว ไทยกับกัมพูชา และไทยกับมาเลเซีย มีจุดผ่านแดนทั้งหมด 89 จุดผ่านแดน โดยมีจุดผ่านแดนระหว่างไทยกับสปป.ลาวมากที่สุด 47 จุดผ่านแดน ภายใต้การเป็นตลาดเดียวกันและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียนทำให้ประเทศสมาชิกต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนนั้น จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายสินค้า คน และการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียนเพราะจุดผ่านแดนระหว่างประเทศเป็นสถานที่แรกๆ ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือการค้าและการลงทุนของอาเซียนที่ประกอบด้วยทั้งการอำนวยความสะดวกและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานหากจุดผ่านแดนระหว่างประเทศมีความพร้อมย่อมก่อให้เกิดมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนที่เพิ่มขึ้น เกิดธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม ชุมชนที่อยู่ตามแนวจังหวัดชายแดนทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก 5 ปี ข้างหน้า ทำให้จุดผ่านแดนระหว่างประเทศของไทยต้องปรับตัวและรู้เท่าทันมากขึ้นเพราะหากจังหวัดชายแดนไม่พร้อม สังคมในพื้นที่ไม่เข้าใจในการปรับตัว และเข้าใจผลกระทบที่จะได้รับย่อมไม่ส่งผลดีรวมไปถึงความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ ประชุมแดง (2553) ที่ได้ศึกษาผลกระทบทาง เศรษฐกิจ สังคมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชาวบ้านคูเต๋อ ตำบลจะระแม อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจคือ ชาวบ้านมีอาชีพหลัก อาชีพรองมากขึ้น ชาวบ้านได้เปลี่ยนอาชีพประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยวจำนวนมาก ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีการถือครองที่ดินและใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรน้อยลง ที่ดินบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีราคาสูงขึ้น ส่วนผลกระทบด้านสังคม เช่น ค่าครองชีพสูงขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการพนันและยาเสพติด อาชญากรรม การมั่วสุมทางเพศบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

จากการเสวนาในวันที่ 15 มิถุนายน 2553 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว .) ร่วมกับศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ในปัจจุบันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจึงกลายเป็นเมืองผ่านเท่านั้น จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดนที่มีจุดผ่านแดนคือ สะพานมิตรภาพไทย – ลาว

แห่งที่ 2 ข้ามเข้าสู่สปป.ลาว และสถิติการเข้าพักของนักท่องเที่ยวในโรงแรม บ้านรับรองและรีสอร์ทใน จังหวัดมุกดาหารปี 2553 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 จากปี 2552 โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าพักเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.17 และชาวต่างชาติเข้าพักเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.03 (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ; มกราคม – มีนาคม 2553) ดังนั้น ภายใต้การเป็นประชาคมอาเซียนในอีก 5 ปีข้างหน้า คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด มุกดาหารให้มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันพร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) พร้อมทั้งนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับตัวเพื่อเพิ่ม ศักยภาพของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวแต่ละประเภทของจังหวัดมุกดาหารต่อไป

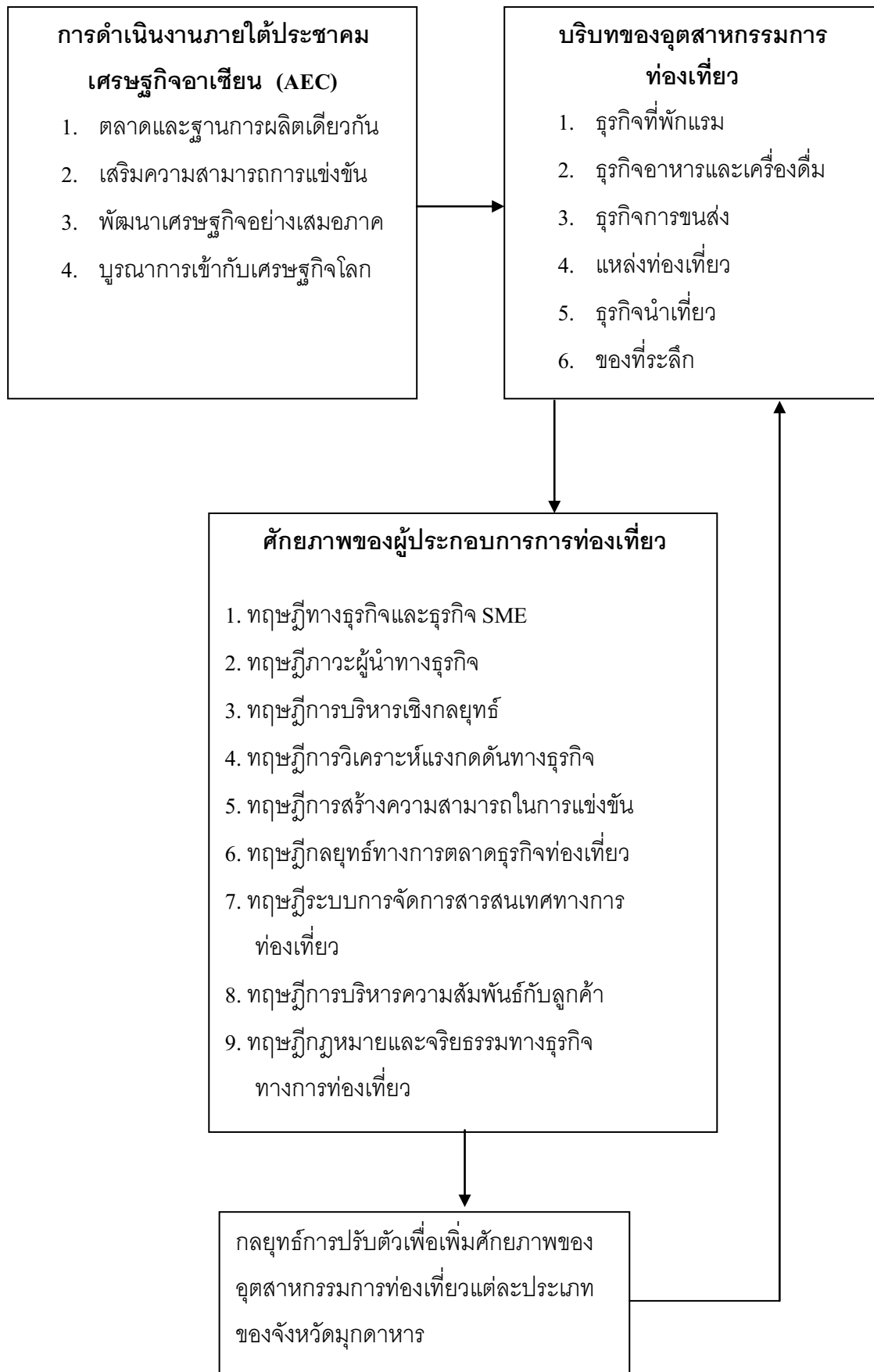
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.1 เพื่อรวบรวมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด มุกดาหารที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม

4.2 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม

4.3 เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท ของจังหวัดมุกดาหาร

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. ระเบียบวิธีวิจัย

6.1 ประชากรในการวิจัย

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจการขนส่ง แหล่งท่องเที่ยว ของที่ระลึกและMICE
2. นักท่องเที่ยว
3. หน่วยงานภาครัฐ
4. หน่วยงานภาคเอกชน

6.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การทำ focus group เพื่อรวบรวมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหารที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม
2. การวิจัยแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม
3. การวิจัยแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางการปรับตัวเพื่อเพิ่ม

ศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทของจังหวัดมุกดาหาร

6.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในกลุ่มประชากรนักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค วิเคราะห์ศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและแนวทางการเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหารที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนามในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจการขนส่ง แหล่งท่องเที่ยว ของที่ระลึกและMICE

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหารที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม
- 7.2 ได้ศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวลาวและเวียดนาม
- 7.3 ได้แนวทางการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทของจังหวัดมุกดาหาร

ตารางสรุปโครงการวิจัย เพื่อขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี 2554

ชื่อโครงการวิจัย	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลกระทบ
กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตอาหาร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน พร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	1. เพื่อรวบรวมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ตที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเวียดนาม 2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงสู่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเวียดนาม 3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทของจังหวัดภูเก็ตอาหาร	1. ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและเวียดนาม 2. ได้ศักยภาพของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและเวียดนาม 3. ได้แนวทางการปรับตัวเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทของจังหวัดภูเก็ตอาหาร	1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม ธุรกิจการขนส่ง แหล่งท่องเที่ยว ของทะเลลึกและMICE รับทราบ การเปลี่ยนแปลงพร้อมนำกลยุทธ์ที่ได้ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเฉพาะธุรกิจของตน เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเชื่อมโยงธุรกิจกับประเทศในกลุ่ม สมาชิกและเตรียมพร้อมกับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐทั้ง ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้ทราบปัญหา อุปสรรค ศักยภาพและคุณภาพของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท รวมทั้งรูปแบบการเดินทางและจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวได้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการและ นักท่องเที่ยว

ตารางสรุปโครงการวิจัย เพื่อรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี 2554 (ต่อ)

ชื่อโครงการวิจัย	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลกระทบ
			3. หน่วยงานภาคเอกชน มีทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหารไปในทางเดียวกันและ สอดคล้องกัน 4. นักท่องเที่ยว ได้รับความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวเนื่องจากผู้ประกอบการ ภาครัฐและภาคเอกชนรู้ถึงความต้องการและการรับรู้ด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวจึงปรับปรุงและเตรียมการเพื่อสร้างความพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว 5. ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เมื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดมุกดาหารมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นตามไปด้วย

เอกสารเชิงหลักการ

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)

กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ภาษาอังกฤษ)

The Strategies of Mukdahan Economic Development under the Competitive of ASEAN Economic Community (AEC)

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล	นางดารินี บุตติวงศ์
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร/
หัวหน้างานประชาสัมพันธ์	
หน่วยงาน	วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่	25 หมู่ที่ 6 ต. น้ำเที่ยง อ. คำชะอี จ. มุกดาหาร 49110
โทรศัพท์ /โทรสาร	042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197
โทรศัพท์เคลื่อนที่	08-68-68-68-14
E-mail address	mukcc_pr@yahoo.com / da_jang@hotmail.com

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล	นายสมศักดิ์ สีนุญเรือง
ตำแหน่ง	กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชน (บอร์ดชาติ)
หน่วยงาน	วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่	ที่ว่าการอำเภอเมืองหลังเก่า, ถนนพิทักษ์พนมเขต อ.เมือง จ. มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์/โทรสาร	042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197
โทรศัพท์เคลื่อนที่	081-369-8724
E-mail address	mukdahan@bccca.go.th
2. ชื่อ-สกุล	นายสุริยะ พิสิฐอรรถการ
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร/ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ฯ
หน่วยงาน	วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่	ที่ว่าการอำเภอเมืองหลังเก่า, ถนนพิทักษ์พนมเขต อ.เมือง จ. มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์/โทรสาร	042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197

โทรศัพท์เคลื่อนที่

081-975-6650

E-mail address

payakka@yahoo.com

ระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน

หมายเหตุ: ระยะที่ 1 ต.ค. –ธ.ค. 2553

ระยะที่ 2 ม.ค.- ก.ย. 2554

3. ปัญหาที่ทํารว้จยและความสำคัญของปัญหา

ด้วยจังหวัดมุกดาหารถูกระบุโดยศักยภาพของพื้นที่ว่าจะเป็นทางผ่าน (Transit) หรือปลายทาง (Destination) ของผู้ประกอบการ ในกลุ่มอาเซียนเมื่อเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งผู้วิจัยมองว่าอย่างไรก็ เป็น Transit point หรือเรามักจะเรียกว่า hub ของความเชื่อมโยงตามแนวระเบียงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) โดยเฉพาะการพัฒนาตามลุ่มแม่น้ำโขง หรือ Great Mekhong Sub-region (GMS) มากกว่า ซึ่งโครงการ GMS ปัจจุบันนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจาก ADB

ในขณะที่ภาครัฐเปิดทางดังที่ไดักำหนดในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมุกดาหารข้อที่ 5 คือการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเป้าประสงค์ คือ 1. มีความสัมพันธ์ที่ดีด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนระหว่างประเทศ และ 2.ได้รับประโยชน์จากความร่วมมือกรอบ ACMECS และความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศซึ่งมีกลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1.การอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน 2.พัฒนาและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการศึกษา สาธารณสุข และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน 3.พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อผลิตกำลังแรงงานที่เพียงพอ และ4.พัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบ ACMECS 5 สาขา คือ การค้า การลงทุน เกษตรและอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว คมนาคม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

นอกจากนี้รัฐบาลยังมีข้อตกลงต่าง ๆร่วมกันระหว่างประเทศที่ชัดเจนแล้ว ขณะที่ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่ ยังคงปฏิบัติไม่สอดคล้องตามข้อตกลงอย่างแท้จริง และยังคงพบว่ามีปัญหามากมายในการประกอบธุรกิจการค้าข้ามชาติ การเจรจาต่อรองทางการค้า และการปรับตัวในกฎระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายต่าง ๆในการลงพื้นที่จริง ซึ่งนักธุรกิจจะมองถึงความคุ้มค่าในการลงทุนภายใต้ต้นทุนที่ถูกกว่าและการบริการที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

จากการบรรยายพิเศษ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมกัับทิศทางของประเทศไทยด้านการศึกษาสู่การเปิดกว้างของการเรียนรู้แบบไร้พรมแดนภายใต้ข้อตกลงอาฟต้า ” โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ) เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 ณ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล พญาไท ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า ความเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้ประชาคมโลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลาย ภายใต้สังคมและระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการปรับระบบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่นำไปสู่กติกาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และมีแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งระดับทวีปและพหุภาคีที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้น ทำให้โลกต้องเร่งเตรียมพร้อมในการสร้างระบบกลไกและพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเท่าเทียมกัน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ประชาคมโลกให้ความสำคัญ และเห็นพ้อง กันว่าการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและอย่างทั่วถึงจะสามารถนำพาประเทศและภูมิภาคไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ดังนั้น กระแสการปฏิรูปการศึกษาจึงได้เกิดขึ้นพร้อมกันทั่วโลก ควบคู่ไปกับกระแสการปฏิรูปทางกฎหมาย การเมือง สังคม และการปฏิรูปด้านอื่นๆ เพื่อให้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างเสริมสันติภาพ ความผาสุก และการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและของโลก ประเทศต่างๆ ได้ขยายความสัมพันธ์ภายใต้เครือข่ายความเชื่อมโยงกับองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ และหน่วยงานภายใต้องค์การสหประชาชาติ เช่น องค์การยูเนส ยูเอ็นดีพี ยูนิเซฟ เอสแคป ฯลฯ และองค์การในระดับภูมิภาคและข้ามภูมิภาคต่างๆ เช่น ซีมีโอ อาเซียน เอเปค อาเซ็ม ฯลฯ รวมทั้งองค์การการค้าโลก เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาของโลกร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดความยากจน การเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับประเทศของตนเองด้วย

อาเซียนก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน มีกลไก 3 เสาหลักขับเคลื่อนซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ขับเคลื่อนการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) *ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน* มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง มีอำนาจการต่อรอง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3) *ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน* เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียน อยู่ร่วมกัน ภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร และร่วมแบ่งปัน มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหารจึงเสนอโครงวิจัยในหัวข้อ “กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (The Strategies of Mukdahan Economic Development under the Competitive of ASEAN Economic Community [AEC])” มายังฝ่ายนโยบายข้ามชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อพิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางและวิธีการ ในการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการ

ก้าวสู่ความร่วมมือในการแข่งขันทางธุรกิจของประชากรในพื้นที่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันที่ประสิทธิภาพ อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง มีอำนาจการต่อรอง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน ตามแนวทางกลไก 3 เสาหลักขับเคลื่อนนั่นเอง

4. วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อศึกษาข้อมูล ความพร้อม แนวทาง ช่องทาง และวิธีการ ของจังหวัดมุกดาหาร ที่เหมาะสมในการนำไปใช้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใน 4 ด้าน ได้แก่

- ด้านที่ 1. การอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
- ด้านที่ 2. พัฒนาและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการศึกษา สาธารณสุข และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ด้านที่ 3. พัฒนาเครือข่ายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อผลิตกำลังแรงงานที่เพียงพอ
- และด้านที่ 4. พัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบ ACMECS 5 สาขา ได้แก่

- 1) การค้า การลงทุน
- 2) เกษตรและอุตสาหกรรม
- 3) ท่องเที่ยว
- 4) คมนาคม
- 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษากลยุทธ์ของประชากรในพื้นที่ทั้ง 7 อำเภอ ที่มุ่งวิเคราะห์จากการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน ในการวางกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการในการมุ่งสู่การพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกัน

หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล ได้แก่ กลุ่มผู้นำในจังหวัดมุกดาหาร(หัวหน้าส่วนราชการ) นักลงทุน กลุ่มแกนนำผู้ประกอบการรายย่อยจาก 7 อำเภอ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชาวจังหวัดมุกดาหารทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จาก

กลุ่มที่ 1 ผู้ว่าราชการจังหวัด พาณิชนิจจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและนโยบาย ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายอำเภอ นายกอบต./เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 หัวหน้ากลุ่มผู้ประกอบการและนักลงทุนในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ กรรมการหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร ผู้ประกอบการรายย่อย และนักธุรกิจในพื้นที่

มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น ดังนี้

1. ตรวจสอบทะเบียนประวัติ
2. ตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานเชิงกลยุทธ์

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดประเด็นหรือแนวคำถาม (Schedule Guide) ไว้ล่วงหน้าก่อนสัมภาษณ์ เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มในด้านการคิดการตัดสินใจหรือการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของที่เกิดขึ้น เช่นการช่วยเหลือกันในชุมชน ลดการพึ่งพาจากภาครัฐ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การค้นคว้าจากเอกสาร ในส่วนนี้เป็นการค้นคว้าจากหนังสือ บทความต่าง ๆ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น
2. การศึกษาภาคสนาม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างเพื่อบันทึกข้อมูลภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจมุกดาหาร
- 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลักเมื่อทราบเหตุผลหรือข้อเท็จจริง

2.2 การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) หลังจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ซึ่งมีการเตรียมขั้นตอนดังนี้

- 1) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากกลุ่ม
- 2) วิธีการสนทนากะทำโดยผู้วิจัยทำหน้าที่นำการสนทนา (Moderator) โดยควบคุมให้การสนทนาอยู่ในประเด็นตามคำถามที่วางไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยมีผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้จดบันทึก (Note taker) ก่อนการดำเนินการสนทนากลุ่มทุกครั้ง ผู้วิจัยจะอธิบายถึงจุดประสงค์และขออนุญาตผู้ร่วมสนทนาในการบันทึกเทปตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย และอธิบายว่า จะไม่มีผลกระทบต่องานผู้ให้ข้อมูลหลักพร้อมทั้งสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างผู้วิจัยกับผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งการแสดงท่าทีของผู้วิจัยถึงความต้องการให้อิสระทางความคิดเห็นในการให้ข้อมูล

3) เริ่มการสนทนาโดยการยึดแนวทางสนทนาตามประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ลักษณะและผลจากการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ในระหว่างสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะกระตุ้นผู้ร่วมสนทนาให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาเพื่อครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ แต่จะไม่ทำให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกถูกรบกวนการพูด แต่ประการใด

4) เปิดโอกาสผู้ร่วมสนทนาซักถามข้อข้องใจอีกครั้งเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอบข้อสงสัยในเรื่องที่สนทนาทั้งหมด

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางและวิธีการและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ หลังจากเสร็จการสนทนากลุ่มในแต่ละครั้ง

2.3 การสังเกต

สังเกตการพูดคุยของสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการ เพื่อสังเกตท่าทาง คำพูดของผู้ให้ข้อมูลขณะสัมภาษณ์และขณะสนทนากลุ่ม เพื่อ นำมาประมวลให้เกิดรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้นโดยกลุ่มผู้ประกอบการจะมีข้อมูลเชิงลึกในการทำธุรกิจที่นำมาเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สอดคล้องกับภาครัฐ โดยมีทั้งแง่บวกและแง่ลบที่จะเป็นประโยชน์แก่การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาความ โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากข้อมูลภาคสนามมารวบรวมและจัดหมวดหมู่ เพื่อเรียบเรียงเป็นหัวข้อตามประเด็นที่ศึกษาและเขียนพรรณนาความเชิงร้อยแก้ว ประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนหรือไม่แน่ใจจะมีการนำมาซักถามอีกครั้งกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

การเผยแพร่ข้อมูลและงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะมีการบันทึกข้อมูลเชิงลึกอย่างละเอียด และนำเสนอข้อมูล ผ่านสื่อแบบครบวงจร และเป็นสากล โดยผ่านการกลั่นกรองในรูปแบบคณะกรรมการระดับชาติ โดยรวบรวมในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมีเดีย และสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆตามความเหมาะสมก่อนเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้

1. จังหวัดมุกดาหารมีกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับการพัฒนาสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง

2. ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับประโยชน์เต็มที่ และได้ทราบถึงแนวทางและวิธีการที่จะร่วมกันพัฒนาสู่การแข่งขันทางธุรกิจในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เข้มแข็งจากกลยุทธ์ที่มาจากการมีส่วนร่วมภาคีทุกภาคส่วน ที่มีความยุติธรรม เป็นกลาง และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างยั่งยืน

7. ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของฝ่ายที่เสนอขอรับทุน

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ด้วยวิสัยทัศน์ที่ว่า การสรรสร้างโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตแก่บุคคลในชุมชน วิทยาลัยฯ ได้กำหนดโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2554 โดยมีแผนบริการวิชาการที่สอดคล้องกัน อยู่ 2 หัวข้อ คือ 1.โครงการเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาสำหรับชุมชนสู่การเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 2. โครงการผลิตสื่อ นวัตกรรมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนศึกษา ซึ่งฐานข้อมูลจากดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถรองรับการพัฒนาได้ตามเป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่กำหนดเป้าหมายว่า ภายในปีค.ศ. 2020 (2563) อาเซียนจะเป็น 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - A Concert of Southeast Asian Nations 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต - A Partnership in Dynamic Development 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก - An Outward-Looking ASEAN 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร - A Community of Caring Societies

เอกสารเชิงหลักการ

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การเตรียมการรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ
ประชากรบนเส้นเขตแดน ไทย-ลาว
(ภาษาอังกฤษ) The Arrangement of ASEAN Economic Community (AEC)
of Thai-Laos Borderline Population

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายสมศักดิ์ สีนุญเรือง
ตำแหน่ง กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชน (บอร์ดชาติ)
หน่วยงาน วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่ ที่ว่าการอำเภอเมืองหลังเก่า, ถนนพิทักษ์พนมเขต อ.เมือง
จ. มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์/โทรสาร 042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-369-8724
E-mail address mukdahan@bccca.go.th

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล นางดารินี บุตติวงศ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร/
หัวหน้างานประชาสัมพันธ์
หน่วยงาน วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่ 25 หมู่ที่ 6 ต. น้ำเที่ยง อ. คำชะอี จ. มุกดาหาร 49110
โทรศัพท์ /โทรสาร 042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-68-68-68-14
E-mail address mukcc_pr@yahoo.com / da_jang@hotmail.com.
2. ชื่อ-สกุล นายสุริยะ พิสิฐอรรถการ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
/หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์
หน่วยงาน วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
ที่อยู่ ที่ว่าการอำเภอเมืองหลังเก่า, ถนนพิทักษ์พนมเขต อ.เมือง
จ. มุกดาหาร 49000
โทรศัพท์/โทรสาร 042-612-596 ต่อ 107 / 042-615-197
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-975-6650
E-mail address payakka@yahoo.com

ระยะเวลาดำเนินการ 9 เดือน

หมายเหตุ: ระยะเวลา ม.ค.- ก.ย. 2554

งบประมาณดำเนินการ จำนวน 1,000,000 บาท

3. ปัญหาที่ทําวิจัยและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้ประชาคมโลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลาย ภายใต้สังคมและระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการปรับระบบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่นำไปสู่กติกาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และมีแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งระดับทวีปและพหุภาคีที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้น ทำให้โลกต้องเร่งเตรียมพร้อมในการสร้างระบบกลไกและพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเท่าเทียมกัน

อาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง และสังคมและวัฒนธรรม เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน โดยมีกลไก 3 เสาหลักขับเคลื่อนซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ขับเคลื่อนการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง มีอำนาจการต่อรอง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียน อยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร และร่วมแบ่งปัน มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กำหนดวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆได้ โดย (1) มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี ค.ศ. 2020 (2) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิต โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว (3) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมใน

กระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (4) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ใน การนี้ ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญจำนวน 11 สาขา ให้เป็น สาขานำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร / สินค้าประมง / ผลิตภัณฑ์ไม้ / ผลิตภัณฑ์ยาง / สิ่งทอ / ยานยนต์ / อิเล็กทรอนิกส์ / เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) / การบริการด้านสุขภาพ , ท่องเที่ยวและการขนส่ง ทางอากาศ (การบิน) ซึ่งอาเซียนได้ดำเนินการดังนี้

กำหนดให้ประเทศสมาชิกรับผิดชอบในการจัดทำ Roadmap ในแต่ละสาขา ได้แก่

ไทย: ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน)

พม่า: สินค้าเกษตรและสินค้าประมง

อินโดนีเซีย: ยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้

มาเลเซีย : ยางและสิ่งทอ

ฟิลิปปินส์ : อิเล็กทรอนิกส์

สิงคโปร์: เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการด้านสุขภาพ

จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว คือ Framework Agreement for the Integration of the Priority Sectors และพิธีสาร สำหรับแต่ละสาขา คือ ASEAN Sectoral Integration Protocol อีก 11 ฉบับ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้ในการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญทุกสาขา โดยมีมาตรการสำคัญคือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้า บริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน การส่งเสริมการค้าและการลงทุน และความร่วมมือในด้านอื่นๆ กำหนดให้ปี ค.ศ. 2010 เป็น deadline สำหรับการรวมตัวของสินค้าและ บริการ 11 สาขาดังกล่าว โดยให้มีการผ่อนปรนสำหรับประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (CLMV)

จังหวัดมุกดาหารเป็นเมืองชายแดน อยู่บนเส้นเขตแดน ไทย-ลาว โดยพื้นที่มีทรัพยากรที่ สมบูรณ์พร้อมที่ยังไม่ได้ถูกนำเสนอ การเตรียมความพร้อมของจังหวัดมุกดาหาร นั้น ด้วยศักยภาพของ ประชากรในพื้นที่กว่า 330,000 คนในปัจจุบัน (2553) ได้มีการพัฒนากลุ่มสินค้า ด้านการเกษตร / สินค้า ประมง / ผลิตภัณฑ์ไม้ / ผลิตภัณฑ์ยาง / สิ่งทอ / ยานยนต์ / อิเล็กทรอนิกส์ / เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) / การบริการด้านสุขภาพ , ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) ซึ่งการเตรียมการ รองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประชากรบนเส้นเขตแดน เหล่านี้ พวกเขาต้องได้รับ ข้อมูลแนวโน้มที่ถูกต้อง และมีการควบคุมมาตรฐานการผลิตตามความต้องการของตลาด เพื่อให้

สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก และเป็นที่ยอมรับสากล การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งประเด็นไปที่การเตรียมการว่ากลุ่มผู้ประกอบการในกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขา ดังกล่าว ในพื้นที่ มีการเตรียมตัวรองรับอย่างไร เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการเตรียมตัวรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประชากรบนเส้นเขตแดน ไทย-ลาว
2. เพื่อเปรียบเทียบอัตราค่าเฉลี่ยความตื่นตัวของประชากรในการปรับตัวทางเศรษฐกิจ

5. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษากลยุทธ์ของประชากรในพื้นที่ทั้ง 7 อำเภอ ที่มุ่งวิเคราะห์จากการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน ในการวางกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการในการมุ่งสู่การพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกัน

หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขา ในจังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขา ในแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการ นักลงทุนต่างชาติ จากประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่

ประชากร

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จาก

ผู้ประกอบการรายย่อย และนักธุรกิจในพื้นที่ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดประเด็นหรือแนวคำถาม (Schedule Guide) ไว้ล่วงหน้าก่อนสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การค้นคว้าจากเอกสาร ในส่วนนี้เป็นการค้นคว้าจากหนังสือ บทความต่าง ๆ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น

2. การศึกษาภาคสนาม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง
- 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

2.2 การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) หลังจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ซึ่งมีการเตรียมขั้นตอนดังนี้

- 1) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากกลุ่ม
- 2) วิธีการสนทนากระทำโดยผู้วิจัยทำหน้าที่นำการสนทนา (Moderator) โดยควบคุมให้การสนทนาอยู่ในประเด็นตามคำถามที่วางไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยมีผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้จดบันทึก (Note taker) ก่อนการดำเนินการสนทนากลุ่มทุกครั้ง ผู้วิจัยจะอธิบายถึงจุดประสงค์และขออนุญาตผู้ร่วมสนทนาในการบันทึกเทปตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย และอธิบายว่า จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลหลักพร้อมทั้งสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างผู้วิจัยกับผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งการแสดงท่าทีของผู้วิจัยถึงความต้องการให้อิสระทางความคิดเห็นในการให้ข้อมูล
- 3) เริ่มการสนทนาโดยการยืดแนวทางสนทนาตามประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ลักษณะและผลจากการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ในระหว่างสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะกระตุ้นผู้ร่วมสนทนาให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาเพื่อครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ แต่จะไม่ทำให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกถูกรบกวนการพูด แต่ประการใด
- 4) เปิดโอกาสผู้ร่วมสนทนาซักถามข้อข้องใจอีกครั้งเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอบข้อสงสัยในเรื่องที่สนทนาทั้งหมด
- 5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางและวิธีการและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ หลังจากเสร็จการสนทนากลุ่มในแต่ละครั้ง

2.3 การสังเกต

สังเกตการพูดคุยของสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการ เพื่อสังเกตท่าทาง คำพูดของผู้ให้ข้อมูลขณะสัมภาษณ์และขณะสนทนากลุ่ม เพื่อ นำมาประมวลให้เกิดรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น โดยกลุ่มผู้ประกอบการจะมีข้อมูลเชิงลึกในการทำธุรกิจที่นำมาเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สอดคล้องกับภาครัฐ โดยมีทั้งแง่บวกและแง่ลบที่จะเป็นประโยชน์แก่การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาความ โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากข้อมูลภาคสนามมารวบรวมและจัดหมวดหมู่ เพื่อเรียบเรียงเป็นหัวข้อตามประเด็นที่ศึกษาและเขียนพรรณนาความเชิงร้อยแก้ว ประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนหรือไม่แน่ใจจะมีการนำมาสักถามอีกครั้งกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

การเผยแพร่ข้อมูลและงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะมีการบันทึกข้อมูลเชิงลึกอย่างละเอียด และนำเสนอข้อมูล ผ่านสื่อแบบครบวงจร และเป็นสากล โดยผ่านการกลั่นกรองในรูปแบบคณะกรรมการระดับชาติ โดยรวบรวมในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมีเดีย และสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆตามความเหมาะสมก่อนเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้

1. ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นข้อเท็จจริงในการเตรียมการรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประชากรบนเส้นเขตแดน ไทย-ลาว
2. ได้เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างเส้นเขตแดน ไทย-ลาวเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการรองรับการเคลื่อนย้ายของประชากรในพื้นที่ ทั้งในเรื่องการลงทุน และแรงงานต่างด้าว
3. ผลจากการวิจัยสามารถวิเคราะห์แนวโน้มการปรับตัวของกลุ่มประชากรภาคเศรษฐกิจได้ในเชิงลึก

7. ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของฝ่ายที่เสนอขอรับทุน

สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล วิสัยทัศน์ และพันธกิจของจังหวัดและวิทยาลัยชุมชนเป็นอย่างดี ในการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนได้ต่อไป

3.3 จังหวัดอุบลราชธานี

1. ศักยภาพและแนวทางการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี: กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
2. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ระบบสารสนเทศการตัดสินใจต่อโอกาสการค้าชายแดนของ SMEs อุบลราชธานี ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. ผลกระทบที่สำคัญและการปรับตัวเองของเกษตรกรที่มีต่อการบังคับใช้ ข้อตกลงการค้าเสรีในภาคการเกษตรในประเทศไทย
5. การศึกษาผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานีด้วยการบริหารโซ่อุปทานเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
6. การศึกษาผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวเพื่อพัฒนา ศักยภาพในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
7. การสร้างเครือข่ายและยกระดับมาตรฐานการผลิตพริกปลอดภัย ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับการขยายตัวภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
8. ศึกษารูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากรด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
9. ศึกษารูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของการ การจัดการโรงงานผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
10. ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลด่านพรมแดนช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี
11. ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจข้ามชาติด่านพรมแดนช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี
12. มาตรฐานแรงงานกับการค้าระหว่างประเทศ กรณีศึกษาไทย-ลาว

เอกสารเชิงหลักการ

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)	ศักยภาพและแนวทางการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี: กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
(ภาษาอังกฤษ)	Potential and Investment Opportunities for Service Business in Ubon Ratchathani Province's Neighboring Countries: the Case Study of Lao PDR, Cambodia and Vietnam

ชื่อหัวหน้าโครงการ และนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัดและที่อยู่

- ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยสฤษฏ์ อเนกสุข
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-288870 โทรศัพท์มือถือ 081-680-4679
E-mail address kwan224@hotmail.com
- ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติพร โชประการ
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-288870
E-mail address choprakarnk@la.ubu.ac.th
- ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวพัชรี ธานี
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-288870
E-mail address pachey_t@hotmail.com
- ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวนวิทา พลหม
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190

โทรศัพท์/โทรสาร	045-288870
E-mail address	nawathiwa_pol@yahoo.com
5. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นายสุภภัทร ศรีทองแสง
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร	045-288870
E-mail address	ajarn_tae@yahoo.com
6. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ ดร. ปรีวรรต สมนึก
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร	045-288870
E-mail address	pariwats7@gmail.com
- ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวรุจิรา วงษ์สามารถ
หน่วยงาน คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์	045-353781 โทรสาร 045-353787
E-mail address	rawang_thang@hotmail.com
7. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวสิริรัตน์ ชอบขาย
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์	045-353804 โทรสาร 045-353805
E-mail address	chobor@hotmail.com
8. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวกมลพร นครชัยกุล
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์	045-353804 โทรสาร 045-353805
E-mail address	farsang_k@hotmail.com

9. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาววรรัตน์ บุญแฝง
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์ 045-353804 โทรสาร 045-353805
E-mail address nuiwararat@hotmail.com
10. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวใจแก้ว แถมเงิน
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์ 045-353804 โทรสาร 045-353805
E-mail address kaew_2520@yahoo.com
11. ชื่อ-สกุล นักวิจัยร่วมโครงการ นางสาวอรุณรัตน์ เศวตธรรม
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร โทรศัพท์ 045-353824
E-mail address gink_ka@hotmail.com

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย หน่วยงาน และที่อยู่

1. ชื่อ – สกุล นายชวลิต อดทนวิชัย
หน่วยงาน ประธานที่ปรึกษาหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ โทรสาร 045-243603
โทรสาร 045-245494
E-mail address ubccthai@hotmail.com
2. ชื่อ – สกุล นายอุดมรัตน์ ดีเอง
หน่วยงาน เจ้าของร้านระหว่างทาง (ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก)
ที่อยู่ ถ.เขื่อนธานี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์/โทรสาร 081-8413885
E-mail address rawang_thang@hotmail.com

3. ชื่อ – สกุล นางสาวสุนันทา ทัดจันทร์
หน่วยงาน ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ อาคารศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7 เลขที่ 222 หมู่ 24 ถนนคลัง
อาวุธ ต. ขามใหญ่ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-312-300
โทรสาร 045-312-300
4. ชื่อ – สกุล นางศิริรัตน์ เต็นวรพงษ์
หน่วยงาน ผู้บริหารโรงแรมอบลบุรีรีสอร์ท
ที่อยู่ 1 ถนนศรีมังคลา อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์ 045-266777
โทรสาร 045-266770

หลักการและเหตุผล

จากการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ซึ่งเห็นชอบให้ประเทศภาคีสมาชิก อาเซียน กำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อก้าวไปสู่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ภายในปี พ.ศ. 2563 อันหมายถึง ประเทศภาคีสมาชิก อาเซียน จะต้องมีการ เคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรีด้านสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา (Priority Sectors) ได้แก่ การท่องเที่ยว การบิน ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร ประมง เทคโนโลยีสารสนเทศ และสุขภาพ โดยแต่ละประเทศสามารถใช้ทรัพยากรจาก ทั้งวัตถุดิบและแรงงาน ของประเทศภาคีสมาชิกมาร่วมในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์ และกฎระเบียบทางการค้าและ บริการเดียวกัน (ส่วนความร่วมมืออาเซียน สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ, 2550: เว็บไซต์)

เป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ประเทศภาคีสมาชิกอาเซียนมีความ จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อไม่นำมาซึ่งปัญหาโดยเฉพาะกลุ่มนักลงทุน อันเนื่องมาจาก การขาดความเข้าใจ ถึงอุปสรรคในการลงทุนภาคธุรกิจบริการ (Service Business) อันหมายรวมถึง ธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ใน การให้บริการลูกค้า เช่น ธุรกิจการเงิน ธนาคาร ร้านค้า ศูนย์การค้า ธุรกิจการบิน ธุรกิจการท่องเที่ยว เหล่านี้เป็นต้น (สุธรรม รัตนโชติ, 2548) รวมถึงไม่ทราบศักยภาพและโอกาสในการลงทุนต่อธุรกิจ ดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีแนวชายแดนเชื่อมต่อกัน ดังเช่นกรณีประเทศไทย ซึ่งต้องแสวงหา ความพร้อมและความเข้าใจ ศักยภาพ โอกาส และอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการลงทุนของภาคธุรกิจ บริการในประเทศเพื่อนบ้าน ให้มากขึ้น

อุบลราชธานีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มียุทธศาสตร์การพัฒนาว่า “ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่ เป็นประตูการค้าและการท่องเที่ยว การเกษตรมีศักยภาพ” (จังหวัดอุบลราชธานี, 2551: เว็บไซต์) อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีแนวชายแดนเชื่อมต่อหรือเข้าถึง กับกลุ่มประเทศภาคีสมาชิกอาเซียนอย่างสะดวกรวดเร็ว ประกอบด้วย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จึงทำให้ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจและหาแนวทางการลงทุนให้กับนักลงทุนภาคธุรกิจบริการของจังหวัด โดยเฉพาะประเด็นศักยภาพ โอกาส และอุปสรรค ตลอดจนแนวโน้มในการลงทุนของภาคธุรกิจบริการ ในประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึง

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการศึกษาวิจัย ในประเด็น “ศักยภาพและแนวทางการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศเพื่อนบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี : กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ” เพื่อนำมา กำหนด แนวทางการ ลงทุนนโยบายให้กับภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดอุบลราชธานี ตลอดจนแนวทางการสร้างเครือข่ายตลาดธุรกิจบริการระหว่างราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ให้มีทิศทางที่ชัดเจน และผสานความร่วมมืออันมิตรตามเจตจำนงอาเซียนเพื่อส่งเสริม ขีดความสามารถในด้านการแข่งขันของธุรกิจ ของประเทศภาคีสมาชิกอาเซียนเพิ่ม ขึ้น อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานีและภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

- 1.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจการเงินการธนาคาร
- 1.2 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจที่พักอาศัย
- 1.3 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจด้านสุขภาพและอนามัย
- 1.4 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจการคมนาคมขนส่ง
- 1.5 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจบันเทิง
- 1.6 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษา
- 1.7 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจกีฬา
- 1.8 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจการติดต่อสื่อสารและบริการข้อมูล
- 1.9 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจการประกันภัยและคลังสินค้า

- 1.10 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจเบ็ดเตล็ดด้านการบริการ
2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - 2.1 เพื่อวิเคราะห์โอกาสของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - 2.2 เพื่อวิเคราะห์อุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
3. เพื่อเสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - 3.1 เพื่อเสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - 3.2 เพื่อสร้างเครือข่ายตลาดภาคบริการในราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำถามการวิจัย

คำถามการวิจัย (ในระยะ 1) ประกอบไปด้วยคำถามหลักและคำถามรองดังต่อไปนี้

1. จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพ ศักยภาพการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - 1.1 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจการเงินการธนาคารในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
 - 1.2 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจที่พักอาศัยในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
 - 1.3 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจทางด้านสุขภาพและอนามัยในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
 - 1.4 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจการคมนาคมขนส่งในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
 - 1.5 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจบันเทิงในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร

- 1.6 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
- 1.7 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจกีฬาในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
- 1.8 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจการติดต่อสื่อสารและบริการข้อมูลในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
- 1.9 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจการประกันภัยและคลังสินค้าในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร
- 1.10 จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพของ ธุรกิจเบ็ดเตล็ดด้านการบริการในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศได้อย่างไร

คำถามการวิจัย (ในระยะ 2) ประกอบไปด้วยคำถามหลักและคำถามรองดังต่อไปนี้

2. จะสามารถวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้อย่างไร
 - 2.1 จะสามารถวิเคราะห์ โอกาสของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้อย่างไร
 - 2.2 จะสามารถวิเคราะห์ อุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้อย่างไร
3. จะสามารถเสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างไร
 - 3.1 จะสามารถเสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างไร
 - 3.2 จะสามารถสร้างเครือข่าย ตลาดภาคบริการในราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาศักยภาพ โอกาส และอุปสรรคของ การลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

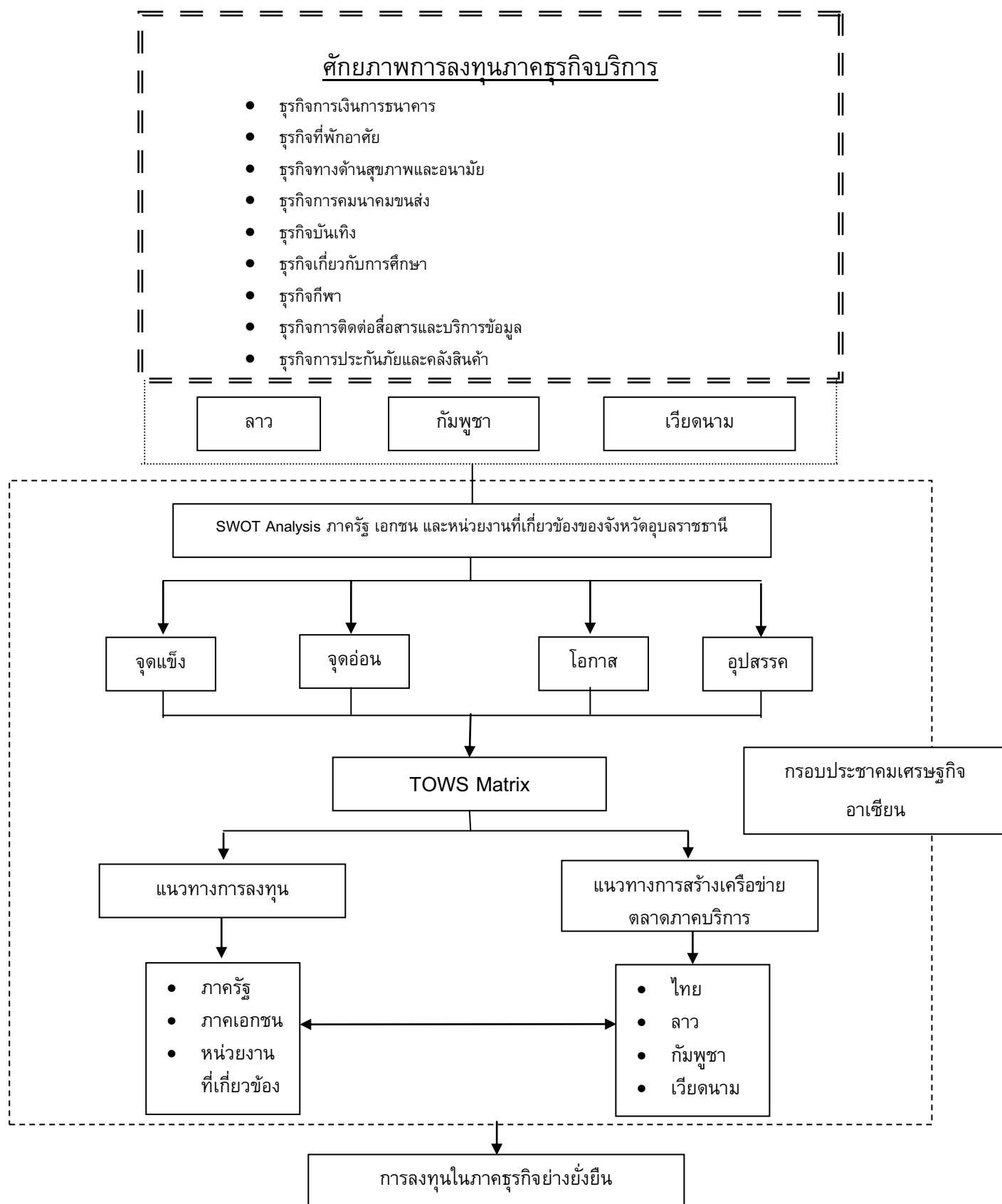
1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและพื้นที่วิจัย

ในการวิจัยนี้ได้นิยาม ศักยภาพการลงทุนภาคบริการในแขวงจำปาศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเขาพระวิหาร ราชอาณาจักรกัมพูชา และจังหวัดดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่มาจากการเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับจังหวัดอุบลราชธานีหรือสามารถเดินทางเชื่อมโยงกับจังหวัดอุบลราชธานีได้สะดวกที่สุดตลอดจนมีศักยภาพในการลงทุนสูง โดยธุรกิจบริการประกอบด้วย

- ธุรกิจการเงินการธนาคาร ได้แก่ ธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และโรงรับจำนำ
- ธุรกิจที่พักอาศัย ได้แก่ โรงแรม และบริษัทรับสร้างบ้าน
- ธุรกิจทางด้านสุขภาพและอนามัย ได้แก่ โรงพยาบาล สปา และสถานที่ออกกำลังกาย
- ธุรกิจการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ รถประจำทาง บริษัทนำเที่ยว และบริษัทขนส่งสินค้า
- ธุรกิจบันเทิง ได้แก่ สวนสนุก โรงภาพยนตร์ และธุรกิจบันเทิงยามราตรี
- ธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเอกชน และมหาวิทยาลัยเอกชน
- ธุรกิจกีฬา ได้แก่ สนามกอล์ฟ ธุรกิจกีฬาฟุตบอล และธุรกิจมวย
- ธุรกิจการติดต่อสื่อสารและบริการข้อมูล ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ ธุรกิจหนังสือพิมพ์ และธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ต
- ธุรกิจการประกันภัยและคลังสินค้า ได้แก่ ธุรกิจประกันภัย และธุรกิจคลังสินค้า
- ธุรกิจเบ็ดเตล็ดด้านการบริการ ได้แก่ ธุรกิจซ่อมรถยนต์ ธุรกิจของที่ระลึก และธุรกิจภัตตาคาร

อย่างไรก็ดี เมื่อได้ศักยภาพการลงทุนภาคธุรกิจบริการในในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามแล้ว ข้อมูลที่ได้จะมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการของจังหวัดอุบลราชธานีในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อันจะนำไปสู่การค้นหามาตรการ

ลงทุนภาคบริการในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศ ตลอดจนเสนอแนวทางการสร้างเครือข่าย
ตลาดภาคบริการในราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามต่อไป ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

งานวิจัยนี้จะแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

- 2.1 ระยะที่ 1 ปีงบประมาณที่ 1 (1 ตุลาคม พ.ศ. 2553 – 30 กันยายน 2554) เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- 2.2 ระยะที่ 2 ปีงบประมาณที่ 2 (1 ตุลาคม พ.ศ. 2554 – 30 กันยายน 2555) เป็นการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการตลอดจนแนวทางการสร้างเครือข่ายตลาดภาคบริการในราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ 1 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา (ปีงบประมาณที่/ไตรมาสที่)							
	ปีงบประมาณที่ 1				ปีงบประมาณที่ 2			
	1	2	3	4	1	2	3	4
1.การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	↔							
2. การสำรวจธุรกิจบริการภาคสนาม								
- สปป. ลาว	↔							
- กัมพูชา	↔							
- เวียดนาม	↔							
3. การแจกแบบสอบถามข้อมูลศักยภาพจากแบบสอบถามในธุรกิจบริการ 10 แห่ง								
- สปป. ลาว		↔						
- กัมพูชา		↔						
- เวียดนาม		↔						
4. การสัมภาษณ์เชิงลึก								
- ภาคธุรกิจบริการทั้งสามประเทศ	↔							
- ภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอุบลราชธานี					↔			
5. การประชุมกลุ่มย่อย								
- โอกาสและอุปสรรคการลงทุน						↔		
- การหาแนวทางการลงทุน						↔		
- การสร้างเครือข่ายตลาดของประเทศไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม							↔	
6. การจัดหมวดหมู่ข้อมูล			↔				↔	

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา (ปีงบประมาณที่/ไตรมาสที่)							
	ปีงบประมาณที่ 1				ปีงบประมาณที่ 2			
	1	2	3	4	1	2	3	4
7. การวิเคราะห์ข้อมูล - ข้อมูลศักยภาพธุรกิจบริการทั้ง 3 ประเทศ - แนวทางการลงทุน - แนวทางการสร้างเครือข่ายตลาด				↔				↔
8. การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย				↔				↔
9. การจัดทำรูปแบบงานวิจัย				↔				↔
10. การนำเสนองานวิจัย				↔				↔

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในโครงการวิจัยนี้เป็นการผสมผสานกันระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แก่การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสำรวจภาคสนาม (Servey) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่การแจกแบบสอบถาม (Questionaire)

1. การวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนภาคธุรกิจบริการทั้ง 10 แขวง ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร ทั้งเอกสารขั้นต้น เช่น ข้อมูลสถิติการลงทุนภาคธุรกิจบริการของทั้งสามประเทศ แผนส่งเสริมการลงทุนภาคธุรกิจบริการของทั้งสามประเทศ กฎหมายการลงทุนของทั้งสามประเทศ เป็นต้น และเอกสารขั้นรองเช่นงานวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนภาคธุรกิจบริการในสามประเทศ เอกสารแนะนำธุรกิจบริการประเภทต่างๆ ในสามประเทศ

1.2 การสำรวจ เป็นการสำรวจศักยภาพการลงทุนภาคธุรกิจบริการทั้ง 10 แขวงในพื้นที่วิจัย ได้แก่ แขวงจำปาศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเขาพระวิหาร ราชอาณาจักรกัมพูชา และจังหวัดดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.3 การแจกแบบสอบถาม เพื่อทราบศักยภาพการลงทุนภาคธุรกิจบริการทั้ง 10 แขวงในพื้นที่วิจัย ได้แก่ แขวงจำปาศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเขาพระวิหาร ราชอาณาจักรกัมพูชา และจังหวัดดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.4 การสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของธุรกิจบริการทั้ง 10 แขวงในพื้นที่วิจัย ได้แก่ แขวงจำปาศักดิ์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเขาพระวิหาร ราชอาณาจักรกัมพูชา และจังหวัดดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2. การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในสามประเทศ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อยระหว่างภาครัฐ

ภาคเอกชน และหน่วยงานของจังหวัดอุบลราชธานีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนธุรกิจบริการในประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3. การเสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้
ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 เสนอแนวทางการลงทุนภาคบริการ ใช้การประชุมกลุ่มย่อยภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ตลอดจนเจ้าของธุรกิจบริการทั้ง 10 แห่งในพื้นที่วิจัย

3.2 การสร้างเครือข่ายตลาดธุรกิจบริการระหว่างราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามใช้การประชุม
กลุ่มย่อยภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ตลอดจนเจ้าของธุรกิจบริการ
ทั้ง 10 แห่งในพื้นที่วิจัย

ทั้ง ข้อ 3.1 และ 3.2 หลังจากได้ข้อมูลแล้วจะนำมาวิเคราะห์ผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์
สถานการณ์ (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำ TOWS Matrix และเสนอเป็นแนวทางการลงทุนภาคบริการ
และเครือข่ายตลาดธุรกิจบริการต่อไป

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองดังต่อไปนี้

1. ทราบศักยภาพการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.1 ทราบศักยภาพของธุรกิจการเงินการธนาคาร

1.2 ทราบศักยภาพของธุรกิจที่พักอาศัย

1.3 ทราบศักยภาพของธุรกิจด้านสุขภาพและอนามัย

1.4 ทราบศักยภาพของธุรกิจการคมนาคมขนส่ง

1.5 ทราบศักยภาพของธุรกิจบันเทิง

1.6 ทราบศักยภาพของธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษา

1.7 ทราบศักยภาพของธุรกิจกีฬา

1.8 ทราบศักยภาพของธุรกิจการติดต่อสื่อสารและบริการข้อมูล

1.9 ทราบศักยภาพของธุรกิจการประกันภัยและคลังสินค้า

1.10 ทราบศักยภาพของธุรกิจเบ็ดเตล็ดด้านการบริการ

2. ทราบโอกาสและอุปสรรคของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
ภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐ
สังคมนิยมเวียดนาม

2.1 ทราบโอกาส ของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2.2 ทราบอุปสรรค ของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3. ทราบแนวทาง การลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.1 ทราบแนวทาง การลงทุนภาคบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.2 ทราบแนวทางการสร้างเครือข่ายตลาดภาคบริการในราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1. ผลประโยชน์ในระดับนโยบายและยุทธศาสตร์

1.1 ประเทศไทยและ จังหวัดอุบลราชธานีสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนด แนวทางการลงทุนและสร้างเครือข่ายตลาดเดียว (Single Market) ในภาคธุรกิจบริการระหว่างราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

1.2 ประเทศไทยและ จังหวัดอุบลราชธานีสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบาย ที่ลดอุปสรรคและสร้างโอกาสการลงทุนในภาคธุรกิจบริการระหว่างราชอาณาจักรไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

1.3 ประเทศไทยและจังหวัดอุบลราชธานี สามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ส่งเสริมศักยภาพการลงทุนภาคบริการในกลุ่มประเทศอาเซียนภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นระบบและครบวงจร

2. ผลประโยชน์ในระดับเศรษฐกิจ

2.1 นักลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานีมีการลงทุนในภาคธุรกิจบริการในสัดส่วนเพิ่มขึ้น อันนำไปสู่การส่งออกแรงงานฝีมือเพื่อสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

2.2 เกิดการ เชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคอาเซียนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

2.3 เกิดการส่งเสริมตลาดธุรกิจบริการ ซึ่งประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางของระบบตลาดของภูมิภาคอาเซียนที่ชาวต่างประเทศให้ความสนใจเพิ่มขึ้น

2.4 ภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำข้อมูลด้านอุปสรรคและโอกาสในการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

3. ผลประโยชน์ในระดับสังคม

3.1 เกิดความร่วมมือในระดับพหุภาคีของกลุ่มประเทศอาเซียนที่แน่นแฟ้นผ่านกลไกการลงทุนภาคธุรกิจบริการเพิ่มขึ้น

3.2 ขยายตลาดแรงงานฝีมือและสร้างงานให้กับชาวอุบลราชธานีที่สามารถเดินทางไปทำงานภาคธุรกิจบริการในประเทศเพื่อนบ้านได้

3.3 ส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้และการมีงานทำของแรงงานภาคธุรกิจบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3.4 ประชาชนในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันผ่านความร่วมมือในการลงทุนภาคธุรกิจบริการเพิ่มขึ้น

3.5 เป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอันเป็นเป้าหมายหลักของประเทศภาคีสมาชิกทุกประเทศ

4. ผลประโยชน์ในระดับวิชาการ

4.1 ประเทศไทยและจังหวัดอุบลราชธานีมีงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบให้กับงานวิจัยการลงทุนภาคธุรกิจบริการในประเทศกลุ่มอาเซียนอื่นๆ ในอนาคต

4.2 ประเทศไทยและจังหวัดอุบลราชธานีมีงานวิจัยที่มีความสมบูรณ์ในการศึกษาโอกาสและอุปสรรคของการลงทุนภาคธุรกิจบริการในกลุ่มประเทศอาเซียน ผ่านระเบียบวิธีวิจัยที่ครอบคลุมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อข้อมูลภาคสนาม

4.3 งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยชิ้นแรกที่มีความพยายามเชื่อมโยงประเด็นทางบริหารศาสตร์ สังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์กับประเด็นการลงทุน เพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการลงทุนและการสร้างเครือข่ายตลาดธุรกิจบริการในภูมิภาคอาเซียนอย่างรอบด้าน

แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

แนวทางการนำผลวิจัยไปใช้ในพื้นที่นั้น คณะผู้วิจัยได้เชิญที่ปรึกษาโดยเฉพาะธุรกิจเอกชน เพื่อให้แนวทางในการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ ซึ่งผลงานวิจัยที่ได้จะนำเสนอเป็นข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

สุธรรม รัตนโชติ. 2548. **หลักการประกอบธุรกิจสมัยใหม่**. เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

จังหวัดอุบลราชธานี. 2551. **สรุปประเด็นทบทวนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด**. สืบค้นจาก www.ubonratchathani.go.th/stratigy_plan/verify_strategy.doc

ส่วนความร่วมมืออาเซียน สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ. 2550. **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)**. สืบค้นจาก www.moc.go.th

แบบเสนอโครงการวิจัย

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี
ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(ภาษาอังกฤษ) THE MANAGEMENT APPROACH FOR THE SURVIVAL
OF SMALL AND MEDIUM ENTERPEISES
ENTREPRENEURS IN UBON RATCHATHANI UNDER
ASEAN ECONOMIC COMMUNITY
2. ชื่อหัวหน้าโครงการ และนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัดและที่อยู่
 1. ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ นางสาวเพชร อักโข
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ. วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-353814 โทรศัพท์มือถือ 081-680-4679
E-mail address saipeth@gmail.com
 2. ชื่อ-สกุล ผู้ร่วมวิจัย นางรัชนี แสงศิริ
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ. วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-353821 โทรศัพท์มือถือ 089-147-1143
E-mail address Nruchani@hotmail.com
 3. ชื่อ-สกุล ผู้ร่วมวิจัย นางสาวใจแก้ว แถมเงิน
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ. วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-353805 โทรศัพท์มือถือ 081-680-4679
E-mail address Jaikaew@bus.ubu.ac.th

ชื่อที่ปรึกษางานวิจัย หน่วยงาน และที่อยู่

ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

1. ชื่อ-สกุล ดร.ธัญมัย เจียรกุล
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
จ.อุบลราชธานี 34190
2. ชื่อ-สกุล ดร.รุ่งรศมี บุญดาว
หน่วยงาน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
จ.อุบลราชธานี 34190

ที่ปรึกษาภาคเอกชน

1. ชื่อ-สกุล นายชวลิต อดทนวิช
หน่วยงาน หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง ประธานที่ปรึกษาหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-243603
โทรสาร 045-245494
E-mail address ubcccthai@hotmail.com
2. ชื่อ-สกุล นางสาวสุนันทา ทัดจันทร์
หน่วยงาน สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ อาคารศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7 เลขที่ 222 หมู่ 24 ถ. คลัง
อาวุธ ต. ขามใหญ่ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-312-300
โทรสาร 045-312-300

3. หลักการและเหตุผล (ระบุความสำคัญของปัญหา)

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมอาเซียนซึ่งจากการประชุมกลุ่มประเทศอาเซียนได้มีข้อตกลงแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน³ (ASEAN Economic Community: AEC) ขึ้นโดยมีเป้าหมายคือจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ.2015) โดยจะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดี่ยวร่วมกัน (single market and single production base) มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี เพื่อมุ่งให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดี่ยวร่วมกัน จากข้อตกลงดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอนาคตจะไม่มีเส้นพรมแดนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนซึ่งทำให้ประเทศสมาชิกสามารถที่จะร่วมมือกันทางธุรกิจได้ง่ายขึ้น สำหรับประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศเช่น ลาว กัมพูชา พม่า ซึ่งทำให้จังหวัดที่มีจุดผ่านแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ถือว่ามีความสำคัญทั้งในเรื่องความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงาน ที่จะช่วยก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่จังหวัดที่ติดชายแดนแต่ในทางกลับกันหากจังหวัดที่มีจุดผ่านแดนไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ จะเป็นผลในทางลบที่จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันผู้ประกอบการที่อยู่ในจังหวัดที่ติดชายแดนโดยมากแล้วจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ส่วนใหญ่มังไม่ได้มีการเตรียมความพร้อม กับข้อตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังนั้นในระยะเวลา 5 ปีนี้ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อให้เกิดการขยายโอกาสในด้านการค้า การลงทุน และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศไทย บทบาทและความสำคัญที่ช่วยทำให้เกิดมูลค่าต่อประเทศทั้งในภาคการผลิตและโดยเฉพาะการส่งออกที่สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และสามารถสร้างรายได้ สร้างงานอาชีพให้แก่ประชาชนในประเทศลดภาวะการว่างงานลง จึงถือได้ว่าเป็นฐานรากสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและ สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ในระดับหนึ่ง ด้วยความสำคัญเหล่านี้ทำให้การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม จะเห็นได้จากการมีแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่รับผิดชอบโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้วัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และภาครัฐแต่ละจังหวัดได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมภายในจังหวัด

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งลาว กัมพูชา อีกทั้งยังมีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงการค้าสู่กลุ่มประเทศอินโดจีนซึ่งเป็นโอกาสยกระดับการค้าสู่ความเป็น

³ ([http://www.dft.moc.go.th/the_files/\\$59/level4/AEC_Blueprint_27052552.pdf](http://www.dft.moc.go.th/the_files/$59/level4/AEC_Blueprint_27052552.pdf))

สากลให้กับจังหวัดได้อีก โดยจังหวัดมีจุดผ่านแดนที่จะไปยังประเทศลาวถึง 6 ช่องทางโดยเป็นด่านถาวร 2 ช่องทางและจุดผ่อนปรน 4 ช่องทาง ส่วนทางด้านประเทศกัมพูชามีจุดผ่านแดน 1 ช่องทาง จากการที่จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ทำให้สามารถในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวกจึงเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีความสนใจในการที่จะทำให้เกิดการขยายโอกาสในด้านการค้า การลงทุนได้เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ นอกจากนี้แล้วยุทธศาสตร์ของจังหวัดยังเน้นในด้านการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนอันจะเห็นได้จากมูลค่าการค้าชายแดน⁴ ในปี 2552 ที่มีมูลค่ารวม 7,619.87 ล้านบาท และในปี 2553 (มกราคม-พฤษภาคม) มีมูลค่า 4,047.50 ล้านบาท เติบโตขึ้นจากปีที่แล้วในช่วงเดียวกัน 42.87 %⁵ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงถือได้ว่าจังหวัดอุบลราชธานีมีศักยภาพและมีความสะดวกในการทำการค้าระหว่างประเทศ แต่ทั้งนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดอุบลราชธานีจะต้องมีความพร้อมและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถสร้างโอกาสทางการค้าและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ และในขณะเดียวกันต้องเตรียมรับมือกับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่อาจส่งผลในด้านลบต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดด้วยเช่น การเคลื่อนย้ายของสินค้า และบริการที่มีต้นทุนที่ถูกกว่าจากประเทศเพื่อนบ้าน

ดังนั้นจากข้อตกลงแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังกล่าวซึ่งมีผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นที่มาของโจทย์วิจัยว่าภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (1)ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีศักยภาพอย่างไร (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลกระทบผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างไร (3) ต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งจากผลการศึกษาจะทำให้ได้แนวทางทางการบริหารจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อความอยู่รอดภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยข้อมูลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาครัฐ และภาคเอกชน ในการใช้เป็นข้อมูลกำหนดแนวทางพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สามารถแข่งขันและอยู่รอดภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อได้แนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อความอยู่รอดภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดอุบลราชธานี

⁴ มูลค่าการค้าชายแดน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี

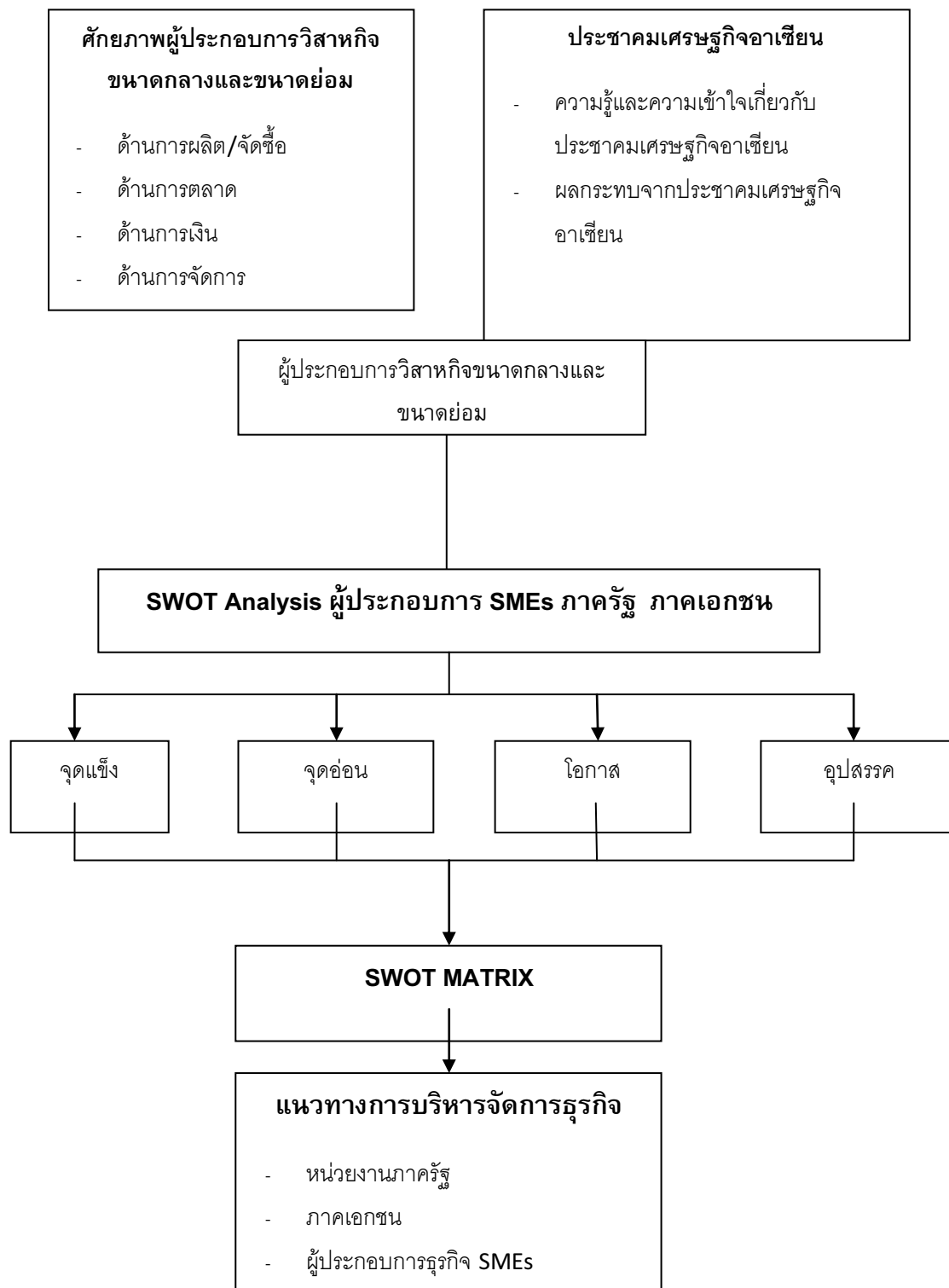
⁵ กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ

3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี
4. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีผลต่อศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจ

5. คำถามการวิจัย

- 1.1 ศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร
 - 1.1.1 ศักยภาพด้านการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างไร
 - 1.1.2 ศักยภาพด้านการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นอย่างไร
 - 1.1.3 ศักยภาพด้านการเงินและการลงทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นอย่างไร
 - 1.1.4 ศักยภาพด้านการจัดการของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นอย่างไร
- 1.2 ผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร
 - 1.2.1 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่
 - 1.2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างไร
- 1.3 ปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร
 - 1.3.1 ปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี มีในด้านใดบ้าง
- 1.4 แนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

7.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาและพื้นที่วิจัย

ในการวิจัยนี้ได้นิยามผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามเกณฑ์ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี โดยเลือกผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจภายในประเทศ และกลุ่มผู้ประกอบการ ที่ดำเนินธุรกิจการค้าชายแดน

ในส่วนของศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นลักษณะทั่วไปในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะการแข่งขันและการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ และองค์ประกอบของการบริหารจัดการธุรกิจในการดำเนินการผลิต การตลาด การเงินและการลงทุน และการจัดการ

ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะเป็นการวิเคราะห์ถึงผลกระทบ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต่อศักยภาพการดำเนินธุรกิจ

เมื่อดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แล้ว จะมีการนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรค ของผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้เครื่องมือ SWOT analysis และใช้เครื่องมือ TOWS Matrix เพื่อพิจารณาว่าจากผลการศึกษาผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดอุบลราชธานีปัจจุบันภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประสบปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง ที่ส่งผลต่อศักยภาพในการการดำเนินธุรกิจ เพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อไป

7.2 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

งานวิจัยนี้เริ่มตั้งแต่การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การวิเคราะห์ผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อนำไปสู่การค้นหามาตรานโยบายพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำเสนอแก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน

จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจะนำไปสู่การปรับตัวพร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน (วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2554 – 30
กันยายน พ.ศ. 2555)

แผนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (เดือน/พ.ศ.)											
	พ.ศ. 2554			พ.ศ. 2555								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. การรวบรวมและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิ												
- ติดต่อประสานงานกับ ผู้ประกอบการข้อมูลทุติยภูมิ		↔										
- ศึกษาเอกสารบทความวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	↔											
- ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	↔											
- ศึกษาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ			↔									
2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก	↔											
3. เก็บข้อมูล												
- แจกแบบสอบถาม			↔									
- สัมภาษณ์เชิงลึก				↔								
- จัดประชุมกลุ่มย่อย					↔							
4. การสังเคราะห์ข้อมูล						↔						
5. จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเสนอ แนวทางพัฒนาธุรกิจ SMEs							↔					
6. จัดทำสรุปผลการวิจัย								↔				
7. สรุปผลการวิจัยรูปแบบฉบับสมบูรณ์									↔			
8. การนำเสนองานวิจัย												↔

8. ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในโครงการวิจัยนี้จะเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณคือการแจก
แบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร
(Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย
(Focus group) โดยแต่ละคำถามวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาถึงศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัด
อุบลราชธานี จะใช้วิธีการวิจัยดังนี้

1.1 พิจารณาเลือกกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัด
อุบลราชธานีเพื่อเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบคำถาม โดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงลักษณะ
ทั่วไปของการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัด
อุบลราชธานี

1.2 การประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใน
จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ทราบข้อมูลศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อมในจังหวัดอุบลราชธานี

1.3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใน
จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการธุรกิจ

2. การศึกษาผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี จะใช้วิธีวิจัย

2.1 การวิจัยเอกสาร ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมานโยบาย ความร่วมมือและข้อตกลงของ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจในประเทศไทย แผนงานการเตรียมความ
พร้อมของภาครัฐเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.2 การใช้แบบสอบถาม สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
เพื่อทราบถึงผลกระทบและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการ
ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนเพื่อทราบถึง
ผลกระทบและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี

3. การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัด
อุบลราชธานี ซึ่งมีผลต่อศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจ ในเบื้องต้นจะแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา
และอุปสรรคของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุม
กลุ่มย่อย ประกอบด้วยผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หน่วยงานภาครัฐ และ
ภาคเอกชน

4. แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้กรอบประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน หลังจากได้ข้อมูลวิเคราะห์จากข้อ 3 นำมาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis และ
ประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อจัดทำ SWOT MATRIX ให้
ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้กรอบประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียนจังหวัดอุบลราชธานี

9. ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 สามารถทราบถึงศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี
- 7.2 สามารถทราบถึงผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี
- 7.3 สามารถทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีผลต่อศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจ
- 7.4 สามารถได้แนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนา

10. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

- 10.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายและแผนงานในการส่งเสริมศักยภาพให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้มีความสามารถทางการแข่งขันในธุรกิจ
- 10.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนดแผนงานในการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากผลกระทบภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 10.3 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่โอกาสในการดำเนินธุรกิจ
- 10.4 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจเพื่อให้มีศักยภาพทางการแข่งขันสามารถอยู่รอดได้ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

11. แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

คณะผู้วิจัยได้เชิญที่ปรึกษาทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้แนวทางในการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ ซึ่งผลงานวิจัยที่ได้จะนำเสนอเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดอุบลราชธานีแก่หน่วยงานตามที่กล่าวข้างต้น

เอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)	ระบบสารสนเทศการตัดสินใจต่อโอกาสการค้าชายแดนของ SMEs
	อุบลราชธานี ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(ภาษาอังกฤษ)	Decision Support System for Ubonrachathani's Border Trade opportunities under Asian Economic Community

1. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ

หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล ดร. สุธิดา แจ่มใส ไวกู่	
หน่วยงาน	สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารศาสตร์
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่	91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์	045-353804
โทรสาร 045	-353805
e-mail	suthidawhyte@yahoo.com

ผู้ร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล นางสาวพิมลพรรณ อุดมพันธ์	
หน่วยงาน	สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คณะบริหารศาสตร์
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่	91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์	045-353804
โทรสาร 045	-353805
e-mail	pimolphun@gmail.com
2. ชื่อ-สกุล นางสาวอรุณรัตน์ เสวตธรรม	
หน่วยงาน	สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คณะบริหารศาสตร์
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่	91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์	045-353804
โทรสาร 045	-353805
e-mail	gink_ka@yahoo.com

3. ชื่อ-สกุล นางสาวสรินทิพย์ ทวีเดช
หน่วยงาน สาขาวิชาการบริหารสารสนเทศเพื่อการจัดการ คณะบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่ 91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์ 045-353804
โทรสาร 045 -353805
e-mail sthavedij@yahoo.com
4. ชื่อ-สกุล นายศรัณย์ วิสเพ็ญ
หน่วยงาน สาขาการจัดการ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ที่อยู่ 91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์ 045-353804
โทรสาร 045 -353805
e-mail sarun_weesaphen@yahoo.com
5. ชื่อ-สกุล นายรุ่งโรจน์ อธิรัตน์
หน่วยงาน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
ที่อยู่ 222 ม. 24 ถ.คลังอาวุธ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-353804
โทรสาร 045 -353805
e-mail rungrot@dip.go.th

ที่ปรึกษาโครงการ

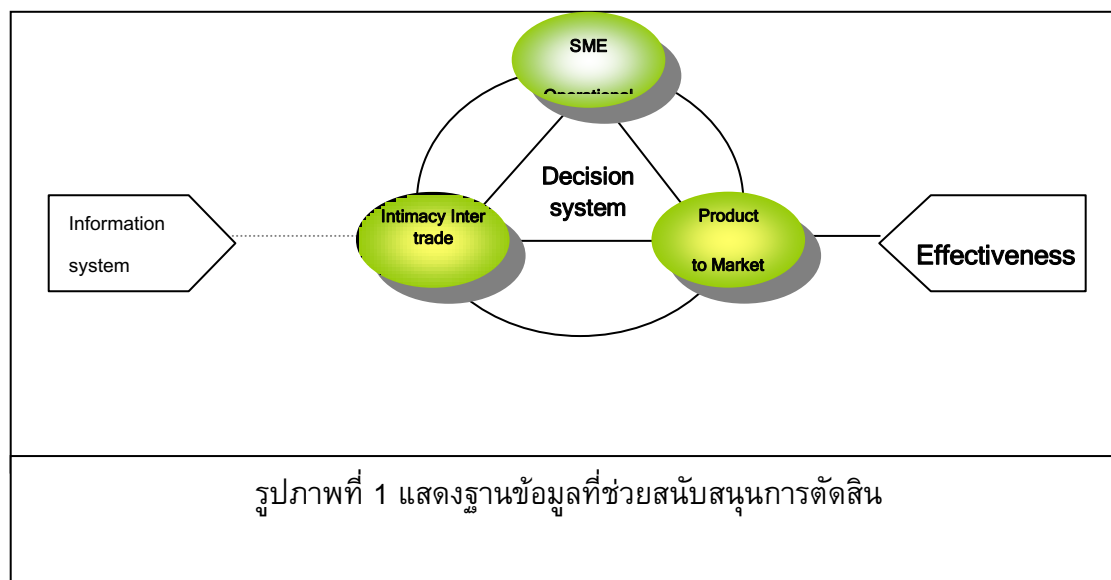
1. ชื่อ-สกุล นายสุระ ดริยางกูรศรี
หน่วยงาน บริษัท ก้าวหน้าอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จำกัด
ที่อยู่ 73 หมู่ที่ 8 ตำบลสำโรง อำเภอสำโรง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 081-876-8091
e-mail sura@kauna.co.th
2. ชื่อ-สกุล ผศ.สุรพันธ์ ดุ่มนาค
หน่วยงาน ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ที่อยู่ ถนนประชาอุทิศ แขวงทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร 10140
โทรศัพท์ 081-648-6960
e-mail surapontt@hotmail.com

2. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย เป็นผลให้อนุภาคการค้าแนวเขตชายแดนนี้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากการเกษตรอนุภาคเล็กเป็นเศรษฐกิจเกษตรอนุภาคยิ่งขึ้น กล่าวคือการ กำหนดยุทธศาสตร์การกระตุ้นทางการค้านำเข้าส่งออก การแลกเปลี่ยนสินค้า การลงทุน ราคา จำนวนผู้แข่งขัน การยกเว้นเงินภาษี (FTA) ปริมาณสินค้านำเข้าส่งออกระหว่างจุดผ่านแดนของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม และกัมพูชา ผู้ประกอบการ จำต้องอาศัยการพิจารณาในระดับมหภาคยิ่งขึ้น โดยจากเดิมโครงสร้างสินค้าเกษตร ที่สำคัญ อาทิเช่น ข้าว มันสำปะหลัง ใช้หลักวิเคราะห์เพียงผลผลิตภาพการแข่งขันภายในประเทศเป็นหลัก หากมีการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย เป็นตลาดการค้าระดับอาเซียน การกำหนดราคาและปริมาณความต้องการสินค้าเกษตรจึงต้องคำนึงถึงกำลังการผลิตของประเทศในกลุ่มประชาคมทั้งหมด หากมีสินค้าชนิดเดียวกันผลิตรายมากเกินความต้องการในการบริโภคเป็นผลให้ราคาสินค้าชนิดนั้นต่ำลงซึ่งผลกระทบได้สะท้อนออกมาอย่างชัดเจนในราคาข้าวของไทยที่ต่ำลงในปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันหากผลผลิตภาพสินค้าของไทยสามารถเข้าสู่ตลาดได้ดีกว่าในกลุ่มประชาคมด้วยกัน จะส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยสามารถนำเงินกลับเข้าประเทศและช่องทางการตลาดที่ใหญ่ยิ่งขึ้น ซึ่งเขตแนวจังหวัดชายแดนจึงเป็นป้อมปราการแรกของการเชื่อมและขยายโอกาสทางการค้านี้ แต่ด้วยข้อจำกัดของระบบการค้าคือ ประเด็นแรกระบบการค้าระหว่างประเทศยังไม่เป็นสากล โดยมีการค้าชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรน ซึ่งทำการค้าในรูปแบบการค้าในระบบถูกกฎหมายโดยผ่านศุลกากร และการค้านอกระบบ ซึ่งการค้านอกระบบที่ส่งผลกระทบต่อตัวแทนการค้าเนื่องจากสินค้ามีการลักลอบนำเข้ามีต้นทุนต่ำกว่าตัวแทนที่ถูกต้องไม่สามารถแข่งขันได้ ประเด็นที่สองค่าเงินของประเทศคู่ค้าขาดเสถียรภาพ ประเด็นสุดท้ายยังไม่มีมีการวิจัยระบบการสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ทำให้ทิศทางการค้าชัดเจนภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การดำเนินธุรกิจท่ามกลางภาวะการแข่งขันในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้ประกอบการจะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) ที่เป็นแบบแผนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน Stanton and Futrell, 1987 ได้กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ (Strategy Planning) หมายถึง กระบวนการบริหารที่ประสมประสานทรัพยากรและความสามารถขององค์กร ให้เหมาะสมกับโอกาสทางการตลาดในระยะยาว นั่นคือ องค์กรจะต้องทำการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกถึงโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) พร้อมทั้งคำนึงถึงขอบเขตความสามารถ (Competency) จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ภายในองค์กร ในการวางแผนกลยุทธ์โดยอาศัยจุดแข็งและความสามารถขององค์กรทำลายอุปสรรค สร้างสรรค์และใช้โอกาส ที่มีในการสร้างมูลค่าให้กับองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แผนกลยุทธ์จะสามารถสร้างสรรค์มูลค่าได้นั้น จะต้องดำเนินการภายใต้ กระบวนการตัดสินใจ (Decision) ที่เหมาะสม อย่างเป็นระบบ ซึ่งขั้นตอนของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ทางการค้าได้นั้น ต้องอาศัยเครื่องมือทางสารสนเทศสร้างในการโอกาส และเป็นฐานข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ฐานข้อมูลปริมาณการนำเข้าส่งออกสินค้านี้ระหว่างประเทศ

(Inter Trade) ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์สู่ตลาด (Product to Market) และฐานข้อมูลจำนวนผู้ประกอบการลงทุน (SME Operation Strategy) จะต้องบูรณาการกลยุทธ์ทั้งสามด้านเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้อง ประสาน ดังแสดงในรูปที่ 1

เพื่อที่จะสามารถนำระบบสารสนเทศช่วยเป็นเครื่องมือในการรองรับการปรับตัวของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดอุบลราชธานีในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยนำผลวิเคราะห์จากสารสนเทศและไปประเมินโอกาสการค้าการลงทุนในเศรษฐกิจอาเซียนในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาด คือ การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด , การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านตลาด ผลิตภัณฑ์ การแข่งขัน การจัดจำหน่าย และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง , การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของธุรกิจ , การวิเคราะห์และการเลือกตลาดเป้าหมายอีกทั้งยังใช้ฐานข้อมูลการค้าหลูกค้าเป้าหมาย โดยการแบ่งส่วนตลาดหรือแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุนภาคธุรกิจซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงในการค้าการลงทุน ซึ่งฐานข้อมูลทางสารสนเทศสามารถทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการ ได้แก่ การผลิตสินค้าและบริการให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีคุณภาพ และการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าและบริการ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาผลกระทบการนำเข้าและส่งออกของสินค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

3. วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับสนับสนุนการตัดสินใจในการวิเคราะห์หาโอกาสการค้าการลงทุนชายแดนของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดอุบลราชธานี ในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา และเวียดนาม

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดอุบลราชธานีสามารถใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศช่วยในการวิเคราะห์และประเมินโอกาสการค้าการลงทุนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรองรับการปรับตัวของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดอุบลราชธานีในเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดอุบลราชธานีทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการ เพื่อการลงทุนภาคธุรกิจในประเทศอาเซียน
4. เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพ สำหรับการการค้าการลงทุนในประเทศอาเซียน

5. แนวทางการดำเนินการวิจัย

5.1 กรอบแนวคิด

การพัฒนากรอบความคิดงานวิจัยเป็นกระบวนการเบื้องต้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการสร้างความชัดเจนและเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยเริ่มจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเศรษฐกิจอาเซียนของไทยในปัจจุบัน ที่สัมพันธ์กับมูลค่าทางเศรษฐกิจชุมชนของพื้นที่ ซึ่งเป็นที่มาของการลงทุนของผู้ประกอบการซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ตั้งได้กล่าวถึงแล้ว ในส่วนของความสำคัญของปัญหาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นจึงผ่านการทบทวนวรรณกรรมในเชิงกว้าง (Brief Literature Review) จากเอกสารวิชาการและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนากรอบแนวคิด (Conceptual Framework Development) เบื้องต้นของงานวิจัยการบูรณาการ “ยุทธศาสตร์” ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เชิงเปรียบเทียบเพื่อกระตุ้นการค้าชายแดนโดยที่กรอบแนวคิดนี้จะเป็นแนวทางการดำเนินการศึกษาในขั้นตอนต่อไปอย่างมีทิศทางและมีคุณค่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยนำระบบสารสนเทศเข้ามาบูรณาการเพื่อ ส่งผลให้องค์กรต่างๆ สามารถรับส่งข้อมูลข่าวสาร และข้อสนเทศได้ในระยะเวลาที่สั้นลงโดยข้อมูลมีความชัดเจน ถูกต้อง และสะดวกขึ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้การลงทุนของผู้ประกอบการในมิติตลาดอาเซียนมีเครื่องมือทำให้การตัดสินใจในโอกาสหรือปัญหาทางธุรกิจที่เกิดขึ้นต่อการก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจประชาคมอาเซียน มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายขั้นตอนในการตัดสินใจที่มีผู้กล่าวถึงอย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาได้ทำความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ดังนี้

แนวความคิดของ **Simon (1960)** ที่อธิบายขั้นตอนการตัดสินใจโดยใช้แบบจำลอง (Model) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ประการ ดังต่อไปนี้

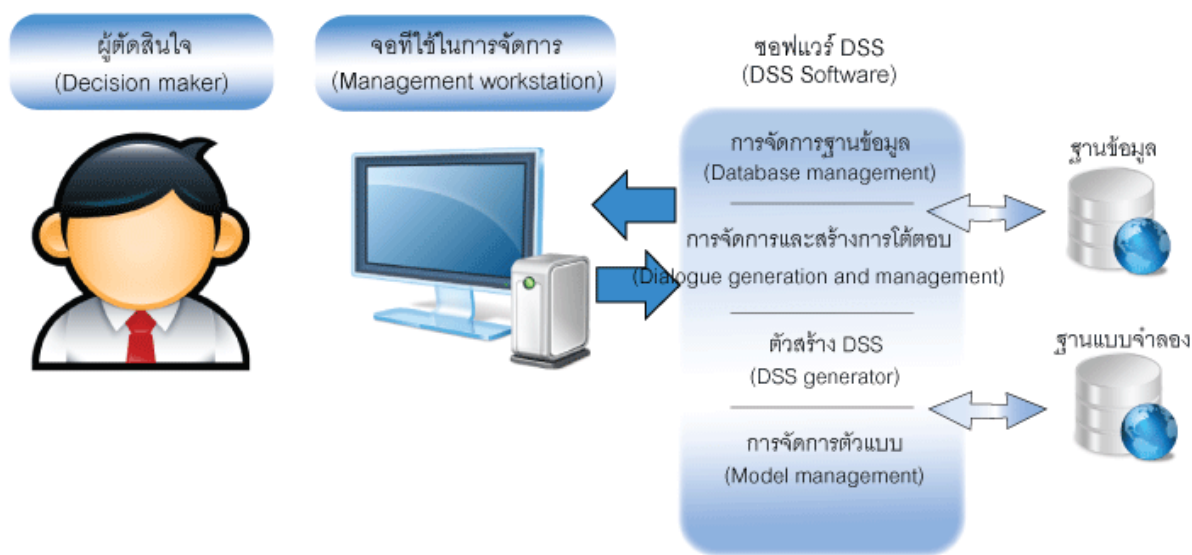
1. **การใช้ความคิดประกอบเหตุผล (Intelligence)** ผู้ตัดสินใจจะรับรู้ถึงโอกาสหรือปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นผู้ทำการตัดสินใจเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากทั้งตัวปัญหา และสิ่งแวดล้อม หรือโอกาสนั้น
2. **การออกแบบ (Design)** ผู้ตัดสินใจจะวิเคราะห์และพัฒนาทางต่าง ที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปใช้ประกอบตัดสินใจเลือกทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสม การที่จะประสบความสำเร็จได้ในขั้นตอนนี้ ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องมีความเข้าใจในปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามที่จะหาทางออกของปัญหา และตรวจสอบความเป็นไปได้ในปัญหานั้น
3. **การคัดเลือก (Choice)** ผู้ทำการตัดสินใจจะทำการคัดเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

แนวคิดของ **Rubenstein และ Haberstroh (1965)** มีแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการตัดสินใจว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ตัดสินใจรับรู้ถึงโอกาส หรือปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ผู้ตัดสินใจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ เพื่อการวิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจ
3. ผู้ตัดสินใจจะทำการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่คิดว่าเหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและสถานการณ์ เพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป
4. ผู้ตัดสินใจจะดำเนินการ เพื่อนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ
5. ภายหลังจากนำผลการตัดสินใจไปดำเนินงาน ต้องทำการติดตามผลของการปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพียงใด และต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างไร

5.2 ส่วนประกอบของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

ส่วนประกอบของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Component of DSS) ส่วนประกอบเบื้องต้นของ DSS เป็นการเชื่อมระหว่างฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และข้อมูลที่เป็นที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ใช้งานระบบ ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ส่วนประกอบระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

(Component of a DSS) (Parker and Case.1993:438)

จากภาพที่ 2 จะเห็นว่าส่วนประกอบของ DSS ซึ่งเป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และข้อมูลโดยเริ่มจากผู้ทำการตัดสินใจ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยผ่านจอภาพ มีการติดต่อกับซอฟต์แวร์ที่ใช้ช่วยในการตัดสินใจ ซอฟต์แวร์ดังกล่าวประกอบด้วย การจัดการฐานข้อมูล การจัดการและสร้างการโต้ตอบตัวสร้าง DSS และการจัดการตัวแบบ ซึ่งการทำงานของซอฟต์แวร์ จะต้องอาศัยฐานข้อมูล และฐานตัวแบบในการทำงานร่วมกัน

ฮาร์ดแวร์ (Hardware) เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการโต้ตอบ โดยปกติจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Microcomputer) หรือคอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) ซึ่งอยู่ในรูปเอกเทศ (Stand-alone) หรือเชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่โดยผ่านสายโทรศัพท์ เพื่อติดต่อกับซอฟต์แวร์ของ DSS ตัวแบบ (Model) และแหล่งข้อมูล การโต้ตอบบนหน้าจอ (Interactive display terminal) สามารถที่จะใช้โดยผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

ซอฟต์แวร์ (Software) ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (Software package) ที่ใช้ในการพัฒนาและรักษา (Maintain) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ มักจะถูกเรียกว่า ตัวสร้าง DSS (DSS Generators) ซึ่งรูปแบบนี้จะประกอบด้วยหลายส่วน (Modules) สำหรับฐานข้อมูล ตัวแบบ และการจัดการโต้ตอบ ส่วนการ

จัดการฐานข้อมูล (Database management module) ใช้ในการสร้าง รักษา และสอบถาม (Query) ฐานข้อมูลของ DSS

จากกรอบแนวคิดเบื้องต้นสำหรับงานวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางนำไปสู่การทบทวน แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเชิงลึก (Literature Review) จากเอกสารวิชาการ และบทความต่างๆ ที่มุ่งสู่แนวคิดที่ว่าด้วยการค้าชายแดน (Border Trade) ผสมกับการตัดสินใจ (Decision) สร้างสรรค์มูลค่า ของการลงทุน (Investment Value Creation) ที่มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถหลัก (Core Competency) ของเศรษฐกิจชุมชนแถบชายแดน เพื่อเติมเต็มความสมบูรณ์ใน กรอบแนวคิดงานวิจัย และเป็นพื้นฐานสำคัญนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นคำถาม งานวิจัย (Research Questions) สอดคล้องกับประเด็นคำถามหลักที่ว่าด้วยแนวทางและปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดภาพรวมและแนวโน้มในอนาคตการค้าชายแดนเพื่อแล้วนำมาเปรียบเทียบในศักยภาพแต่ละด้านของแต่ละประเทศ

ภายหลังจากการพัฒนากรอบแนวคิดงานวิจัยจนได้มาซึ่งประเด็นคำถามการวิจัยแล้ว ขั้นตอนต่อมา คือ การออกแบบระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) สำหรับเป็นแนวทางในการได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ เหมาะสมกับแต่ละประเด็นคำถามการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผลเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของการวิจัยต่อไป ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ได้อย่างครบถ้วนแล้ว ลำดับต่อไป คือ การวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลเชิงทัศนคติและความคิดเห็นกับข้อมูลเชิงปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงความสอดคล้อง (Consistency) ของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งต่างๆการวิเคราะห์ประมวลผลนี้ร้อยเรียงอยู่บนหลักการและเหตุผล ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในช่วงก่อนหน้านี้เป็นกรอบอ้างอิง เพื่อพิจารณาถึงปัจจัย เกื้อหนุนและประเด็นปัญหาของการปฏิบัติงานอย่างเชื่อมโยงตลอดทั่วทั้งกระบวนการพัฒนา กรณีศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะที่มุ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อไป

5.3 การดำเนินงานในโครงการวิจัย :

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ

- 1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการการค้าชายแดนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายแผนโดยเลือกทั้งหมด
- 2) คู่ค้าในเขตการค้าชายแดน โดยการสุ่มตัวอย่างวิธีโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาจากความเหมาะสมด้านงบประมาณและข้อจำกัดด้านเวลาเป็นหลัก

3) เจ้าของกิจการการค้าชายแดน โดยการสุ่มตัวอย่างวิธีโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาจากความเหมาะสมด้านงบประมาณและข้อจำกัดด้านเวลาเป็นหลัก

พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล (Area Base)

ด้านศุลกากรช่องเม็ก ด้านศุลกากรมุกดาหาร ด้านศุลกากรช่องสะง่า ด้านชายแดนระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเวียดนาม และด้านชายแดนระหว่างเวียดนามกับกัมพูชา

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์

1. **ข้อมูลปฐมภูมิ** เป็นข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เจ้าของกิจการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการการค้าชายแดนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายแผนในส่วนงานของแต่ละกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงิน และรายงานเศรษฐกิจการค้าชายแดนโดยมีพื้นที่ศึกษา ประเทศไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม

2. **ข้อมูลทุติยภูมิ** เป็นข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้รวบรวมไว้แล้วในรูปเอกสาร หนังสือ วารสาร รายงาน และสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สำนักงานจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานศุลกากรภาค และหอการค้าจังหวัด เป็นต้น

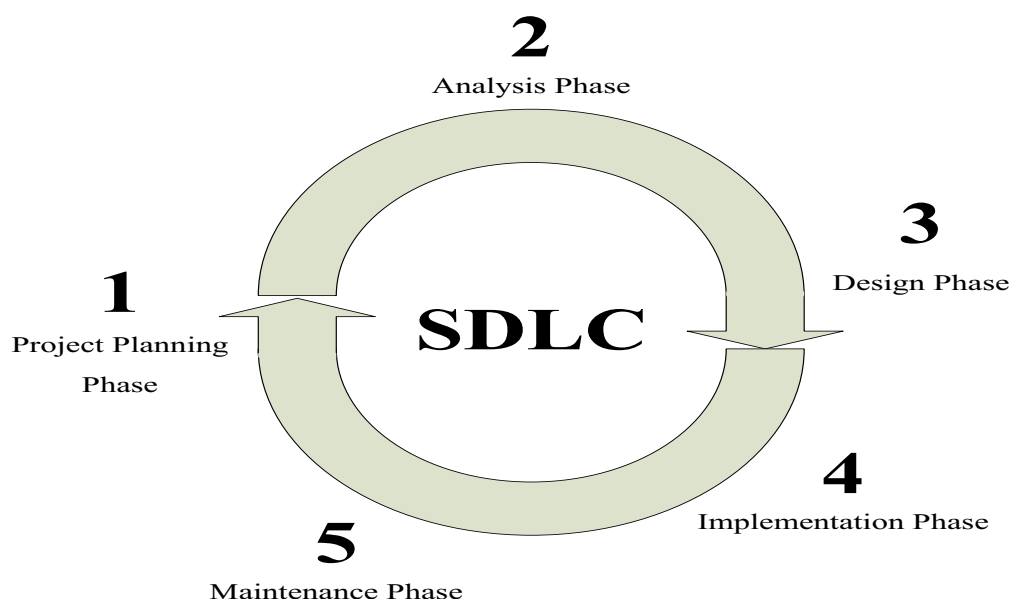
3. **นำข้อมูลจากที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)** เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป เศรษฐกิจการค้าชายแดน ยุทธศาสตร์ในแต่ละแห่ง และมองในมิติเศรษฐกิจประชาคมและการค้าได้รับผลมากน้อยอย่างไร

5.4 วิธีดำเนินงานวิจัย

ได้ดำเนินงานวิจัยโดยอาศัย กระบวนการ วงจรการพัฒนาระบบ (System Develop Life Cycle : SDLC) คือกระบวนการทางความคิด (Logical Process) ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อแก้ปัญหาทางธุรกิจและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ โดยออกแบบวงจรนั้นจะแบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็นระยะ (Phase) ได้แก่ ระยะการวางแผน (Project Planning phase) ระยะวิเคราะห์ (Analysis Phase) ระยะการออกแบบ (Design Phase) และระยะการสร้างและพัฒนา (Implementation Phase)

ขั้นตอนตามแบบแผนของ SDLC นั้น ถือเป็นวิธีการพัฒนาระบบแบบเก่าหรือแบบดั้งเดิม ที่มักนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีกรอบการทำงานที่เป็นโครงสร้างชัดเจน โดยมีลำดับของกิจกรรมในแต่ละระยะที่เป็นลำดับแน่นอน เช่น เมื่อเสร็จสิ้นระยะของการวิเคราะห์แล้ว ขั้นตอนต่อไป ก็คือระยะของการออกแบบ เป็นต้นดังนั้น วงจรการพัฒนาระบบหรือ SDLC จึงทำให้เข้าใจถึงกิจกรรมพื้นฐานขอบเขต และรายละเอียดต่างๆในแต่ละระยะของการพัฒนาระบบ แต่อย่างไรก็ตาม ระบบสารสนเทศสมัยใหม่ในปัจจุบันนับวันจะยิ่งทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการนำวิธีการพัฒนาซอฟต์แวร์ในรูปแบบใหม่ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับ

โครงการพัฒนาระบบที่มีขนาดใหญ่ ที่มีความซับซ้อน หรือมีความเสี่ยงสูง ซึ่งมีกรรมวิธีการพัฒนาซอฟต์แวร์ดังกล่าวแสดงดังรูปที่ 3

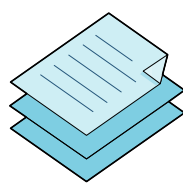
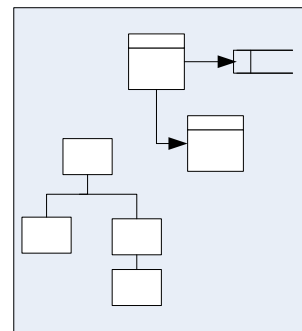
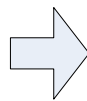
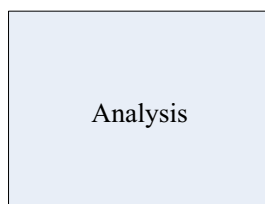
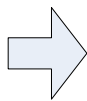
รูปที่ 3 แสดงถึงวงจรการพัฒนาแบบ (System Develop Life Cycle : SDLC)

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2548) ได้กล่าวถึงระยะ หรือเฟสต่างๆ ตามแบบแผนของ SDLC ไว้ดังนี้ ระยะ หรือเฟสต่างๆ ตามแบบแผนของ SDLC นั้นประกอบด้วย 5 ระยะด้วยกัน โดยแต่ละระยะจะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ระยะการวางแผน (Project Planning phase) การวางแผนโครงการ จุดกำเนิดของระบบงาน (Project Initiate) ศึกษาความเป็นไปได้ว่า ระบบใหม่ที่จะพัฒนาขึ้นมานั้นมีความเป็นไปได้ และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างไร เพื่อเป็นฐานข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ

2) ระยะการวิเคราะห์ (Analysis Phase) ศึกษาและทำความเข้าใจในความต้องการต่างๆ ที่ได้รวบรวมมา ดังนั้นการรวบรวมความต้องการ (Requirements Gathering) จึงจัดเป็นงานส่วนพื้นฐานของการวิเคราะห์ โดยข้อมูลความต้องการเหล่านี้ จะนำมาวิเคราะห์เพื่อที่จะประเมินว่าควรมีอะไรบางอย่างที่ระบบใหม่ต้องดำเนินการ และด้วยเหตุนี้เอง การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้ (User Requirements) จะทวีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับสำหรับระบบงานที่มีความซับซ้อน

โดยรวบรวมความต้องการต่างๆ ได้จาก การใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ หรือการจัดทำแบบสอบถาม การอ่านเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของระบบงานปัจจุบัน ระเบียบกฎเกณฑ์ นโยบายทางการค้าประชาคมอาเซียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปออกมาเป็นข้อกำหนด (Requirements Specification) ที่มีความชัดเจนโดยข้อกำหนดเหล่านี้ เมื่อผู้เกี่ยวข้องได้อ่านแล้วจะต้องสามารถตีความหมายตรงกัน

Requirements
Specification

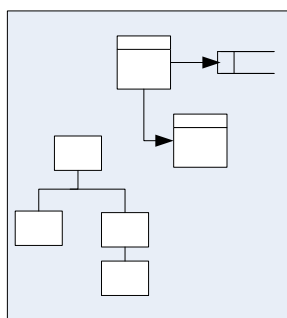
Logical Model

รูปที่ 4 แสดงถึงขั้นตอนการนำข้อกำหนดมาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลองกระบวนการของระบบใหม่

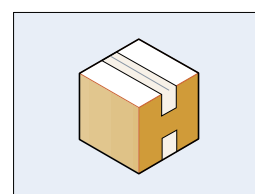
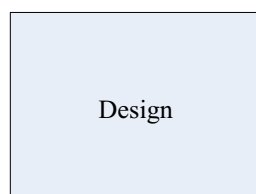
หลังจากที่ได้นำความต้องการต่าง ๆ มาสรุปเป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ นำข้อกำหนดเหล่านั้นไปพัฒนาออกมาเป็นความต้องการของ ระบบสารสนเทศการตัดสินใจต่อโอกาสการค้าชายแดนของ SMEs อุบลราชธานี ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งแสดงได้ดังรูปที่ 4 โดยเทคนิคที่ใช้ก็คือ การพัฒนาแบบจำลองกระบวนการ (Process Model) ซึ่งเป็นแผนภาพที่ใช้อธิบายถึงกระบวนการที่ต้องทำในระบบว่ามีอะไรบ้าง และต่อไปก็ดำเนินการพัฒนาแบบจำลองข้อมูล (Data Model) ขึ้นมาเพื่ออธิบายถึงสารสนเทศที่ต้องจัดเก็บไว้สำหรับสนับสนุนกระบวนการต่าง ๆ

3) ระยะการออกแบบ (Design Phase)

ระยะการออกแบบ เป็นการพิจารณาว่า ระบบจะดำเนินการไปได้อย่างไร (How) ซึ่งข้องเกี่ยวกับยุทธวิธีการออกแบบที่ว่าด้วยการตัดสินใจของการลงทุนการค้าชายแดนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Logical Model

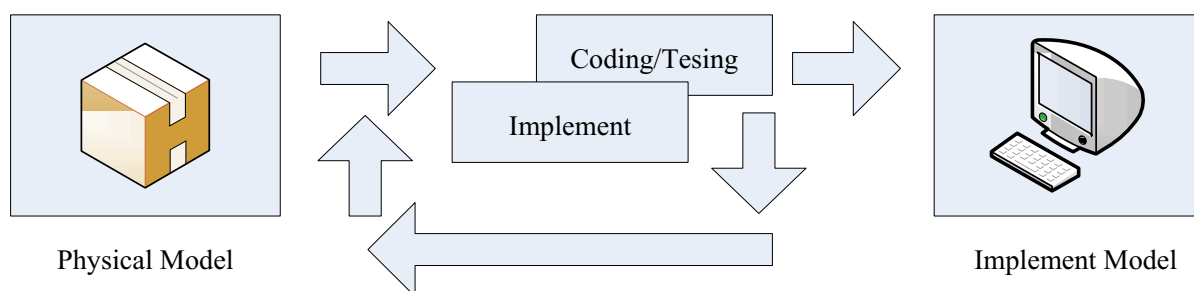
Physical Model

รูปที่ 5 แสดงถึงขั้นตอนการนำแบบจำลองลอจิกัลมาออกแบบเพื่อพัฒนาแบบจำลองทางฟิสิกัล

นอกจากนี้ระยะการออกแบบจะยังเกี่ยวข้องกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรมระบบ (Architecture Design) ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเครือข่าย, การออกแบบรายงาน (Output Design), การออกแบบจอภาพเพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ (User Interface), การออกแบบผังงานระบบ (System Flowchart) ซึ่งรวมถึงรายละเอียดโปรแกรม (Specific Programs), ฐานข้อมูล (Databases) และไฟล์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากิจกรรมบางส่วนของระยะการออกแบบนี้ ส่วนใหญ่จะถูกดำเนินการไปบ้างแล้วในระบะของการวิเคราะห์ แต่การออกแบบนี้จะมุ่งเน้นถึงการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไรมากกว่า ด้วยการนำผลลัพธ์ของแบบจำลองทางลอจิคัล (Logical Model) ที่ได้จากการวิเคราะห์ มาพัฒนาเป็นแบบจำลองทางฟิสิคัล (Physical Model) ดังรูปที่ 5

4) ระยะการนำไปใช้งาน (Implementation Phase)

ในระยะการนำไปใช้ จำทำให้ระบบเกิดผลขึ้นมาด้วยการสร้างระบบ ทดสอบระบบ และการติดตั้งระบบโดยวัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมหลักในระยะนี้ ไม่ใช่เพียงแต่ความน่าเชื่อถือของระบบ หรือระบบต้องสามารถทำงานได้ดีเพียงเท่านั้น แต่ต้องมั่นใจว่าผู้ใช้งานระบบต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อใช้งานระบบ

รูปที่ 6 แสดงถึงขั้นตอนการเขียนโปรแกรม ทดสอบ และนำไปใช้

สำหรับการสร้างระบบ หรือการเขียนโปรแกรมนั้น สามารถใช้วิธีที่เขียนโปรแกรมด้วยภาษาคอมพิวเตอร์ เช่น การใช้ภาษา Visual Basic, Delphi หรือ Java นอกจากนี้ก็ยังมีเทคนิคอื่นๆ เช่น การใช้เครื่องมือในการพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Development Environments : ADE Tools) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่เป็นแหล่งรวมของเครื่องมือต่างๆมากมายที่ใช้เพื่อการพัฒนาแอปพลิเคชัน ทำให้โปรแกรมเมอร์ไม่ต้องทำงานหนักเหมือนเช่นแต่ก่อน เพียงแต่เรียนรู้และประยุกต์ใช้เครื่องมือเหล่านั้น ก็จะสามารถพัฒนาระบบงานขึ้นมาได้ด้วยการใช้ระยะเวลาอันสั้น โดยเครื่องมือดังกล่าวจะประกอบไปด้วย ภาษาเพื่อการโปรแกรม เครื่องมือสร้างอินเทอร์เน็ตเฟช มิดเดิลแวร์ เครื่องมือทดสอบ รวมถึงเครื่องมือช่วยต่างๆ และลิงก์ข้อมูลไปยังรีโพสิทอรี ดังรูปที่ 6

5.5 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

1.4.1 ฮาร์ดแวร์

1) เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

- หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) Intel® Dual Core 2.7 GHz 800 MHz
- หน่วยความจำ (Memory) 2GB DDR3 (1333 MHz)
- การ์ดแสดงผล On Board (Intel® Graphics Media Accelerator X4500)
- อุปกรณ์อ่านและเขียนซีดี DVD+ / -RW
- หน่วยความจำสำรอง 320GB SATA

2) เครื่องพิมพ์

3) เครื่องสแกนเนอร์

1.4.2 ซอฟต์แวร์

1) โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล Microsoft SQL Server 2005 Express Edition (ชุดทดลองใช้งาน)

2) โปรแกรมโอดีบีซี ODBC

3) โปรแกรม Microsoft SQL Management 2005 Express Edition (ชุดทดลองใช้งาน)

4) โปรแกรม Microsoft Visual Studio 2008 Express Edition (Visual Basic.Net) (ชุดทดลองใช้งาน)

5) โปรแกรมช่วยสร้างรายงาน Crystal Reports (ชุดทดลองใช้งาน)

6) ระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows 7 (ชุดทดลองใช้งาน)

6. ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 12 เดือน ระหว่าง เดือนตุลาคม 2554 – กันยายน 2555

กิจกรรมที่ทำ	2554			2555								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
การรวบรวมข้อมูล												
1) ระยะการวางแผน (Project Planning phase)	↔											
2) ศึกษาความเป็นไปได้ ปัญหาและโอกาส		↔										
3) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collecting)			↔									
4) ระยะการวิเคราะห์ (Analysis Phase)						↔						
5) ระยะการออกแบบ (Design Phase)								↔				
6) การทดสอบระบบ (Test)										↔		
7) ระยะการนำไปใช้งาน (Implementation Phase)											↔	
8) การฝึกอบรม (Training)												↔
9) สรุปและจัดทำรายงาน												↔

8. ผลสำเร็จที่ได้

1. ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในรูปแบบเว็บไซต์ 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จะเป็นแหล่งรวมเนื้อหาสำหรับการนำเสนอสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นผลผลิตของงานวิจัยที่จะสร้างโอกาสทางการตลาดในการค้าชายจังหวัดแดนสำหรับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. ระบบสารสนเทศช่วยเพิ่มโอกาสและลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดอุบลราชธานี
3. เผยแพร่ผลงานด้วยการมอบระบบเว็บไซต์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด และหน่วยงานผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีการนำเสนอผลงานในรูปแบบการตีพิมพ์งานวิจัย

ประวัติคณะผู้ร่วมวิจัย

1. หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-นามสกุล(ภาษาไทย)	นางสายเพชร อักโข
เพศ	หญิง
วัน/เดือน/ปี เกิด	22 พฤษภาคม 2513
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน)	คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร	045-288870, 081-7604384
E-mail address	saipeth@gmail.com

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
บริหารธุรกิจบัณฑิต	สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงานวิจัย

- ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผ้าก๊วยของผู้บริโภคในจังหวัดอุบลราชธานี

ภาระงานในปัจจุบัน

1. งานประจำ

- อาจารย์ประจำสาขาการจัดการการตลาด คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาการจัดการการตลาด คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

2. งานบริหาร

- รักษาการแทนคณบดีฝ่ายวางแผน คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

2. นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย)	นางรัชณี แสงศิริ
เพศ	หญิง
วัน/เดือน/ปี เกิด	21 สิงหาคม 2518
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน)	คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190

โทรศัพท์/โทรสาร 045-353821, 089-1471143

E-mail address nruchani@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

บัญชีมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการบัญชี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
บริหารธุรกิจบัณฑิต	สาขาวิชาการบัญชี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ผลงานวิจัย

1. หัวหน้าโครงการ“การใช้จ่ายของนักศึกษาของทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” พ.ศ 2548 แหล่งทุนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. ผู้ร่วมวิจัย “นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของธุรกิจจังหวัดอุบลราชธานี” พ.ศ. 2549 แหล่งทุนคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ภาระงานในปัจจุบัน

1. งานประจำ
 - อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 - คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน
 1. หัวหน้าโครงการ การศึกษารูปแบบระบบสารสนเทศทางการเงิน : กรณีศึกษาธนาคารสัจจะ ออมทรัพย์ บ้านศรีไคออก
 2. ผู้ร่วมวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของผู้ประกอบการขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล(ภาษาไทย)	นางสาว ใจแก้ว แกมเงิน
เพศ	หญิง
วัน/เดือน/ปีเกิด	18 มีนาคม 2520
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์สาขาการจัดการการตลาด
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน)	คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ต.เมืองศรีไค อ.วาริน ชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร	045-353824, 045-353805, 081-6804679
E-mail Address	Jaikaew@bus.ubu.ac.th

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2549 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช
- พ.ศ. 2545 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พ.ศ. 2545 ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พ.ศ. 2543 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัย โครงการ “การศึกษาประสิทธิภาพการใช้ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” พ.ศ. 2547 แหล่งทุนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. หัวหน้าโครงการวิจัย “การพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ” พ.ศ. 2548 แหล่งทุนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
3. หัวหน้าโครงการวิจัย “สำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” พ.ศ. 2549 แหล่งทุนคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ภาระงานในปัจจุบัน

1. งานประจำ รับผิดชอบการสอนในรายวิชา Principle of Marketing, Consumer behavior, Direct Marketing, International Marketing
2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน
 1. ผู้ร่วมวิจัย โครงการ “การศึกษากลยุทธ์การใช้ E-Tourism เพื่อการแข่งขันในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง:กรณีศึกษาด่านช่องเม็ก-วังเต่า จ.อุบลราชธานีและด่านช่องสะงำ-เสียมเรียบ จ.ศรีสะเกษ” พ.ศ.2551
 2. หัวหน้าโครงการวิจัย “การศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี” พ.ศ. 2551

เอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)	ผลกระทบที่สำคัญและการปรับตัวของเกษตรกรที่มีต่อการบังคับใช้ข้อตกลงการค้าเสรีในภาคการเกษตรในประเทศไทย
(ภาษาอังกฤษ)	The Salient Impact and Self-Adaptation of Farmers in Free Trade Agreement (FTA) to Agricultural Sector, Thailand

1. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ

หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล	ดร. สุมาลี เสงวีจิตร
หน่วยงาน	สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่	91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์	045-353804
โทรสาร	045-353805
E-mail	sumaleeng@hotmail.com

ผู้ร่วมโครงการ

- ชื่อ-สกุล ดร. พัทธกรณ ภูมิปัญญา
หน่วยงาน สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
ที่อยู่ 17 หมู่ 3 ต. แม่ทราย อ. ร้องกวาง จังหวัดแพร่ 54140
โทรศัพท์ 054 -648593 - 5
โทรสาร 054 - 648596
E-mail patcharaporn@phrae.mju.ac.th
- ชื่อ-สกุล ดร. นพวรรณ ทิพาปกรณ
หน่วยงาน สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ที่อยู่ 172 ถ. อิสระภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
โทรศัพท์ 02-8901801
โทรสาร 02-8902283
E-mail noppawanti@gmail.com

3. ชื่อ-สกุล ดร. จีราวรรณ สมหวัง
หน่วยงาน คณะอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี
ที่อยู่ อ. เมือง จ. ลพบุรี
4. ชื่อ-สกุล นายทวามินทร์ เครือโสม
หน่วยงาน สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กระทรวงศึกษาธิการ
ที่อยู่ 91 ถนนวาริน-เดชอุดม ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์ 045-353804
โทรสาร 045-353805
E-mail tawamin@hotmail.com
5. ชื่อ-สกุล นางสาวนลิน ฟ้าชลัท
หน่วยงาน ธนาคารทีสโก้ สาขาอุบลราชธานี
ที่อยู่ 352 ถ. ชยางกูร อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-255940
โทรสาร 045-262584
E-mail witch_wizz@hotmail.com
6. ชื่อ-สกุล นางสาวอุมาพร ขจรวิทย์
หน่วยงาน ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาอุบลราชธานี
ที่อยู่ 258 ถ. ชยางกูร อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-244501-2
โทรสาร 045-242092
E-mail witch_wizz@hotmail.com

2 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

In globalization, comfortable, fast and effective communication is coming to respond to people's desire. Easy exchange among people in a small village becomes systematic commercial through international market (Kotler 2003). Money and natural resources are widely moved from a country to other country. Traditional trading is also changed hugely and continuously through import and export. In fact, each region of the world has different resources particularly by geography and climate. Different national resources are able to produce various goods and services to distribute to the consumers through systematic transportation (Rosenbloom 2004). In international trading, each country has specific law or regulation in order

to protect its benefit for population. Tariff on import and export is a tool to against over goods dumping from the powerful country. Thus, taxation system among international transaction is very important for import and export (Dias and Shah 2009 ; Schiller 2007).

According to Rattanapanth (2003) ; Saab (2007) and Choy, Ramburuth and Lee (2010) stated that it is high competition in international market in the present and there are many countries around the world try to adapt themselves and also seeking for economic cooperation. The widely used is free trade agreement. For instance, there are ASEAN Free Trade Agreement (AETA), The Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC), North America Free Trade Area (NAFTA), The Economic and Social Commission for Western Asia (ESCWA), Word Trade Organization (WTO) etc. In general economic concept, free trade is able to produce effectiveness and economic of scale (Rattanapanth 2003). That means large production can reduce cost of production. However, free trade agreement is mentioned relatively to political issue. Free trade agreement keeps closed communication among nearby countries effectively and also forcing to creating bargaining power between powerful groups. Additionally, the Department of Trade Negotiation (2008) has concluded that free trade agreement or free trade area (FTA) was a strategy to keep both old and new marketing share. Reducing the barriers in international trading for tariff and non-tariff issues, it forced to let new challenge opportunity to compete in global market for Thailand. Besides, it was the way to launch and create marketing channel distribution in both of import and export. Unfortunately, it was not able to be implemented effectively for a country who has low complete power.

Presently, many countries around the world are trying to merge or cooperate together in such the competitive advantage in economic, politic etc. In economic cooperation, there are 5 groups of combination classified on its characteristics namely 1) Preferential Trade Arrangement 2) Free Trade Area 3) Custom Union 4) Common Market, and 5) Economic Union. The Preferential Trade Agreement has been mainly providing special tax or tariff among members which is cheaper than nonmember such as ASEAN etc. Free Trade Area is widely used nowadays by having agreement to destroy any barriers against their international exchanges but it can be a barrier for nonmember as well such as The European Free Trade

Association (EFTA), ASEAN Free Trade Agreement (AETA) etc. Custom Union is a group in having free trade and launching a similar regulation among members; for instance, The European Economic Community (EEC) etc. Moreover, Common Market operates greater than Custom Union by adding the freedom of movement in production factors as labor or capital among countries' member as EEC. Lastly, Economic Union is the most advanced of economic merging by using the similar monetary and fiscal policy among members; for example, The General Agreement on Tariffs and Trades (GATT) (Drysdale and Elek 1996 ; Lason 2007)

Importantly, agriculture plays the main role in economic development. Most developing countries rely on their agricultural sector to produce food to feed people in that country. Those few countries may except with having large natural resource-based exports such as oil for Saudi Arabia but in the initial phase of industrialization, farmers have to produce food not only for themselves, but also for feeding a growing urban people (Dowling and Valenzuela 2004). Thailand is a developing country used agricultural sector to drive the economic growth as well. According to Prachason (2009), in 2007, there are about 5.7 million households involved in agriculture. From the past, Thai farmers have been facing critical problem in their products and high cost of production. Several times of strikers who were poor farmers had tried to ask the fast responsibility from the government in effective and sustainable problem solving. Free Trade Agreement may be a barrier for these Thai farmers who lack of competitive resources.

Later October 1, 2003, free trade agreement between Thailand and China was operated. Because of China has high potential in producing plants and export to other countries around the world, Thailand has got the effect without avoiding. Agricultural product from China came with a big amount; so that, Thai farmers are almost not able to compete the productivity from China. In fact, agricultural product from China is cheaper than growing in Thailand. This is because the low cost of production in China makes huge competitive export; Thailand is now less competition in agricultural product (Manager Newspaper Online 2004). This is the same effect between Thailand and New Zealand. Later April 19, 2005, Thailand and New Zealand signed a Closer Economic Partnership Agreement or free trade agreement (FTA), Thailand has loosen competition in milk, other dairy products and beef. It also affects directly to the farmers who concerning in producing milk or dairy products and other animal farm. Due to New Zealand

has high technology and produced with lower cost than Thailand in those products (Victorio and Rungswang 2008). Free trade agreement may reduce nation welfare in the future (Tangkitwanit et al 2006). It can summarize that Thailand has low competitive productivity in such the product above; therefore, FTA is providing both advantage and disadvantage from countries' member.

Discussion

Bhagwati, Greenaway and Panagariya (1998) and Krungman and Obstfeld (2006) said that, in theory, the FTA ought to increase the total amount in trading between countries' member. According to the Department of Trade Negotiation (2008), during 1967-1997, the cereal production per capita around the world was increased such as in developed countries, it increased by 565 kgs. to be 660 kgs. in 1967 and 1997 respectively related with developing countries, it was also peaked up from 176 kgs. to be 226 kgs. It caused from the higher of productivity (yield); even though the area for agricultural activity was reduced. This is because the Green Revolution since 1970; having effectiveness in plant selection, water system and fertilizer, the cereal productivity was boomed. On the other sides, during 1982-1990, the growth rate of productivity in developing country was by 0.5% and dropped by 0.2% and -0.4% during 1982-1990 and 1990-1997 respectively.

The growth rate of productivity in cereal product was decreased because the higher support in agricultural production in developed countries of European Union (EU), it also made the bigger in global stock and the price decreased. As a result, other countries tried to grow other kind of plant so the productivity was slow down (Dyson 1996). Interestingly, Foreign Agricultural Service, USDA (2005 ; 2006) had discussed that the total grains in global market increased from 1,859 million tons to be 2,036 million tons in 2004. It was the result from the support of powerful countries such as USA, China, EU and India. Importantly, Rosegrant et al (2001a ; 2001b) have predicted that, during 1997-2020, the demand of cereal product will be increased for 1.3% in average per year. In details, the demand of the developing countries will increase 49% (557 million tons) and 13% (97 million tons) for developed countries.

An important example of agricultural product affected to FTA is garlic product. Garlic is a kind of important component in food and also medicine. In Thailand, garlic is grown mostly in

the northern are such as Chaiprakarn District, Chiang Mai Province, Lumpun Province, Mae Hong Son Province and in some part of the north-east as Srisaket Province. Later 2003, the domestic price is decreased but the garlic farmers have to fight the high cost of fertilizer, pesticide and labor. Although the government had a policy to help these farmers by reducing the area of producing and pay for 1,500 bath per rai (Manager Newspaper Online 2004 ; Kuanpoth et al 2005). According to Applied Economic Research Center, Kasetsart University (2007) reported that Thai farmers lack of knowledge and understanding in free trade agreement with the government has signed to other countries around the world. The government needs to announce any information to all stakeholders namely farmers, entrepreneurs, material suppliers etc. It is a benefit for them to prepare and adapt themselves for FTA implementation.

Kuanpoth et al (2005) reported that when free trade on vegetable and fruits were allowed after October 1, 2003, the planting area of garlic must be reduced. From the data of the Office of Agricultural Economics show that the price of dried garlic on pre-FTA (2002-2003) was by 25.64 bath/kg and 18.37 bath/kg on post-FTA. It means there was -28.3 percent change in price. This is a big problem for garlic farmers affected from FTA. In fact, the price of garlic is generally fluctuated from year to year. In some year, farmers can earn much money while in other year, their products are unvalued or cannot sell out with profitable volume. When farmers faced low price problem, the government was not able to help effectively. Therefore, they have had to organize several protests in order to get assistance from the government. The Ministry of Agriculture and Cooperatives posted that the area of garlic planted must be reduced to 52,000 rai from an original planting area of 97,629 rai. However, farmers who entered to this program by switching to grow other kind of plant as ornamental tree were to get compensation by 2,500 baht per rai or changed to be perennial tress were to obtain 2,000 baht a rai or converted to other type of annual crop were to receive 1,500 baht a rai in approximately. In Thailand, in total garlic productivity, 93.8%, 5.8% and 0.4% was from the north, north-east and central respectively.

The assistance of the government is not able to fix garlic farmers' problem completely. Solving agricultural problems with money does not really point out the essential issue. Even though, in 2004-2005, the government had set a Cabinet Resolution by allocating about 10,000

million baht over 10 years to solve the negative problem of free trade, the garlic farmers did not agree with this implementation. This is because the funding mentioned to develop agricultural structure, strengthen production efficiency, increase yield per production unit, and up grade the garlic quality, the farmers said that Thai garlic is considered in better quality than Chinese garlic. Normally, consumers are not mentioned mainly in quality, price is an importance key factor to be considered formerly. Garlic from China is now flooding Thailand's market and affected enormously to Thai garlic farmers (Kuanpoth et al 2005).

Department of Trade Negotiation (2008) have discussed that the Custom Department reported the price of garlic import from three countries such as China, Laos and Myanmar compared to Thailand during 2002-2006 as given in Exhibit 1. It shows that the price of garlic from China is the cheapest among 4 countries; Thailand, Laos, Myanmar and China. For example, the average price of 5 year since 2002, it found that garlic from Thailand was still more expensive than China, Laos and Myanmar by 4.1: 1.0: 1.7: 1.3 respectively. Additionally, the cost of product for Thai garlic farmers is increasing continuously. Therefore, the price in both of selling and cost of production is the main factor that the government has to launch an effective regulation to help farmers' problem facing now. Not only Thailand is facing the flooding supply of garlic from China but also South Korea. Lee and Sumner (2007) reported that 100 percent shares of competition of garlic from China was the large amount importing to South Korea. As reported by The Faculty of Economics, Chulalongkorn University (2005), FTA forced Thailand to contact to China more than other Asian country. The import goods from China will be 95.79 percent. This is an important trend that Thai government has to prepare how to fix the problem effectively for all sectors.

Exhibit 1 The Price of Dried Garlic Compared into 4 Countries during 2002-2006

Unit: Baht/Kg

Countries / Year	2002	2003	2004	2005	2006	Avg.
Thailand	25.00	22.00	13.00	34.00	N/A	23.50
China	6.42	5.79	4.77	5.15	6.21	5.67
Laos	11.39	7.48	7.11	6.71	15.60	9.66
Myanmar	8.75	7.00	7.51	5.93	7.27	7.29

From the study of the Department of Trade Negotiation (2008), it found an interesting issue that, most of garlic farmers are familiar with their works. Someone said that he had been growing up with garlic. In sociocultural side, deeply oriented, planting garlic is a tradition career which was having done from the past until now. This job is inside their daily life. The farmers are also the expert because they know how to grow them efficiently. As we know that the Thai garlic quality is better than other countries but now we are facing the problem in pricing and costing of production. Ratchathorn and Chakreeyarat (2006) have concluded that agricultural product from Thailand is less competitive to Australia, New Zealand and China after free trade area launched related with Wongwithit et al (2005), after FTA between Thailand and India in 2003, the trend of export in agricultural product to India was dropped by 10.7%. On the contrary, Thailand imported agricultural product from India higher 9.3%. It means Thailand has faced deficit in international trading of agricultural product to India.

There are many suggestions to solve this problem. For instance, it has to improve the quality of garlic, having an effective method to reduce cost of production, keeping natural resources and identifying zone and quantity to produce. In side of government, it has to support in pesticide and fertilizer which are nontoxic to the environment such as promoting how to produce bio-fertilizer or organic fertilizer. Besides, government has to support the group of garlic farmer to be strong by merging as a cooperation unit for having higher bargaining power. Additionally, it has to promote for Thais included household, food shop or restaurant to consume Thai garlic (Department of Trade Negotiation 2008; Chanduaywit 2006). Moreover, the government has to make a network among entrepreneurs in sharing limitation or problem by using data-based system of FTA product list and necessary information. This can effort both farmers and middlemen to achieve the needed information for applying in their businesses (Applied Economic Research Center, Kasetsart University 2007). Especially, as Aiemmayura and Chetsumon (2006), disclosed needed FTA information between people and government is also a critical problem in Thailand. It means Thais have less opportunity in participating or sharing any opinion concerned to their responsibilities.

3 วัตถุประสงค์หลัก

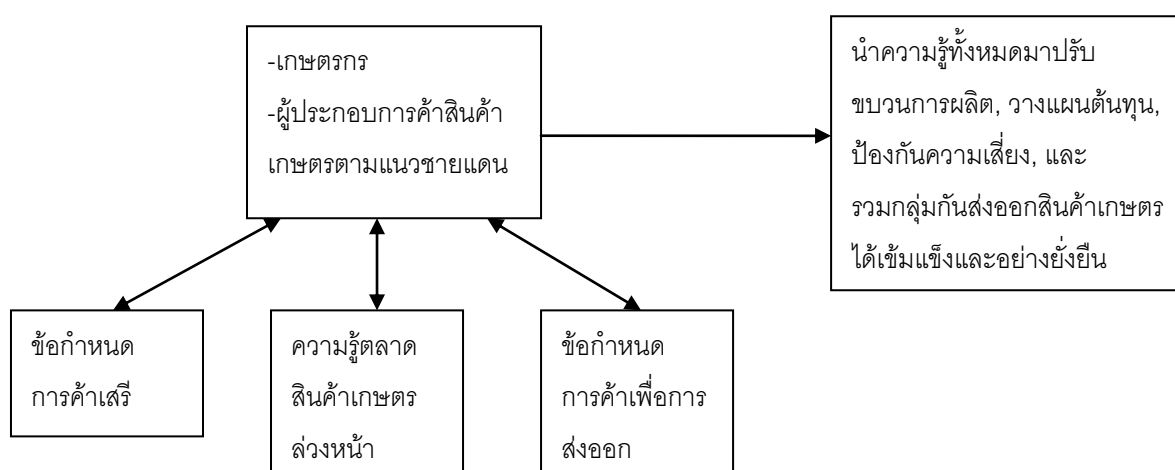
เพื่อพัฒนา เกษตรกรและผู้ประกอบการค้าสินค้าเกษตรตามแนวชายแดน ในประเทศไทย ให้สามารถปรับตัวรับมือกับการเปิดการค้าเสรีเกิดการรวมกลุ่มเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบจัดการวางแผน ต้นทุนการผลิต การจัดเก็บสินค้า ควบคุมคุณภาพผลผลิตข้อกำหนดตามเงื่อนไขระบบการค้าเสรีและระบบการส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ

4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรและผู้ขายสินค้าเกษตรตามแนวชายแดนสามารถเรียนรู้ข้อกำหนดของการค้าเสรี และนำมาปรับตัวให้เป็นโอกาสการค้าการลงทุนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เกษตรกรสามารถวางแผนต้นทุนการผลิตล่วงหน้าเพื่อกำหนดราคาขายสินค้าเกษตรให้เข้ากับเศรษฐกิจอาเซียน
3. เกษตรกรเข้าใจหลักเกณฑ์การค้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าและใช้เป็นช่องทางการค้าทางหนึ่งสำหรับการส่งออกอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังนำข้อมูลล่วงหน้ามาลดความเสี่ยงได้
4. เกษตรกร และ ผู้ประกอบการค้าสินค้าเกษตรตามแนวชายแดน สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ลดการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อไป

5 แนวทางการดำเนินการวิจัย

5.1 กรอบแนวคิด

5.2 การดำเนินงานในโครงการวิจัย :

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ

- 1) กลุ่มเกษตรกรในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย โดยการสุ่มตัวอย่างวิธีโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาจากความเหมาะสมด้านงบประมาณและข้อจำกัดด้านเวลาเป็นหลัก
- 2) ผู้ประกอบการ ค้าสินค้าเกษตร ในเขตค้าชายแดน โดยการสุ่มตัวอย่างวิธีโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาจากความเหมาะสมด้านงบประมาณและข้อจำกัดด้านเวลาเป็นหลัก
- 3) กลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มเพื่อส่งออกผลิตผลการเกษตร โดยการสุ่มตัวอย่างวิธีโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาจากความเหมาะสมด้านงบประมาณและข้อจำกัดด้านเวลาเป็นหลัก
- 4) ตัวแทนธนาคารพาณิชย์ และ ธนาคารเพื่อการเกษตรแห่งประเทศไทยตามภูมิภาคต่างๆในประเทศไทย
- 5) เจ้าหน้าที่ศุลกากรตามด่านการค้าชายแดนตามภูมิภาคต่างๆในประเทศไทย

พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล (Area Base)

เกษตรกรตามภูมิภาคต่างๆในประเทศไทย, กลุ่มเกษตรกรที่ทำการส่งออกสินค้าเกษตร, กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน, ด่านชายแดนระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว , เวียดนาม, ด่านชายแดนระหว่างเวียดนามกับกัมพูชา, ด่านชายแดนพม่า, ด่านชายแดนมาเลเซีย, ตัวแทนธนาคารเพื่อการเกษตรแห่งประเทศไทย, ตัวแทนธนาคารพาณิชย์

6 ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 12 เดือน ระหว่าง เดือนตุลาคม 2554 – กันยายน 2555

กิจกรรมที่ทำ	2554			2555								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
การรวบรวมข้อมูล												
1) ระยะการวางแผน (Project Planning phase)	↔											
2) ศึกษาความเป็นไปได้ ปัญหาและโอกาส		↔										
3) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collecting)			↔									
4) ระยะการวิเคราะห์ (Analysis Phase)						↔						
5) ระยะการออกแบบการฝึกอบรม (Design Phase)							↔					
6) การอบรม (Training)								↔				
7) ทดสอบจากปฏิบัติจริง (Implementation Phase)										↔		
8) สรุปและจัดทำรายงาน												↔

เอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การศึกษาผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานีด้วยการบริหารโซ่อุปทานเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย นางสาวภาวรัตน์ ศิริบุรณ

หน่วยงานต้นสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 1375

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-7180998

Email : Popy142@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

- เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ
- ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ

ปัญหาที่ทําวิจัยและความสำคัญของปัญหา

ยางพารา เป็นสินค้าเกษตรกรรมส่งออกที่สำคัญในลำดับต้นๆของประเทศไทย โดย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546(สถิติการค้าสินค้าเกษตรกรรมไทยกับต่างประเทศ ปี 2546 อ้างโดย สุภรณต์, 2548) ปัจจุบันรัฐบาลได้ทำการส่งเสริมโดยสนับสนุนให้มีการปลูกในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น ส่วนในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นรอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งการทำนาข้าว สวนยางพาราและการปลูกพืชไร่ พื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด ประมาณ 3.5 ล้านไร่ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ปลูกยางประมาณ 145,000 ไร่ (ชนพล, 2550) และมีแนวโน้มของเกษตรกรผู้ปลูกสวนยาง ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยางพาราจะเพิ่มขึ้นทุกปีในจังหวัดอุบลราชธานี

ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการแข่งขันในระดับประเทศ ซึ่งคงไม่สามารถพิจารณาเฉพาะการแข่งขันในระดับภูมิภาคเท่านั้น นับแต่นี้เป็นต้นไป การแข่งขันและการกีดกันทางการค้าในระดับประเทศจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากตลาดที่ขยายใหญ่ขึ้นและขอบเขตของการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นกลายเป็น

การแข่งขันกับนานาประเทศทั่วโลก ดังนั้นประเทศต่างๆทั่วโลก จึงเกิดการรวมกลุ่มในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและอำนาจต่อรองทางการค้ากับประเทศคู่ค้า ซึ่งในปี 2510 ประเทศไทยและ

ประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้รวมกลุ่มจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสันติภาพและความความมั่นคงแก่ประเทศสมาชิก และเปลี่ยนเป็นการขยายความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้นในภายหลัง และในปี 2535มีการเริ่มต้นการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA) และในปี 2558 อาเซียนจะพัฒนาและรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) การปรับเปลี่ยนนี้ส่งผลให้ ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน คือ มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานที่มีฝีมืออย่างเสรีจากสภาวะดังกล่าวประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยการใช้กลยุทธ์ต่างๆกับผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้หลักให้กับประเทศ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งพัฒนาศักยภาพ ของวงจรธุรกิจยางพารา ในจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำโดยใช้หลักการบริหารโซ่อุปทานเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มตัว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Korakot Loisamut (2007). The Evaluation of Demand –Supply Chain and Logistic technological Management for Value added model of retriend latex Para wood in Ubonratchatani Province, Thailand. Master of Science, Mahidol University

นางสาวอนพัทธ์ หนองคู (2550). ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนไทย – กัมพูชา : กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว,มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปิยะ ลวกุล. (2546). ปัญหา และอุปสรรคของผู้ประกอบการไทยในการส่งออก

สุนิสา ปัญญาสุรจิต.(2549). การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน . เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อภิปรัชญาสกุล , คำนาย. (2553). โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน . กรุงเทพมหานคร: บริษัทไฟกัสมิเดีย แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

Chopra, Sunil, & Meindl, Peter. (2007). *Supply chain management*. New Jersey: Pearson Education,Inc..

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีต่อเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อหาแนวทางในการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลยุทธ์ห่วงโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ในการศึกษานี้แยกการศึกษาออกเป็น สองส่วนดังนี้

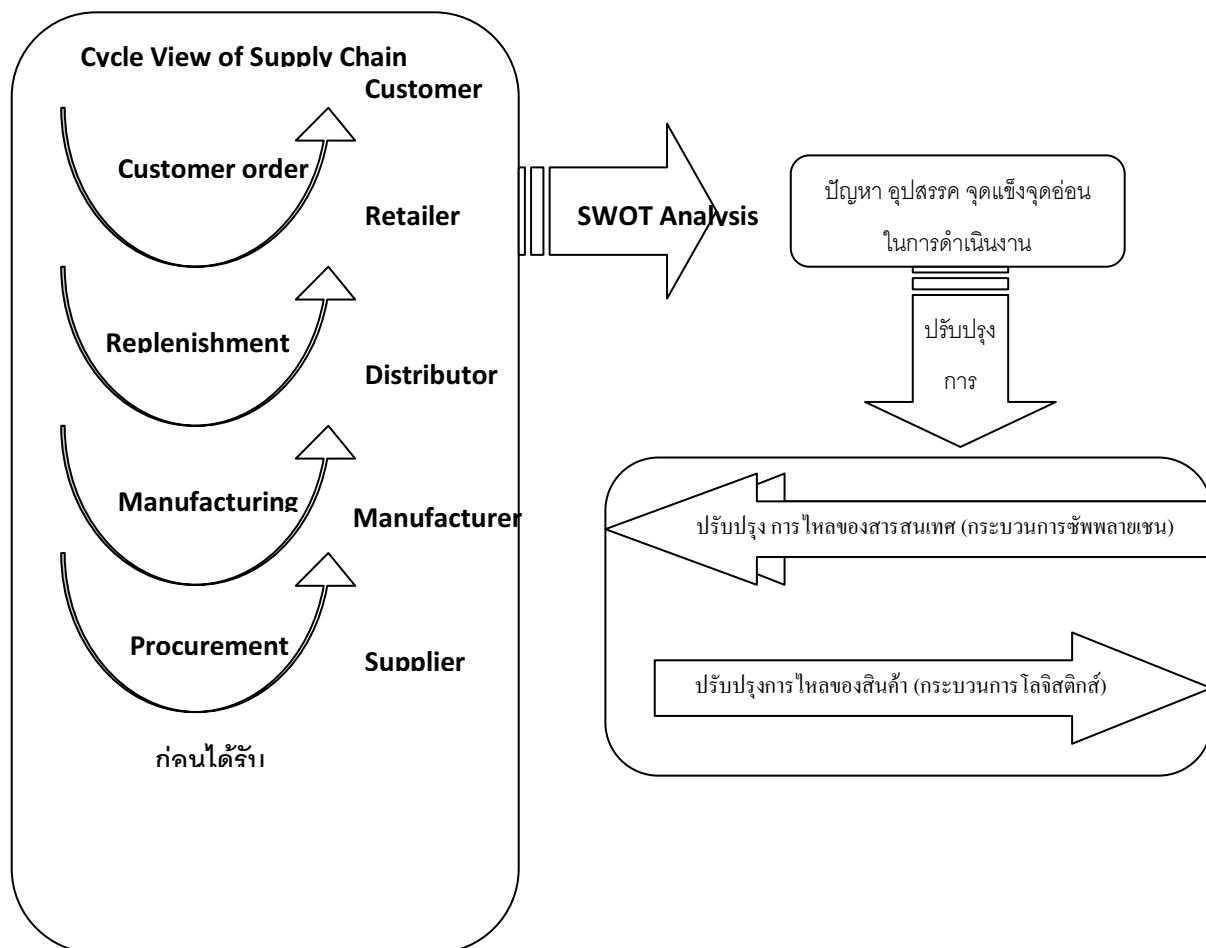
- เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ
- ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ

โดยแต่ละส่วนใช้กระบวนการศึกษาตามแผนผังการดำเนินงานที่ 1.1 ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. โซ่อุปทานเป็นลำดับขั้นของกระบวนการและการไหลของข้อมูลระหว่างขั้นตอนต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ดังนั้นเพื่อให้ง่ายในการศึกษากระบวนการในระบบโซ่อุปทาน (Supply Chain) จึงทำการวิเคราะห์ด้วย ระบบ Cycle View (Chopra, & Meindl, 2007)
2. ใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อค้นหาจุดแข็งและจุดอ่อนภายในองค์กร นอกจากนั้นยังค้นหาโอกาสและอุปสรรคโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง
3. ปรับปรุงระบบการดำเนินงานโดยการปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ซึ่งเป็นกระบวนการไหลของสินค้า โดยแบ่งเป็นการเพื่อสนับสนุนวัตถุดิบ (Material Management) และการจัดการเพื่อการสนับสนุนตลาดหรือกระจายสินค้า (Distribution Management) จากนั้นทำการปรับปรุงระบบการจัดการซัพพลายเชนซึ่งเป็นการไหลของสารสนเทศ เช่นการใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศ (อภิปรัชญาสกุล , 2553)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ทราบถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานี
- ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานีให้พร้อมรับการแข่งขันอย่างเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในปรับปรุงขีดความสามารถทางการแข่งขันด้วยระบบโซ่อุปทานสินค้าในกลุ่มอื่นๆ ภายใต้ข้อตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

แผนผังในการดำเนินงานที่ 1.1

แผนการดำเนินงานตามระยะเวลา

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	มกราคม 2554
จัดเวทีประชุมกลุ่มผู้นำหรือแกนนำกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจในการทำวิจัย และการหาปัญหา อุปสรรคในกระบวนการโดยแบ่งเป็นเวที - เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ	กุมภาพันธ์ 2554
ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการด้วยการมองผ่านกระบวนการของโซ่อุปทาน (Cycle View of Supply Chain Process) ก่อนได้รับผลกระทบจากAECโดยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การแจกแบบสอบถาม - เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ	มีนาคม 2554
ศึกษาดูงานในประเทศตัวอย่างเพื่อทำ SWOT Analysis ในส่วนของ - เกษตรกรผู้ผลิตยางพารา - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพารา	เมษายน 2554
จัดเวทีเพื่อนำเสนอผลการศึกษาดูงานและSWOT Analysis Result โดยแบ่งเป็นเวที - เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ	พฤษภาคม 2554
ปรับปรุงบริหารจัดการด้วยกระบวนการของโซ่อุปทาน โดยจัดอบรม และทำการปรับปรุงระบบการไหลของสินค้า และระบบการไหลของข้อมูลโดยการเข้ามามีส่วนร่วม - เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ	มิถุนายน-สิงหาคม 2554
วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และสรุปข้อมูล	กันยายน 2554
จัดเวทีเพื่อนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลการวิจัยในส่วนของ - เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราใน จ.อุบลฯ - ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราใน จ.อุบลฯ	ตุลาคม 2554
เขียนรายงาน	พฤศจิกายน 2554
ส่งรายงาน	ธันวาคม 2554

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย

(ภาษาไทย)

การศึกษาผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย

นายประวิทย์ พลวัตพิพัฒน์กุล

หน่วยงานต้นสังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานที่ติดต่อ

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์

045-3152000 ต่อ 2075

โทรศัพท์เคลื่อนที่

081-0722660

Email :

Prawit_tpost@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

- กระทรวงพาณิชย์ไทย, สปป.ลาว , เวียดนาม
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไทย , สปป.ลาว , เวียดนาม

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากสภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันในปัจจุบันที่มีความรุนแรงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะการแข่งขันในระดับประเทศ ซึ่งคงไม่สามารถพิจารณาเฉพาะการแข่งขันในระดับภูมิภาคเท่านั้น นับแต่เป็นต้นไป การแข่งขันและการกีดกันทางการค้าในระดับประเทศจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากตลาดที่ขยายใหญ่ขึ้นและขอบเขตของการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นกลายเป็นการแข่งขันกับนานาประเทศทั่วโลก ดังคำว่า “โลกาภิวัตน์” นั่นคือ โลกที่ไร้ขอบเขตและพรมแดนอีกต่อไป

การดำเนินธุรกิจเพื่อความอยู่รอด และการเจริญเติบโตของแต่ละประเทศภายใต้สภาวะการแข่งขันและการกีดกันทางการค้าที่ทวีความรุนแรงขึ้นนั้น จึงมีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เข้ามาเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในแก่ตนเอง วิธีการหนึ่งคือ การรวมกลุ่มประเทศในแถบภูมิภาคเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมกันเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญๆ ในการดำเนินธุรกิจ แทนที่จะแข่งขันกันเองแต่เป็นการร่วมกันหาผลประโยชน์และแบ่งผลประโยชน์ดังกล่าวให้แก่ประเทศสมาชิก เช่น การรวมตัวกันของประเทศในแถบยุโรปกลายเป็นประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC)

ประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รวมกลุ่มกันเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ตั้งแต่ปี 2510 โดยมีวัตถุประสงค์ในระยะแรกเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงแก่ประเทศสมาชิก แต่ภายหลังเปลี่ยนเป็นการขยายความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น และความร่วมมือดังกล่าวเริ่มชัดเจนยิ่งขึ้นในปี 2535 เมื่อผู้นำอาเซียนประกาศเริ่มต้นการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA) นอกจากนั้น อาเซียนจะพัฒนาและรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ผลที่ตามมาคือ ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานที่มีฝีมืออย่างเสรี เพื่อรองรับกับสภาพการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยจึงต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน ก่อนถึงปี 2558 ที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มตัว

จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่สุดชายแดนตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาค และเป็นอันดับ 3 ของประเทศ มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งการทำนาข้าว สวนยางพาราและการปลูกพืชไร่จากการที่จังหวัดอุบลราชธานีมีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 2 ประเทศ จึงเปรียบเสมือนเมืองหน้าด่านในการทำการค้าที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน เกษตรกรในจังหวัดอุบลราชธานีที่ทำการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านจึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการแข่งขันอย่างเสรียิ่งขึ้น ภายหลังการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทิศ เมืองแวง. (2533). การค้าตามแนวชายแดนไทย-ลาว : ศึกษากรณีจังหวัดมุกดาหาร
สายทอง ไชยวงศ์. (2542). ศักยภาพการค้าระหว่างประเทศกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

ปิยะ ลวกุล. (2546). ปัญหา และอุปสรรคของผู้ประกอบการไทยในการส่งออก

วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีต่อเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อหาแนวทางในการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทุกระบวนการจึงใช้ทฤษฎีระบบเป็นหลักในการวิเคราะห์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1. Input 2. Process 3. Output

1. Input (ปัจจัยนำเข้า) – ทำการศึกษา 6 ปัจจัยที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า อันได้แก่ Man , Money, Material , Machine , Moral และ Technology โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อค้นหาจุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละปัจจัยของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง คือเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในประเทศลาว และเวียดนาม นอกจากนี้ยังค้นหาโอกาสและอุปสรรคที่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีจะต้องเผชิญในการแข่งขัน

2. Process (กระบวนการผลิต) – ทำการศึกษาระบบการบริหารจัดการ (Management) ของปัจจัย Input ทั้ง 6 ปัจจัย โดยใช้แนวคิด เรื่องการบริหารคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิ่งเพื่อให้ทราบกระบวนการและการพัฒนาคุณภาพในด้านต่างๆ ของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานี

3. Output (ผลลัพธ์) – กระบวนการหรือผลผลิตที่สามารถแข่งขันได้ / แนวทางในการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อความสามารถในการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

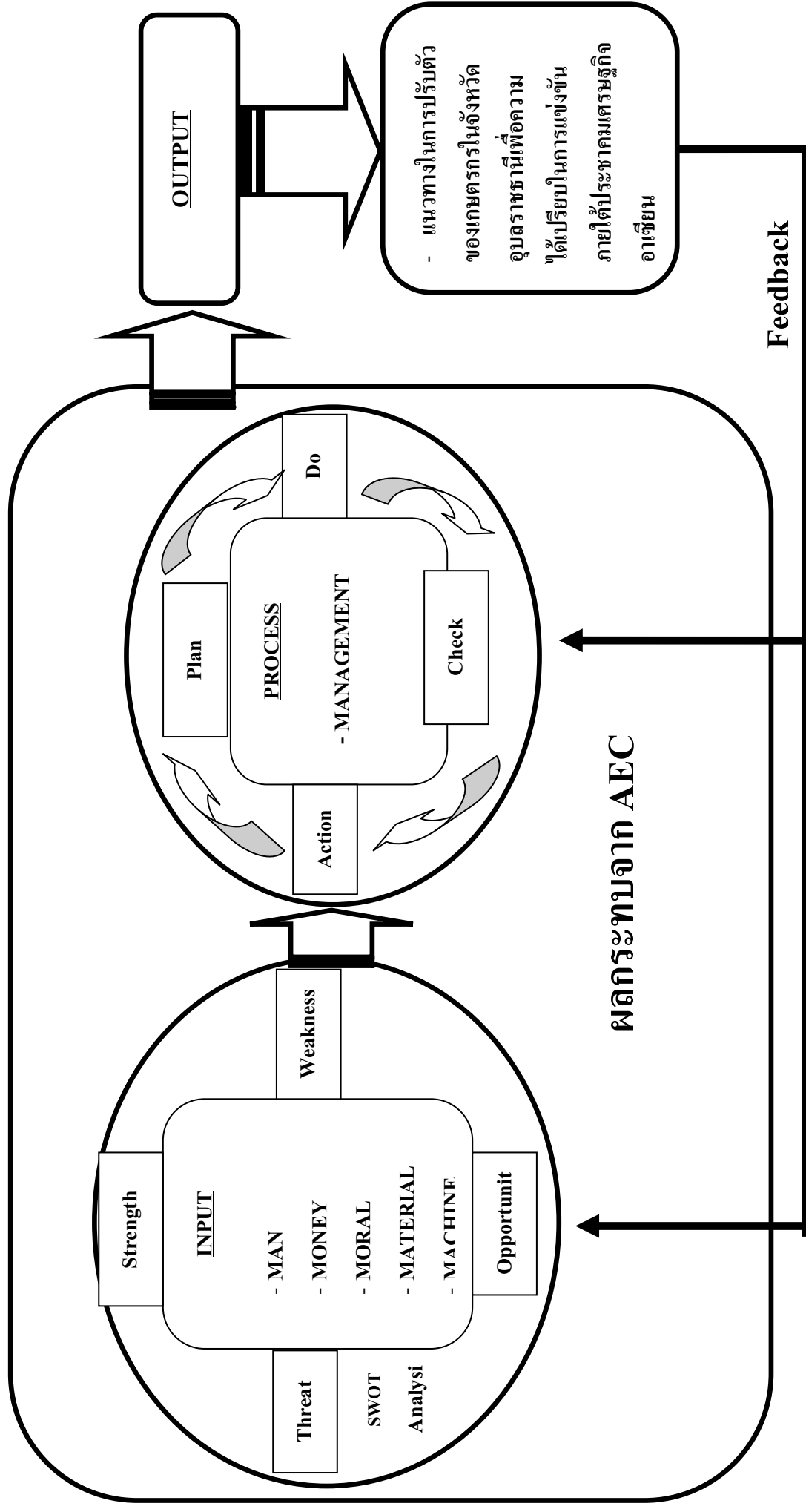
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานี
2. ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพให้แก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในจังหวัดอุบลราชธานีให้พร้อมรับการแข่งขันอย่างเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับสินค้าในกลุ่มอื่นๆ ภายใต้ข้อตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แผนการดำเนินงานตามระยะเวลา (1 ปี)

รายการ	ระยะเวลา
ค้นหาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	มกราคม
ลงพื้นที่เพื่อจัดเวทีแสดงและแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับเกษตรกรผู้ส่งออกข้าวใน จ.อุบลฯ	กุมภาพันธ์
ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การแจกแบบสอบถาม แก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวใน จ.อุบลฯ	มีนาคม
จัดเวทีเพื่อนำเสนอผลการศึกษารวบรวมข้อมูลแก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวใน จ.อุบลฯ	พฤษภาคม
ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกการแจกแบบสอบถาม แก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในประเทศลาว	มิถุนายน
ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกการแจกแบบสอบถาม แก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวในประเทศเวียดนาม	กรกฎาคม
วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และสรุปข้อมูล	สิงหาคม
จัดเวทีนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาแก่เกษตรกรผู้ส่งออกข้าวใน จ.อุบลฯ	ตุลาคม
จัดทำสรุปเล่มโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ธันวาคม

ขอบเขตของโครงการวิจัย

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย การสร้างเครือข่ายและ ยกระดับมาตรฐาน การผลิตพริกปลอดภัย ของ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับ การขยายตัว
ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย นางมาลิณี ศรีไมตรี

หน่วยงานต้นสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 2075

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-8763036

Email : malineeka@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กลุ่มสมาชิกผู้ปลูกพริก จังหวัดอุบลราชธานี

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พริก เป็นพืชผักที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของคนไทย เนื่องจากพริกเป็นพืชผักที่ให้รสเผ็ด
เพียงชนิดเดียวที่ผู้บริโภคนิยมนำมาใช้ในการประกอบอาหาร และนำไปสกัดสำหรับสร้างผลิตภัณฑ์อื่นๆ
เช่น ยาแก้ปวด อาหารเสริม เครื่องสำอาง สารกำจัดแมลง เป็นต้น ซึ่งการแปรรูปดังกล่าวนับเป็น
อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับพริกและผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในปัจจุบันมี
การสกัดสารเผ็ดที่เรียกว่า “แคปไซซิน” (Capsaicin) ซึ่งมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ต่างๆ
เพื่อใช้ประโยชน์ด้านสุขภาพ เช่น กระตุ้นการทำงานของกระเพาะอาหาร กระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต
บำรุงหัวใจ บรรเทาอาการปวดเมื่อย ฉีดพ่นรักษาอาการโรคไซนัส รวมทั้งใช้เพื่อควบคุมน้ำหนัก อีกทั้งมี
การนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เช่น ใช้แทนแก๊สน้ำตาเพื่อปราบจลาจล ใช้เคลือบสายไฟและสายไฟเบอร์
ออปติกส์ต่างๆ เพื่อป้องกันการกัดแทะของสัตว์ (กมล เลิศรัตน์ : www.rescom2006.trf.or.th/display/show_colum_print.php?id_colum=1936)

การเพาะปลูกพริกเพื่อเป็นสินค้าเกษตร เริ่มจากปลูกพริกในลักษณะสวนครัวหลังบ้านและต่อมาได้พัฒนามาเป็นการปลูกพริกเพื่อการค้า โดยพริกที่จำหน่ายในท้องตลาดแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ พริกสดและพริกแห้ง โดยราคาพริกจะเคลื่อนไหวตามฤดูกาล คือ ช่วงต้นและปลายฤดูกาลพริกจะมีราคาสูง แต่ช่วงกลางฤดูกาลจะมีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาลดลง ทั้งนี้โดยทั่วไปในแต่ละปีผลผลิตพริกจะออกสู่ตลาด 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงแรกระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน จะมีผลผลิตพริกจากแหล่งปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ และกาญจนบุรี ช่วงที่สองระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม จากแหล่งปลูกจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา และเพชรบูรณ์ ส่วนช่วงที่สามระหว่างเดือนมกราคม - พฤษภาคม จะเป็นผลผลิตพริกจากพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และศรีสะเกษ (แหล่งที่มา : http://contact.doae.go.th/cts/upload/315/1020/1058/522_พริก.doc) โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือถือเป็นพื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญของประเทศ ซึ่งแหล่งปลูกที่ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ นครราชสีมา และจังหวัดเลย โดยในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีสามารถผลิตพริกแดงสด พริกเขียวและพริกแห้งสู่ตลาดจำนวนหลายหมื่นตันต่อปี ทำให้มีรายได้รวมมากกว่าพันล้านบาท สำหรับสายพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูกคือ พริกพันธุ์ลูกผสมซูเปอร์ฮอต (Super Hot) พันธุ์จินดา พันธุ์หัวเรือยนต์ พันธุ์ซอระย้า และพันธุ์ศรแดง โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต จำแนกตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเนื้อที่เพาะปลูกพริกและปริมาณผลผลิตในจังหวัดอุบลราชธานี

ชนิดของพริก	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
พริกขี้หนู								
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	13,512	505	2,294	2,595	12,190	-	-	2,705
ผลผลิต (ตัน)	28,077	1,026	1,495	3,492	23,574	-	-	4,564
พริกใหญ่								
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	233	2,153	10,075	7,653	-	-	11,388	14,257
ผลผลิต (ตัน)	431	3,585	2,258	10,694	-	-	22,848	27,113

หมายเหตุ ปี 2547 2548 และ 2549 ไม่ได้เก็บข้อมูลบางส่วน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี (<http://ubon.nso.go.th>)

จากตารางที่ 1 พบว่าพื้นที่ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานีมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ซึ่งในปี 2550 มีพื้นที่การเพาะปลูกพริกรวม 16,962 ไร่ และมีผลผลิตรวม 31,677 ตัน โดยพื้นที่ปลูกที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ และอำเภวารินชำราบ ซึ่งในเขตอำเภอเมือง มีพื้นที่ตำบลหัวเรือเป็นพื้นที่ปลูกพริกที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ

จากสภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันในปัจจุบันที่มีความรุนแรงและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะการแข่งขันในระดับประเทศ การดำเนินธุรกิจเพื่อความอยู่รอด และการเจริญเติบโตของแต่ละประเทศภายใต้สภาวะการแข่งขันและการกีดกันทางการค้าที่ทวีความรุนแรงขึ้น

นั้น จึงมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เข้ามาเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในแง่ตนเอง วิธีการหนึ่งคือ การรวมกลุ่มประเทศในแถบภูมิภาคเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมกันเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญๆ ในการดำเนินธุรกิจ แทนที่จะแข่งขันกันเองแต่เป็นการร่วมกันหาผลประโยชน์และแบ่งผลประโยชน์ดังกล่าวให้แก่ประเทศสมาชิก เช่น การรวมตัวกันของประเทศในแถบยุโรปกลายเป็นประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC)

ประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รวมกลุ่มกันเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ตั้งแต่ปี 2510 โดยมีวัตถุประสงค์ในระยะแรกเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงแก่ประเทศสมาชิก แต่ภายหลังเปลี่ยนเป็นการขยายความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น และความร่วมมือดังกล่าวเริ่มชัดเจนยิ่งขึ้นในปี 2535 เมื่อผู้นำอาเซียนประกาศเริ่มต้นการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA) นอกจากนั้น อาเซียนจะพัฒนาและรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ผลที่ตามมาคือ ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานที่มีฝีมืออย่างเสรี เพื่อรองรับกับสภาพการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยจึงต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ก่อนถึงปี 2558 ที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มตัว

ดังนั้นในการที่จะแข่งขันในยุคเปิดการค้าเสรีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกควรได้รับการพัฒนาการสร้างเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกรและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการผลิตที่ปลอดภัยภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อปรับรูปแบบขั้นตอนการผลิต การลดการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ถูกวิธีและตามกำหนด ตลอดจนการขนย้ายและเก็บรักษาผลผลิตให้สะอาดและปลอดภัย ซึ่งการสร้างเครือข่ายและยกระดับมาตรฐานการผลิตด้วยระบบ GAP นี้ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างปลอดภัยและยังเป็นการยกระดับให้มีคุณภาพมาตรฐานสามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ในยุคการค้าเสรี

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาภรณ์ จันทรสว่าง. (2545). การพัฒนากลุ่มบุคคลและชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บันฑูร อ่อนดำ. (2536). กระบวนการปรับปรุงและพัฒนา กลุ่ม/องค์กรประชาชนเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุทิศ เมืองแวง. (2533). การค้าตามแนวชายแดนไทย-ลาว : ศึกษากรณีจังหวัดมุกดาหาร
สายทอง ไชยวงษ์. (2542). ศักยภาพการค้าระหว่างประเทศกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปิยะ ลวกุล. (2546). ปัญหา และอุปสรรคของผู้ประกอบการไทยในการส่งออก

วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก ปลอดภัยในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับการ ขยายตัวภายใต้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อพัฒนามาตรฐาน การผลิต พริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชุมทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจงานวิจัยในภาพรวม
2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานและกลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง
3. ประชุมทีมวิจัยเพื่อจัดเตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ทำเวทีชาวบ้าน โดยร่วมเสวนากับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ในประเด็นต่างๆ อาทิเช่น การสร้างเครือข่ายและมาตรฐาน GAP
4. ทดสอบเครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
5. ทีมวิจัยลงพื้นที่โดยจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นกับกลุ่มเกษตรกร และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกและต่อยอดแนวคิดการยกระดับมาตรฐานการผลิตพริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี
6. ประชุมทีมวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่
7. จัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ นำโดยเกษตรจังหวัด ทีมวิจัยและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก เพื่อให้เกิดความร่วมมือการสร้างเครือข่ายในการร่วมกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพริก
8. จัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การผลิต พริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP
9. ประชุมทีมวิจัยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ประมวลผลและสรุปข้อมูล
10. ทีมวิจัยลงพื้นที่จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด หลักการ และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและการยกระดับมาตรฐานการผลิตพริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก ปลอดภัยในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับการ ขยายตัวภายใต้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. สามารถยกระดับคุณภาพ มาตรฐาน การผลิต พริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี
3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับสินค้าในกลุ่มอื่นๆ ภายใต้ข้อตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แผนการดำเนินงานตามระยะเวลา (1 ปี)

รายการ	ระยะเวลา
1.ประชุมทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจงานวิจัยในภาพรวม	มกราคม
2.ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานและกลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง	กุมภาพันธ์
3.ประชุมทีมวิจัยเพื่อจัดเตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ทำเวทีชาวบ้าน โดยร่วมเสวนากับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ในประเด็นต่างๆ อาทิเช่น การสร้างเครือข่ายและมาตรฐาน GAP	มีนาคม
4.ทดสอบเครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	เมษายน
5.ทีมวิจัยลงพื้นที่โดยจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นกับกลุ่มเกษตรกร และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกและต่อยอดแนวคิดการยกระดับมาตรฐาน การผลิต พริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี	พฤษภาคม
6.ประชุมทีมวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่	มิถุนายน
7.จัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ นำโดยเกษตรจังหวัด ทีมวิจัยและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกเพื่อให้เกิดความร่วมมือการสร้างเครือข่ายในการร่วมกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพริก	กรกฎาคม
8.จัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การผลิต พริกภายใต้ระบบ Good Agricultural Practice : GAP	สิงหาคม
9.ประชุมทีมวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่	กันยายน
10.วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และสรุปข้อมูล	ตุลาคม
11.จัดเวทีนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษา	พฤศจิกายน
12.จัดทำรูปแบบโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ธันวาคม

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย) ศึกษารูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากร ด้านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย นางดลฤดี จันทรแก้ว

สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 2075

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-0977255

Email : dollyc0517@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

- ด้านศุลกากร ชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี
- ผู้ประกอบการ ร้านค้าใน จ.อุบลราชธานี

หลักการและเหตุผล

การค้าชายแดน ถือเป็นหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งการส่งเสริมจากรัฐบาลเอื้อประโยชน์ในการทำการค้าระหว่างประเทศด้วยการลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างปี 2552-2558 (Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015) เพื่อการเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียน

จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายสินค้า คน และการลงทุนเพราะเป็นสถานที่แรกๆ ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือการค้าและการลงทุนของอาเซียนที่ประกอบด้วยทั้งการอำนวยความสะดวกและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน หากจุดผ่านแดนระหว่างประเทศมีความพร้อมและความสมบูรณ์ทั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบ และโครงสร้างพื้นฐานย่อมก่อให้เกิดมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนที่เพิ่มขึ้น การเกิดขึ้นของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม และย่อมมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม ชุมชนที่อยู่ตามแนวจังหวัดชายแดนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สมบูรณ์ในอีก 5 ปีข้างหน้าได้กลายเป็นตัวเร่งให้จุดผ่านแดนต้องปรับตัวและรู้เท่าทันมากขึ้นเพราะหากจังหวัดชายแดนไม่พร้อม ย่อมไม่ส่งผลดีต่อประเทศอย่างแน่นอน ซึ่งด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี เป็นจุดผ่านแดนอีกหนึ่งจุดที่ผ่านไปประเทศที่อุดมสมบูรณ์ทางด้านชีวภาพ พลังงานไฟฟ้าและทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นแหล่งแรงงานราคาถูกเหมาะแก่การเป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมในอนาคต นั่นคือ สปป.ลาว และยังมีเส้นทางหมายเลข R 3a พาดผ่านลาวเพื่อเชื่อมโยงเวียดนามและจีน ทำให้ สปป.ลาว เปลี่ยนผ่านจาก Land Lock เป็น Land Link ดังนั้น การมองตลาดลาวในอนาคตจะต้องมองทะลุไปยังตลาดเวียดนาม และตลาดจีน เป็นตลาดร่วมในภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ขึ้น (กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน สปป.ลาว, 2007)

เหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว ที่ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี รูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากรด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ชนศักดิ์ เก่งถนอมม้า.(2541). ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดน ไทย-พม่า ช่องก๊วกวอก อำเภอยะรัง จังหวัดเชียงใหม่. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ทเนศ นิตราภ.(2544). ปัญหาการค้าระหว่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยและลาว. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุนิสา ปัญญาสุจริต.(2549). การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รณรงค์ เส็งเอี่ยม.(2550) ปัญหาการค้าชายแดนของจังหวัดตาก. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการปรับตัวของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในจังหวัดอุบลราชธานี ต่อผลกระทบจากแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ของการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว ที่ ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการศุลกากร ว่ามีสาเหตุเกิดขึ้นจากปัจจัยที่สำคัญเรื่องใดบ้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าที่ผ่านมาและทิศทางในการดำเนินงานต่อไป
3. เพื่อศึกษารูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากร ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในจังหวัดอุบลราชธานี ผ่านการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว ที่ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
 - 2.1 ความคิดเห็นและการปรับตัวของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในจังหวัดอุบลราชธานี ต่อผลกระทบจากแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - 2.2 ปัญหาและอุปสรรค ของการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว ที่ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการศุลกากร
 - 2.3 รูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากร ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นและการปรับตัวของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในจังหวัดอุบลราชธานี ต่อผลกระทบจากแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ของการค้าระหว่างประเทศไทย - ลาว ที่ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการศุลกากร เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาพิธีการศุลกากร ในการอำนวยความสะดวกและความพร้อมของกฎเกณฑ์ ระเบียบ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการรองรับการเปิดการค้าเสรีเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. งานวิจัยจะได้รูปแบบ และทิศทางความเป็นไปได้ของพิธีการศุลกากรด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ต่อการพัฒนาไปสู่การรองรับการเปิดการค้าเสรี ภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนนโยบายและกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ รวมทั้งการปรับตัวภาคเอกชน สำหรับการยกระดับการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

แผนการดำเนินงานตามระยะเวลา

จัดทำแผนการสำรวจภาคสนาม นัดหมาย และทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสำคัญ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน .. ราย

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
หัวข้อได้รับการอนุมัติ	มกราคม 2554
ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการพิธีการศุลกากรด่านชายแดน (Best Practices)	กุมภาพันธ์ 2554
พัฒนาเครื่องมือในการวิจัย - รวบรวมเอกสารสร้างแบบสอบถามคำร่าง - วางแผนระยะยาวเกี่ยวกับประชุมกลุ่มผู้นำหรือแกนนำกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเพื่อทำความเข้าใจในการทำวิจัย และการหาปัญหา อุปสรรคในกระบวนการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อพิธีการศุลกากรด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี โดยการอภิปรายกลุ่ม และการสัมภาษณ์	มีนาคม 2554

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 1 ลงสำรวจพื้นที่จริงเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการที่ด่านช่องเม็ก เชิญประชุมเจ้าหน้าที่ แจ้งแนวทางการวิจัย รับฟังปัญหาจากผู้ผู้นำหรือแกนนำกลุ่ม ด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	เมษายน 2554
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในกลุ่มผู้นำหรือแกนนำกลุ่ม และเก็บแบบสอบถามเชิงพิธีการศุลกากรด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	มิถุนายน 2554
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 3 คืนข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง พร้อมเสนอข้อเสนอแนะด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	สิงหาคม 2554
ดำเนินภาคสนาม ครั้งที่ 4 ติดตามผลจากการที่กลุ่มนำไปปรับปรุงส่งผลอย่างไร ต่อด่านชายแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	กันยายน 2554
วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และสรุปข้อมูล	ตุลาคม 2554
เขียนรายงาน	พฤศจิกายน 2554
ส่งรายงาน	ธันวาคม 2554

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย) ศึกษารูปแบบ และทิศทางการเป็นไปได้ของการ การจัดการ
โรงงานผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังภายใต้การเป็นประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย นางจิตติพร อุ่นใจ

สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 2075

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-7080390

Email : fai festoon@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

- เกษตรกรในจังหวัดอุบลราชธานี
- สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของสปป.ลาว

หลักการและเหตุผล

ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี(พ.ศ.2551-2556) ของกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน ได้มีการกิกในการส่งเสริมการผลิตและการใช้เอทานอลไม่น้อยกว่า 9 ล้านลิตร/วัน ภายในปี พ.ศ. 2565 เพื่อลดการพึ่งพาน้ำมัน เพิ่มมูลค่าและสร้างเสถียรภาพให้กับผลผลิตทางการเกษตร โดยพืชที่ใช้ผลิตเอทานอลที่สำคัญคือ กากน้ำตาลจากอ้อย และมันสำปะหลัง

เมื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการผลิตเอทานอล จากมันสำปะหลัง เปรียบเทียบความเป็นไปได้ของการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังกับการใช้กากน้ำตาลแล้ว ประเด็นสำคัญ อยู่ที่การใช้วัตถุดิบให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยที่มันสำปะหลังสามารถให้ผลผลิตมากที่สุดและใช้เวลาสั้นที่สุด ซึ่งจะทำให้ได้พลังงานและ ต้นทุนการผลิตลดลงได้เกือบ 50% นอกจากนี้ ในด้านของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตในส่วนของแห้งที่เป็นกากเส้นใย มันสำปะหลังกับยีสต์นั้น สามารถนำมาใช้ เป็นอาหารสัตว์ที่มีราคาสูงขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปริมาณโปรตีนที่มีอยู่ ส่วนน้ำเสียที่ออกมาจากกระบวนการกลั่นจะไม่มีสีเข้มเหมือนกับที่ได้ จากกากน้ำตาล

โดยปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยของมันสำปะหลังทั้งประเทศคือ 3.2 ตันต่อไร่ ถ้าไม่สามารถยกระดับผลผลิตให้สูงขึ้น ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือ 'ว่างแน่นอน' ในอนาคตคือ วัตถุดิบไม่พอที่จะป้อนภาคอุตสาหกรรมเดิมและโรงงานผลิตเอทานอลที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นการจัดการวางแผนการผลิตมันสำปะหลังเพื่อรองรับโรงงานเอทานอลต้องชัดเจน โดยอาศัยหลักการที่ว่า 'ต้องไม่มีการแย่งแย่งผลผลิตกันในพื้นที่ระหว่างโรงงานผลิตแป้งกับโรงงานผลิตเอทานอล' ที่ผ่านมามีการพัฒนาที่ดินได้แบ่งเขตการผลิตมันสำปะหลังตามนิเวศน์ 'เกษตรไว้ด้วยกัน' 7 เขตการผลิต โดยเขตการผลิตที่ 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและชายฝั่งน้ำโขง ได้แก่ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร บึงกาฬ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และสุรินทร์ เป็นเขตที่ดินที่มีสมรรถนะสูงในการผลิตมันสำปะหลัง แต่ระบบการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรยังล้าหลังอยู่ นอกจากนี้ เขตดังกล่าวยังอยู่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านอย่างลาว และกัมพูชา ซึ่งสามารถแสวงหาวัตถุดิบได้ ตามข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเรื่องการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (economic cooperation strategy) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อเชื่อมโยงการผลิตระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หลักการก็คือประเทศไทยจะให้การรับรองกับประเทศเพื่อนบ้านในการรับซื้อผลผลิต การรับซื้อน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้าน จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงงานผลิตเอทานอล เพราะมันเส้นเป็นวัตถุดิบอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ผลิตเอทานอล สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายและเก็บสต็อกไว้ได้นาน ดังนั้นโรงงานผลิตเอทานอลที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ 'ควรมีฐานการผลิตอยู่ในเขตดังกล่าวถึงจะเหมาะสมที่สุด' ด้วยข้อตกลงการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้บีโอไอซึ่งเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของประเทศ ได้ช่วยให้นักลงทุนเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจให้ภูมิภาคนี้เข้มแข็งโดยนักลงทุนที่สนใจทำ contact farming ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีนักลงทุนรายใหญ่ที่เข้าไปในประเทศลาว ได้แก่ บริษัทในเครือซีพีไปลงทุนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในแขวงไชยบุรี อยู่ตรงข้ามจังหวัดเลย บริษัทน้ำตาลมิตรผลเข้าไปลงทุนปลูกมันสำปะหลังเพื่อผลิตเป็นน้ำตาลและพลังงานในแขวงสุวรรณเขต อยู่ตรงข้ามจังหวัดมุกดาหาร ดังนั้น การขยายฐานการผลิตมันสำปะหลังเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำหัวสดมาแปรรูป เป็นมันเส้นแล้วขนส่งเข้าประเทศไทย น่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเตรียมรองรับอุตสาหกรรมเอทานอลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมาคมแป้งมันสำปะหลังไทย.การสำรวจภาวะการผลิตและการค้ามันสำปะหลัง ฤดูกาลผลิต ปี 2550/51 – 2552/53.สืบค้นจาก www.nettathai.org/1/43.html, 2552

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า .สัดส่วน (%) ปริมาณการผลิตมันสำปะหลัง(มันสำปะหลังสด)ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี 2550.สืบค้นจาก www.aftc.or.th, 2552

โอภาส บุญเสียง.การเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง..เพื่อรองรับโรงงานผลิตเอทานอล.สืบค้นจาก

<http://web.sut.ac.th/cassava/index.php,2553>

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินกิจกรรมและปัญหาจัดการมันสำปะหลังให้กับโรงงานผลิตเอทานอลในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการขยายฐานการผลิตเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำวัตถุดิบมาป้อนสู่โรงงานผลิตเอทานอลในในจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการมันสำปะหลังที่มีประสิทธิภาพให้กับโรงงานผลิตเอทานอลในในจังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดอุบลราชธานีและแขวงจำปาสัก
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
 - 2.1 สภาพการดำเนินกิจกรรมและปัญหาจัดการมันสำปะหลังให้กับโรงงานผลิตเอทานอลในจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.2 ความเป็นไปได้ของการขยายฐานการผลิตเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำวัตถุดิบมาป้อนสู่โรงงานผลิตเอทานอลในในจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.3 รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการมันสำปะหลังที่มีประสิทธิภาพให้กับโรงงานผลิตเอทานอลในในจังหวัดอุบลราชธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดอุบลราชธานีมีทางเลือกในการขายวัตถุดิบที่หลากหลาย และเพิ่มการจ้างงานในพื้นที่
2. ผู้ประกอบการโรงงานผลิตเอทานอลได้รับวัตถุดิบที่เพียงพอในการผลิตเอทานอล
3. หน่วยงานที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย)

ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลด้านพรมแดนช่องเม็ก
จ.อุบลราชธานี

(ภาษาอังกฤษ)

The Personal Registration History Database System with
Chongmek Boundary Post, Ubon Ratchathani

ผู้วิจัย

นายสรายุทธ พรเจริญ

หน่วยงานต้นสังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานที่ติดต่อ

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์

045-3152000 ต่อ 1712

โทรศัพท์เคลื่อนที่

086-5842474

Email :

pungneo@yahoo.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้านพรมแดนช่องเม็กเป็นด้านชายแดนกั้นระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านช่องเม็กตั้งอยู่ในเขตอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จากสถิติผู้คนที่ผ่านเข้า-ออก ด้านพรมแดนช่องเม็กในช่วงเทศกาลและวันสำคัญ เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ หรือในช่วงที่มีวันหยุดหลายวันติดต่อกัน จะมีนักท่องเที่ยวข้ามผ่านประมาณ 15,000-20,000 คนต่อวัน ส่วนประชาชนในพื้นที่เข้าไป-มาเพื่อซื้อสินค้าในตลาดวังเต่า ผังลาว เฉลี่ยวันละประมาณ 7,000-10,000 คน (นสพ. ประชาชาติธุรกิจ, ฉบับวันที่ 18 มกราคม 2553 ปีที่ 33 ฉบับที่ 4176) จากการประชุมร่วมกันระหว่าง หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานีและส่วนราชการต่าง ๆ ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจด้านช่องเม็กซบเซาไม่คึกคักเท่าที่ควรก็คือ ความยุ่งยาก ไม่สะดวก และต้องใช้เอกสารต่าง ๆ สำหรับการผ่านด่านเข้าออก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มาเที่ยวหรือเลือกไปเที่ยวสถานที่อื่นแทน ยังผลให้ร้านค้าต่าง ๆ ขายสินค้าได้น้อยหรือไม่สามารถขายสินค้าได้เลย จนถึงขั้นต้องเลิกกิจการ เอกสารที่ต้องใช้ในการผ่านแดนแต่ละครั้ง ได้แก่ บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน และเอกสารอื่น ๆ ที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ ที่ประชุมจึงต้องการให้การผ่านด่านช่องเม็กมีความสะดวก รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก และลดขั้นตอนต่าง ๆ โดยใช้บัตรประชาชนเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังต้องการให้เขตชายแดนช่องเม็กเป็นพื้นที่การค้าเสรี เพื่อกระตุ้นให้ธุรกิจด้านช่องเม็กกลับมาคึกคักอีกครั้ง ดังนั้นการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับงานตรวจคนเข้าเมืองด้านช่องเม็ก จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคล

ผ่านเข้าออกด่านพรมแดนช่องเม็ก จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวและการค้า ณ บริเวณด่านพรมแดนช่องเม็กให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลที่ผ่านเข้าออกด่านพรมแดนช่องเม็ก

ขอบเขตของโครงการ

งานวิจัยนี้ใช้สำหรับงานตรวจคนเข้าเมือง ในรูปของระบบฐานข้อมูลออนไลน์ทะเบียนประวัติบุคคลทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ผ่านเข้าออกด่านพรมแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี

ขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลา

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
1. ศึกษาปัญหาและเก็บรวบรวมความต้องการระบบเบื้องต้น	ม.ค. 2554
2. ดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกกับหัวหน้าด่านพรมแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี	ก.พ. 2554
3. สัมภาษณ์เชิงลึกกับหัวหน้าด่านพรมแดนช่องเม็ก และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน เพื่อรวบรวมความต้องการระบบที่แท้จริงและได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	ก.พ. 2554
4. สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของระบบ	มี.ค. 2554
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลที่ผ่านเข้าออกด่านพรมแดนช่องเม็ก ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้ - การวิเคราะห์และให้คำจำกัดความของระบบงาน - ออกแบบระบบและซอฟต์แวร์ - การสร้างซอฟต์แวร์และทดสอบหน่วยย่อย - เชื่อมเชื่อมโยงและทดสอบทั้งระบบ - การติดตั้งใช้งานและการบำรุงรักษา	มี.ค. 2554
6. ติดตั้งระบบฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ ณ ด่านพรมแดนช่องเม็ก และอบรมการใช้งานซอฟต์แวร์และการบำรุงรักษา	ต.ค. 2554
7. สรุปรายงานการวิจัย	พ.ย. 2554
8. ส่งรายงานการวิจัย	ธ.ค. 2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหากระบวนการตรวจคนเข้าเมือง ณ ด่านพรมแดนช่องเม็ก
2. สำนักงานด่านพรมแดนช่องเม็กได้รับการติดตั้งและใช้งานระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้า ณ ด่านพรมแดนช่องเม็ก
3. ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคล สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองและผู้นำงานระดับต่าง ๆ

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย)

ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจข้ามชาติด้านพรมแดนช่อง
เม็ก จ.อุบลราชธานี

(ภาษาอังกฤษ)

The International Entrepreneurs Database System with
Chongmek Boundary Post, Ubon Ratchathani

ผู้วิจัย

ผศ.ดร.อัยดา พรเจริญ

หน่วยงานต้นสังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานที่ติดต่อ

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์

045-3152000 ต่อ 1303

โทรศัพท์เคลื่อนที่

080-3676987

Email :

irada_sila@yahoo.com

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์ไทย, สปป.ลาว

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการประกอบธุรกิจเกิดขึ้นมากมายและได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก การขยายการลงทุนไปในประเทศต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ จะทำให้เกิดรูปแบบกลุ่มธุรกิจที่มีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นกิจการข้ามชาติ หรือเรียกว่า Multinational Enterprises: MNEs โดยกิจการข้ามชาติดังกล่าว มีการซื้อ - ขายสินค้าหรือให้บริการระหว่างกัน

ด้านพรมแดนช่องเม็กตั้งอยู่ในเขตอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นด้านชายแดนกันระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ร้านค้าบริเวณด้านนี้มีมากมายซึ่งมีทั้งผู้ประกอบการชาวไทย ชาวลาว และชาติอื่นในภูมิภาค เช่น เวียดนาม กัมพูชา และชาวจีน โดยได้กำหนดให้มีพื้นที่เพื่อการค้าขายในลักษณะพื้นที่ฟรีโซน ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนเข้าออกแนวชายแดนทั้ง 2 ฝ่าย ให้มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าได้โดยง่าย ลดขั้นตอน และค่าใช้จ่ายในการข้ามแดน เพื่อฟื้นฟูสภาพการค้าที่ซบเซาให้กลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง แนวคิดหลักทั้งภาคราชการและเอกชน ต้องการให้ด้านชายแดนช่องเม็กสร้างจุดขายสู่การเป็นศูนย์กลางการค้าตลาดอินโดจีนที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค

นายกฤษฎา ทองธรรมชาติ นายด่านศุลกากรผู้ควบคุมดูแลพื้นที่ด่านพรมแดนช่องเม็ก ให้รายละเอียดว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องปลุกกระแสการค้าชายแดนทางด้านนี้ ให้เหมือนกับชายแดนด้านอื่น ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวได้กลับมาอีกครั้ง ด้วยการเปิดตลาดสินค้าจากประเทศจีนที่ทะลักเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ แวนตา นาฬิกา ปากกา ขนมขบเคี้ยว ผลไม้สด เช่น แอปเปิ้ล สาลี่ ลูกพลับ และทับทิม ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ด่านพรมแดนช่องเม็ก ควรจะมีการรวมตัวกันเหมาสินค้าในรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์จากประเทศจีนให้วิ่งผ่านมายังเส้นทางนี้ เพราะสินค้าจากประเทศจีนส่วนใหญ่เป็นสินค้าคุณภาพปานกลาง ราคาถูก สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ เมื่อมีพ่อค้าจีนเข้ามาขายหนึ่งเชื่อว่าอีกหลายรายก็จะตามมา ซึ่งจะทำให้การค้าชายแดนช่องเม็กกลับมาคึกคักได้อย่างแน่นอน (นสพ.ฐานเศรษฐกิจ, ฉบับวันที่ 13 มกราคม 2553) ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจข้ามชาติด่านพรมแดนช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยรองรับการพัฒนาและการเติบโตทางธุรกิจ สำหรับกิจการข้ามชาติจากทุกภูมิภาคสู่พื้นที่เศรษฐกิจด่านพรมแดนช่องเม็ก

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจข้ามชาติด่านพรมแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี

ขอบเขตของโครงการ

งานวิจัยนี้เป็นการจัดเก็บสารสนเทศในรูปแบบระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการข้ามชาติ ได้แก่ ผู้ประกอบการชาวไทย ชาวลาว ชาวเวียดนาม และทุกชาติ ที่ดำเนินธุรกิจข้ามชาติผ่านด่านพรมแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี

ขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลา

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
1. ศึกษาปัญหาและเก็บรวบรวมความต้องการระบบเบื้องต้น	ม.ค.
2. ดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกกับ - หัวหน้าด่านพรมแดนช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี - พาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี, สปป.ลาว - หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ก.พ.
3. สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมความต้องการระบบที่แท้จริงและได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน - หัวหน้าด่านพรมแดนและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี - พาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี, สปป.ลาว - หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ก.พ.

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
4. สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของระบบ	มี.ค.
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจข้ามชาติด้านพรมแดนช่องเม็ก ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้ - การวิเคราะห์และให้คำจำกัดความของระบบงาน - ออกแบบระบบและซอฟต์แวร์ - การสร้างซอฟต์แวร์และทดสอบหน่วยย่อย - เชื่อมเชื่อมโยงและทดสอบทั้งระบบ - การติดตั้งใช้งานและการบำรุงรักษา	มี.ค.
6. ติดตั้งระบบฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ ณ ด้านพรมแดนช่องเม็ก และอบรมการใช้งานซอฟต์แวร์และการบำรุงรักษา	ก.ย.
7. สรุปรายงานการวิจัย	พ.ย.
8. ส่งรายงานการวิจัย	ธ.ค.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงจำนวนผู้ประกอบการข้ามชาติ ณ จุดผ่านแดนช่องเม็ก
2. ทำให้ทราบถึงสินค้าที่มีการขาย ณ จุดผ่านแดนช่องเม็ก ประเภท ที่มา เจ้าของหรือผู้ประกอบการที่ทำการติดต่อได้จริง
3. ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการนี้ช่วยวัด และตัดสินใจในการลงทุนของผู้ที่ต้องการลงทุนและต้องการลงทุนในลาว
4. ฐานข้อมูลใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับผู้ที่สนใจ และกำลังจะค้นหาผู้ประกอบการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ณ จุดผ่านแดนช่องเม็ก

แบบเสนอแผนงานวิจัย (Concept Paper)

ชื่อแผนงานวิจัย (ภาษาไทย) มาตรฐานแรงงานกับการค้าระหว่างประเทศ กรณีศึกษาไทย -ลาว

ชื่อผู้วิจัย ดร.จตุรงค์ ศรีวงศ์วรรณะ (หัวหน้าโครงการ)
สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 2075
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 088-3535083
Email : jsriwongwanna@hotmail.com

ผู้วิจัย นางสาวลัษณพร สุขปลั่ง (นักวิจัยร่วม)
สถานที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 045-3152000 ต่อ 2075
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-5931844
Email : plawan_white@hotmail.com

หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการ

1. สถานประกอบการบริเวณพื้นที่ชายแดน
2. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หลักการและเหตุผล

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งทั้งในด้านบวกและลบ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีที่บางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงไปทุก ๆ เดือน ระบบเศรษฐกิจที่มีความผันผวนเป็นอย่างมาก สถานการณ์การเมืองในประเทศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลต้องเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้แต่ละประเทศมีการตื่นตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จึงเป็นการถือกำเนิดขึ้นมาขององค์กรหรือกลุ่มการค้าต่าง ๆ เพื่อรองรับการร่วมมือกันของประเทศคู่ค้า เช่น องค์กรการค้าโลก (WTO), สมาคมการค้าเสรียุโรป (FTA), ประชาคมยุโรป (EC), สหภาพยุโรป (EU), เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นต้น ทำให้การดำเนินการธุรกิจขององค์กรต่าง ๆ ในแต่ละประเทศจำเป็นต้องอ้างอิงกับประเทศคู่ค้าของตนด้วย นอกจากนี้ประเด็นที่เป็นส่วนสำคัญต่อองค์กรต่าง ๆ และตัวบุคลากรหรือแรงงานก็คือ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ปัจจัยนี้ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือ

แรงงานที่มีคุณภาพออกไปทำงาน ณ องค์กรอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศใกล้เคียง เช่น แรงงานไทยทำงานอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือแรงงานจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาวได้ทำงานอยู่ในประเทศไทย เป็นต้น

จากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรูปแบบในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก เช่น กำแพงภาษี การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และประเด็นที่สำคัญและได้รับความสนใจจากทุก ๆ องค์กรก็คือ ทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงาน ซึ่งปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานนั้นมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กรในทุก ๆ ประเทศ ทั้งในแง่ของการการเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนในการผลิตโดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน ดังนั้นทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานควรที่จะมีความรู้และศักยภาพที่สูงขึ้นหรือเท่าเทียมกันมากขึ้น และเกี่ยวพันซึ่งกันและกันในภูมิภาค

นอกจากนี้ประเด็นที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานในองค์กรก็คือ การทำอย่างไรให้ทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานสามารถเปิดตัวเองในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และทำอย่างไรจึงจะเกิดความสมบูรณ์ของการถ่ายโอนความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานในรุ่นต่อ ๆ ไป ทำอย่างไรองค์กรจึงจะสามารถพัฒนาและฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานให้อยู่ในระดับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ทำอย่างไรแรงงานในประเทศไทยจึงจะเป็นที่ยอมรับจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว หรือทำอย่างไรแรงงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจึงจะมีมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับจากประเทศไทย

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นในการค้นคว้าและศึกษาถึงแนวทางและความต้องการในการพัฒนาแรงงานของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยโดยทำการมุ่งเน้นไปที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัชชชัย ฤกษ์สุต . การศึกษาเรื่องข้อกำหนดของประเด็นแรงงานในข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTAs) ของสหรัฐอเมริกา 4 ฉบับ และนัยต่อประเทศกำลังพัฒนา . สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

นิรมล สุธรรมกิจ.(2550). มาตรฐานแรงงานกับการค้าระหว่างประเทศ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (สกว.)

อร ชวลิตนิธิกุล. (2548). มาตรการคุ้มครองแรงงานของประเทศสหรัฐอเมริกาในการค้าระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

John H. Jackson. The World Trading System . 2nd Edition1. The MIT Press: 1999, pp. 154-155 and 244-245.

John H. Jackson. The Jurisprudence of GATT and the WTO Insights on treaty law and economic relations. Cambridge University Press: 2000, pp. 449-454.

Mitsuo Matsushita. The World Trade Organization Law, Practice, and Policy. Oxford University Press Inc: 2003, pp. 589-594, 599, and 602-604.

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานของแรงงานกับการแลกเปลี่ยนแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อให้ภาครัฐและเอกชนได้ทราบถึงความสำคัญของมาตรฐานแรงงานกับการค้าระหว่างประเทศ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืนต่อไป
2. ศึกษาสถานการณ์แรงงานโดยทำการเปรียบเทียบกับแรงงานในประเทศไทย เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านมาตรฐานแรงงาน และพัฒนามาตรฐานแรงงาน ในการรองรับเงื่อนไขการค้าระหว่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาและประเมินสถานการณ์การปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานไทยในระดับกลุ่มการค้า ในประเด็นมาตรฐานแรงงานต่าง ๆ เช่น ชั่วโมงการทำงาน ค่าจ้าง เวลาทำงาน เวลาพัก วันหยุด วันลา ค่าล่วงเวลา และสวัสดิการต่าง ๆ
2. ศึกษามาตรฐานแรงงานของภาครัฐ และมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศ เพื่อศึกษารายละเอียดของข้อกำหนดด้านแรงงานของแต่ละองค์กร
3. ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ด้านแรงงาน และมาตรฐานแรงงานที่ได้รับการนำมาปฏิบัติ โดยเป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับสถานการณ์และปัญหาของประเทศไทย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานของแรงงานกับการแลกเปลี่ยนแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้แก่ภาครัฐและเอกชน ให้รับทราบและเข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงาน เพื่อให้ได้มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการค้าบริเวณเขตชายแดน และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของผู้ใช้แรงงาน และเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โดยที่ประเทศไทยจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และกำลังแรงงานใหม่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง และจะเผชิญกับภาวะขาดแคลนแรงงาน ซึ่งประเทศในสมาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะได้รับประโยชน์จากการได้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมาทดแทน ซึ่งหากมีกรอบมาตรฐานด้านแรงงานระหว่างประเทศ สำหรับรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานระหว่างประเทศ ก็จะเป็นโอกาสให้แรงงานที่เข้ามาทำงาน สามารถเพิ่มผลิตภาพและลดต้นทุนให้แก่ นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการ และเศรษฐกิจของประเทศที่รับแรงงานเข้ามาทำงานได้

แผนการดำเนินงานตามระยะเวลา

จัดทำแผนการสำรวจภาคสนาม นัดหมาย และทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสำคัญ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน .. ราย

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา
หัวข้อได้รับการอนุมัติ	มกราคม 2554
รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ - ศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานทั้งจากหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชน - ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าและวิจัยทั้งหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาที่มีผลด้านการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งข้อจำกัดทางการค้า	มกราคม-กุมภาพันธ์ 2554
พัฒนาเครื่องมือในการวิจัย - รวบรวมเอกสารสร้างแบบสอบถามคำร่าง - วางแผนระยะยาวเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในการทำวิจัย และการหาปัญหา อุปสรรคในกระบวนการ โดยการอภิปรายกลุ่ม และการสัมภาษณ์	มีนาคม 2554
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 1 - ลงสำรวจพื้นที่จริงเพื่อศึกษาถึงมาตรฐานแรงงานของสถานประกอบการบริเวณพื้นที่ชายแดน ประชุมเจ้าหน้าที่ แจกแจงแนวทางการวิจัย รับฟังปัญหาจากผู้ประกอบการนำกลุ่ม	เมษายน 2554
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 2 - การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ และเอกชน เพื่อศึกษามาตรฐานแรงงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน และประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านมาตรฐานแรงงานที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศ - จัดอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) กับผู้ใช้แรงงานไทย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่แรงงานไทยประสบในสถานประกอบการในประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานแรงงาน	พฤษภาคม - มิถุนายน 2554
ดำเนินภาคสนามครั้งที่ 3 - คัดข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางในการดำเนินงานที่ เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง พร้อมเสนอข้อเสนอแนะ	สิงหาคม 2554
ดำเนินภาคสนาม ครั้งที่ 4 - ติดตามผลจากการที่ได้นำเสนอแนะจากการวิจัยไปปฏิบัติ	กันยายน 2554
วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และสรุปข้อมูล	ตุลาคม 2554
เขียนรายงาน	พฤศจิกายน 2554
ส่งรายงาน	ธันวาคม 2554

3.4 จังหวัดหนองคาย

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. ศึกษาเปรียบเทียบภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย เพื่อเตรียมพร้อมการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ศักยภาพและความพร้อมด้านการแข่งขันของ สินค้าการเกษตรในจังหวัดหนองคายเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
4. การศึกษากลยุทธ์เพื่อการแข่งขันและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดหนองคาย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
5. คนหนองคายได้อะไรจากการมีสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย – นครหลวงเวียงจันทน์)

เอกสารเชิงหลักการ

2. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(ภาษาอังกฤษ) Economic impact of the province of Nong Khai border trade under the ASEAN Economic Community.

3. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

ชื่อ-สกุล ดร.เบญจวรรณ จันทระ
หน่วยงาน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ที่อยู่ 64 ถ.ทหาร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000
โทรศัพท์/โทรสาร 086-7784327
E-mail address b_klangnakorn@yahoo.com

นักวิจัยร่วม น.ส.ธศกรณณ์ณก จันทระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
หน่วยงาน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
ที่อยู่ 75/6 ถ.พระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์/โทรสาร 083-4954217
E-mail address t_juntara@hotmail.com

4. ปัญหาที่ทําวิจัยและความสำคัญของปัญหา

จากแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ปริมาณการค้าและการลงทุนในภูมิภาคมีการขยายตลาดที่ใหญ่ขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มขีดความสามารถและอำนาจการต่อรองกับประเทศนอกกลุ่ม จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในแง่ของการเคลื่อนย้ายสินค้า แรงงาน และการลงทุน รวมถึงการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศด้วย ซึ่งจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจุดผ่านแดนระหว่างประเทศที่สำคัญ การมีสะพานเชื่อมระหว่างประเทศถือเป็นโอกาสอันดีที่จะทำการค้าระหว่างประเทศได้อย่างไร้อุปสรรคทางคมนาคม มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาวทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับสูงคือ 70,723.7 ล้านบาท ในปี 2552 ในขณะที่มูลค่าการค้าเฉพาะที่ผ่านด่านศุลกากรของจังหวัดหนองคายในปี 2552 อยู่ที่ 38,879.02 ล้านบาท เทียบสัดส่วนเป็น 54.97% ของมูลค่าการค้าทั้งภาค

มูลค่าการส่งออกที่สูง แต่ก็ไม่ส่งผลด้านเศรษฐกิจที่ดีต่อจังหวัดหนองคาย การส่งออกที่สำคัญ ผ่านด่านศุลกากรจังหวัดหนองคาย 3 อันดับแรกได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง รถยนต์ และรถชุดดิน ระบบไฮโดรลิกพร้อมอุปกรณ์ รวมถึงเครื่องตีกระจกหน้าต่างด้วย ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นการส่งออกจากบริษัท แม่ ดังนั้นนักธุรกิจท้องถิ่นจึงไม่ได้ประโยชน์จากส่วนนี้ แม้แต่การค้าปลีกที่มีบริษัทใหญ่อย่างเช่น โลตัส ได้ทำให้ลูกค้าจากสปป.ลาว เปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคเช่นเดียวกับชาวไทย จากที่เคยซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกขนาดย่อม หันไปใช้จ่ายที่ห้างโลตัสแทน ผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดจึงได้รับผลกระทบอย่างมาก และการที่บริษัทแม่เป็นผู้ติดต่อค้าระหว่างประเทศเองโดยไม่ผ่านผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดหนองคาย จึงทำให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องเลิกกิจการไป ผลของการค้าชายแดนที่ผ่านมาจึงไม่ส่งผลให้เกิดการจ้างงานในจังหวัดเพิ่มขึ้น แต่กลับมีจำนวนผู้ว่างงานมากขึ้น

ในขณะที่การค้าชายแดน ณ จุดผ่อนปรน ทั้ง 4 แห่ง ในเขตความรับผิดชอบของด่านศุลกากรหนองคาย ในเดือนธันวาคม 2552 มีมูลค่า 14.963 ล้านบาท น้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการค้าทั้งหมด จึงเป็นเหตุผลทำให้รายได้ต่อหัวของคนจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับต่ำมากเพียง 33,941 ต่อปี หรือเพียง 2,828 บาทต่อคนต่อเดือนเท่านั้น เห็นได้จากการค้าชายแดนภายใต้เขตการค้าเสรีหรืออาฟต้า นั้น ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยตรง แต่สำหรับเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนเช่นจังหวัดหนองคายแล้วกลับได้รับผลด้านดีน้อยมาก ในขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสมบูรณ์อีกไม่ถึง 5 ปี ข้างหน้า การเตรียมความพร้อมเพื่อการแข่งขันในเงื่อนไขทางการค้าใหม่ ในการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของคนในชาติที่แท้จริง โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนอย่างจังหวัดหนองคายจะได้รับประโยชน์อย่างไรต่อการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญลำดับแรกที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจในบทบาทใหม่ และนำไปสู่การเตรียมความพร้อม รวมถึงการปรับตัวของผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคายต่อไป

4. วัตถุประสงค์

ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

เครื่องมือที่ใช้ คือ

5.1 แบบประเมิน SWOT

5.2 แบบประเมิน Five-Force

5.3 แบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

วิธีการวิเคราะห์

ใช้การวิเคราะห์สองวิธี คือ

- วิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจ ด้วยวิธีเศรษฐกิจมิติ โดยการสร้างแบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในรูปแบบระบบสมการเกี่ยวเนื่อง และวิเคราะห์หาค่าตัวทวี (Multipliers) จากวิธี

Matrix Algebra เพื่อประเมินผลกระทบของแต่ละตัวแปรที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบประเมิน SWOT เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง อุปสรรค-โอกาสทางการค้าของจังหวัดหนองคายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแบบประเมิน Five-Force เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทั้งภายในและภายนอกจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลที่ใช้

ใช้ข้อมูลทั้งข้อมูลทุติยภูมิจากข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปีพ.ศ. 2545 – ไตรมาสที่ 4 ปีพ.ศ. 2552 และข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบจำลอง SWOT และแบบจำลอง Five-Force ในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

วิธีการเก็บข้อมูล

- ข้อมูลเศรษฐกิจ เก็บจากหน่วยงานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารโลก สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
- ข้อมูลปฐมภูมิเก็บจากการจัดทำ Focus group ด้วยการเชิญตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนจากหน่วยงานราชการ เช่น พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด อบจ. เป็นต้น ตัวแทนจากภาคเอกชนในสาขาต่างๆ เช่น สาขาการเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาขนส่ง สาขาการบริการ สาขาการท่องเที่ยว สาขาการค้า เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 12 สาขาเร่งรัด โดยจัดทำ Focus Group เป็นรายสาขา โดยจะมีการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผ่านการจัดการอบรมให้กับผู้ที่จะมาเป็นผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 12 สาขาเร่งรัด โดยจัดทำ Focus Group เป็นรายสาขา โดยจะมีการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผ่านการจัดการอบรมให้กับผู้ที่จะมาเป็นผู้ให้ข้อมูล

6. ผลที่คาดว่าจะได้

1. ได้ผลกระทบทั้งทางบวกและลบ ด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายจากการค้าชายแดนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. ได้ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เอกสารเชิงหลักการ

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) ศึกษาเปรียบเทียบภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
ก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย
เพื่อเตรียมพร้อมการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ภาษาอังกฤษ) Economic ,society and culture comparison before and after the
Thai-Laos Friendship Bridge - Laos of Nong Khai for preparation
on the ASEAN Economic Community.

1. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

ชื่อ-สกุล ดร.เบญจวรรณ จันทระ
หน่วยงาน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุดรธานี
ที่อยู่ 64 ถ.ทหาร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000
โทรศัพท์/โทรสาร 086-7784327
E-mail address b_klangnakorn@yahoo.com

ผู้วิจัยร่วม นายสมคิด ไชยวงศ์
หน่วยงาน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ที่อยู่ 73/1 หมู่ที่ 3 ตำบลกุดบง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
โทรศัพท์/โทรสาร 087 – 9450595 โทรสาร 042 - 412485
E-mail address Somkhid2495@hotmail.com

ผู้วิจัยร่วม น.ส.พัชรี ผาสุก
หน่วยงาน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ,คณะวิทยาการจัดการ,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ที่อยู่ 64 ถ.ทหาร ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000
โทรศัพท์/โทรสาร 080-1971155

2. ปัญหาที่ท้าทายและความสำคัญของปัญหา

จากการลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน เสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของภูมิภาค สร้างความเท่าเทียมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก ให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปีพ.ศ. 2552-2558 ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจ ชุมชน สังคมและการเคลื่อนย้ายสินค้าและแรงงานของอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนอย่างเช่นจังหวัดหนองคาย

โครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดหนองคาย มีการปรับเปลี่ยนมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพข้ามระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว ทั้งด้านการค้าชายแดนที่เปลี่ยนมาสู่การค้าระหว่างประเทศ มูลค่าการส่งออกมีการปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงมูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่อนปรน ก็อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน แม้แต่วิถีทางสังคมและวัฒนธรรมก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน อาทิการเปลี่ยนแปลงจากวิถีคนชนบทมาเป็นวิถีคนเมือง การคมนาคมที่สะดวกสบายมากขึ้นทำให้จังหวัดหนองคายกลายเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่รู้จักกันทั่วประเทศ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดหลังจากการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว

หลังจากการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรเนื่องมาจากมีปัญหาลดอุปสรรคทางด้านกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาด้านการคมนาคมและระบบการขนส่ง รวมถึงระบบการขนส่งสินค้าที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้จังหวัดหนองคายเป็นแค่เพียงด่านการค้าไปยังประเทศคู่ค้าเท่านั้น ในส่วนของด้านการจ้างงานก็ไม่ได้มีส่วนที่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควรจะเป็น กลับมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองหลวงและในกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง แม้แต่ปัญหาในด้านการจัดทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาเนื่องจากมีปัญหาเรื่องพิธีการนำเข้าสินค้า การจัดทำเอกสารและพื้นที่ทำการเกษตรที่อยู่ในพื้นที่ที่รัฐบาลไม่สามารถเข้ามาดูแลได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย แม้กระทั่งงบประมาณในด้านการพัฒนาและบูรณะจังหวัดที่ยังมีไม่เพียงพอ รวมถึงการขาดสภาพคล่องของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดหนองคายที่เริ่มรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่อีกไม่ถึง 5 ปีข้างหน้า เงื่อนไขทางการค้าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้เกิดภาวะการแข่งขันทางค้าที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จังหวัดชายแดนเช่นจังหวัดหนองคายโดยเฉพาะเมื่อได้มีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่จังหวัดชายแดนอย่างจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นจุดที่มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว นั้นได้รับผลทางเศรษฐกิจการค้าอย่างไร โดยการศึกษาร่วมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจก่อนและหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้สำหรับเตรียมความพร้อมในขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสมบูรณ์อีกไม่ถึง 5 ปี ข้างหน้า หากจังหวัดไม่มีฐานข้อมูลเพียงพอและไม่ตระหนักถึงความสำคัญ จากโอกาสจะกลายเป็นปัญหาอุปสรรคใหญ่ในการพัฒนาจังหวัดหนองคายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จึงควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการแข่งขันในเงื่อนไขทางการค้าใหม่ ในการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของคนในชาติที่แท้จริง โดยเฉพาะ

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนอย่างจังหวัดหนองคายจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และนำไปสู่การเตรียมความพร้อม รวมถึงการปรับตัวของผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย จากข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการค้าชายแดนของจังหวัดหนองคายในช่วงก่อนมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว กับข้อมูลหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เพื่อเป็นฐานข้อมูลและตัวอย่างสำหรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อเงื่อนไขการค้าระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ก่อนการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว
2. เพื่อศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม หลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว

4. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

เครื่องมือที่ใช้ คือ

1. แบบวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะทางเศรษฐกิจ
2. แบบสอบถามข้อมูลทางเศรษฐกิจก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว
3. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทางเศรษฐกิจก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว
4. แบบสอบถามข้อมูลภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย
5. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ปีพ.ศ. 2553 จำนวน 143,424 คน (ปกครองอำเภอเมืองหนองคาย. 2553)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ปีพ.ศ. 2553 จำนวน 143,424 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 100) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน และกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selecting) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 กลุ่มๆละ 96 คน ดังนี้ 1) นักธุรกิจและพ่อค้า 2) ประชาชนทั่วไป 3) ข้าราชการ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิและพระสงฆ์

วิธีการวิเคราะห์

- วิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจ ช่วง 10 ปีก่อนมีสะพานไทย-ลาวเปรียบเทียบกับ 10 ปีหลังมีสะพานไทย-ลาว ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณผลผลิต มูลค่าผลผลิต รวมถึงต้นทุน การผลิตรายสาขาการผลิต 12 สาขาเร่งรัด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง ยานยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง อิเล็กทรอนิกส์ สุขภาพ การบิน โทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ ก่อนและหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และทำการเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง

- วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงทางสังคมด้วยแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545-65-70)

4.51–5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

2) วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้ค่า t – test (Independent t –test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cranbach)

2) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ค่าร้อยละ (Percentage)

- ค่าเฉลี่ย (Mean)

- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติทดสอบสมมุติฐาน การเปรียบเทียบภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมก่อนกับหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้สถิติ t – test

วิธีการเก็บข้อมูล

1) ข้อมูลทุติยภูมิ จากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารโลก สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวง การคลัง กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย สภาหอการค้าจังหวัดหนองคาย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย

2) ข้อมูลปฐมภูมิเก็บจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 384 คน

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. ผลที่คาดว่าจะได้

1. ได้ทราบภาวะด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมก่อนและหลังการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ของจังหวัดหนองคาย

2. ได้ทราบการเปลี่ยนแปลงของทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมหลังจากมีสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ของจังหวัดหนองคาย

เอกสารเชิงหลักการ

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) ศักยภาพและความพร้อมด้านการแข่งขันของสินค้าการเกษตรในจังหวัดหนองคายเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 ชื่อหัวหน้าโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายศักดิ์สุริยา ไตรยราช
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาธุรกิจระหว่างประเทศ
หน่วยงานหลัก สายวิชาบริหารธุรกิจและการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่ เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ
อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-1262-2594
โทรศัพท์ 0-4241-5627 เบอร์ภายใน มข.46627
โทรสาร 0-4241-5699
E-mail tsaksu@kku.ac.th

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล ดร.สุรพล แสนสุข
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาเขตหนองคาย
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่ เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ
อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4241-5600 ต่อ 46605 /โทรสาร 0-4241-5600
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 0-8105-3579
E-mail suacekha@yahoo.com, suraphol@nkc.kku.ac.th
2. ชื่อ-สกุล ผศ.รัตพงษ์ ฤกษ์ไชโย
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานักศึกษา
หน่วยงาน ฝ่ายพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขต
หนองคาย
ที่อยู่ เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ
อ.เมือง จ.หนองคาย 43000

โทรศัพท์ /โทรสาร 0-4241-5600 ต่อ /โทรสาร 0-4241-5600

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 081-1913456

E-mail ratrer@nkc.kku.ac.th

3. ชื่อ – สกุล ดร.ธนัญชัย ดาศรี

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

หน่วยงาน ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ที่อยู่

เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ

อ.เมือง จ.หนองคาย 43000

โทรศัพท์/โทรสาร 0-4241-5600 ต่อ 46641 /โทรสาร 0-4241-5600

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 0-89277-1620

E-mail thananchai_dasri@hotmail.com

4. ชื่อ – สกุล นางสาวอุมพร ภาพแสน

ตำแหน่ง อาจารย์ /สาขานิเทศศาสตร์

หน่วยงาน สายวิชามนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ที่อยู่

เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ

อ.เมือง จ.หนองคาย 43000

โทรศัพท์/โทรสาร 042-415600 ต่อ 46648 / 042-415699

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 0-84410-7874

E-mail linandpc@hotmail.com

5. ชื่อ – สกุล นางสาวสำเริง ศรีภูมิภักดิ์

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิจัย

หน่วยงาน ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ที่อยู่

เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ

อ.เมือง จ.หนองคาย 43000

โทรศัพท์/โทรสาร 0-4241-5600 ต่อ 46641 /โทรสาร 0-4241-5600

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 0-86233-5094

E-mail sumrerng.s@nkc.kku.ac.th, sumrerng_dada@hotmail.com

2.3 ที่ปรึกษาโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันชัย สุ่มเล็ก รองอธิการบดีวิทยาเขตหนองคาย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อาจารย์วีระ ภาคอุทัย ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ใจศีล ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตร
สาขาพันธุศาสตร์และการปรับปรุงพันธุ์พืช
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.4 ระยะเวลาดำเนินการ

12 เดือน

2.6 ผู้ประสานงานการวิจัย ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิทยาเขตหนองคาย โทรศัพท์ 0-4241-5600 ต่อ 46641

โทรสาร 0-4241-5699

3. ปัญหาที่ทำวิจัยและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เชื่อมระหว่างสองประเทศ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีภูมิประเทศเหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 7,332.28 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 4.5 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2.54 ล้านไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยาพารา สับปะรด มะเขือเทศ เป็นต้น นอกจากนั้นจังหวัดหนองคายยังมีการทำประมง และการทำปศุสัตว์ จากปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ทำให้มีการทำการเกษตรกันมาก นอกจากนั้น จังหวัดหนองคายมีจุดผ่านแดนระหว่างประเทศซึ่งถือว่ามีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการเคลื่อนย้ายสินค้า รวมทั้งแรงงานและทุนอย่างเสรีระหว่างประเทศในอาเซียน และหลังจากที่มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 นั้น ประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนระหว่างปี 2552 – 2558 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียนที่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน จากปัจจัยดังกล่าว มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการทำวิจัยทางด้านเศรษฐกิจ ลุ่มน้ำโขง จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในด้านการผลิต การแข่งขันและการส่งออก การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิต และความพร้อมของ

บุคลากร แรงงานด้านการเกษตรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จึงคาดว่าจะสามารถดำเนินวิจัยในหัวข้อดังกล่าวได้ทันความต้องการของภาคพื้นที่ได้เกิดขึ้น

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรและแรงงานภาคการเกษตรในการจัดทำเกษตรแบบมีพันธสัญญา(Contract Farming)
3. เพื่อศึกษาสภาพการแข่งขันของสินค้าการเกษตรเพื่อการส่งออกในจังหวัดหนองคาย

5. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

5.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจภาคสนาม (Field survey) ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 400 คน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากเอกสาร รายงาน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแหล่งข้อมูลคือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น หอสมุดวิทยาเขตหนองคาย สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย และทางอินเทอร์เน็ต

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร และการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลผลิต การตลาด รายได้และผลตอบแทนในการทำเกษตร จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean)

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการทำเกษตร และปัญหาอุปสรรคในการทำเกษตรของเกษตรกร โดยใช้วิธีการมาตราประเมินค่า (Numerical rating scale) โดยแบ่งระดับสภาพปัญหาและค่าระดับคะแนนสภาพปัญหาที่ประสบของสมาชิกกลุ่มแปรรูปของเกษตรกรออกเป็น 4 ระดับดังนี้

มีปัญหามาก ค่าระดับคะแนนเท่ากับ 4

มีปัญหาปานกลาง ค่าระดับคะแนนเท่ากับ 3

ปัญหาน้อย ค่าระดับคะแนนเท่ากับ 2

ไม่มีปัญหา ค่าระดับคะแนนเท่ากับ 1

ส่วนการแปลความหมายของระดับสภาพปัญหาที่ประสบของกลุ่มเกษตรกร ใช้วิธีการนำค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) ของแต่ละประเด็น เพื่อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ค่าเฉลี่ยกลาง

(Mid - point) เป็นเกณฑ์ ซึ่งการแบ่งเกณฑ์คะแนนเพื่อการแปลผลและอธิบายตัวแปรโดยจะแบ่งช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย (Class interval) ตามวิธีการของ (นรี สวาสดีรัตน์, 2547) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ช่วงห่างของค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4 - 1}{4} \\ &= 0.75\end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะพิจารณาแปลผลจากค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) โดยค่าเฉลี่ยการมีสภาพปัญหาที่ประสบของกลุ่มเกษตรกร มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.26 - 4.00 แปลว่า ประสบปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.25 แปลว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.76 - 2.50 แปลว่า ประสบปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.75 แปลว่า ไม่ประสบปัญหา

การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลผลิต การตลาด รายได้และผลตอบแทนในการทำเกษตร และปัญหาอุปสรรคในการทำเกษตรของเกษตรกร กับตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้สถิติ ไค์สแควร์ (Chi-square)

6. ผลที่คาดว่าจะได้

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่การวิเคราะห์ศักยภาพทางการเกษตรในจังหวัดหนองคาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในด้านการผลิต การแข่งขันและการส่งออก การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคการผลิต พร้อมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและแรงงานภาคการเกษตรเพื่อสอดคล้องการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น

7. ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของฝ่ายที่เสนอขอรับทุนจังหวัดหนองคาย เป็นเมืองชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เชื่อมระหว่างสองประเทศ จังหวัดหนองคายมีเนื้อที่ประมาณ 7,332 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงมากที่สุดเป็นระยะทาง 320 กิโลเมตร เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและประมงน้ำจืด นอกจากนั้น จังหวัดหนองคายมีจุดผ่านแดนระหว่างประเทศซึ่งถือว่ามีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการเคลื่อนย้ายสินค้า อีกทั้งปัจจัยแรงงานและทุนอย่างเสรีระหว่างประเทศในอาเซียน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย มีหน่วยงานที่มีศักยภาพในการทำวิจัยทางด้านเศรษฐกิจกลุ่มน้ำโขง จึงคาดว่าจะสามารถดำเนินวิจัยในหัวข้อดังกล่าวได้ทันความต้องการของภาคพื้นที่ได้

เอกสารเชิงหลักการ

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การศึกษากลยุทธ์เพื่อการแข่งขันและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดหนองคาย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (ภาษาอังกฤษ) Competitiveness Strategy and Performance of SMEs in Nongkhai Province under ASEAN Economic Community

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

2.1 หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ - สกุล ดร.ธเนศ วัฒนกุล
ตำแหน่ง อาจารย์และหัวหน้าสายวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์
หน่วยงาน สายวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่ เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร 042-415600 ต่อ 46648 / 042-415699
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 083-2838855
E-mail twattanakul@hotmail.com , thanet.w@nkc.kku.ac.th

2.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ - สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กริช แร่งสูงเนิน
ตำแหน่ง อาจารย์ / ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หน่วยงาน ประจำสายวิชาบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่ เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร 042-415600 / 042-415699
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 080-0562990
E-mail rgrid@hotmail.com

2. ชื่อ – สกุล	อาจารย์ธีระวัฒน์ เจริญราษฎร์
ตำแหน่ง	อาจารย์
หน่วยงาน	สายวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่	เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร	042-415600 ต่อ 46648 / 042-415699
E-mail	tc888@uow.edu.au , teerawat.c@nkc.kku.ac.th
3. ชื่อ – สกุล	นาย สุภากร วรคันธี
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิจัย
หน่วยงาน	กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศอินโดจีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่	เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร	042-415600 ต่อ 46648 / 042-415699
โทรศัพท์เคลื่อนที่	085-9436592
E-mail	suparkorn@hotmail.com
4. ชื่อ – สกุล	นางสาวเมขลา วุฒิวงศ์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิจัย
หน่วยงาน	กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศอินโดจีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่	เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร	042-415600 ต่อ 46648 / 042-415699
โทรศัพท์เคลื่อนที่	085-4541287
E-mail	mekhala_18@hotmail.com

2.3 เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการวิจัย

1. ชื่อ – สกุล	ดร.ธนัญชัย ดาศรี
ตำแหน่ง	อาจารย์ / รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่	เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร	042-415600 ต่อ 46641 / 042-415699

โทรศัพท์เคลื่อนที่	089-2771620
E-mail	thananchai_dasri@hotmail.com
2. ชื่อ – สกุล	นางสาวสำเริง ศรีภูมิภักดิ์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิจัย
หน่วยงาน	ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขต หนองคาย
ที่อยู่	เลขที่ 112 หมู่ 7 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ต.หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ / โทรสาร	042-415600 ต่อ 46641 / 042-415699
โทรศัพท์เคลื่อนที่	086-2335094
E-mail	sumrerng_dada@hotmail.com

2.4 ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันชัย สุ่มเล็ก
รองอธิการบดีวิทยาเขตหนองคายมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. Dr. Charles Harvie,
หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์และผู้อำนวยการศูนย์ Associate Professor SMEs ของ
University of Wollongong
ที่ปรึกษาของฝ่ายวิจัยของอาเซียน (ASEAN research unit) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจใน
ภูมิภาค

2.5 ระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน และเป็นโครงการต่อเนื่อง

3. ปัญหาที่ทํารว้จ้ยและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ถือเป็นภาคธุรกิจที่มีความสำคัญต่อความการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะถือได้ว่าเป็นภาคธุรกิจที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และการส่งออก รวมถึงการส่งออกในต่างประเทศ เป็นต้น การดำรงอยู่อย่างยั่งยืนของ SMEs เป็นปัจจัยสำคัญของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในปี พ.ศ. 2549 SMEs มีจำนวนทั้งหมด 2,274,525 แห่งจากทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของจำนวนธุรกิจทั้งหมด SMEs มีการจ้างงานทั้งหมด 8,863,334 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ของ จำนวนแรงงานทั้งหมดของประเทศ รวมทั้ง SMEs มีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ถึงร้อยละ 38.9 อย่างไรก็ตาม SMEs มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย เนื่องด้วยจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนของประเทศไทย

ที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยส่วนใหญ่จังหวัดหนองคายจะมีการติดต่อด้านการค้าและการลงทุนกับประเทศลาวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้หลังจากที่มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศได้มีการลงนามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างปี 2552 – 2558 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากประเทศในกลุ่มอาเซียนจะกลายเป็นตลาดเดียวและมีฐานการผลิตร่วมกัน โดยประเทศกลุ่มอาเซียนต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษากลยุทธ์เพื่อการแข่งขันและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดหนองคาย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางในการรองรับการรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดหนองคาย ทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการพัฒนาเชิงบูรณาการที่ยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

ศึกษาแนวทางการปรับตัวของการดำเนินธุรกิจ SMEs ในจังหวัดหนองคายอันเนื่องมาจากรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ (Technical Efficiency) ของการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดหนองคาย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดหนองคาย

เพื่อศึกษานโยบายที่มีผลต่อศักยภาพและประสิทธิภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของจังหวัดหนองคาย

เพื่อศึกษาศักยภาพทางธุรกิจ (Business Performance) และนวัตกรรมทางธุรกิจ (Business Innovation) ที่มีผลการดำเนินงาน ของ SMEs ในจังหวัดหนองคายภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5. ระเบียบวิธีวิจัย (โดยย่อ)

ทำการสำรวจรายชื่อ SMEs ในจังหวัดหนองคาย โดยแบ่งออกเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและเล็ก ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภทคือ

(1) ข้อมูลทุติยภูมิ : ข้อมูลเกี่ยวกับทุนจดทะเบียน ผลประกอบการ งบกำไร-ขาดทุน และบุคลากร ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ในจังหวัดหนองคาย รวมทั้งรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่ง เป็นข้อมูลที่ได้รวบรวมจากเอกสาร รายงาน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแหล่งข้อมูลคือ สำนักวิทยบริการ (ห้องสมุด) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย และทางอินเทอร์เน็ต

(2) ข้อมูลปฐมภูมิ : โดยการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ โปรแกรม SPSS โปรแกรม E-View และ โปรแกรม Econometric Frontier Version 4.1 (Stochastic Frontier Analysis)

วิเคราะห์ และรายงานผลลัพธ์ของข้อมูล วิเคราะห์แนวทางในการปรับตัวของการดำเนินธุรกิจ SMEs ในจังหวัดหนองคาย ตลอดจนวิเคราะห์ประสิทธิภาพและศักยภาพของการดำเนินงานของ SMEs ในอันที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภายใต้กรอบอาเซียน

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นการเสนอแนะนโยบายและกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันให้ SMEs ในจังหวัดหนองคาย เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เกิดประสิทธิภาพและปฏิบัติงานได้จริง

ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อประสิทธิภาพและศักยภาพของ SMEs ในจังหวัดหนองคาย ทำให้สามารถประเมินประสิทธิภาพและความพร้อมของ SMEs ในจังหวัดหนองคาย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้ากับประเทศในประชาคมอาเซียน

ได้จัดทำและเผยแพร่รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

มีการนำเสนอผลงาน ในลักษณะดังนี้

- (1) การตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับชาติและนานาชาติที่มีปัจจัยนำเข้าสูง
- (2) การนำเสนอในรูปแบบการนำเสนอและโปสเตอร์ ในการประชุมวิชาการทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยระดับนานาชาตินั้นจะเป็นการนำเสนอในการประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง SMEs in a Global Economy Conference 2011 ครั้งที่ 8 ซึ่งเป็นร่วมกันของ 5 มหาวิทยาลัยดังนี้

1. Nongkhai Campus, Khonkaen University, Thailand
2. Faculty of Business Management, Universiti Teknologi MARA (UiTM), Malaysia
3. Centre for Small Business and Regional Research, Faculty of Commerce, University of Wollongong, Wollongong, NSW, Australia
4. Centre for SME Studies, Senshu University, Kanagawa, Japan
5. Beijing Information Science and Technology University, China

โดยในปี 2554 วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้

6. ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของฝ่ายที่เสนอขอรับทุน

- ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 การพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

แผนงานวิจัยที่ 3 การวิจัยเกี่ยวกับกลไกที่เหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ข้อเสนอโครงการวิจัย (Concept Paper)

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) : คนหนองคายได้อะไรจากการมีสะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 1

(หนองคาย – นครหลวงเวียงจันทน์)

(ภาษาอังกฤษ) : What do Nong Khai People Gain from Thai-Lao Friendship Bridge?

ผู้รับผิดชอบ : สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชาติ รัตนโกเมศ
2. นายชลธิ์ เจริญรัฐ
3. นายปรภากร พิพัฒน์สูงเนิน
4. นายชาลี เกตุแก้ว
5. ดร.นงลักษณ์ บุรณะบัญญัติ
6. นางสาวพัชฎาภรณ์ แสงทามาศย์
7. นายสามารถ ปิติพัฒน์

หน่วยงาน : สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

สถานที่ติดต่อ : เลขที่ 64 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี คณะวิทยาการจัดการ ถนนทหาร

ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์ : 0-4221-1040-50 ต่อ 502 โทรสาร 0-4234-0710

1. ที่มาและความสำคัญ

จากการบอกเล่าของประธานหอการค้าจังหวัดหนองคายถึงสภาพการค้าชายแดนก่อนมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวเป็นการค้าระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขง การคมนาคมขนส่งจะใช้เรือในการบรรทุกสินค้าข้ามฝั่งระหว่างไทยและลาว อีกทั้งยังทำให้เกิดธุรกิจอื่นๆตามมาเช่นการขนส่งสินค้าโดยใช้รถลากภายในตลาด ธุรกิจขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัด ธุรกิจโรงแรมที่พักสำหรับผู้ประกอบการของลาว ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจท่องเที่ยว โดยส่งผลให้ให้มีการกระจายรายได้ทั่วถึงของประชาชนในจังหวัดหนองคาย แต่เมื่อมีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวโดยมีจุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสองประเทศ ทำให้ลดปัญหาและอุปสรรคให้การขนส่งสินค้า ซึ่งควรจะมีผลดีกับไทยและลาวของการค้าชายแดน แต่มีมุมมองที่แตกต่างผู้ประกอบการค้าชายแดนของไทยในจังหวัดหนองคาย และกำลังเกิดปัญหาขึ้นในปัจจุบันคือ การค้าชายแดนกำลังจะเปลี่ยนไปเป็นการค้าข้ามแดน ธุรกิจขนาดเล็กในจังหวัดหนองคายที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนกำลังได้รับผลกระทบ และกำลังเลือนหายไปจากโซ่อุปทานของตลาด เกิดจากการค้าที่มีขนาดใหญ่ของนายทุนและเป็นการส่งผ่าน

สินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งและไม่ต้องผ่านตลาดชายแดนที่มีอยู่ปัจจุบัน ทำให้เกิดการนำสินค้าอุตสาหกรรมมาขายในตลาดแทนที่จะเป็นสินค้าของประชาชนในจังหวัดหนองคายหรือจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากมีจำนวนมากเพียงพอต่อความต้องการของตลาดและราคาถูกกว่า

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมุมมองของผู้ประกอบการบางส่วนในจังหวัดหนองคาย โดยคณะผู้วิจัยได้แนวคิดว่าจะศึกษาปัญหานี้อย่างลึกซึ้งและควรมีการค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจก่อนและหลังมีสะพานมิตรภาพไทย – ลาว ของจังหวัดหนองคาย เพื่อหาแนวทางในการปรับตัวของผู้ประกอบการที่กำลังได้รับผลกระทบ และเป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานของรัฐในการกำหนดนโยบายของการพัฒนาการค้าชายแดนที่เหมาะสมในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจก่อนและหลังมีสะพานมิตรภาพไทย – ลาว จังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการพัฒนาการค้าชายแดนของจังหวัดหนองคาย
- 2) เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคต

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ด้านพื้นที่การศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

3.1.1) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจสินค้าเกษตร ธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรม ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และธุรกิจด้านการท่องเที่ยว โดยแบ่งตามระยะเวลาเปิดดำเนินการออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ผู้ประกอบการที่เปิดดำเนินการก่อนเปิดสะพานหรือเป็นรายเก่า (ก่อนปี พ.ศ. 2537) 2) ผู้ประกอบการที่เปิดดำเนินการหลังเปิดสะพาน (ช่วงปี พ.ศ. 2537 – 2547) และ 3) ผู้ประกอบการรายใหม่ที่เปิดดำเนินการภายใน 5 ปี (ช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2552)

3.1.2) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สถิติจังหวัด ขนส่งจังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัด และสาธารณสุขจังหวัด

3.2 ด้านเนื้อหาและระยะเวลา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ ยอดขายสินค้าและบริการ หนี้สิน และทรัพย์สิน ของผู้ประกอบการธุรกิจภาคบริการก่อนและหลังจากมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 เพื่อประเมินผลกระทบเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยในช่วง 7 เดือนแรกหลังจากเซ็นสัญญาจับคู่

ส่วนที่ 2 เป็นการจัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้ประกอบการธุรกิจทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจสินค้าเกษตร ธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรม ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการวางแผนพัฒนา และป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ระยะเวลาช่วง 5 เดือนสุดท้าย

4. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. Diamond Model คือ กรอบแนวคิด หรือ ตัวแบบสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประกอบการไทยในจังหวัดหนองคายที่ทำธุรกิจการค้าชายแดนกับลาวโดยเป็นการพิจารณาและประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่สำคัญ 4 ด้านที่จะมีผลกระทบต่อความสามารถในการเพิ่มผลิตภาพ (productivity) ของผู้ประกอบการว่าสถานการณ์ก่อนและหลังมีสภาพมิตรภาพไทย-ลาวเหล่านั้นมีลักษณะที่จะเป็นการเอื้อหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาผลิตภาพของธุรกิจนั้นๆอย่างไร รวมไปถึงการวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐที่จะมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมต่างๆทั้ง 4 ด้านนั้นด้วย ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย

1.1 เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Input Factor Conditions) ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แหล่งเงินทุน ฯลฯ ที่จะมีส่วนต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท

1.2 เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) ได้แก่ ทศนคติ และรสนิยมของผู้บริโภค ระดับความพึงพอใจและความเรียกร้องต้องการของผู้บริโภคต่อสินค้าและบริการของบริษัท ลักษณะและโครงสร้างการแบ่งส่วนตลาดสำหรับสินค้าและบริการของบริษัท ความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละส่วน การตลาดเป็นที่คาดเดาได้ในระดับใด ฯลฯ

1.3 บริบทด้านการแข่งขันและกลยุทธ์ของธุรกิจ (Strategy and Rivalry Context) ได้แก่ ลักษณะและบรรยากาศของการแข่งขันทางธุรกิจ กลไกการตลาด ฯลฯ ที่จะมีส่วนต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจการค้าชายแดน

1.4 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) ได้แก่ การมีอยู่ของกิจกรรมทางธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันในสายของห่วงโซ่อุปทานมีความครบถ้วนมากน้อยเพียงใด และมีระดับของความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างกันเพียงใด เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ระหว่างกัน วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์/ตลาดร่วมกัน ฯลฯ

2. SWOT คือ กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์สถานภาพของการค้าชายแดนโดยพิจารณาว่าสินค้านั้นๆ มีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) อะไรบ้างเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการค้าชายแดนโดยกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถนำเอาจุดแข็งและโอกาสที่มีอยู่มาลดผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากอุปสรรคและปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นจุดอ่อนให้ลดลงหรือหมดไป

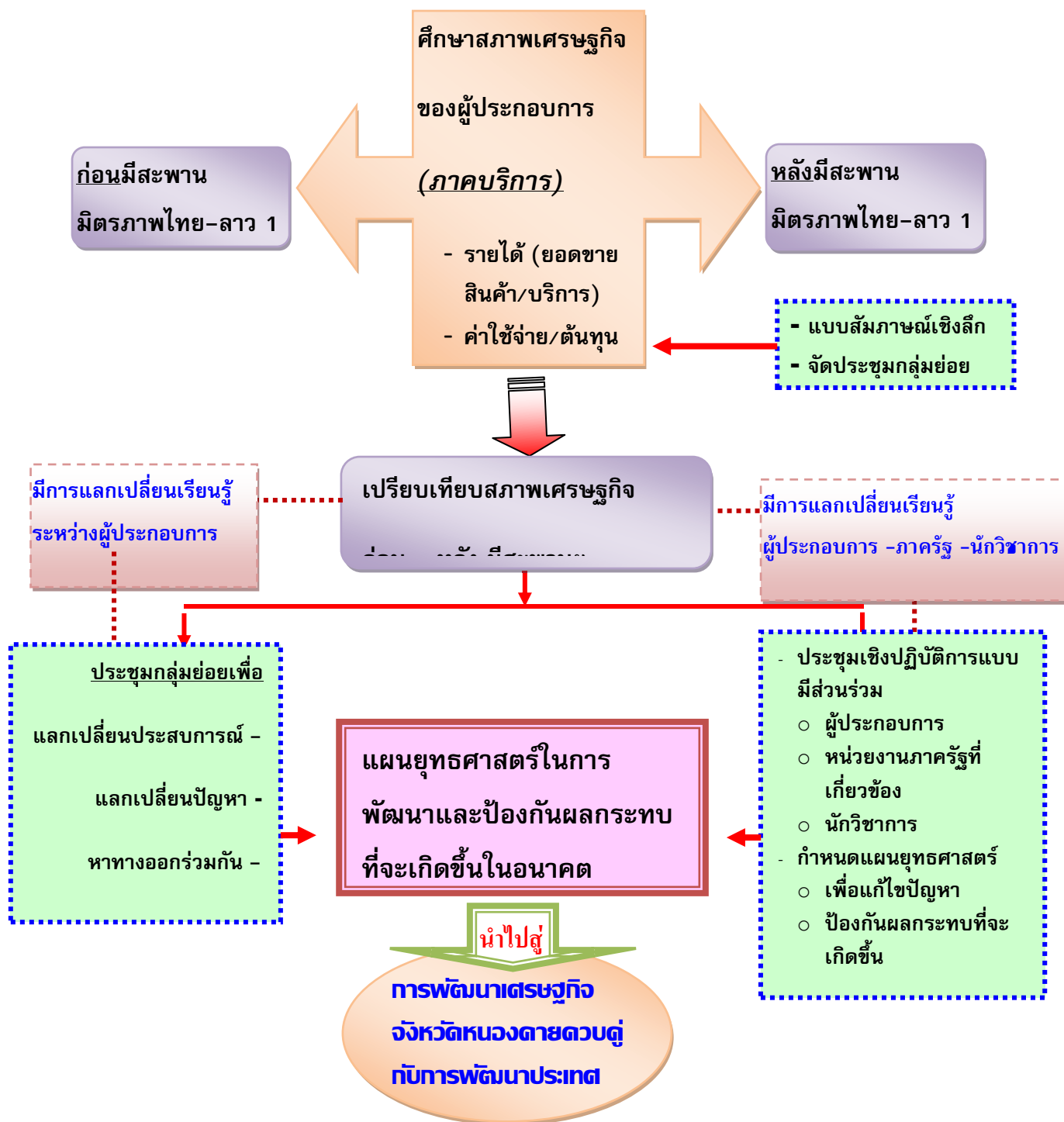
3. Supply Chain หรือ ห่วงโซ่อุปทาน คือ ทุกหน่วยงานหรือทุกกิจกรรมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่เริ่มต้นจากวัตถุดิบไปยังจุดสุดท้ายคือลูกค้า ครอบคลุมกิจกรรมทางธุรกิจของผู้ประกอบการผลิตในแต่ละขั้นตอนที่เกี่ยวข้องอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยทั่วไปแล้วห่วงโซ่อุปทานประกอบด้วยจุดที่สำคัญๆ เริ่มตั้งแต่ผู้ส่งมอบวัตถุดิบ (Suppliers) หมายถึงผู้ที่ส่งวัตถุดิบให้กับโรงงาน ผู้ผลิต (Manufacturers) หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการแปรรูปวัตถุดิบที่ได้รับจากผู้ส่งมอบให้มีคุณค่าสูงขึ้น ผู้จัดส่งหรือผู้กระจายสินค้า (Distributors) หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการกระจายสินค้าจากโรงงานผลิตไปให้ถึงมือผู้บริโภคหรือลูกค้า ผู้จำหน่ายหรือผู้ค้าส่ง-ค้าปลีก (Wholesalers-Retailers)

หมายถึง ร้านค้าที่ขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภคหรือลูกค้า ผู้บริโภคหรือลูกค้า(Customers) คือจุดปลายทางสุดท้ายของโซ่อุปทานที่ไม่มีการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการนั้นๆ อีก สินค้าหรือบริการต่างๆ ที่ผลิตออกสู่ตลาดจะต้องผ่านทุกจุดหรือหน่วยต่างๆ ตลอดทั้งสายของห่วงโซ่อุปทาน ดังนั้นคุณภาพของสินค้าและบริการนั้น จะขึ้นอยู่กับทุกๆ หน่วยมิใช่หน่วยใดหน่วยหนึ่งโดยเฉพาะ การวิเคราะห์ supply chain ของการดำเนินงานการผลิตของสินค้าหนึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันเป็นทอดๆ ของผู้ประกอบการทางธุรกิจประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและ/หรือสนับสนุนกันเริ่มตั้งแต่ที่สินค้าเคลื่อนย้ายจากแหล่งวัตถุดิบผ่านไปยังผู้ผลิตจนกระทั่งไปถึงผู้บริโภค ว่าจะต้องมีผู้เกี่ยวข้องเป็นใครบ้าง และหากสามารถบูรณาการผู้เกี่ยวข้องหน่วยต่างๆ ในสายของห่วงโซ่อุปทานเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ

5. การดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจก่อนมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยแบ่งการศึกษาตามประเภทของธุรกิจออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจสินค้าเกษตร ธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรม ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และธุรกิจสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
2. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจหลังมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยแบ่งการศึกษาตามประเภทของธุรกิจออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจสินค้าเกษตร ธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรม ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และธุรกิจด้านการท่องเที่ยวโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนักวิชาการเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจหลังมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว
4. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาของการมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยจัดสัมมนาวิชาการระหว่างผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนักวิชาการโดยการจัดระดมความคิดแบบFocus Group แบ่งตามประเภทของธุรกิจ

6. กรอบแนวคิด การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการศึกษาดังนี้

7. แผนการดำเนินงาน สถานที่ และระยะเวลาดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี หรือ 12 เดือน เริ่มดำเนินการเมื่อเซ็นสัญญาเงินทุน สามารถวางแผนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

กิจกรรม	เดือนที่ / ระยะเวลา											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และวางแผนการวิจัยร่วมกับภาคีวิจัย (หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง)	↔											
2. ออกแบบสัมภาษณ์และทดสอบ		↔										
3. เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 4 ประเภท			↔	↔								
5. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและลงรหัสแบบสัมภาษณ์					↔							
6. วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิเคราะห์						↔	↔					
7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ								↔				
7.1 ประสานงานเชิญภาคีวิจัย (หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน) และผู้ประกอบการเข้าร่วมประชุม								↔				
7.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1								↔				
7.3 จัดประชุมระดมความคิดเห็นและหาทางออกร่วมกัน								↔				
8. สรุปผลการจัดประชุม									↔			
9. จัดประชุมกลุ่มย่อย ตัวแทนภาคธุรกิจและตัวแทนภาครัฐ เพื่อทำความเข้าใจและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เป็นผลสรุปจากการจัดประชุม										↔		
10. จัดทำรูปเล่มรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ฉบับร่าง											↔	
11. จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์												↔

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการค้าชายแดน
2. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้ผู้ประกอบการของจังหวัดหนองคาย ตลอดจนใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการค้า และพัฒนาธุรกิจให้เหมาะสมกับเงื่อนไขทางธุรกิจที่เปลี่ยนไป
5. ได้แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตของจังหวัดหนองคาย

3.5 จังหวัดนครพนม

1. การศึกษาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์สัตว์ ในจังหวัดนครพนม
2. แผนงานการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ภายใต้ความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด่านพรมแดนจังหวัดนครพนมประกอบด้วย 3
โครงการวิจัย ดังนี้
 - 3.1 กลไกของภาษีและมาตรการด้านการค้าชายแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในจังหวัดนครพนม
 - 3.2 ศักยภาพในการพัฒนาการขนส่งผลไม้ทางบก (นครพนม-หนานหนิง) โดยผ่านเส้นทางหมายเลข 8 และ หมายเลข 12
 - 3.3 แนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดนกรณี: จังหวัดนครพนม
4. โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพาราเชิงบูรณาการจังหวัดนครพนม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการ ภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
5. ศักยภาพการจัดการโลจิสติกส์ของจังหวัดนครพนมกับประเทศเวียดนามและลาว
6. การศึกษาโครงสร้างปัจจัยการผลิตและผลผลิตเพื่อใช้วิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนครพนม
7. การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดและให้บริการสุขภาพในอนาคตเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน : กรณีศึกษา จ.นครพนม
8. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมด้วยระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปี 2015
9. การแก้ไขปัญหาทางพาราหน้าตายจากสาเหตุการขาดธาตุอาหาร

ข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงหลักการ (Conceptual Research Proposal)

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) การศึกษาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์สัตว์ ในจังหวัด
นครพนม

(ภาษาอังกฤษ) A study potential livestock production and animal products in
Nakhon Phanom Province

1. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

1.1 หัวหน้าโครงการ

ชื่อ – นามสกุล ดร.ธนอม ทาทอง

หน่วยงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

อ.เมือง จ.นครพนม 84000

เบอร์อีเมล tanomi@npu.ac.th, bangson_tim@hotmail.com

โทรศัพท์ 042-543222

โทรสาร 042-542122

โทรศัพท์มือถือ 0864553497

1.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ-สกุล อ.สันติสุข วรวัณธรรม

หน่วยงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

อ.เมือง จ.นครพนม 84000

โทรศัพท์: 042-587291

โทรสาร: 042-587290

โทรศัพท์มือถือ: 086-2358000

2. ชื่อ-สกุล อ. ธนพัฒน์ สุรนรากุล

หน่วยงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

สถานที่ติดต่อ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม 48000

โทรศัพท์ 042-543222

โทรสาร 042-543122

E-mail Suraball@yahoo.com ; Tanapat_ball@npu.ac.th

3. ชื่อ-สกุล นายศรชัย คงสุข

หน่วยงาน สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์นครพนม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

สถานที่ติดต่อ สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์นครพนม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

โทรศัพท์ 0-4258-1108

โทรสาร 0-42 58-108

โทรศัพท์มือถือ 08-1879-2639

E-mail : sornchaik@dld.go.th

4. ชื่อ-สกุล นายสมัย ศรีหาญ

หน่วยงาน สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สถานที่ติดต่อ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม อ.เมืองนครพนม จ.นครพนม 48000

โทรศัพท์ 0-4251-1029

โทรสาร: 0-4251-1167 โทรศัพท์มือถือ: 01-7390165

E-mail pvlo_kop@dld.go.th

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้ลงนามกับประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ตามแผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระหว่างปี 2552-2558 (Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015) โดยแผนดังกล่าวประกอบด้วย แผนประชาคมความมั่นคงการเมืองอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint: APSC Blueprint) แผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) แผนประชาคมวัฒนธรรมและสังคมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint: ASCC Blueprint) และแผนการรวมกลุ่มอาเซียน 2 (Initiative for ASEAN Integration Work Plan 2: IAI) ทั้งนี้ประเทศสมาชิกคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ร่วมกันภายใต้การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกันของอาเซียนที่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนนั้น จุดผ่านแดนระหว่างประเทศจึงถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายสินค้า คน และการลงทุนระหว่างประเทศอาเซียน (ศูนย์การค้าระหว่างประเทศ, ม.หอการค้าไทย, 2553) จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเป็น AEC ซึ่งเป็นทางผ่านเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านไปยังลาว เวียดนาม รวมทั้งจีนตอนใต้ด้วย โดยจังหวัดนครพนมมียุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมในปี พ.ศ. 2551-2554 โดยมีแนวทางในการพัฒนาจังหวัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร โดยมีเป้าประสงค์ดังนี้ 1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการแข่งขัน 2) ปรับโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตร 3) เสริมสร้างระบบตลาดสินค้าเกษตร และ 4) ส่งเสริมการวิจัย และทดสอบด้านการเกษตร และบรรจุภัณฑ์ และมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทางการเกษตรคือ กลยุทธ์ที่ 1 : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรและการผลิตสินค้าเกษตรดีที่เหมาะสมและปลอดภัย กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริหารจัดการปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร กลยุทธ์ที่ 3 : ส่งเสริมการ

แปรรูปสินค้าทางการเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน กลยุทธ์ที่ 4 : ป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตร กลยุทธ์ที่ 5 : พัฒนาผู้ประกอบการและการตลาดสินค้าเกษตร กลยุทธ์ที่ 6 : สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริช และกลยุทธ์ที่ 7 : ส่งเสริมความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาจังหวัดนครพนมต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2554-2556 ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาสินค้าหลักด้านเกษตรอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องคือ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรดลิ้นจี่ ยาสูบ ข้าวโพด ปลาเผา ปลาไหล และโคขุน

จังหวัดนครพนมมีปริมาณการผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโคเนื้อซึ่งมีข้อมูลเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2549 จากนั้นเริ่มลดลงจนถึงปี พ.ศ. 2551 และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2552 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของโคแต่ละชนิดจะพบว่า โคพื้นเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึงปี พ.ศ. 2552 มีแนวโน้มลดลง ในทิศทางกลับกันโคลูกผสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ดังแสดงในตารางที่ 1) เนื่องจากปศุสัตว์จังหวัดนครพนมมีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเพื่อส่งตลาดโคขุน และตลาดทั่วไป กระบือในจังหวัดนครพนมปี พ.ศ. 2550 มีจำนวน 95,331 ตัว ซึ่งเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือส่วนใหญ่เลี้ยงในกลุ่มน้ำสงคราม โดยเลี้ยงกระบือ เฉลี่ย 9.41ตัวต่อครัวเรือน สัดส่วนสูงกว่าจังหวัด (4.32 ตัวต่อครัวเรือน) และปศุสัตว์เขต 4 (4.61 ตัวต่อครัวเรือน) แต่กลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือไม่ได้มีอาชีพและรายได้จากการเลี้ยงกระบือเพียงอย่างเดียว จะต้องอาศัยอาชีพทางการเกษตรอย่างอื่น อย่างน้อย 2 อาชีพในครัวเรือน (ชนพัฒน์ และคณะ, 2552) ส่วนในจังหวัดนครพนมนั้นมีจำนวนสุกรจำนวน 70,915 ตัว ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งผู้ผลิตรายใหญ่ของจังหวัดคือ บริษัท บุญทะพาน จำกัด โดยการเลี้ยงจะส่งออกยังประเทศลาว

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จังหวัดนครพนมควรทำการศึกษาศักยภาพการแข่งขันสินค้าด้านปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์เพื่อการส่งออกในอีก 5 ปีข้างหน้าของจังหวัดนครพนม โดยเน้นศึกษาศักยภาพการผลิตและระบบการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกร และศึกษาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังต้องทำการศึกษาศักยภาพการตลาดและการส่งออกโคเนื้อ กระบือ และสุกร ของเกษตรกรในจังหวัดนครพนมซึ่งสัตว์ดังกล่าวเป็นสัตว์เศรษฐกิจหลักของจังหวัดนครพนม และได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดอยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโคเนื้อของจังหวัดนครพนม

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง	โคลูกผสม	รวม (ตัว)
2547	96,490	13,270	109,760
2548	105,853	20,787	126,640
2549	151,382	27,187	178,569
2550	141,275	27,744	169,019
2551	124,947	28,666	153,613
2552	126,669	28,969	155,638

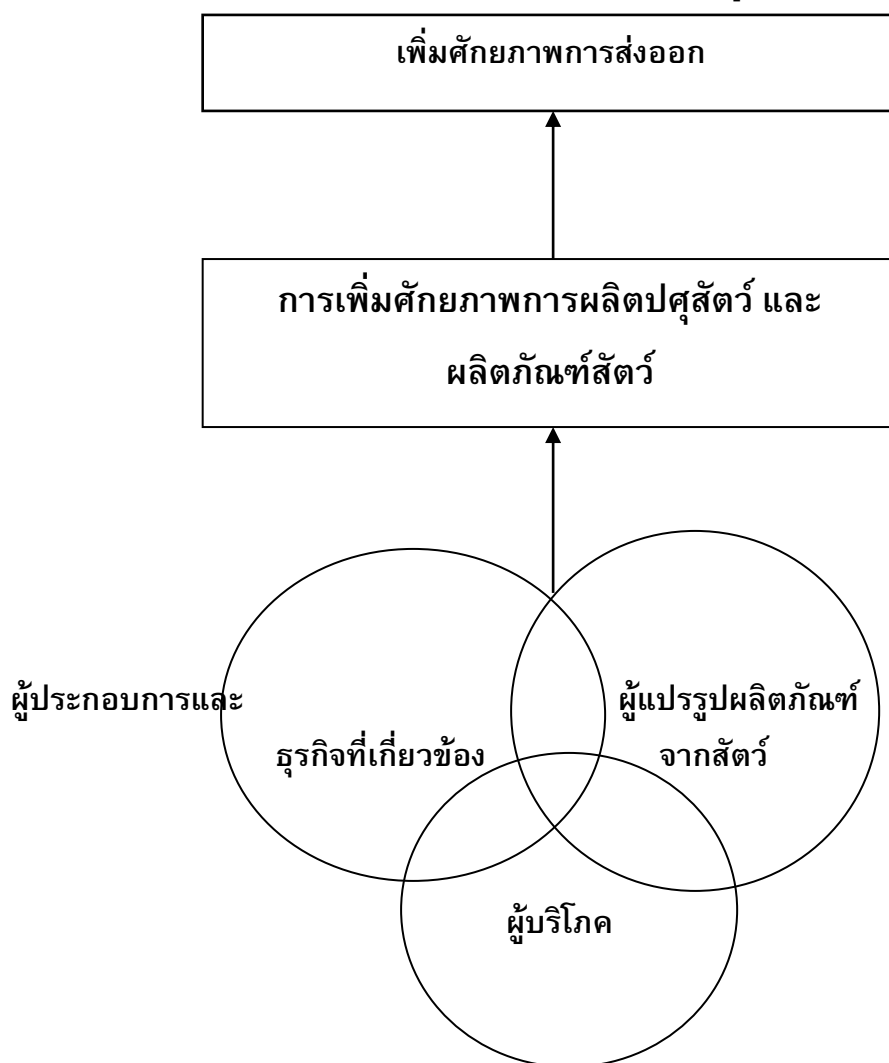
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม

3. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกร ของเกษตรกรในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาศักยภาพระบบผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกร ของเกษตรกรในจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากโคเนื้อ กระบือ และสุกร ของเกษตรกรในจังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาศักยภาพการตลาดและการส่งออกโคเนื้อ กระบือ และสุกร ของเกษตรกรในจังหวัดนครพนม

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ในจังหวัดนครพนม สร้างกรอบแนวความคิดจากการผลิตปศุสัตว์ที่มีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติมากที่สุดโดยเน้นเฉพาะโคเนื้อ กระบือ และสุกร ซึ่งเป็นการผลิตปศุสัตว์ที่มีการส่งเสริมและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังศึกษาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ เพื่อการเพิ่มศักยภาพการส่งออกของจังหวัดนครพนมในอนาคตด้วย ทั้งนี้ปัจจัยที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ คือผู้บริโภค ดังโครงสร้างต่อไปนี้

5. ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารและสถิติตัวเลขจากหน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานหอการค้าและอุตสาหกรรมจังหวัด รวมหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ วารสาร และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet)
2. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจสภาพพื้นที่ จากการออกแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ผลิต และผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ โดยประชากรกลุ่มเป้าหมายคือผู้เลี้ยงโคเนื้อ กระบือ สุกร และผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์
3. จัดเสวนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการส่งเสริมและการแข่งขันด้านการตลาดส่งออก

แผนการดำเนินงานตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงาน/กิจกรรม	เดือน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. ประชุมกลุ่มนักวิจัยและประชุมร่วมกับที่ปรึกษา	1	1. ได้แนวคิดรวบยอดและแผนงานวิจัยอย่างละเอียด
2. ออกแบบสัมภาษณ์ และทดสอบ	1	2. ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมสำหรับแผนงานวิจัย
3. ศึกษารูปแบบการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกรของเกษตรกรเป้าหมาย	2-3	3. ได้รูปแบบและศักยภาพการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกร
4. ศึกษารูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ของผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมาย	3-5	4. ได้รูปแบบและศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์
5. เก็บวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ	4-6	5. ได้ทราบข้อมูลการผลิตและการตลาดในเชิงเปรียบเทียบ
6. ประเมินผลกระทบรูปแบบการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกรต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้เกี่ยวข้อง	4-6	6. ทราบผลกระทบรูปแบบการผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกร ที่มีต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้เกี่ยวข้อง
7. รวบรวมข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดโคเนื้อ กระบือ สุกร และผลิตภัณฑ์สัตว์ ความสามารถในการแข่งขัน และความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ข้อตกลงทางการค้าทวิภาคี และพหุภาคี รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้อง	6-9	7. ทราบข้อมูลด้านการผลิต การตลาด และความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งความได้เปรียบเสียเปรียบทางการค้าทวิภาคีและพหุภาคี ของโคเนื้อ กระบือ สุกร และผลิตภัณฑ์สัตว์
9. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และจัดทำฐานข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย	9-10	9. ได้ข้อมูลศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการส่งออก ปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์สัตว์ของจังหวัดนครพนม
10. สรุปและรายงานผล	11-12	10. รายงานผลการวิจัย 1 เล่ม

6. พื้นที่ดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือ พื้นที่ผลิตปศุสัตว์ของทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดนครพนม ซึ่งจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

9. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ขีดความสามารถของเกษตรกรผู้ผลิตโคเนื้อ กระบือ และสุกรของจังหวัดนครพนม
2. ได้ขีดความสามารถของผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ของจังหวัดนครพนม
3. สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาสินค้าด้านปศุสัตว์โดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน ในจังหวัดนครพนม

12. เอกสารอ้างอิง References

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม. 2553. รายงานสถิติปศุสัตว์ประจำปี.

ศูนย์การค้าระหว่างประเทศ ม.หอการค้าไทย. 2553. รายงานการเสวนาโครงการสร้างโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนไทยภายใต้การแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 4

ธนวัฒน์ สุระนรากุล ศรชัย คงสุข จิตติยา เสรีวัฒน์ และอุษณีย์ภรณ์ สร้อยเพชร. 2552 . รูปแบบการเลี้ยงและการจัดการฝูงกระบือที่ยั่งยืนของเกษตรกรในอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. รายงานความก้าวหน้า ครั้งที่ 2. สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2552.

ข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงหลักการ (Conceptual Research Proposal)

แผนงานวิจัย แผนงานการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ภายใต้ความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ชื่อโครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย

- โครงการย่อยที่ 1 โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ตามความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- โครงการย่อยที่ 2 โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวตามกรอบการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) ภายใต้กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน

2. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

1.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาวพณิศา ยงพิทยาพงศ์

หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000

เบอร์อีเมล panitha660@gmail.com

โทรศัพท์/โทรสาร 042-5 87201

โทรศัพท์มือถือ 081-1848660

1.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายวีระศักดิ์ จุลดาลัย

หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000

เบอร์อีเมล weerasak222@hotmail.com

โทรศัพท์/โทรสาร 042-5 87201

โทรศัพท์มือถือ 081-1848659

1.3 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายสุรียา คำหว่าน
หน่วยงาน ศูนย์ศึกษาอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 330 ถนนอภิบาลบัญชา อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม 48000
เบอร์อีเมล phuweb2002@hotmail.com
โทรศัพท์/โทรสาร 042-587283

1.4 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นางสาวพรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์
หน่วยงาน วิทยาลัยการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
เบอร์อีเมล noffon.npu@gmail.com
โทรศัพท์ 042-5 87201
โทรสาร 042-587201

1.5 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายสุนทร ตั้งตรงจิตร
หน่วยงาน นายกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม
ที่อยู่ โรงแรมวิวโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
โทรศัพท์ 042-513564-70
โทรสาร 042-511037

1.6 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายปัญญา จันทรัตน์
หน่วยงาน รองหัวหน้าห้องการท่องเที่ยว แขวงคำม่วน สปป.ลาว
ที่อยู่ ห้องการท่องเที่ยว เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว
เบอร์อีเมล pychanthalath@yahoo.com
โทรศัพท์ (856) 202326444
โทรสาร (856) 51212512

1.7 หน่วยงานสนับสนุน

หอการค้าจังหวัดนครพนม
สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 4
สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม
สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

2. หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะช่วยเชื่อมโยงความเป็นอาเซียนไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้า การแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างกัน และการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่ได้รับแรงกระตุ้นจากการท่องเที่ยว ซึ่งช่วยลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ เป็นเหตุสำคัญอันนำมาซึ่งความเข้าใจต่อกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ภายในอาเซียน ซึ่งความหลากหลายของประเทศสมาชิกถือเป็นทั้งจุดด้อยและจุดเด่นที่หากสามารถแก้ไขได้ตามแผนที่วางไว้แล้วจะเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มประเทศอาเซียน ดังนั้นการก้าวไปสู่การเป็นกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ตามมติของผู้นำอาเซียนเห็นพ้องกันในการเร่งรัดการเปิดเสรีการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหนึ่งใน 11 สาขานำร่อง โดยกำหนดประเทศไทยรับผิดชอบในสาขาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสาขาที่มีการจ้างงานสูงมากถึง 2 ล้านคน มีขนาดของธุรกิจร้อยละ 6 ของจีดีพี โดยในแต่ละปีสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ มีรายได้เฉลี่ยรวมจากธุรกิจท่องเที่ยว 190,000 ล้านบาท จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่เดินทางมาประมาณ 63 ล้านคน สำหรับประเทศไทยนั้นมีรายได้จากนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว 88,000 ล้านบาทจากจำนวนนักท่องเที่ยว 4 ล้านคน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีศักยภาพสูง สามารถครองส่วนแบ่งตลาด"รายได้"เป็นอันดับ 1 ในอาเซียน โดยสถิติตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552 สามารถทำค่าเฉลี่ยได้มากกว่า 29% เหนือกว่าคู่แข่งลำดับรองอย่างมาเลเซียที่ได้ 20% สิงคโปร์ 18% แต่ส่วนแบ่ง "จำนวนนักท่องเที่ยว" ไทยตกอยู่อันดับ 2 รองจากประเทศมาเลเซีย และเหนือกว่าประเทศสิงคโปร์ สำหรับอนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า นับจาก พ.ศ. 2553 ถึง 2563 "ธุรกิจท่องเที่ยวของไทย" จะสามารถขยายตัวได้อีกมาก เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและโดดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศาสนา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม

กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนกลุ่มที่ 2 หรือ กลุ่มจังหวัด "Cluster 6.2" ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม และ มุกดาหาร ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ "สะพานการค้า และการท่องเที่ยวอินโดจีน" โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 และขณะนี้มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 (นครพนม- คำม่วน) ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปลายปี 2554 เป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกับภาคกลางของ สปป. ลาว และภาคกลางของเวียดนาม ตามเส้นทางหมายเลข 12 และหรือเส้นทางหมายเลข 8 รวมทั้งเส้นทางหมายเลข 9 ใน สปป. ลาว และเวียดนาม ถึงท่าเรือน้ำลึกห้วงอ่าง กวางบินห์ เพื่อเชื่อมโยงระบบขนส่งในระยะทางรวมที่สั้นที่สุดประมาณ 300 กิโลเมตร ตลอดจนถึงเชื่อมโครงข่ายถึงประเทศจีนตอนใต้

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดชายแดนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานในอาณาจักรศรีโคตรบูรณแห่งอารยธรรมแห่งลุ่มแม่น้ำโขงและมีความอุดมสมบูรณ์ของทุนทางธรรมชาติและหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งมีศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม เป็นเบ้าหลอมจิตใจของคนแห่งลุ่มน้ำโขง รวมทั้งมีทุนทางสังคมสูง มีวิถีชีวิตร่วมกันด้วยความกลมกลืน เป็นเมืองที่สงบ เรียบง่าย ส่งผลประชาชนได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดร่วมกันว่า "เมืองน่าอยู่ คู่สัมพันธ์อินโดจีน" นอกจากนี้จังหวัดนครพนมยัง

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม คล้ายกับกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่อินโดจีนของประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) ได้แก่ ประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย สปป.ลาว ประกอบด้วย แขวงคำม่วน แขวงบอลิคำไซ ประเทศเวียดนาม ประกอบด้วย ฮาติन्ह เองาน และกวางบินห์ โดยกรอบความร่วมมือดังกล่าว นับเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในระดับท้องถิ่น และส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ร่วม ไทย – สปป.ลาว – เวียดนาม โดยมีคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว ในการกำกับ ติดตาม พิจารณาความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประชุมร่วมผู้บริหารระดับสูงในด้านการพัฒนาเชิงบูรณาการระดับประเทศ

ผลจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2553 ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากต่างประเทศจะสามารถถือหุ้นในธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มากที่สุดถึง ร้อยละ 70 หากในภูมิภาคอาเซียนร่วมมือกันอย่างแข่งขัน ในอนาคตก็อาจจะมีเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ เพิ่ม ซึ่งหมายถึงจะช่วยให้เศรษฐกิจภูมิภาคนี้ดีขึ้น

การพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวตามความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการพัฒนาแบบเป็นไปด้วยอัตราความเร่งสูงท่ามกลางการแข่งขันทางการตลาดกับภูมิภาคอื่น ดังนั้นประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งจังหวัดนครพนม ในฐานะเมืองชายแดนเป็นประตูสู่อินโดจีนของประเทศไทยซึ่งมีความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาวและประเทศเวียดนาม

ดังนั้นจังหวัดนครพนมซึ่งมีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง จะต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งสามารถนำศักยภาพด้านต่าง ๆ มาเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งกันและกันทั้งนี้จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดในรูปแบบการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวให้ก้าวเดินไปพร้อมกัน

3. วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดนครพนม ภาคกลาง ของ สปป.ลาวและภาคกลาง ของประเทศเวียดนาม
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยว และพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างรูปแบบการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาจังหวัดนครพนม

4. เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว และเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และประเทศเพื่อนบ้าน ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม)

4. ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด Cluster 6.2 ของประเทศไทย , ภาคกลาง ของ สปป.ลาว และภาคกลาง ของประเทศเวียดนาม

2. ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดนครพนม และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพความพร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดนครพนม จำนวน 5 แห่ง

โดยการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยว/ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ศักยภาพด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว
- ศักยภาพของผู้ประกอบการ บุคลากรด้านการท่องเที่ยว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยว

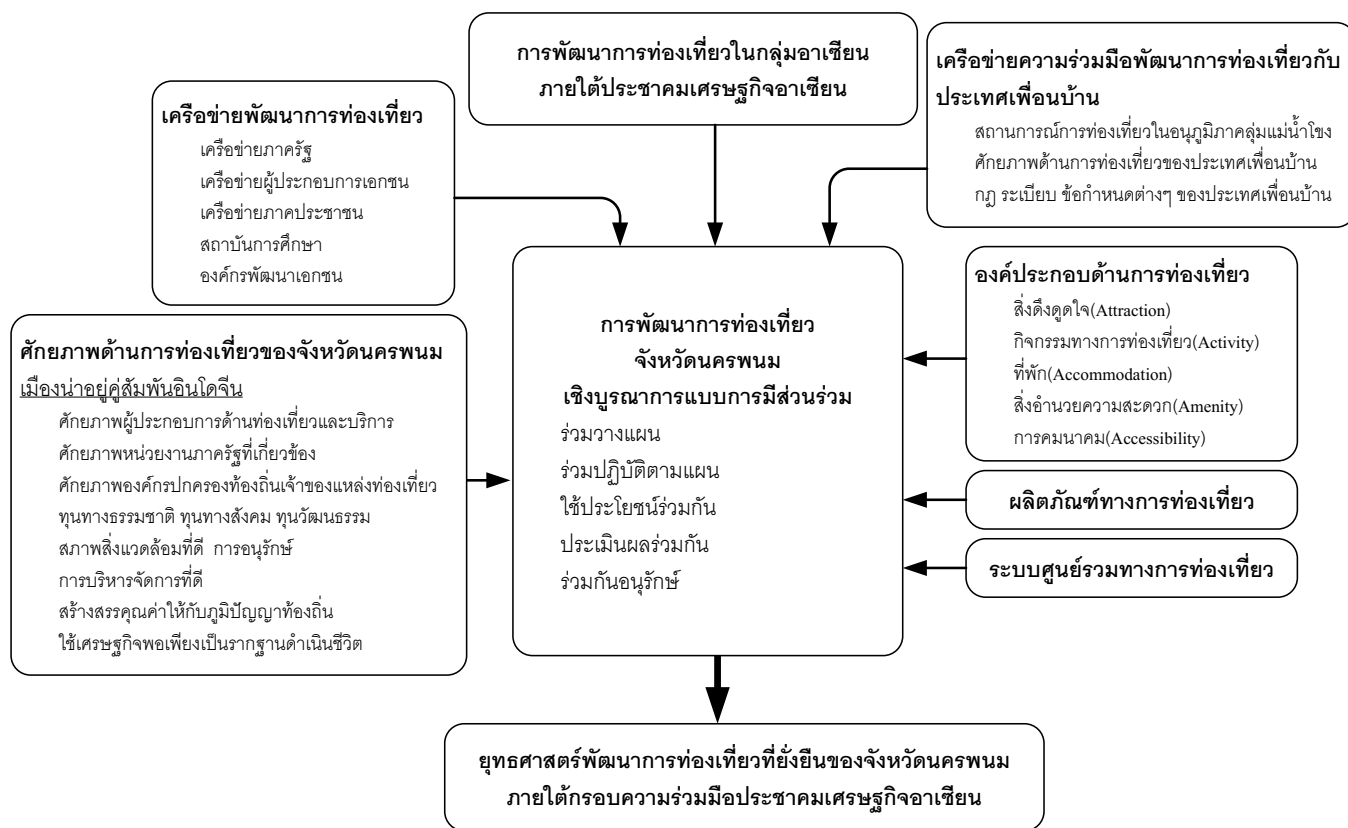
3. พัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบการ บุคลากรทางการท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของจังหวัดนครพนม จำนวน 5 แห่ง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ การพัฒนาทักษะทางภาษาแก่ผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยว , การพัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน , การอบรมผู้ประกอบการในการเตรียมความพร้อมรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างรูปแบบการบูรณาการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยนครพนม

5. สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ประกอบด้วย เครือข่ายข้อมูล-ข่าวสารการท่องเที่ยว เครือข่ายการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดนครพนมและระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครพนม ระหว่างกลุ่มจังหวัด Cluster 6.2 และเครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม กับประเทศเพื่อนบ้าน ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม)

6. เครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว กับภาคตะวันออกเฉียง -เหนือตอนบน และประเทศเพื่อนบ้าน ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม)

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วม ภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

6. ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1. จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของแผนงานวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเนื่องกับภาคการท่องเที่ยวและบริการ
2. ประชุมคณะผู้วิจัยเพื่อวางแผนการทำการกิจกรรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. คณะผู้วิจัยศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวในในกลุ่มจังหวัด Cluster 6.2 ของประเทศไทย ภาคกลาง ของ สปป.ลาวและภาคกลาง ของประเทศเวียดนาม จากเอกสาร หลักฐานงานวิจัยที่ปรากฏในรอบระยะเวลา 5 ปีย้อนหลังถึงปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเนื่องกับภาคการท่องเที่ยวและบริการ
4. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อศึกษาศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนม ตามแนวคิด Five A's of tourism ของ Tourism Western Australia 2008 ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ด้านการคมนาคม (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านที่พัก (Accommodation) โดยการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล, การจัดเวทีระดมสมอง, จาก

หลักฐานที่ปรากฏในชุมชน, การสังเกตจากสภาพความเป็นจริง และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 4 และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

5. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อวิเคราะห์และประเมินศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 4 และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

6. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อร่วมคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพความพร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดนครพนม จำนวน 5 แห่ง ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวและบริการ

7. จัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องการจัดหมวดหมู่ขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ตามแนวคิด Five A's of tourism ของ Tourism Western Australia 2008 ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ด้านการคมนาคม (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านที่พัก (Accommodation) แก่กลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม และผู้แทนชุมชนระดับแกนนำในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 5 แห่ง

8. จัดเวทีระดมสมองและลงพื้นที่ภาคสนาม ระหว่างคณะผู้วิจัย ภาคการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม และผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 5 แหล่ง เพื่อศึกษาศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว โดยการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล, การจัดเวทีระดมสมอง, จากหลักฐานที่ปรากฏในชุมชน, การสังเกตจากสภาพความเป็นจริง และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

9. จัดเวทีระดมสมองและลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้ประกอบการ บุคลากรทางการท่องเที่ยว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก โดยคณะผู้วิจัย ภาคการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม และชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

10. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์และประเมินศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก และศักยภาพของผู้ประกอบการ บุคลากรทางการท่องเที่ยว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ระหว่างคณะผู้วิจัย ภาคการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม และผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

11. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก และชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก โดยจัดฝึกอบรมการพัฒนาทักษะทางภาษาและมาตรฐานการให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยว , การอบรมพัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน , การอบรมผู้ประกอบการในการเตรียมความพร้อมรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อ

12. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม โดยคณะผู้วิจัย นักวิชาการในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่การท่องเที่ยว

13. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อสร้างรูปแบบการบูรณาการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยนครพนม โดยคณะผู้วิจัย นักวิชาการในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่การท่องเที่ยว

14. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครพนม ระหว่างกลุ่มจังหวัด Cluster 6.2 และระหว่างจังหวัดนครพนมกับประเทศเพื่อนบ้านตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) โดยคณะผู้วิจัย นักวิชาการในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่การท่องเที่ยว และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากตอนกลาง สปป.ลาว และตอนกลาง ประเทศเวียดนาม

15. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และประเทศเพื่อนบ้าน ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม) โดยคณะผู้วิจัย นักวิชาการในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากตอนกลาง สปป.ลาว และตอนกลาง ประเทศเวียดนาม

7. พื้นที่ดำเนินการวิจัย

พื้นที่จังหวัดนครพนม และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพความพร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดนครพนม จำนวน 5 แห่ง

8. กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้นำชุมชน และผู้แทนสมาชิกชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 50 คน
2. ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยนครพนม และนักวิชาการท้องถิ่น จำนวน 5 คน
3. ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ได้แก่

- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เขต 4 จำนวน 2 คน
- สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดนครพนม จำนวน 2 คน
- ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน
- 4. ผู้แทนจากภาคผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่
 - ผู้แทนจากหอการค้าจังหวัดนครพนม จำนวน 1 คน
 - ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว จำนวน 5 คน
 - ผู้ประกอบการด้านบริการที่พัก จำนวน 2 คน
 - ผู้ประกอบการจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP จำนวน 2 คน
 - ผู้ประกอบการด้านการบริการอาหาร จำนวน 2 คน
 - ประเภอบการป้อน้ำมันและร้านสะดวกซื้อ จำนวน 2 คน
- 5. ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 2 คน
- 6. ผู้แทนจากห้องการท่องเที่ยวแขวงคำม่วน สปป.ลาว จำนวน 1 คน
- 7. องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) จำนวน 2 คน

9. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

1 ปี นับตั้งแต่วันทำสัญญาวิทยุวิจัย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดนครพนม และภาคกลาง ของ สปป.ลาวและประเทศเวียดนาม
2. ภาวคิตที่เกียวข้องในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนของจังหวัดนครพนมสามารถศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมได้
3. ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. ได้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาวคิตการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน
5. เกิดรูปแบบการบูรณาการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมร่วมกัน ระหว่างภาวคิตรัฐภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาจังหวัดนครพนม
6. เกิดเครือข่ายการท่องเที่ยว เครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยว และเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และประเทศเพื่อนบ้านตามโครงการพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่น 8 จังหวัด 3 ประเทศ (ไทย – ลาว – เวียดนาม)

12. เอกสารอ้างอิง References

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. การศึกษา

เบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส. กรุงเทพฯ :

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2531.งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.,(ม.ป.ป.)

เทิดชาย ช่วยบำรุง. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2552.

นิคม จารุมณี. (2536). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โรง

พิมพ์ โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. เอกสารประกอบการเรียนหลักสูตรปริญญาโท : การวางแผนพัฒนาการ

ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว ของ

ประเทศไทย. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540.

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย. แนวทางการ

วางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : บริษัท แสงสว่างเวิลด์เพรส จำกัด,

2549

สาวลักษณ์ สมสุข. “การฟื้นฟูชุมชน : ยุทธศาสตร์การลงทุนในสังคม กรณีตำบลต้นแบบ

อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี” วารสารพัฒนาสังคม 10 (เล่มที่ 1, 2551) : 15

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. คู่มือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“แนวทางการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม”. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย

เพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย, 2545

ข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงหลักการ (Conceptual Research Proposal)

- ชื่อชุดโครงการวิจัย** การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านพรมแดนจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัย ดังนี้
1. กลไกของภาษีและมาตรการด้านการค้าชายแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในจังหวัดนครพนม
 2. ศักยภาพในการพัฒนาการขนส่งผลไม้ทางบก (นครพนม-หนานหนิง) โดยผ่านเส้นทางหมายเลข 8 และ หมายเลข 12
 3. แนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดนกรณี: จังหวัดนครพนม

ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่ หัวหน้าโครงการ

ชื่อ – นามสกุล ดร.วนิดา หงษ์มณีรัตน์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาศึกษา
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่ 8 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
โทรศัพท์ 042 5 87 282 , 087 854 4905
โทรสาร 042-5 87 282
E-mail whmnr@hotmail.com

นักวิจัยร่วมโครงการ

1. ชื่อ – นามสกุล ดร.กาญจน์ หงษ์มณีรัตน์
ตำแหน่ง อาจารย์และหัวหน้าสาขาวิชาการศึกษาสังคมและสิ่งแวดล้อม
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่ 8 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
โทรศัพท์ 087-2147297

- โทรสาร 042-587282
E-mail karnhmrt@hotmail.com
2. ชื่อ – นามสกุล อาจารย์เนียน คำมูลตรี
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการฯ ม.นครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่8 บ.เนินสะอาด ต.นาราชควาย อ.เมือง
จ.นครพนม 48000
โทรศัพท์ 042-587288, 089-9377428
โทรสาร 042-587289
E-mail niank.npu@gmail.com
3. ชื่อ – นามสกุล อ.กรรณิกา สิงห์ศรี
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการฯ ม.นครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่8 บ.เนินสะอาด ต.นาราชควาย อ.เมือง
จ.นครพนม 48000
โทรศัพท์ 042-587288, 085-4741051
โทรสาร 042-587289
E-mail ganniga_nid@yahoo.co.th
4. ชื่อ – นามสกุล อ.นิสากร พุทรวงศ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการฯ ม.นครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่8 บ.เนินสะอาด ต.นาราชควาย อ.เมือง
จ.นครพนม 48000
โทรศัพท์ 042-587288, 083-3263923
โทรสาร 042-587289
E-mail nsputawong@gmail.com
5. ชื่อ – นามสกุล อ.เพ็ญพัทธ์ สืบศรี
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการฯ ม.นครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่8 บ.เนินสะอาด ต.นาราชควาย อ.เมือง
จ.นครพนม 48000
โทรศัพท์ 042-587288, 089-7107883
โทรสาร 042-587289
E-mail penpuk.npu@hotmail.com

6. ชื่อ – นามสกุล อ.สุจิตรา หงษ์ขามนุษย์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการฯ ม.นครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่ 8 บ.เนินสะอาด ต.นารายณ์ อ.เมือง
จ.นครพนม 48000
โทรศัพท์ 042-587288, 089-2611756
โทรสาร 042-587289
E-mail wunwais@yahoo.com
7. ชื่อ – นามสกุล อาจารย์สุรัตน์ สุขมัน
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาคอมพิวเตอร์
หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 หมู่ 8 บ้านเนินสะอาด ตำบลนารายณ์ อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
โทรศัพท์ 081-4997134
โทรสาร 042-587282
E-mail surat42@hotmail.com

ที่ปรึกษาโครงการ

1.นางสาวอมรา	ผลาชีวะ	
ตำแหน่ง	นายด่านศุลกากร	
หน่วยงาน	ด่านศุลกากรจังหวัดนครพนม	
โทรศัพท์	081-4997134	
2.นายมงคล	ตันสุวรรณ	
ตำแหน่ง	ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม	
หน่วยงาน	หอการค้าจังหวัดนครพนม	
โทรศัพท์	042-512029, 081-6018123	
โทรสาร	042-515774	
3.นายสุเทพ	อติวรรณกุล	
ตำแหน่ง	อดีตประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม พ	.ศ.2547
หน่วยงาน	หอการค้าจังหวัดนครพนม	
โทรศัพท์	089-8331111	

ชุดโครงการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด่านพรมแดนจังหวัดนครพนม

1. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลได้มีวาระแห่งชาติปฏิรูปการค้าไทยสู่การค้าโลก 12 ล้านบาท (พ.ศ. 2553 – 2558) โครงการเปิดตะเข็บการค้าชายแดนพัฒนาการลงทุน Port city หรือ “เมืองท่าหน้าด่าน” ที่ต้องวางโครงสร้างพื้นฐานพร้อมบริการครบวงจร (วันสต็อปเซอร์วิส) มีศูนย์ขนถ่ายสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ทันสมัย ซัพพลายเออร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า เมื่อขยายส่วนแบ่งการตลาดและรายได้จากการส่งออกสินค้ายอดนิยมไปยังเพื่อนบ้าน เช่น วัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภคบริโภค ไอที ยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องมือการเกษตร ในปัจจุบันไทยมีรายได้จากการค้าชายแดนเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เมืองท่าหน้าด่าน 1 ใน 4 แห่งตามโครงการได้แก่ มุกดาหาร – สะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 ที่จะทำเหมือนแลนด์บริดจ์ โดยมีไทยเป็นศูนย์กลาง ซึ่งส่วนแรกที่รัฐบาลรับผิดชอบลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ระบบถนน น้ำ ไฟฟ้า อาคารทางราชการ การจัดพื้นที่สินค้าเฉลี่ยพื้นที่ละไม่เกิน 1,000 ล้านบาท ส่วนที่ 2 ให้เอกชนเข้ามาลงทุนด้วยต้นทุนต่ำที่สุด ขับเคลื่อนการค้าชายแดนในมาตรฐานสากลมีกติกาชัดเจน (หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจวันที่ 10 ก.พ. 2552)

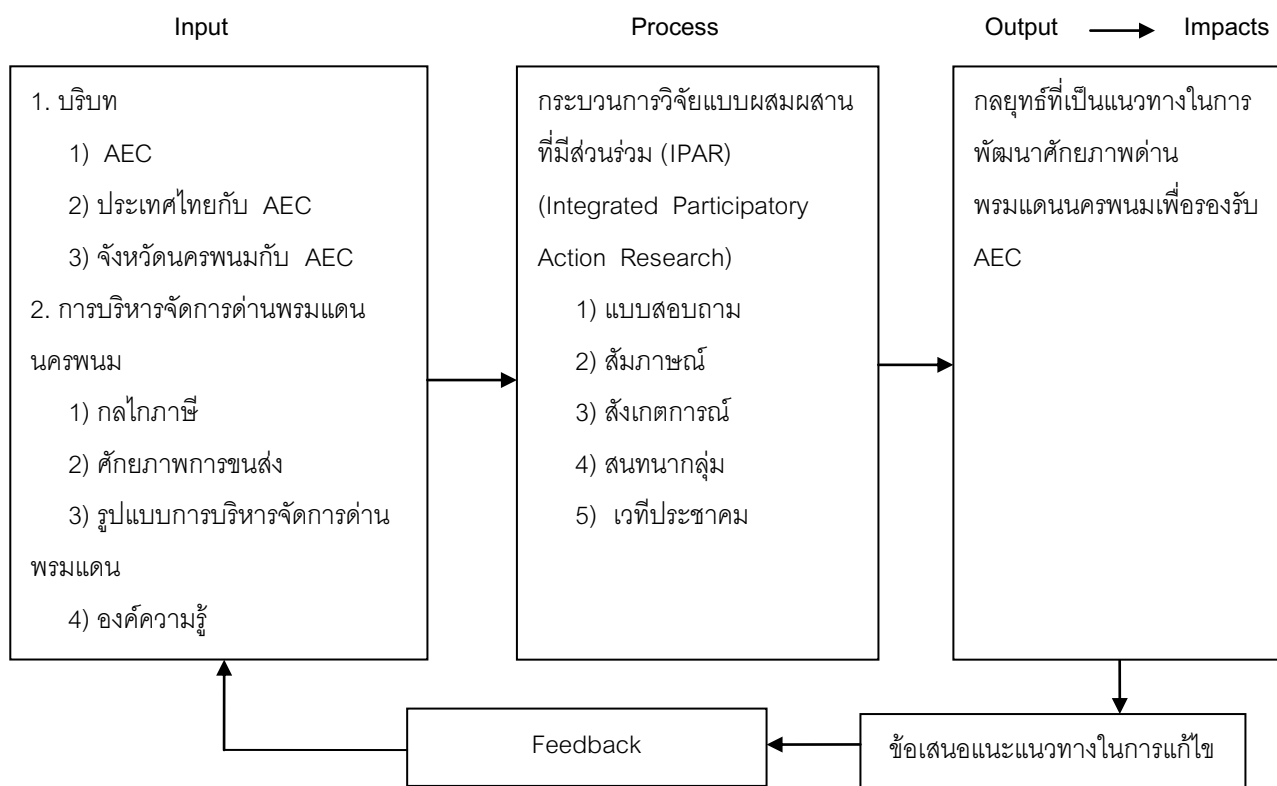
จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดชายแดนและกำลังมีการก่อสร้างสะพานแห่งที่ 3 ไม่ได้อยู่ในโครงการที่รัฐบาลจัดทำขึ้น แต่ได้มีการค้าชายแดนซึ่งสามารถเตรียมการรองรับการเจริญเติบโตโดยที่เกิตรประโยชน์กับบุคลากรในพื้นที่ให้มากที่สุด พยายามหาแนวทางมิให้เป็นจังหวัดทางผ่าน ด้วยสภาพและข้อจำกัดของการลงทุนทางเศรษฐกิจ ณ สถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นการเตรียมความพร้อมในอนาคต รองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจการค้าชายแดน ซึ่งทางจังหวัดกำลังพัฒนาให้เจริญเติบโต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการค้าชายแดน และมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เพื่อเตรียมการหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่จะตามมา คณะผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุก ๆ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นการพัฒนางานองค์ความรู้ เสริมสร้างศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจที่กำลังเติบโต และหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่ายเป็นการพัฒนาศักยภาพการอำนวยความสะดวกของด่านพรมแดนให้ได้มาตรฐานและสามารถเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศเกี่ยวกับการผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. วัตถุประสงค์

1. กลไกภาษีและมาตรการด้านการค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าผ่านแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน
2. ศักยภาพการพัฒนาการขนส่งทางบกผ่านเส้นทางหมายเลข 8 , 12 และ 9 (นครพนม-หนานหนิง)
3. รูปแบบการบริหารจัดการด่านพรมแดนนครพนม
4. สร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการด่านพรมแดน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

Conceptual Framework : การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านพรมแดนจังหวัดนครพนม

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

- ศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านพรมแดนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดและวิธีการระดมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus groups) และจัดเวทีประชาคมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ
- เสนอองค์ความรู้ในการพัฒนาด้านพรมแดนให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้าให้ได้มาตรฐาน

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- บุคลากรในจังหวัดนครพนมมีความรู้ความสามารถในการเตรียมความพร้อมรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและจัดสถานการณ์ให้เป็นประโยชน์ในภาพรวมของจังหวัดได้
- เสริมสร้างทัศนคติที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

8. ผู้รับผิดชอบประสานงานชุดโครงการวิจัย

1. ดร.วนิดา หงส์มณีรัตน์
2. ดร.กาญจน์ หงส์มณีรัตน์
3. อาจารย์เนียน คำมูลตรี

9. ที่ปรึกษา

1. นายด่านสุลการจังหวัดนครพนม
2. ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม

10. เอกสารอ้างอิง

ภาวะการค้าชายแดนจังหวัดนครพนม ประจำเดือนสิงหาคม 2548

<http://www.dft.moc.go.th/nongkhai/detail/2005104137191.htm>

วาระแห่งชาติ "อภิสหิธิ์-อลงกรณ์" ปฏิรูปการค้าไทยสู่การค้าโลก

http://www.cpfworldwide.com/th/mdcntr/fact_sheet_detail.aspx?id=1193

สิทธิพร ภู่นริศ 2550 ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน : จังหวัดแม่ฮ่องสอน

<http://www.abc-un.org/research/view.php?resID=PPG49O0003>

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (ฉบับย่อ) ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)

<http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom/detail.php?file=News/provincenews&title=ยุทธศาสตร์จังหวัด>

อาทิ ครุสากยวงศ์ 2545รายงานการวิจัยเรื่องการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย.คณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

http://soreda.oas.psu.ac.th/show_detail.php?research_id=148

โครงการวิจัยที่ 1

กลไกของภาษีและมาตรการด้านการค้าชายแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนในจังหวัดนครพนม

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียและอาเซียนมีแนวโน้มที่จะขยายการค้าระหว่างประเทศภายในภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น อาเซียน สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ IMT-GT (Indonesia Malaysia Thai-Growth-Triangle) กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง GMS (Great Mekong Subregional) 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ไทย พม่า เวียดนาม ลาว และกัมพูชา กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ BIMST-EC (Bangladesh India Myanmar Thai-Economic Country) กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ดังกล่าว มีความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมระหว่างประเทศภายในกลุ่ม ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าว เพื่อขยายการค้าของไทยกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคทั้งทางตรงและทางอ้อม จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ นอกจากการทำการค้าในรูปแบบปกติที่มีการนำเข้าและส่งออกทางท่าเรือและท่าอากาศยานแล้ว ประเทศไทยยังสามารถทำการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่ตั้งโดยรอบ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย 4 ประเทศ คือ ประเทศพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย รวม 5,582 กิโลเมตร ซึ่งติดต่อกับจังหวัดชายแดนของไทย 30 จังหวัด มีประชากรรวมกันถึงกว่า 89.20 ล้านคน มีช่องทางการค้าชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรนจำนวน 72 แห่ง กระจายอยู่ใน 25 จังหวัดชายแดนทั่วประเทศ (<http://www.Learners.in/blog/50212253/276669/11> สิงหาคม 2553)

ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นระยะทาง 1,810 กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ 11 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ หนองคาย มุกดาหาร อุบลราชธานี นครพนม เลย น่าน พะเยา อุดรดิตถ์ เชียงราย พินธุโลก และอำนาจเจริญ โดยผ่านช่องทางการค้า 36 แห่ง เป็นจุดผ่านแดนถาวร 13 แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว 2 แห่ง และจุดผ่อนปรน 21 แห่ง รูปแบบการค้ามี 2 แบบ คือการนำเข้าและการส่งออกตามชายแดนทั้งการค้าในระบบ (ผ่านพิธีการศุลกากร) และการค้านอกกระบวนเป็นการลักลอบค้าชายโดยอาศัยช่องทางความสะดวกของภูมิประเทศไม่ผ่านศุลกากร

ลาวเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 2 ของไทยรองมาจากมาเลเซีย ไทย-ลาว ทำการค้าซื้อขายใน 9 จังหวัดชายแดนของไทย ผ่านช่องทางการค้าคือจุดผ่านแดนถาวร จำนวน 13 แห่ง จุดผ่อนปรนจำนวน 21 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 2 แห่ง สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ ยานพาหนะ อุปกรณ์และชิ้นส่วน สินค้าเชื้อเพลิง เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตร สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น และสินค้านำเข้าสำคัญจากลาว ได้แก่ ไม้และไม้แปรรูป

สินค้าประมงและปศุสัตว์ สินค้าบริการ สินค้าแร่ สิ่งทอ หนังสือพิมพ์และผลิตภัณฑ์หนังสือพิมพ์ เป็นต้น (<http://www.Learners.in.th/blog/Lao/84659/11> สิงหาคม 2553)

จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีแนวชายแดนติดแขวงคำม่วน มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นพรมแดนธรรมชาติ การค้าชายแดนอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งมีมาแต่อดีต มีความไว้วางใจและความใกล้ชิดทางเครือญาติระหว่างพ่อค้าไทยกับลาว โดยพ่อค้าส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น

การค้าชายแดนไทย-ลาว จังหวัดนครพนม นอกจากจะเชื่อมโยงการค้ากับลาวแล้วยังสามารถเชื่อมต่อไปยังเวียดนามได้โดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 8 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ของลาว ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และหากเส้นทางดังกล่าวแล้วเสร็จจะช่วยให้การขนส่งสินค้ามีความสะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ซึ่งมีระยะทางเชื่อมต่อกับลาวกับเวียดนามที่สั้นสุด (310 กิโลเมตร)

นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังได้รับโอกาสที่ดีจากโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ซึ่งจะช่วยให้การขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น และโครงการก่อสร้างเขื่อนน้ำเทิน 2 จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจลาว โดยเฉพาะแขวงคำม่วนซึ่งเป็นที่ตั้งของเขื่อน และหากโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จ จะช่วยส่งเสริมให้การค้าไทย-ลาว มีการขยายตัวมากขึ้น (http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/AsianEconomics/Laos/Info_Laos/Documents/Chapter3pdf/11 สิงหาคม 2553)

การค้าชายแดนไทย-ลาว จังหวัดนครพนม ยังมีความไม่แน่นอน ของกฎระเบียบที่มีความคลุมเครือเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง โดยขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักลงทุนทราบ (ไม่สามารถวางแผนระยะยาวได้) นักลงทุนยังต้องติดต่อติดต่อกับส่วนราชการหลายหน่วยงาน ขณะเดียวกันนโยบายของเจ้าแขวงกับ Foreign Investment Management Cabinet:FIMC แตกต่างกัน นอกจากนี้ลาวยังมีความล่าช้าทั้งระบบภาษี ระบบการบริหาร กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนการระงับข้อพิพาทด้านการลงทุน ทำให้นักลงทุนไทยเสียเปรียบ (<http://www.Learners.in.th/blog/Lao/84659/11> สิงหาคม 2553)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกลไกของภาษีและมาตรการด้านการค้าชายแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนในจังหวัดนครพนม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนากลไกของภาษีและมาตรการด้านการค้าชายแดนของทั้ง 2 ประเทศมีความเป็นธรรมทางการค้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลไกภาษีและมาตรการด้านการค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าผ่านแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน
2. ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากภาษีและมาตรการทางด้านการค้าโดยช่องทางการค้า จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาด้านให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้า

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการทำวิจัยนี้สามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ในการพัฒนาด้านผ่านแดนที่จังหวัดนครพนม

ศึกษา วิเคราะห์กลไกของภาษีที่เอื้อต่อศักยภาพการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีบำรุงท้องที่ การให้สิทธิทางด้านอากร การยกเว้นภาษีและอากรต่าง ๆ รวมทั้ง มาตรการทางด้านการค้า ได้แก่ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับสินค้ามาตรฐานและมาตรฐานสินค้า พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการส่งออก-นำเข้าสินค้า โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษาสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านภาษีและมาตรการด้านการค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. สรุปแนวทางในการพัฒนาด้านให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้า โดยกระบวนการสนทนากลุ่มย่อย (Focus groups) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ
3. เสนอองค์ความรู้ในการพัฒนาด้านให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้า

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลและสภาพปัญหาที่เกิดจากด้านภาษีและมาตรการด้านการค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าผ่านแดนที่ผ่านช่องทางการค้าจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน
2. ได้แนวทางการพัฒนาด้านให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้า
3. ได้องค์ความรู้เรื่องกลไกของภาษี ข้อดี-ข้อด้อยในการพัฒนาด้านให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้าโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง

8. ผู้รับผิดชอบประสานงานโครงการ

1. อ.กรรณิกา สิงห์ศรี
2. อ.เนียน คำมูลตรี
3. อ.นิสากร พุทรวงศ์

9. ที่ปรึกษา

1. นายสุเทพ อติวรรณกุล อดีตประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2547)

10. เอกสารอ้างอิง

การเรียนรู้ในห้องเรียน ครั้งที่ 4 ของกฎหมายศุลกากร

(<http://www.Learners.in/blog/50212253/276669/11> สิงหาคม 2553)

ศักยภาพการค้า การชำระเงิน และธุรกิจตามแนวชายแดนไทย-ลาว 8 จุด

(http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/AsianEconomics/Laos/Info_Laos/Documents/Chapter3pdf/11 สิงหาคม 2553)

Am-เปิดประตูข้างบ้านไปลาว-การค้าการลงทุนลาว

(<http://www.Learners.in.th/blog/Lao/84659/11> สิงหาคม 2553)

โครงการวิจัยที่ 2

ศักยภาพในการพัฒนาการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม – หานหนิง)

โดยผ่านเส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 12

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีเส้นทางทางการขนส่งทางบกที่เชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่าและจีนตอนใต้ ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ต้องการให้เกิดความเชื่อมโยงระบบโครงข่ายคมนาคมและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้แก่ประเทศ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเป้าหมายคือเพื่อลดต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดต้นทุน โลจิสติกส์ ด้านการขนส่ง ซึ่งประเทศไทยมีมากถึง ร้อยละ 8.7 ต่อจีดีพี ขณะที่ต้นทุนโลจิสติกส์โดยรวมอยู่ที่ ร้อยละ 19 ต่อจีดีพี มีการจัดทำข้อตกลงด้านการขนส่งทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในด้านการอำนวยความสะดวกการขนส่งระหว่างประเทศและการเปิดเสรีการค้าและบริการ สาขาการขนส่งทางถนน โดยการเปิดเสรีทางด้านโลจิสติกส์ภายใต้ AEC ตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเลียบยาวตามแนวชายฝั่งขวาแม่น้ำโขงประมาณ 153 กิโลเมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 735 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับจังหวัดหนองคาย ทิศใต้ติดกับจังหวัดมุกดาหาร ทิศตะวันออกติดกับแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ประมาณ 5,559.12 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,474,437 ไร่ เป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 1,490,749 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.91 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำโขงในประเด็นการสนับสนุนการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์และการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทของจังหวัดให้สามารถรองรับปริมาณการขนส่ง การค้าระหว่างประเทศ และการท่องเที่ยว รวมทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด “Cluster 6.2” คือ จังหวัดสกลนคร นครพนม และ มุกดาหาร ซึ่งมีวิสัยทัศน์ของกลุ่ม คือ “สะพานการค้า และการท่องเที่ยวอินโดจีน” ดังนั้น การก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 3 นครพนม- คำม่วน จะเป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมการคมนาคมขนส่ง การค้า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของไทย ภาคกลางของ สปป. ลาว และภาคกลางของเวียดนาม ตลอดจนต่อเชื่อมโครงข่ายถึงประเทศจีน

จากแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เกี่ยวกับการพัฒนาการค้าชายแดนมีเป้าประสงค์สำคัญคือ การผลักดันกลุ่มจังหวัดให้มีเขตเศรษฐกิจชายแดน เขตปลอดอากร และศูนย์กระจายสินค้า ส่งเสริมผู้ประกอบการค้า การลงทุนในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการพัฒนาเชื่อมโยงเมืองคู่แฝด แผลดสาม และ 3 ประเทศ 8 จังหวัด โดยมีกลยุทธ์สำคัญคือการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน การส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์และการส่งเสริมการลงทุนตามลำดับ(แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม, 2553)

ในปัจจุบันการค้าชายแดนนั้นสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของไทย โดยมีมูลค่าส่งออกสูงถึง 200,000 ล้านบาทต่อปี และมีสินค้าส่งออกหลักได้แก่ ยางพารา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ผลไม้ สดแช่เย็น-แช่แข็งและแห้ง ปลาสดแช่เย็น-แช่แข็ง กุ้งสดแช่เย็น-แช่แข็ง ปลาหมึกสดแช่เย็น-แช่แข็ง กล้วยไม้ สัตว์น้ำ จำพวกคริสต์ดาเซีย และตะพาบน้ำ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลไม้ไทยกำลังได้รับความนิยมจากผู้บริโภคชาวจีนอย่างมาก ทำให้ไทยสามารถส่งออกผลไม้คุณภาพดีไปจีนได้ปีละกว่า 5,000 ล้านบาท ปัจจุบันรัฐบาลจีนอนุญาตให้นำเข้าผลไม้ไทย จำนวน 23 ชนิด สำหรับผลไม้ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลำไย กล้วยไข่ ชมพูทับทิมจันทร์ มะม่วง น้ำดอกไม้ เงาะโรงเรียน ส้มโอ มะขามหวาน มะพร้าวน้ำหอม ส้ม เปลือกกล่อน น้อยหน่า และแก้วมังกร นอกจากนี้ยังมีผลไม้แปรรูปหลายชนิดกำลังเป็นที่นิยมด้วย อาทิ ลำไยอบแห้ง ทูเรียนทอดกรอบ กล้วยอบกรอบ ขนุนและสับปะรดอบกรอบ เป็นต้น

ประเทศไทยได้เปิดช่องทางขนส่งสินค้าผลไม้ไปจีนเส้นทางใหม่ คือ เส้นทาง R9 จากจังหวัดมุกดาหารผ่านลาว เวียดนาม เข้าสู่ด่านโหยอ์กว่าน เมืองผิงเสียง มณฑลกว่างสีของจีน ระยะทางรวมประมาณ 1,200 กิโลเมตร ซึ่งการลำเลียงสินค้าไปยังปลายทางจะใช้ระยะเวลาสั้น ประมาณ 2-3 วัน ทำให้ชาวจีนที่อยู่ห่างไกลมีโอกาสบริโภคผลไม้ไทยที่ยังคงคุณค่าทางโภชนาการที่สมบูรณ์เหมือนกับสินค้าที่คนไทยได้บริโภคจะช่วยให้ไทยสามารถกระจายสินค้า ผลไม้และสินค้าเกษตรอื่น ๆ ไปจีนได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 20-30 หรือประมาณ 1,000-1,500 ล้านบาท (<http://www.keajon.com/fruit-export/>) จากการศึกษาระบบ Logistics และ Supply Chain สินค้าเกษตรเพื่อขยายตลาดส่งออกในประเทศในเอเชียปี 2551 กรณีศึกษาผลไม้และผลิตภัณฑ์ เส้นทางขนส่งทางถนนในแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) พบว่า ในปัจจุบันเส้นทางขนส่งผลไม้ไทยไปยังตลาดเจียงหนานมี 2 เส้นทางหลักคือเส้นทางทางทะเลจากท่าเรือแหลมฉบังผ่านท่าเรือฮ่องกง หรือท่าเรือเซอโซ่วไปยังตลาดเจียงหนานใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน เส้นทางสาย R9 จากมุกดาหารผ่านลาว เวียดนาม เข้าสู่จีนทางด่านด่านผิงเสียงผ่านเมืองหนานหนิงเข้าสู่ตลาดเจียงหนานใช้เวลาประมาณ 3 วัน ต้นทุนการส่งออกผลไม้จากแหล่งผลิตของไทยทางบก เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนโลจิสติกส์การขนส่งทางบกและทางทะเลพบว่าต้นทุนโลจิสติกส์ การส่งออกทางบกสูงกว่าทางทะเลโดยต้นทุนที่แตกต่างกันเกิดจากต้นทุนค่าขนส่งเป็นหลักที่สำคัญได้แก่ ค่าขนส่ง ภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าบรรจุภัณฑ์ ถึงแม้ต้นทุนการขนส่งทางถนนจะสูงกว่าทางทะเลแต่การขนส่งทางบกใช้เวลาสั้นกว่าซึ่งผู้บริโภคจะได้รับประทานผลไม้ที่สดและสามารถทำตลาดได้ดีกว่า (<http://www.ilovenkp.com/index>)

จุดเด่นสำคัญของจังหวัดนครพนมคือที่ตั้งของจังหวัด คืออยู่ในเส้นทางเชื่อมโยงเศรษฐกิจ North – South Economic Corridor และ East -West Economic Corridor การค้าผ่านแดนจะใช้ถนนหมายเลข 8 ใน สปป.ลาว ถึง ท่าเรือเกอลอ จังหวัด เงอาน ของเวียดนาม 290 กิโลเมตร และใช้ถนนหมายเลข 12 ใน สปป.ลาว ถึง ท่าเรือรุ่งอ่าง จังหวัดฮาติงห์ ของเวียดนาม 330 กิโลเมตร การมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 (นครพนม – คำม่วน) นับว่าเป็นโครงข่ายที่สั้นที่สุดที่เชื่อมต่ออนุภาคอินโดจีนสู่ท่าเรือน้ำลึก ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2550 จึงเป็นโครงข่ายเปิดประตูสู่อนุภาคอินโดจีน โดยเชื่อมโครงข่ายจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่จังหวัดนครพนม

ซึ่งเดิมเป็นเมืองชายแดนลักษณะเมืองปิด สู่เส้นทางหมายเลข 12 และหรือ เส้นทางหมายเลข 8 ใน สปป.ลาว และเวียดนาม จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาด้านทุนการขนส่งผลไม้ผ่านโครงข่ายที่ สนับสนุนระบบโลจิสติกส์ที่สำคัญในอนุภาคอินโดจีนและประเทศอื่น ๆ ในเชิงการค้าการลงทุนในโอกาส ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสภาพของการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 8,12 และการขนส่งผลไม้(มุกดาหาร-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 9
2. ศึกษาต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 12
3. ศึกษาต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(มุกดาหาร-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 9
4. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 8 ,12 กับต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(มุกดาหาร-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 9

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษาสภาพทั่วไปของการขนส่งผลไม้ ศึกษาต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 12 รวมทั้งการเปรียบเทียบกับต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(มุกดาหาร-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 9

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ศึกษาสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไปและต้นทุนการขนส่งผลไม้จากจังหวัดนครพนม-หนานหนิงโดยเส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 12 และเปรียบเทียบต้นทุนผลไม้ผลไม้จากจังหวัดมุกดาหาร-หนานหนิงโดยเส้นทางหมายเลข 9

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลด้านการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)โดยผ่านเส้นทางหมายเลข 8 และ 12 และข้อมูลการขนส่งผลไม้ทางบก(มุกดาหาร-หนานหนิง) ผ่านเส้นทางหมายเลข 9 ในเรื่อง ระบบมาตรฐานคุณภาพบริการขนส่ง สถานีขนส่ง การเปิดเสรีทางถนน รูปแบบกิจกรรมการขนส่ง (Multimodal Transport Corridor) กฎระเบียบที่ช่วยให้การขนส่งมีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้ง กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นบนเส้นทาง (Economics Corridor)
2. ทราบข้อมูลต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)บนเส้นทางหมายเลข 8 และ 12
3. ทราบข้อมูลต้นทุนการขนส่งผลไม้(มุกดาหาร-หนานหนิง) บนเส้นทางหมายเลข 9

4. ข้อมูลเปรียบเทียบด้านต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(นครพนม-หนานหนิง)บนเส้นทาง

หมายเลข 8

และหมายเลข 12 กับต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางบก(มุกดาหาร-หนานหนิง)โดยเส้นทางหมายเลข 9

5. ได้ข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพการขนส่งผลไม้ทางบกผ่านเส้นทางหมายเลข 8 หมายเลข 9

และหมายเลข 12

8. ผู้รับผิดชอบประสานงานโครงการ

1. อ.เนียน คำมูลตรี
2. อ.เพ็ญพักตร์ สืบศรี
3. อ.สุจิตรา หงษ์ามนุษย์

9. เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ Monday, 18 June 2007 <http://www.keajon.com/fruit-export/>)

ดร.รุธิร์ พนมยงค์ "การศึกษาเพื่อพัฒนาโครงข่ายโลจิสติกส์ เส้นทางเศรษฐกิจอินท-เซาท์ (กรุงเทพฯ-
คุนหมิง)" (<http://www.maesotcity.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5314086&Ntype=3>)

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (ฉบับย่อ) ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)

[http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom/detail.php?file=News/provincenews
&title=ยุทธศาสตร์จังหวัด](http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom/detail.php?file=News/provincenews&title=ยุทธศาสตร์จังหวัด)

วาระแห่งชาติ "อภิสิทธิ์-อลงกรณ์" ปฏิรูปการค้าไทยสู่การค้าโลก [http://www.cpfworldwide.com/
th/mdcntr/fact_sheet_detail.aspx?id=1193](http://www.cpfworldwide.com/th/mdcntr/fact_sheet_detail.aspx?id=1193)

สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม, 2550 "การศึกษาพัฒนาศักยภาพการ
ขนส่งสินค้าผ่านแดนของไทยเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่ง
ในภูมิภาคอินโดจีน" www.chiangraillogistics.com/th/databan

หนังสือพิมพ์ทรานสปอร์ตเจอนัล (<http://www.logisticsthaiclub.com/index.php?mo=14&newsid=115380>)

โอกาสทางการค้า-ขนส่ง GMS ต่อยอดระดับอาเซียน www.logisticsdigest.com/.../4067-

[โอกาสทางการค้า-ขนส่ง-gms-ต่อยอดระดับอาเซียน.html](http://www.logisticsdigest.com/.../4067-) China Watch, Export
Guildlines, Export Watch, Thailand Watch <http://ethaitrade.com/2010/export-watch/>

โครงการวิจัยที่ 3

แนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดนกรณี: จังหวัดนครพนม

1. หลักการและเหตุผล

ในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมาเมืองชายแดนของไทยมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียตามมา ผลดีที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย และมูลค่าการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้นในอัตราสูง ขณะเดียวกันผลเสียที่เป็นผลจากการเติบโตอย่างรวดเร็ว คือ เมืองบางแห่งไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น

จังหวัดนครพนมมียุทธศาสตร์การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับการแข่งขันจากประเทศต่าง ๆ ด้วยกลยุทธ์ใหม่ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศจีนที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงและมียุทธศาสตร์ขยายการค้าการลงทุนมายังประเทศอาเซียนมากขึ้น ผู้ประกอบการในท้องถิ่นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแสวงหาโอกาสเพิ่มช่องทางการค้า การลงทุน โดยการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ศึกษา ระเบียบการค้าการลงทุน การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ประกอบการและผู้บริหารระดับสูงของประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้บุคลากรภาครัฐในฐานะผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการก็ต้องปรับตัวให้สามารถแสดงบทบาทของตนเองและองค์กรได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนของจังหวัดมี ดังนี้ 1) การกำหนดกรอบ/การเจรจาการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน 2) พัฒนาศูนย์กลางการค้า/การจำหน่ายสินค้า 3) สร้างศูนย์ผลิต/กระจายสินค้า 4) พัฒนาบุคลากรด้านการค้าการลงทุน 5) พัฒนาระบบ Logistic เพื่อการค้าการลงทุน 6) การจัดทำผังเมืองรวม 7) Road Show ภาพลักษณ์จังหวัด สินค้า บริการเด่นของจังหวัด

คณะวิจัยจึงเห็นควรที่จะเตรียมความพร้อมโดยหาแนวทางส่งเสริมการค้าชายแดนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษาข้อมูลของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพให้กับบุคลากรในจังหวัดต่อไป

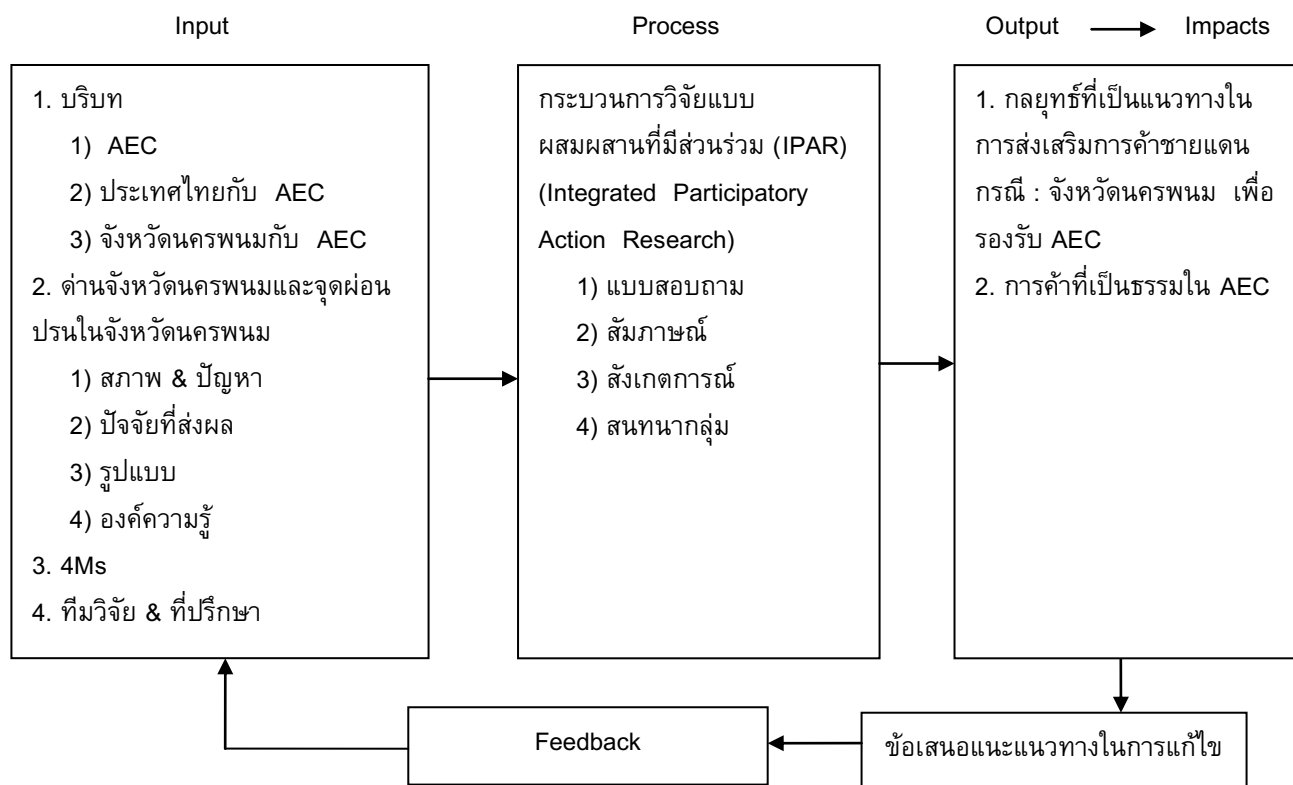
2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)
3. รูปแบบการพัฒนาช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)
4. สร้างองค์ความรู้การพัฒนาช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)ให้ได้มาตรฐาน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

Conceptual Framework : แนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดน กรณี : จังหวัดนครพนม

4. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

- ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นสภาพปัญหาการบริหารจัดการช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)
- ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)
- ศึกษารูปแบบการพัฒนาช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)สรุปแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้าโดยกระบวนการสนทนากลุ่มย่อย (Focus groups) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ
- เสนอองค์ความรู้ในการพัฒนาช่องทางการค้าชายแดน(ด้านต่าง ๆ)ให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อการค้าได้มาตรฐาน

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

แนวทางในการส่งเสริมการค้าชายแดนสำหรับจังหวัดนครพนม

8. ผู้รับผิดชอบประสานงานโครงการ

8. ดร.วนิดา หงส์มณีรัตน์
9. อาจารย์สุรัตน์ สุขม้น

9. ที่ปรึกษา

1. นายสุเทพ อติวรรณกุล อดีตประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2547)

10. เอกสารอ้างอิง

แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (ฉบับย่อ) ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)

<http://www.nakhonphanom.go.th/nakhonphanom>

วาระแห่งชาติ "อภิสหรี-อลงกรณ์" ปฏิรูปการค้าไทยสู่การค้าโลก

http://www.cpfworldwide.com/th/mdcntr/fact_sheet_detail.aspx?id=1193

สิทธิพร ภู่นริศ 2550 ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน : จังหวัดแม่ฮ่องสอน

<http://www.abc-un.org/research/view.php?resID=PPG49O0003>

[/detail.php?file=News/provincenews&title=ยุทธศาสตร์จังหวัด](http://detail.php?file=News/provincenews&title=ยุทธศาสตร์จังหวัด)

อรรถพงศ์ กาวาพ ปัญหาทางกฎหมายในการจัดการพื้นที่ร่วมไทย-สปป.ลาว : กรณีศึกษาด้านข้าม

พรมแดนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต ศึกษาเปรียบเทียบด้านพรมแดนสะหวันนะเขต-ลาว

ป่าว <http://www.trf.or.th/research/project.asp>

ตรีเนตร สารพงษ์ ปัญหาทางกฎหมายในการนำของผ่านประเทศ กรณีไทย-ลาว : ศึกษากรณีไม้และ

ซากสัตว์ <http://www.trf.or.th/research/project.asp>

สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม, 2550 "การศึกษาพัฒนาศักยภาพการ

ขนส่งสินค้าผ่านแดนของไทยเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งใน

ภูมิภาคอินโดจีน" <http://www.chiangraillogistics.com/th/databan>

ข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงหลักการ (Conceptual Research Proposal)

โครงการวิจัย โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา
เชิงบูรณาการจังหวัดนครพนม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร
รายย่อยและผู้ประกอบการ ภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน

1. ชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการ พร้อมหน่วยงานสังกัด และที่อยู่

1.1 หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นายวีระศักดิ์ จุลดาลัย

หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000

เบอร์อีเมล weerasak222@hotmail.com

โทรศัพท์/โทรสาร 042-5 87201 โทรศัพท์มือถือ 081-1848659

1.2 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิยม บุญพิคำ

หน่วยงาน คณะเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ 103 หมู่ 3 บ้านกุดข้าวปุ้น ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000

เบอร์อีเมล niyomb5@npu.ac.th

โทรศัพท์ 042-5 51243, 042-543222 โทรสาร 042-543122

โทรศัพท์มือถือ 089-8611755

1.3 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล ดร.โสรัจณ์ ประวีณวงศ์วุฒิ

หน่วยงาน ภาควิชาพืชศาสตร์ คณะเกษตรและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนครพนม

ที่อยู่ 103 หมู่ 3 บ้านกุดข้าวปุ้น ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000

เบอร์อีเมล sorat_p@hotmail.com

โทรศัพท์ 042-5 51243, 042-543222 โทรสาร 042-543122

โทรศัพท์มือถือ 086-8669364

1.4 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นางสาวพณิฐา ยงพิทยาพงศ์
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
เบอร์อีเมล panitha660@gmail.com
โทรศัพท์/โทรสาร 042-5 87201 โทรศัพท์มือถือ 081-1848660

1.5 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นางสาวจีราพร รัตนโกสุม
หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่อยู่ 167 บ้านเนินสะอาด ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม 48000
เบอร์อีเมล aa_jee@hotmail.com
โทรศัพท์/โทรสาร 042-5 87201 โทรศัพท์มือถือ 089-1863418

1.6 นักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ – นามสกุล นายประเสริฐ วงศ์มาลสิทธิ์
หน่วยงาน ที่ปรึกษาสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
เลขาธิการสภาธุรกิจไทย – ลาว
ที่อยู่ 269 ถ.บำรุงเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม 48000
เบอร์อีเมล maladigital@hotmail.com
โทรศัพท์ 042-513789 โทรสาร 042-513790
โทรศัพท์มือถือ 081-7175399

1.7 หน่วยงานสนับสนุน

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครพนม
หอการค้าจังหวัดนครพนม
สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครพนม
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม
สำนักงานสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนครพนม
สถานีทดลองพันธุ์ข้าวจังหวัดสกลนคร
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการทำสวนยาง (สยกย.)

2. หลักการและเหตุผล

โครงสร้างภาคการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครพนมส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขาเกษตร โดยมีประชาชนประกอบอาชีพด้านการเกษตร 98,513 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 59 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด (166,362 ครัวเรือน) มีพื้นที่เพาะปลูก 1,639,614 ไร่ และมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา ยาสูบ และมะเขือเทศ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกข้าวจังหวัดนครพนม ปีการผลิต 2551/2552 พบว่า 1) พื้นที่เพาะปลูกข้าวเจ้า จำนวน 575,721 ไร่ โดยมีผลผลิตเฉลี่ย 438 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวม 220,026 ตันต่อปี ซึ่งหากเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวเจ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6 แต่ผลผลิตตลอดทั้งปีลดลง ร้อยละ 2.7 ซึ่งสาเหตุที่มีพื้นที่เพิ่มแต่ผลผลิตลดลง เนื่องจากแนวโน้มราคาข้าวสูงขึ้นจากปีก่อน และมีผลผลิตเสียหายจากน้ำท่วม สำหรับ 2) พื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียว 806,532 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 427 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวม 303,967 ตันต่อปี ซึ่งหากเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียวลดลงร้อยละ 5.6 ผลผลิตตลอดปี 303,967 ตันลดลงร้อยละ 16.2 อัตราเฉลี่ยต่อไร่ประมาณ 427 กิโลกรัม ซึ่งสาเหตุที่พื้นที่และผลผลิตลดลงเนื่องจากแนวโน้มราคาข้าวเจ้าสูงขึ้น และมีพื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม, ปี 2552)

ยางพารา ยางพารานับวันจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศสูงสุด รัฐบาลจึงมีเป้าหมายผลักดันให้พื้นที่ภาคอีสานเป็นศูนย์กลางผลิตยางพาราแห่งอินโดจีนในอนาคต ซึ่งจังหวัดนครพนมมีพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการเพาะปลูกยางพารา จำนวนทั้งสิ้น 1,574,591 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 166,994 ไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.5 (ปีที่ผ่านมาพื้นที่เพาะปลูก 133,056 ไร่) ในขณะที่พื้นที่เปิดกรีด 24,614 ไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 (ปีที่ผ่านมาพื้นที่เปิดกรีด 24,195 ไร่) ในปี 2551 ได้ผลผลิต 8,172 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 2.7 เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ประสบการณ์ด้านยางพารา โดยเฉพาะด้านการกรีดยาง เกษตรกรบางรายมีการกรีดยางต้นเล็ก กรีดยางผิดวิธี ทำให้หน้ายางเสียหาย และเกิดอาการยางเปลือกแห้ง ผลผลิตต่อพื้นที่ลดลง บางรายถึงขั้นขาดทุน สำหรับแนวโน้มราคายางธรรมชาติของโลกมีทิศทางที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยในปี 2549 อยู่ที่ระดับ 1,702 ดอลลาร์ต่อตันและเพิ่มเป็นประมาณ 1,915– 2,152 ดอลลาร์ต่อตัน ซึ่งเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในระดับร้อยละ 3.2 ในห้าปีข้างหน้า ขณะที่การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมาเฉลี่ยร้อยละ 2.8 ต่อปี มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลกที่เริ่มเก็บเกี่ยวได้ใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวในปัจจุบัน คือ อยู่ระหว่างร้อยละ 15.08 – 15.85 ส่วนปี 2549 ความต้องการใช้ยางธรรมชาติของโลก เท่ากับ 9,231-9,252 พันตัน ต่อจากนั้นความต้องการใช้ยางธรรมชาติของโลกได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปี 2544 ความต้องการดังกล่าวเพิ่มเป็น 12,419-13,364 พันตัน ส่งผลให้ราคายางธรรมชาติของไทยเฉลี่ยในปี 2549 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 75 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นเป็น 76 – 80 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2554 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ 1.4 ซึ่งจะมีอัตราการขยายตัวที่ต่ำกว่า 5 ปีที่ผ่านมาที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.77 (อาร์ท พิศาลวานิช, 2549)

จังหวัดนครพนมมีศักยภาพในการปลูกข้าวหอมมะลิคุณภาพดีเยี่ยม ข้าวหอมมะลิ 105 ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันในระดับประเทศ 4 ปีต่อเนื่อง และมีพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการเพาะปลูก

ยางพาราเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในอนาคตภาครัฐคาดหวังให้ข้าวและยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับจังหวัดนครพนมมากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรในจังหวัดนครพนม แต่ปัจจุบันมีการแข่งขันทางการตลาดของข้าวหอมมะลิไทยในต่างประเทศสูง ซึ่งนายชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เปิดเผยว่าการส่งออกข้าวหอมมะลิไทยไปฮ่องกง ซึ่งเป็นตลาดส่งออกข้าวหอมมะลिरายใหญ่อันดับสองรองจากสหรัฐอเมริกา พบว่า 6 เดือนแรกของปีนี้ ฮ่องกงนำเข้าข้าวหอมมะลิจากประเทศไทยปริมาณ 84,911 ตัน เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมานำเข้าปริมาณ 102,273 ตัน หรือลดลงกว่า 20% ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤติเศรษฐกิจทางการเงินที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาลามถึงยุโรป กระทบมาถึงฮ่องกงด้วย ทำให้คนฮ่องกงประหยัดกันมากขึ้นจึงหันไปบริโภคข้าวราคาถูกจากประเทศเวียดนามและจีน โดยข้าวหอมเวียดนามราคาส่งออกเฉลี่ย 550 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหอมมะลิของไทยราคาสูงถึง 950 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ห่างกันถึง 400 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน เป็นเหตุให้ผู้บริโภคชาวฮ่องกงหันไปรับประทานข้าวเวียดนาม ส่วนข้าวหอมมะลิของไทยมีราคาสูงเพราะปีนี้ผลผลิตน้อย ราคาประกันข้าวเปลือกหอมมะลิส่งถึงตันละ 15,000 บาท ทำให้ข้าวหอมมะลิส่งออกไทยราคาค่อนข้างสูงในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2553 ในขณะที่เวียดนามสามารถส่งออกข้าวไปยังฮ่องกงและจีนแผ่นดินใหญ่มูลค่า 11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเกือบเท่ามูลค่างส่งออกข้าวไปยังฮ่องกงปี 2552 ทั้งปี (มูลค่า 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ส่วนในครึ่งปีหลังมีนักธุรกิจจีนแผ่นดินใหญ่และฮ่องกงมีแผนจะนำเข้าข้าวจากเวียดนามเพิ่มขึ้น ซึ่งคาดว่าจะมีผลให้การส่งออกข้าวของเวียดนามในปี 2553 ขยับเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในขณะนี้ทางเจ้าหน้าที่การค้าเวียดนามได้ส่งสัญญาณให้ผู้ส่งออกข้าวให้ความสำคัญต่อคุณภาพสินค้า บรรจุภัณฑ์และการส่งมอบสินค้าตามเวลา (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจฉบับที่ 2,553 1-4 สิงหาคม พ.ศ. 2553)

การพัฒนาข้าวไทยในตลาดจีน พบว่า แม้ปัจจุบันจีนจะผลิตข้าวได้มากแต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคของประชาชนชาวจีน ทำให้ต้องมีการนำเข้าข้าวคุณภาพสูง โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิจากไทย แต่เนื่องจากข้าวหอมมะลิของไทยมีราคาแพง จึงทำให้จีนมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวไฮบริด เป็นสายพันธุ์ใกล้เคียงกับข้าวหอมมะลิ คือ พันธุ์ข้าว 923, 9113 และพันธุ์ข้าวซินเซียง ในส่วนของข้าวพันธุ์ 923 และ 9113 จะไม่มีความหอม แต่ลักษณะของเมล็ดใกล้เคียงกับข้าวหอมมะลิมาก ขณะที่ข้าวซินเซียงมีคุณลักษณะดีกว่าข้าวหอมมะลิของไทย ทำให้จีนหันมาส่งเสริมการผลิตข้าวเพื่อจำหน่ายในตลาดชน ราคาใกล้เคียงกับข้าวหอมมะลิของไทย ทำให้การส่งออกข้าวของไทยในตลาดจีนมีการปลอมปนมาก โดยแยกออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1.ใช้ข้าวชนิดอื่นๆ มาผสมในไทย ส่วนใหญ่เป็นข้าวปทุมธานีที่ผสมกับข้าวหอมมะลิ ระบุข้างถุงว่าเป็นข้าวหอมมะลิ 92% ทำให้ไม่สามารถเอาผิดในมาตรฐานได้ 2.ใช้ข้าวไทยผสมแต่ทำในจีน 3.ใช้ข้าวจีนผสมในจีน ส่วนใหญ่ใช้ข้าวหอมมะลิผสมกับข้าวพันธุ์ 923 และ 9113 เพราะมีลักษณะคล้ายกัน และ 4. ข้าวจีนที่ส่งออกไปฮ่องกง นำกลับเข้ามาใช้ชื่อหอมมะลิไทย การปลอมปนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ข้าวไทย ส่งผลให้ปริมาณส่งออกไปจีนลดลงต่อเนื่อง เฉลี่ยปีละ 80,151 ตัน โดยปี 2549 ส่งออกได้ 614,813 ตัน ปี 2550 ส่งออกได้ 415,203 ตัน ปี 2551 ส่งออกได้ 276,255 ตัน ส่วนปี 2552 ส่งออกได้ 112,463 ตัน ปัจจุบันประเทศจีนมีการพัฒนาพันธุ์ข้าวเพิ่มขึ้นในทุกมณฑล ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นรวมทั้งให้ความสำคัญกับการ

บริโภค ดังนั้นประเทศไทยมีโอกาสจะขยายข้าวในตลาดบนได้ แต่ต้องศึกษาความต้องการของตลาด ในปัจจุบันตลาดข้าวของไทย คือ เมืองเส้นเงิน ร้อยละ 60-65 กวางโจว ร้อยละ 25-30 เชียะเหมิน ร้อยละ 3-5 เชียงไฮ้ ร้อยละ 1 และอื่นๆ ร้อยละ 5-6 ของปริมาณที่ส่งออกในตลาดจีน ทั้งนี้ในตลาดเส้นเงิน และ กวางโจว ลูกค้านิยมซื้อข้าวหอมมะลิ โดยตัดสินใจจากราคา ขณะที่ตลาดเชียงไฮ้ นิยมข้าวเมล็ดสั้น ลูกค้านิยมซื้อข้าวหอมมะลิไทย อยู่ที่บ้านอาหาร โรงแรม และภัตตาคารชั้นสูง โอกาสของข้าวไทยในตลาดจีนยังมีอยู่ แต่รัฐบาลต้องประชาสัมพันธ์คุณภาพข้าวหอมมะลิของไทย ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และตรวจสอบคุณภาพข้าว ไม่ให้ภาพลักษณ์ข้าวไทยเสียหาย (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2553)

เมื่อมีการเปิดเสรีสินค้าเกษตร ที่เป็นการเปิดพรมแดนภาษีให้สินค้าเกษตรเคลื่อนย้ายไหลไปมาโดยเสรี หากไม่มีเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีพออาจส่งผลกระทบทำให้ เกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการรายย่อยให้ล้มหายตายจากออกจากระบบรวมทั้งเปิดโอกาสให้นักลงทุนทั้งในอาเซียนและบรรษัทข้ามชาติขนาดใหญ่นอกอาเซียนเข้ามาครอบครองและใช้ประโยชน์จากฐาน

ทรัพยากรธรรมชาตินับตั้งแต่ที่ดิน พันธุกรรมพืช ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบชลประทานและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ในประเทศไทย รวมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดกระบวนการชิงที่ดินทำกินจากเกษตรกรรายย่อย, การแย่งชิงทรัพยากรน้ำ, การมาถือสิทธิ์ครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและผูกขาดการค้าเมล็ดพันธุ์และการฉกฉวยภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการแย่งชิงการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ข้าวและยางพาราในรอบระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาของประเทศไทย ประเทศคู่ค้า ประเทศคู่แข่งทางการค้า รวมทั้งศึกษากฎระเบียบ มาตรการ กลไก และนโยบายสาธารณะของภาครัฐต่อสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพข้าวและยางพาราจังหวัดนครพนม ในด้าน
 - 2.1 ศักยภาพการผลิตของเกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำสวนยางพารา
 - 2.2 ธุรกิจข้าวและธุรกิจยางพาราในสายโซ่อุปทาน
 - 2.3 ต้นทุนและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของผลิตและจำหน่ายข้าวและยางพาราในรูปแบบต่าง ๆ
 - 2.4 ผลกระทบจากการเข้าสู่กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อสร้างแนวทางกำหนดตัวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ของข้าวจังหวัดนครพนม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวจังหวัดนครพนม และสร้างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการผลิตข้าวจังหวัดนครพนมตามมาตรฐาน GAP
4. เพื่อหารูปแบบและแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา
5. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อย และผู้ประกอบการสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานราก
6. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงบูรณาการร่วมกัน ระหว่างกลุ่มเกษตรกร ภาครัฐ

ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร และมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพาราให้สามารถอยู่ร่วมกับการพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. ขอบเขตการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ข้าวและยางพาราในรอบระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาของประเทศไทย ประเทศคู่ค้า ประเทศคู่แข่งทางการค้า รวมทั้งศึกษากฎระเบียบ มาตรการ กลไก และนโยบายสาธารณะของภาครัฐต่อสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา

2. ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพข้าวและยางพาราจังหวัดนครพนม ในด้าน

2.1 ศักยภาพการผลิตของเกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำสวนยางพารา โดยการวิเคราะห์ทางกายภาพ การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์การวางแผนการผลิต

2.2 ธุรกิจข้าวในสายโซ่อุปทาน โดยศึกษาและวิเคราะห์ ตั้งแต่ การนำปัจจัยการผลิตเข้าสู่กระบวนการผลิตข้าว การสีข้าว การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนการค้าข้าว และการตลาดสู่ลูกค้าทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2.3 ธุรกิจยางพาราในสายโซ่อุปทาน (Supply Chain) ตั้งแต่ กระบวนการแปรรูปน้ำยางเป็นน้ำยางข้น ยางแท่ง การแปรรูปยางแท่งเป็นผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่าง ๆ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางจากเศษยาง ตลอดจนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราในตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2.4 ต้นทุนและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการจำหน่ายข้าวในรูปแบบข้าวเปลือก และข้าวสาร

2.5 ต้นทุนและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการจำหน่ายยางในรูปแบบยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางเครป ยางผึ่งแห้ง และน้ำยางข้น

2.6 ผลกระทบของสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพาราจากการเข้าสู่กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

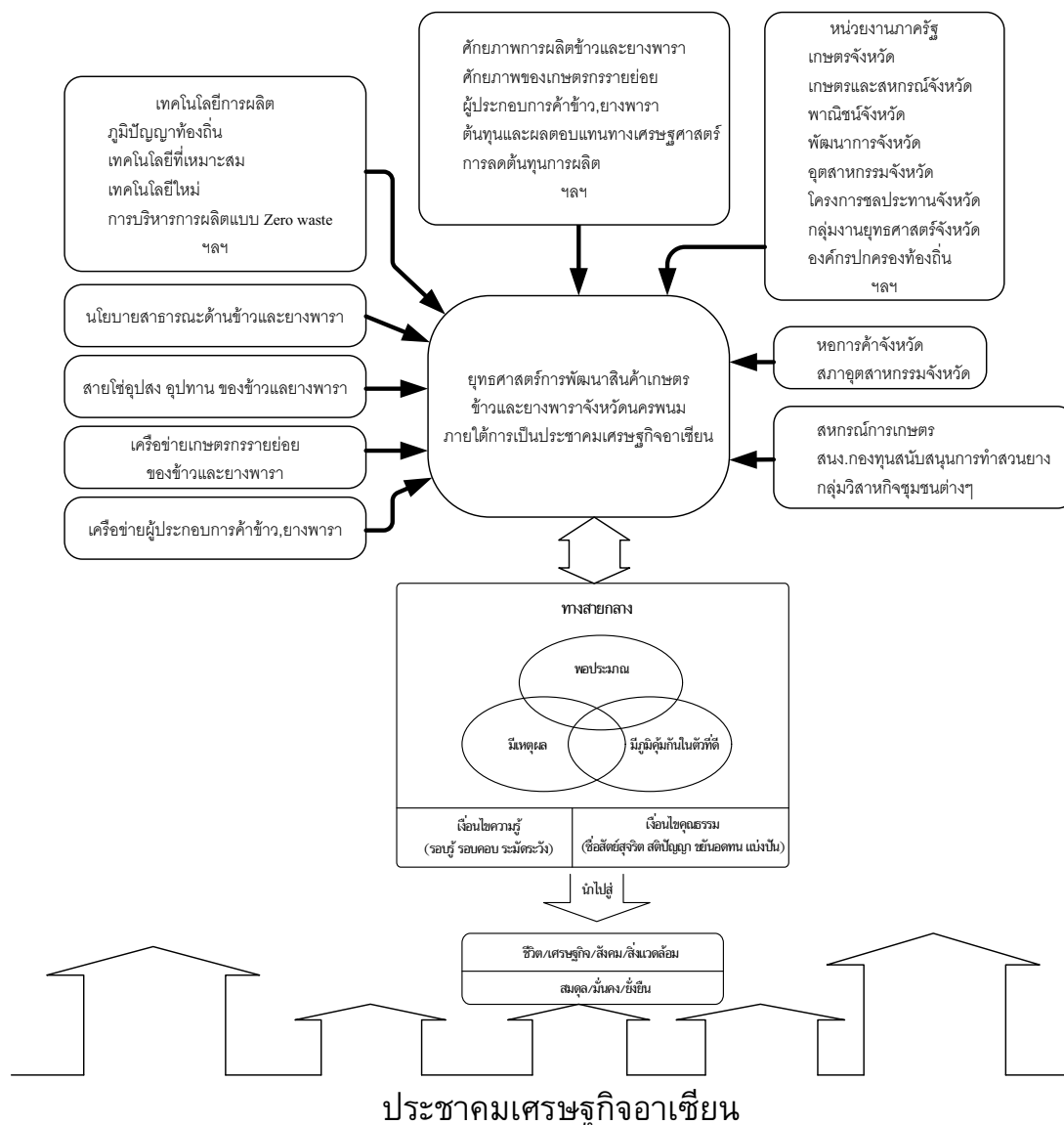
3. สร้างแนวทางกำหนดตัวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ของข้าวจังหวัดนครพนม และสร้างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการผลิตข้าวจังหวัดนครพนมตามมาตรฐาน GAP

4. หารูปแบบและแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา

5. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อย และผู้ประกอบการสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา โดยมุ่งเน้นลดต้นทุนการผลิต และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานราก

6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงบูรณาการร่วมกันในด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านข้อมูล-ข่าวสาร ด้านบริหารการผลิตและเทคโนโลยีการผลิต ด้านการตลาด และด้านสิทธิประโยชน์ระหว่างกลุ่มเกษตรกร ภาครัฐ ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร และมหาวิทยาลัยนครพนม

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพาราจังหวัดนครพนม ภายใต้กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

6. ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1. จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของโครงการวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำสวนยางพาราในพื้นที่เป้าหมาย ผู้ประกอบการสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพาราจังหวัดนครพนม
2. ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. คณะผู้วิจัยศึกษาสถานการณ์ข้าวและยางพาราในรอบระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาของประเทศไทย

ประเทศคู่ค้า ประเทศคู่แข่งชั้นทางการค้า รวมทั้งศึกษากฎระเบียบ มาตรการ กลไก และนโยบาย
สาธารณะของภาครัฐต่อสินค้าเกษตรประเภทข้าวและยางพารา จากเอกสาร หลักฐาน สถิติ งานวิจัยที่
ปรากฏในรอบระยะเวลา 3 ปีย้อนหลังถึงปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและ
ผู้ประกอบการค้าข้าวและยางพารา เกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำสวนยางพารา

4. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตข้าวและยางพาราของเกษตรกรราย
ย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำสวนยางพารา ในด้านการวิเคราะห์กายภาพ ด้านวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ
และด้านการวิเคราะห์วางแผนการผลิต ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านข้าวและยางพารา
นักวิชาการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและกลุ่มเกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าวและกลุ่มทำ
สวนยางพารา

5. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ธุรกิจข้าวในสายโซ่อุปทาน ตั้งแต่การนำปัจจัยการ
ผลิตเข้าสู่กระบวนการผลิตข้าว การสีข้าว การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนการค้าข้าว และ
การตลาดสู่ลูกค้าทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านข้าว
นักวิชาการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ประกอบการค้าข้าวและกลุ่มเกษตรกรรายย่อย
กลุ่มปลูกข้าว

6. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการ
จำหน่ายข้าวในรูปแบบข้าวเปลือก และข้าวสาร ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านข้าว นักวิชาการ
ท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

7. จัดเวทีระดมสมอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการ
จำหน่ายยางในรูปแบบยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางเครป ยางฟุ้งแห้ง และน้ำยางข้น ระหว่างคณะผู้วิจัย
ผู้เชี่ยวชาญด้านยางพารา นักวิชาการท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

8. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบของสินค้าเกษตร
ประเภทข้าวและยางพาราจากการเข้าสู่กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านข้าว นักวิชาการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ประกอบการค้าข้าวและกลุ่มเกษตรกร
รายย่อยกลุ่มปลูกข้าว กลุ่มผู้ประกอบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราและกลุ่มเกษตรกรรายย่อยกลุ่ม
ผลิตยางพารา

9. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างแนวทางกำหนดตัวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(Geographical Indications : GI) ของข้าวจังหวัดนครพนม ระหว่างคณะผู้วิจัย ประชาชนชาวบ้าน
ครูภูมิปัญญาด้านการเกษตร ผู้เชี่ยวชาญด้านข้าว นักวิชาการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
กลุ่มผู้ประกอบการค้าข้าวและกลุ่มเกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าว

10. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในการ
ขับเคลื่อนการผลิตข้าวจังหวัดนครพนมตามมาตรฐาน GAP ระหว่างคณะผู้วิจัย ประชาชนชาวบ้าน
ครูภูมิปัญญาด้านการเกษตร ผู้เชี่ยวชาญด้านข้าว นักวิชาการท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
กลุ่มผู้ประกอบการค้าข้าวและกลุ่มเกษตรกรรายย่อยกลุ่มปลูกข้าว